ARIANA FRANKLIN

Preț nou
10 lei
NEMIRA
plăcerea lecturii

Premiul CWA Ellis Peters 2007 pentru roman istoric

MAESTRĂ ÎN ARTA MORȚII

Crimă, suspiciune și răzbunare în Cambridge, în Evul Mediu

SUSPANS

ANGLIA, 1170...
un copil din Cambridge este ucis cu o înfiorătoare cruzime, apoi alți copii încep să dispară, rând pe rând. Evreii, pe care clerul atotputernic din Cambridge îi face țapi ispășitori, sunt obligați să fugă din calea târgoveților mânioși.

REGELE HENRIC AL II-LEA...
este extrem de nemulțumit. Disperat după taxele plătite de comercianții evrei, Henric apelează la vărul său, regele Siciliei, rugându-l să găsească un „maestru în arta morții". Este angajat un anchetator renumit, Simon din Neapole, care sosește de pe Continent însoțit de un arab și de o tânără misterioasă.

ADELIA AGUILAR...
este una dintre puținele femei medic în Europa secolului al XII-lea, absolventă a marii școli de Medicină din Salerno, cu specializare în știința anatomiei. Adevărată maestră în arta morții, identitatea și „calificarea" ei trebuie ascunse cu orice preț de Biserică pentru a nu fi acuzată de vrăjitorie.

INVESTIGAȚIA EI...
o poartă prin castelul, mănăstirile și drumurile întunecate din Cambridge, un oraș medieval ce freamătă de viață, în care își face prieteni și își întâlnește marea iubire. Dar, în același timp, atrage și atenția ucigașului, care e pregătit să omoare din nou.

ISBN 978-973-143-215-1

www.nemira.ro

SUSPANS

ARIANA FRANKLIN este pseudonimul autoarei britanice Diana Norman. S-a născut în Devon și a devenit jurnalistă, la fel ca și tatăl său. Duce o viață privilegiată în Londra celui de-al Doilea Război Mondial (având un unchi ministru în cabinetul lui Winston Churchill). După război părinții săi au divorțat și ea a rămas în custodia mamei. Din cauza dificultăților materiale, și-a abandonat studiile la doar cincisprezece ani. Îndrăgostită de jurnalism, la șaptesprezece ani s-a întors în Londra pentru a lucra la un ziar din East End. A fost descoperită de un cotidian național și, la doar douăzeci de ani, era cel mai tânăr reporter din Fleet Street. S-a măritat cu un alt jurnalist, Barry Norman. Apoi s-a hotărât să abandoneze totul în favoarea vieții de familie, stabilindu-se la țară ca să se dedice fiicelor sale, istoriei medievale și, nu în ultimul rând, scrisului. A publicat romane istorice și biografii, lucrările sale fiind considerate printre cele mai bine documentate la ora actuală. *Maestră în arta morții* este primul ei thriller istoric. Sub pseudonimul Ariana Franklin au mai apărut *City of Shadows* (2006) și *The Serpent's Tale* (2008).

ARIANA FRANKLIN

MAESTRĂ ÎN ARTA MORȚII

Traducere din limba engleză
MARINA RADU

NEMIRA

Coperta: Corneliu ALEXANDRESCU
Ilustrația copertei: Manuscris din colecția British Library

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FRANKLIN, ARIANA
Maestră în arta morții / Ariana Franklin; trad.: Marina Radu
- București, Nemira & Co., 2008
ISBN 978-973-143-215-1

I. Radu, Marina (trad.)

821.111.31=135.1

Ariana Franklin
MISTRESS OF THE ART OF DEATH
© Ariana Franklin, 2007

© Editura Nemira & Co., 2008

Redactor: Nicoleta GHEMENT
Tehnoredactor: Vasile ARDELEANU

Tiparul executat de Alföldi Nyomda Rt.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-973-143-215-1

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România.

Lui Helen Heller,
maestră în arta thrillerului

PROLOG

Uite-i că vin. Auzim dinspre drum zăngănitul harnașamentelor și vedem praful ridicându-se spre cerul cald de primăvară. Pelerinii se întorc după Paștele petrecut la Canterbury. Pe pălării și pelerine au prinse iconițe cu Sfântul Thomas, episcopul martirizat – călugării din Canterbury trebuie să fi câștigat o groază de bani din asta.

Prezența lor aduce o plăcută întrerupere într-un du-te-vino de care, cu oameni și boi rupți de oboseala aratului și semănatului. Pelerinii sunt bine hrăniți, zgomotoși, plini de bucuria milostivirii pe care au dobândit-o în urma acestei călătorii.

Unul dintre ei însă, la fel de exuberant ca și ceilalți, este ucigaș de copii. Iar mila Domnului nu se revarsă asupra unui ucigaș de prunci.

Femeia din fața procesiunii – o femeie trupeșă, pe o iapă mare și murgă înspicată cu alb – are prinsă de văl o iconiță din argint. O cunoaștem. Este stareța mănăstirii Sfânta Radegund din Cambridge. Vorbește.

Tare. Călugărița care-o însoțește, călare pe un cal domol, este tăcută și nu și-a permis decât un Thomas Becket din cositor.

Cavalerul înalt care călărește între ele pe un bidiviu de luptă bine strunit – poartă peste platoșă o tunică cu o cruce, dovadă c-a fost plecat în cruciadă și, la fel ca și stareța, are o iconiță din argint – comentează *sotto voce* sentințele acesteia. Stareța însă nu-l aude, dar călugărița da, și zâmbește. Nervos.

În spatele acestui grup e o platformă trasă de catâri, pe care se află un singur obiect dreptunghiular și destul de mic pentru spațiul pe care-l ocupă, iar cavalerul și scutierul său par să-l păzească. E acoperit cu o pânză cu blazon, care s-a deplasat însă din cauza legănării căruței, și dezvăluie un colț din aur incrustat – obiectul e o raclă mare sau poate un sicriu mic. Scutierul se apleacă în șa și îndreaptă pânza pentru a-l acoperi din nou.

Iar aici e un slujbaș domnesc. Destul de jovial, mare, cam gras pentru vârsta lui, îmbrăcat în civil, dar îți dai seama cu ce se ocupă. În primul rând, pentru că servitorul său poartă livreaua regală brodată cu leoparzii angevini[1], iar apoi pentru că din desaga preaplină agățată de șa se ițesc un abac și capătul ascuțit al unei balanțe de bani.

[1] Dinastia Anjou-Plantagent (1154–1399); angevin – de Anjou (n. tr.).

În afară de servitorul său, e singur. Nimănui nu-i plac perceptorii.

Așa, mai e și-un stareț. Și pe el îl recunoaștem după rasa violetă a canonicilor de la Sfântul Augustin.

Important. E starețul Geoffrey de la Sfântul Augustin, Barnwell, mănăstirea care domină, de dincolo de marele cot al râului Cam, mănăstirea Sfânta Radegund, făcând-o să pară mult mai mică. E de la sine înțeles că el și stareța nu se au bine. Îl servesc trei călugări, mai are cu el și un cavaler – încă un cruciat dacă e să judecăm după tunică – și scutierul.

Oh, dar e bolnav. Ar trebui să fie în fruntea procesiunii, dar se pare că burta – care e considerabilă – nu-l lasă în pace. Geme și nu-l bagă în seamă pe clericul cu tonsură care încearcă să-i atragă atenția. Bietul om, n-are niciun ajutor pe toată întinderea asta, nu găsește nici măcar un han la care să tragă până când ajunge la bolnița din incinta mănăstirii.

Un negustor cu față bovină și soția lui, amândoi arătând îngrijorare din cauza starețului, le dau sfaturi călugărilor. Mai e un menestrel care cântă din lăută. Iar în spatele lui, un vânător cu sulițe și câini, niște ogari cenușii.

Iar apoi vin catârii de povară și ceilalți servitori. Plebe obișnuită.

Ah, nu. Uitați-vă chiar la coada procesiunii, mult mai pestriță decât restul. O căruță acoperită, cu simboluri cabalistice colorate pe coviltir. Pe capră, doi bărbați, unul mare, celălalt mic, amândoi cu pielea

smeadă, cel mare cu un acoperământ maur pe cap, care-i ascunde și obrajii. Șarlatani care se dau drept medici ambulanți, probabil. Iar pe tăblia din spate a căruței, cu picioarele acoperite de fustă, bălăbănindu-se, ca ai unei țărănci, stă o femeie. Privește în jur cu un interes mânios. Se uită întrebătoare la câte un copac sau la un petic de iarbă: Tu cum te numești? La ce ești bun? Dacă nu, de ce nu? Ca un judecător la tribunal. Sau ca o idioată.

Pe fâșia lată dintre noi și acești oameni (unde chiar și pe Marele Drum din Nord, chiar și în acest an 1171, nu cresc copaci la distanță mai mare de o bătaie de arc de la drum ca să nu fie adăpost de hoți), la marginea drumului, așadar, se află un altar mic din lemn, ca atâtea altele, închinat Fecioarei.

O parte dintre călăreți se pregătesc să treacă pe lângă el cu o înclinare a capului și o Ave Maria, dar starețа cheamă cu mult tărăboi un rândaș care s-o ajute să descalece. Apoi îngenunchează greoi și se roagă. Tare.

Pe rând, cam în silă, i se alătură toți ceilalți. Starețul Geoffrey își dă ochii peste cap și geme când e ajutat să coboare de pe cal.

Au coborât până și cei trei oameni din căruță și s-au pus în genunchi, deși, nevăzut în spate, cel mai smead pare să-și îndrepte rugăciunile spre răsărit. Doamne, ajută-ne pe toți, cu atâția sarazini și alți necredincioși cărora li se îngăduie să bată marile drumuri ale lui Henric al II-lea fără să le facă nimeni nimic.

Buzele murmură, mâinile strecoară o cruce invizibilă. Dumnezeu plânge negreșit și totuși îngăduie mâinilor care au răpus trup nevinovat să rămână nepătate.

După ce-au încălecat din nou, pornesc, cotesc spre Cambridge, iar vocile se pierd, lăsându-ne cu hodorogitul carelor și cu ciripitul păsărelelor.

Acum avem totuși în mână un fir care ne va duce la ucigașul de copii. Ca să-l descâlcim însă, trebuie să ne întoarcem cu douăsprezece luni în urmă...

Capitolul 1

Anglia, 1170

Un an plin de țipete. Un rege care a țipat vrând să scape de episcopul său. Călugării de la Canterbury care au țipat în timp ce cavalerii împrăștiau creierii aceluiași episcop pe lespezile catedralei sale. Papa a țipat că mai sus-menționatul rege trebuie să se pocăiască. Biserica din Anglia a țipat triumfătoare – îl pusese pe același mai sus-menționat rege la locul lui.

Iar în comitatul Cambridge, a țipat un copil. De această dată un țipăt mic, mititel, dar care-și va găsi locul printre celelalte.

La început, țipătul nu a fost lipsit de speranță. Ca un semnal înfricoșat de „vino să mă ajuți". Până acum, cei mari îl ținuseră pe copil departe de pericol, l-au ferit de stupi, de oalele cu apă clocotită și de focul potcovarului. *Trebuie* să fie pe-aproape; întotdeauna sunt.

La auzul țipătului, căprioarele care pășteau iarba poleită de lună și-au ridicat capetele și s-au uitat, dar nu era niciun pui de-al lor în pericol așa că și-au văzut mai departe de păscut. O vulpe s-a oprit din mersu-i grăbit, cu o labă ridicată, să asculte și să vadă dacă nu e ea în pericol.

Gâtlejul din care a pornit țipătul era prea mic, iar locul mult prea izolat pentru a primi vreun ajutor din partea oamenilor. Apoi țipătul s-a schimbat: a devenit neîncrezător și atât de înalt din cauza uimirii, încât a început să semene cu fluierul unui vânător.

Căprioarele au fugit, risipindu-se printre copaci, codițele lor albe ca niște pietre de domino săltând în întuneric.

Țipătul era rugător acum, poate că față de cel care-l tortura, poate că în fața lui Dumnezeu – Nu, te rog! Nu, te rog! – apoi a devenit agonizant și fără speranță.

Aerul a fost recunoscător când, în sfârșit, sunetul a încetat și s-a umplut de zgomotele obișnuite ale nopții: un vânticel care foșnea prin tufișuri, mormăitul unui viezure, sutele de țipete ale animalelor și păsărilor mici care mureau în gurile prădătorilor firești.

La Dover, un bătrân zorea prin castel cu un pas destul de nepotrivit cu reumatismele sale. Castelul era mare, foarte rece și străbătut de ecouri furioase. În ciuda ritmului alert, bătrânului îi era frig, în parte și pentru că era îngrozit. Ofițerul îl conducea la un bărbat de care se temea toată lumea.

Au străbătut coridoare de piatră, au trecut pe lângă uși deschise din care veneau lumină și căldură, voci și notele unei viole, sau pe lângă altele închise în care bătrânul își imagina că se petrec lucruri ticăloase.

Servitorii pe care-i întâlneau în drumul lor se făceau mici de frică sau li se fereau din cale, așa că în urma celor doi drumul a rămas presărat cu o mulțime de tăvi scăpate din mână, împroșcături din țucale și exclamații suprimate de durere. Au mai urcat o ultimă scară circulară și au ajuns într-o galerie lungă la al cărei capăt, dinspre ei, se aflau pupitre înșirate de-a lungul pereților și o masă masivă, cu tăblia acoperită cu postav verde, împărțit în pătrate, pe care stăteau teancuri de fise de diferite înălțimi. Și tot acest spațiu, în care erau vreo treizeci de slujbași, răsuna de scârțâitul penelor de gâscă pe pergament. Bile colorate lunecau și zbârnâiau pe sârmele abacelor, așa încât ți se părea c-ai pășit pe o câmpie plină de greieri harnici.

Iar singurul neocupat din încăpere stătea lângă pervazul unei ferestre.

– Aaron din Lincoln, Înălțimea Voastră, anunță ofițerul.

Aaron din Lincoln s-a lăsat cu greu pe un genunchi și și-a atins fruntea cu degetele mâinii drepte, apoi a întins palma a plecăciune spre bărbatul de lângă pervaz.

– Știi ce-i asta?

Aaron s-a întors greoi spre masa mare și nu i-a răspuns. Știa ce e; întrebarea lui Henric al II-lea era retorică.

– În niciun caz nu e pentru biliard, spuse regele. E trezoreria mea. Pătratele reprezintă comitatele englezești, iar fisele de pe ele îmi arată cât venit se cuvine să dea fiecare Vistieriei regale. Ridică-te.

L-a apucat pe bătrân și l-a dus spre masă, indicându-i unul din pătrate.

– Aici e comitatul Cambridge, i-a arătat el, dându-i drumul. Folosește-ți istețimea, Aaron, și spune-mi câte fise sunt pe el.

– Nu sunt destule, Înălțimea Voastră.

– Chiar așa? Comitatul Cambridge e bogat – de obicei. Aproape tot șes, dar are destule grâne, vite și pește și dă și la vistierie destui bani – de obicei. Iar evreii de aici, mulți și ei, dau bani buni la vistierie – de obicei. Vrei să spui că numărul fiselor de aici, în acest moment, nu-i reprezintă pe deplin bogăția?

Bătrânul nu-i răspunse nici de această dată.

– De ce? întrebă Henric.

– Cred că din cauza copiilor, Înălțimea Voastră, răspunse abătut bătrânul. Moartea copiilor e întotdeauna jelită...

– Așa e. Henric se cocoță pe masă, bălăbănindu-și picioarele. Iar când vine vorba de venituri, e un dezastru. Țăranii din Cambridge s-au răsculat și evreii... ce-i cu ei?

– S-au adăpostit în castelul de acolo, Înălțimea Voastră.

– În ceea ce-a mai rămas din el, încuviință Henric. În castelul *meu*. Mănâncă mâncarea *mea*, din mila *mea*, și-o dau imediat afară pentru că sunt prea speriați să plece. Și asta înseamnă că nu-mi aduc bani, Aaron.

– Nu, Înălțimea Voastră.

– Și țăranii răsculați au dat foc turnului de răsărit, în care sunt toate documentele cu datoriile ce trebuie plătite evreilor, deci și *mie* – ca să nu mai pomenesc de socotelile de dări – pentru că ei zic că evreii le torturează și le omoară copiii.

Acum, pentru întâia dată, prin răpăitul de tobe care-i anunțau execuția, în capul bătrânului răsună și sunetul speranței.

– Nu se poate, Înălțimea Voastră!

– Ce nu se poate?

– Doar nu credeți că evreii îi omoară pe copii?

– Nu știu, Aaron, răspunse regele amabil. Și fără a-l slăbi din ochi pe bătrân, ridică o mână. Un slujbaș se apropie în fugă și-i dădu o foaie de pergament. Aici e raportul unui anume Roger din Acton care-mi arată cum faceți de obicei. După spusele bunului Roger, de Paște, evreii omoară în torturi cel puțin un copil creștin, punându-l într-un butoi cu ușiță, înăuntrul căruia sunt înfipte cuie. Dintotdeauna au făcut așa și-o vor face mereu.

Iar după ce se mai uită pe pergament, continuă:

– „Pun copilul în butoi, apoi închid ușița ca să-i intre cuiele în carne. Și diavolii ăștia adună sângele scurs în vasele lor și-l amestecă în pască." Nu-i deloc plăcut, Aaron, spuse Henric II, privindu-l. Apoi se uită din nou pe pergament. Ah, și în timp ce faceți asta râdeți cât puteți de tare.

– Doar știți că nu-i adevărat, Înălțimea Voastră.

Regele însă nici nu-l băgă în seamă, de parcă spusele bătrânului n-ar fi fost decât un clinchet pe abac.

– Însă acum, de Paștele *ăsta*, ați început să răstigniți copii. Bineînțeles că bunul Roger din Acton susține că băiețelul care a fost găsit a fost răstignit – cum îl cheamă pe copil?

– Peter din Trumpington, Înălțimea Voastră, interveni slujbașul.

– Acest Peter din Trumpington a fost răstignit și aceeași soartă pare să-i aștepte și pe ceilalți doi copii care-au dispărut. Răstignire, Aaron.

Regele rosti încet puternicul și teribilul cuvânt, dar el străbătu galeria rece, sporindu-și tot mai mult puterea.

– Oamenii se agită deja să facem din micul Peter un sfânt, de parcă n-am avea și așa destui. Doi copii dispăruți și unul fără sânge în el, cu trupușorul sfârtecat, găsit în mlaștini, Aaron. V-ajunge să faceți de câteva ori pască.

Henric coborî de pe masă și porni prin galerie, urmat de bătrân, lăsând în spate țârâitul greierilor.

Regele își trase un taburet de sub o fereastră și făcu vânt cu piciorul altuia, înspre Aaron.

– Șezi.

În acest capăt al galeriei era mai liniște; aerul umed și aspru care intra prin ferestrele fără geamuri îl făcu pe bătrân să tremure. Dintre ei doi, Aaron avea haine mai bogate. Henric al II-lea era îmbrăcat ca un vânător, destul de neglijent. Curtenii reginei sale își ungeau părul cu creme și se parfumau cu ulei de trandafir, Henric însă mirosea a cai și a sudoare. Mâinile îi erau bătucite, iar părul roșu de pe capul rotund ca o ghiulea îi era tuns scurt. Cu toate acestea, se gândi Aaron, nimeni nu l-ar fi luat drept altceva decât ceea ce era – stăpânul unui imperiu care se întindea de la hotarele Scoției până în Pirinei.

Aaron aproape că-l iubea și l-ar fi putut iubi fără reținere dacă acest om n-ar fi fost atât de îngrozitor de imprevizibil. Când acest rege avea toane, nu mai ținea cont de nimic și oamenii mureau.

– Dumnezeu vă urăște pe voi, evreii, Aaron. Voi i-ați omorât Fiul.

Aaron închise ochii, așteptând.

– Și Dumnezeu mă urăște și pe mine.

Aaron deschise ochii. Vocea regelui se ridică într-un hohot, umplând galeria ca o trâmbiță deznădăjduită.

– Preamilostive Dumnezeu, iartă-l pe regele Tău nefericit și plin de căință. Știi doar cum m-a înfruntat Thomas Becket în tot ce am făcut și atunci, în mânia mea, i-am cerut moartea. *Pecavi, pecavi,* pentru

că o mână de cavaleri mi-au luat de bună mânia și s-au dus să-l omoare, crezând că mă bucură, iar pentru această mârșăvie, Tu, în dreptatea Ta, ți-ai întors fața de la mine. Sunt un vierme, *mea culpa, mea culpa, mea culpa*. Mă târăsc în fața mâniei Tale în vreme ce arhiepiscopul Thomas este primit în slava Ta și stă de-a dreapta scumpului Tău Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos.

Capetele s-au întors. Penele au rămas în aer, abacele au amuțit.

Henric s-a oprit și s-a bătut în piept, continuând apoi cu vocea-i obișnuită:

– Și dacă nu mă înșel, cred că și lui Dumnezeu îi stă ca un ghimpe-n coastă, ca și mie. Se aplecă apoi, puse un deget sub bărbia lui Aaron din Lincoln și o ridică. Din clipa în care mizerabilii ăia l-au ciopârțit pe Becket, am devenit vulnerabil. Biserica vrea răzbunare: îmi vrea ficații, prăjiți și sfârâind, vrea răsplată și trebuie s-o aibă. Și mai ales vrea ce-a vrut dintotdeauna, alungarea evreilor din creștinătate.

Slujbașii se apucaseră din nou de lucru.

Regele flutură documentul pe care-l avea în mână pe sub nasul evreului.

– Asta-i o petiție, Aaron, care cere ca toți evreii să fie alungați din regatul meu. În clipa asta, o copie exactă, scrisă tot de maestrul Acton, mânca-i-ar câinii iadului „podoabele", e în drum spre papă. Se folosește de copilul ucis la Cambridge și de dispariția celorlalți pentru a cere alungarea neamului tău și, dată

fiind moartea lui Becket, nu pot să refuz pentru că dacă o fac, îl vor convinge pe Sanctitatea Sa să mă excomunice și să-mi pună tot regatul sub interdict. Mintea ta pricepe ce-i ăla interdict? Înseamnă să fiu aruncat în beznă; copiii rămân nebotezați, nu se mai fac cununii, morții rămân neîngropați fără binecuvântarea Bisericii. Și orice parvenit cu nădragii plini de rahat îmi poate contesta dreptul la domnie.

Henric se ridică în picioare și începu să se plimbe, oprindu-se să îndrepte colțul câte unei draperii mișcate de vânt.

– Nu sunt eu un rege bun, Aaron? întrebă el peste umăr.

– Ba sunteți, Înălțimea Voastră. Răspunsul bun. Și adevărat.

– Nu sunt eu bun cu evreii mei, Aaron?

– Ba sunteți, Înălțimea Voastră. Chiar că sunteți.

Și asta era adevărat. Henric își sugea evreii de impozite ca un țăran vaca, dar nu era alt monarh în lume mai bun cu ei, nici vreunul care să mențină atâta ordine în regat, încât evreii erau aici mai în siguranță decât în oricare altă țară. Veneau de peste tot, din Franța și din Spania, din statele cruciate și din Rusia ca să se bucure de privilegiile și de ocrotirea pe care le găseau doar în Anglia Plantageneților.

Unde ne-am putea duce? se gândea Aaron. Doamne, Doamne, nu ne trimite iar în pustiu. Dacă nu mai putem avea parte de Țara Făgăduinței, lasă-ne cel puțin să trăim sub acest faraon care ne ocrotește.

– Cămătăria e un păcat, dădu Henric din cap. Biserica e împotriva ei și nici nu vrea să-și știe credincioșii mânjindu-și sufletele cu așa ceva. O lasă pe seama voastră, a evreilor, care n-aveți suflet. Bineînțeles că asta nu împiedică Biserica să se împrumute de la voi. *Câte* catedrale s-au ridicat pe împrumuturile voastre personale?

– Lincoln, Înălțimea Voastră, începu Aaron să numere pe degetele-i tremurătoare, artritice. Peterborough, St Albans, după aia mai sunt nouă mănăstiri cisterciene, după aia...

– Da, da. Adevărul e că o șeptime din venitul meu anual vine din impozitele pe care le iau de la voi. Și Biserica vrea să scap de voi. Regele era iar în picioare și, din nou, silabele dure, angevine, explodară în galerie. Nu păstrez eu pacea în regatul meu cum n-a mai făcut nimeni până acum? Doamne Sfinte, *cum cred ei că se poate face asta?*

Slujbașii speriați își scăpară penele și dădură din cap. Ba da, Înălțimea Voastră. Așa e, Înălțimea Voastră.

– Ba da, Înălțimea Voastră, spuse Aaron.

– Nu prin rugăciune și post. Să știi asta. Henric se liniștise din nou. Am nevoie de bani să-mi echipez armata, să plătesc judecătorii, să liniștesc revoltele de peste hotare și pentru năravurile ale dracului de scumpe ale neveste-mii. Pacea înseamnă bani, Aaron, iar banii, pace. Îl apucă pe bătrân de piept și îl trase mai aproape: Cine omoară *copiii?*

– Nu noi, Înălțimea Voastră. Înălțimea Voastră, nu știm.

Preț de o clipă unică, ochii albaștri înfricoșători, cu gene scurte, aproape invizibile, scrutară sufletul lui Aaron.

– Nu știm, nu? întrebă regele. Îi dădu drumul bătrânului, îi îndreptă haina, cu fața încă foarte aproape, iar vocea o șoaptă blândă: Dar cred că ar trebui să aflăm, nu? Iute.

În timp ce ofițerul îl însoțea pe Aaron din Lincoln spre scară, se auzi din nou vocea lui Henric al II-lea.

– O să-mi fie dor de voi, de evrei, Aaron.

Bătrânul se întoarse. Regele zâmbea sau cel puțin dinții lui mici și rari se dezgoliseră într-un fel de zâmbet.

– Dar mai mult o să vă fie vouă dor de mine.

După câteva săptămâni, în Italia de Sud, Gordinus Africanul își miji amabil ochii către oaspetele său și-i făcu cu degetul. Știa cum îl cheamă, îi fusese anunțat cu mare pompă: „De la Palermo, reprezentantul preamilostivului nostru rege, Mordecai fil Berachyah." Îl știa și după figură, deși Gordinus recunoștea cel mai bine oamenii după bolile lor.

– Hemoroizi, spuse el în cele din urmă, triumfător. Ai avut hemoroizi. Ce-ți fac?

Mordecai fil Berachyah nu se pierdea ușor cu firea; ca secretar personal al regelui Siciliei și deținător al tainelor regale, nici nu-și permitea așa ceva. Bineînțeles că s-a simțit jignit – doar nu discuți despre hemoroizi

așa, în public –, dar fața lui mare rămase impasibilă, iar vocea calmă.

– Am venit să văd dacă Simon din Neapole a pornit cu bine.

– Ce să pornească? întrebă Gordinus interesat.

Întotdeauna e greu, se gândi Mordecai, să ai de-a face cu un geniu, iar când începe să decadă, ca în cazul de față, e aproape imposibil. Așa că se hotărî să folosească autoritatea pluralului maiestății.

– Dacă a pornit spre Anglia, Gordinus. Simon Menahem din Neapole. L-am trimis pe Simon din Neapole în Anglia să se ocupe de niște probleme pe care le au evreii acolo.

Le veni în ajutor secretarul lui Gordinus, care se îndreptă spre un perete acoperit cu nișe din care se iteau suluri de pergament.

– Vă amintiți, domnule, îl încurajă el ca pe un copil. Am primit o scrisoare de la rege... oh, Doamne, a mutat-o.

Avea să dureze. Seniorul Mordecai se plimba greoi, uitându-se la pardoseala decorată cu amorași care pescuiau; era romană, avea cel puțin o mie de ani. Era o vilă de-a lui Hadrian, asta trebuie să fi fost.

Doctorii ăștia nu se descurcă rău. Mordecai lăsă la o parte faptul că propriul lui palat din Palermo era pardosit cu marmură și aur.

Se așeză pe bancheta din piatră de pe balconul deschis, care îi oferea priveliștea orașului de jos și, dincolo de el, a mării Tireniene, de un albastru-turcoaz.

– Înălțimea Sa are nevoie de o pernă, Gaius, spuse Gordinus, întotdeauna pe față ca doctor, dacă nu altfel.

A fost adusă perna. De asemenea, curmale și vin.

– Astea sunt îngăduite, domnul meu? întrebă Gaius cu teamă.

În anturajul regelui, ca și în întreg Regatul Siciliei și în toată Italia de Sud, erau atâtea credințe și rase – arabi, lombarzi, greci, normanzi și, ca în cazul lui Mordecai, evrei – încât o tratație putea constitui oricând o încălcare a uneia dintre numeroasele norme religioase.

Înălțimea Sa dădu din cap; se simțea mai bine. Perna îi făcea bine la spate, briza mării îl răcorea, vinul era bun. De ce să se simtă jignit de francheța unui bătrân; de fapt, după ce termină cu treaba, chiar o să deschidă subiectul hemoroizilor; ultima dată, tot Gordinus îl vindecase. Acesta era, în fond, orașul tămăduirii și dacă putea fi cineva considerat decanul marii școli medicale de aici, atunci acesta era Gordinus Africanul.

Îl privi pe bătrânul care, uitând că are un oaspete, revenise la manuscrisul pe care îl citea. Întinzând pana spre cerneală, îi văzu pielea smeadă atârnându-i pe braț. Ce era? Tunisian? Maur?

Când sosise la vilă, Mordecai îl întrebase pe majordom dacă trebuie să-și scoată încălțămintea înainte de a intra.

– Am uitat ce religie are stăpânul tău.

– Și el, Înălțimea Voastră.

Doar la Salerno, se gândea acum Mordecai, își uită oamenii obiceiurile și Dumnezeul pentru a se închina vocației lor.

Nu prea era de acord: foarte frumos, fără îndoială, dar vechile legi erau încălcate, cadavrele disecate, femeile scăpate de pruncii nedoriți, ba li se dădea voie să și practice, trupurile erau ciopârțite de chirurgie.

Veneau cu sutele, oameni care auziseră de Salerno și băteau drumul până aici, uneori pentru ei, alteori aducându-și bolnavii, trecând deșerturi, stepe, mlaștini și munți, ca să se vindece.

Uitându-se în jos, spre labirintul de acoperișuri, turle și cupole și sorbind din vin, Mordecai se minuna, și nu întâia dată, că în acest oraș, nu la Roma, nu la Paris, nu la Constantinopol, nu la Ierusalim, s-a dezvoltat cea mai bună școală de medicină din lume.

Chiar în clipa aceea, dangătul clopotelor de la mănăstire, anunțând rugăciunea de la ora trei după-amiaza, s-a suprapus chemării muezinului de la moschei și s-a luat la întrecere cu vocile cantorilor de la sinagogă – o cacofonie care s-a înălțat până la urechile bărbatului de pe balcon într-o harababură de tonuri majore și minore.

Asta era, bineînțeles. Amestecul. Aventurierii normanzi, lacomi și duri, care transformaseră Sicilia și Italia de Sud într-un regat, fuseseră pragmatici, dar pragmatici cu perspectivă. Dacă le convenea cineva, nu le păsa cărui Dumnezeu i se închină acela. Dacă

voiau să instaureze pacea – și, prin urmare, prosperitatea – popoarele cucerite trebuiau integrate. Fără sicilieni de mâna a doua. Araba, greaca, latina și franceza – limbi oficiale. Orice om poate avansa dacă e capabil.

N-ar trebui să mă plâng, se gândi el. În fond, el, ca evreu, lucra împreună cu creștini ortodocși și cu catolici papistași pentru un rege normand. Galera care l-a adus aparținea flotei regale siciliene și era comandată de un amiral arab.

Pe străzile din oraș, *djellaba*[1] se freca de zalele cavalerești, caftanul de rasa călugărească, iar cei care le purtau nu numai că nu se scuipau, dar se salutau și schimbau noutăți, dar mai ales idei.

– Poftiți, domnule, spuse Gaius.

– Ah, da, bineînțeles, răspunse Gordinus. Acum îmi aduc aminte... „Simon Menahem din Neapole pleacă pe mare într-o misiune specială..." hmmm, hmmm... „evreii din Anglia sunt probabil în pericol... Copii englezi torturați și uciși..." Oh, Doamne, „...se dă vina pe evrei..." Oh, Doamne, Doamne. „Vi se poruncește să găsiți și să trimiteți cu mai sus-numitul Simon o persoană foarte pricepută în procese morbide, care să vorbească atât limba engleză, cât și ebraică, dar să nu bârfească în niciuna." Zâmbi spre secretarul său. Și am găsit, nu?

Secretarul se foi.

---

[1] Veșmânt tradițional, lung și larg, purtat de arabi (n. tr.).

– A cam fost o problemă, atunci...

– Bineînțeles că a fost, doar îmi aduc aminte perfect. Și nu e doar expertă în procese morbide, ci vorbește latina, franceza, greaca, dar și limbile cerute. Un învățăcel pe cinste. I-am spus și lui Simon, pentru că mi s-a părut puțin îngrijorat. I-am zis că n-ar fi putut găsi pe cineva mai bun.

– Excelent. Mordecai se ridică. Excelent.

– Da, spuse Gordinus triumfător. Cred c-am respectat întocmai ce ne-a cerut regele, nu Gaius?

– Până la un punct, stăpâne.

Era ceva în atitudinea servitorului – Mordecai avea ochi pentru astfel de lucruri. Și de ce, se gândi el acum, să fi fost Simon din Neapole îngrijorat din cauza celui ales ca să-l însoțească?

– Apropo, ce mai face regele? întrebă Gordinus. S-a rezolvat micul necaz?

Ignorând micul necaz al regelui, Mordecai i se adresă direct lui Gaius.

– Pe cine a trimis?

Gaius privi spre stăpânul său care-și reluase cititul și își coborî vocea.

– În acest caz, s-a ales o persoană mai puțin obișnuită și m-am întrebat...

– Ascultă, omule, această misiune e foarte delicată. Nu a ales un oriental, nu? Un gălbejit? Ca să iasă-n evidență în Anglia ca o lămâie?

– Nu, nu, li se alătură Gordinus.

– Atunci pe cine ai trimis?

Gordinus îi spuse. Lui Mordecai nu i-a venit să creadă.

– Ai trimis... pe cine?

Gordinus îi spuse din nou.

Țipătul lui Mordecai s-a alăturat celorlalte țipete care au sfâșiat acel an.

– *Idiotule, bătrân nebun și idiot.*

Capitolul 2

Anglia, 1171

– Stareţul nostru e pe moarte, spuse călugărul. Era tânăr şi disperat. Stareţul Geoffrey e pe moarte şi nu are unde să-şi pună capul. Împrumutaţi-ne căruţa voastră, pentru numele lui Dumnezeu!

Tot alaiul l-a văzut certându-se cu fraţii lui călugări asupra locului în care ar trebui să-şi petreacă stareţul lor ultimele clipe lumeşti, ceilalţi doi preferând catafalcul deschis al stareţei, sau chiar pământul, căruţei cu coviltir a păgânilor.

De fapt, grupul de oameni înveşmântaţi în negru se strânsese atât de tare în jurul stareţului care se zvârcolea de durere, dându-i sfaturi, încât păreau nişte ciori ce zboară în jurul unui stârv.

Călugăriţa cea mititică a stareţei îi tot împingea un obiect.

– Asta-i chiar încheietura de la degetul sfântului, Sfinția Voastră. Vă implor s-o mai puneți încă o dată. Da data asta, însușirea lui miraculoasă...

Vocea ei dulce era aproape acoperită de vorbele mai puternice ale clericului numit Roger din Acton, care-l sâcâia pe bietul stareț încă de la Canterbury.

– Adevărata încheietură a unui adevărat sfânt răstignit. Trebuie să crezi...

Până și stareța își făcea cunoscută preocuparea.

– Dar pune-o acolo unde te doare și roagă-te mai tare, starețe, că drăguțul de Sfântul Peter știe el ce să facă.

Problema a fost lămurită chiar de stareț care, printre urlete profane și de durere, a dat de înțeles că preferă să meargă oriunde, într-un loc oricât de păgân numai să scape de stareță, de clericul cel pisălog și de nenorociții de gură-cască ce stau și se uită cum se zbate el în chinurile morții. Doar nu dădea spectacol, a spus el destul de răspicat. (Câțiva țărani care treceau pe acolo s-au oprit și ei și s-au amestecat în alai, uitându-se cu interes la zvârcolirile starețului.)

Așa că rămânea căruța ambulanților. Și astfel, tânărul călugăr a făcut apel la ocupanții masculini ai atelajului în franceza normandă, sperând că-l vor înțelege – până acum, bărbații și femeia care era cu ei fuseseră auziți vorbind într-o limbă străină.

O clipă, i s-a părut că nu înțeleg nimic. Apoi femeia – una mică și îmbrăcată urât – l-a întrebat:

– Ce-a pățit?

Călugărul i-a făcut semn cu mâna să plece.

– Du-te de-aici, fată, asta nu-i treabă de muieri.

Cel mai scund dintre cei doi bărbați s-a uitat cu oarecare îngrijorare spre fata care s-a retras.

– Bineînțeles, hm...?

– Sunt fratele Ninian.

– Eu sunt Simon din Neapole. Iar domnul acesta e Mansur. Bineînțeles, frate Ninian, bineînțeles că vă punem căruța la dispoziție. Ce-l doare pe părintele stareț?

Fratele Ninian le-a spus.

Expresia sarazinului nu s-a schimbat, probabil că nu se schimba niciodată, dar Simon din Neapole s-a arătat plin de înțelegere; nici nu-și putea imagina ceva mai rău.

– Ba s-ar putea să-l ajutăm chiar mai mult, spuse el. Tovarășul meu vine de la școala de medicină din Salerno.

– Doctor? E doctor? Călugărul o și luase la goană spre stareț, strigând cât putea. Sunt din Salerno. Smeadul e doctor. Doctor din Salerno.

Numele în sine echivala cu medicina; toată lumea auzise de el. Iar faptul că cei trei veneau din Italia îi făcea și mai ciudați. Cine să știe cum arată italienii?

Femeia veni la căruță, lângă tovarășii ei. Mansur se uita la Simon cu o privire de parc-ar fi vrut să-l jupoaie de viu.

– Gură-spartă ăsta a zis că sunt doctor la Salerno.

– Am spus eu așa ceva? Cum să fi spus? se mira Simon îndepărtându-și mâinile. *Am spus* „tovarășul meu"...

Mansur însă își întoarse atenția asupra femeii.

– Necredinciosul nu se poate pișa, îi spuse el.

– Vai de sufletul lui, întări Simon. De unsprezece ore. Zice c-o să explodeze. Îți poți imagina așa ceva, domniță doctor? Să se înece în propriile-i fluide?

Femeia își putea imagina; nici nu-i de mirare că omul o luase razna. Putea să și pocnească, dacă nu el, cel puțin bășica. O hibă bărbătească, văzuse doar pe masa de disecție. Gordinus făcuse o disecție chiar pe un astfel de caz și a spus că pacientul ar fi putut fi salvat dacă... dacă... da, asta era. Și tatăl ei vitreg i-a povestit c-a văzut aceeași procedură în Egipt.

– Hm, făcu ea.

Simon era ca un uliu.

– Îl poți ajuta? Dumnezeule, dacă se vindecă, va fi un avantaj incalculabil pentru misiunea noastră. Omul ăsta e foarte influent.

N-avea nicio legătură cu influența lui; Adelia nu vedea decât un semen care suferea – iar dacă nu se intervine, o să sufere până se otrăvește cu propria-i urină. Și dacă i-a pus un diagnostic greșit? Mai erau și alte explicații pentru retenția de urină. Dacă bâjbâie?

– Hm, făcu ea din nou, dar pe un ton schimbat.

– E riscant? Și atitudinea lui Simon era alta. S-ar putea să moară? Domniță doctor, hai să ne mai gândim...

Nici nu-l băgă în seamă. Era gata să deschidă gura să-i ceară părerea lui Margaret, când o copleşi singurătatea morţii. Locul ocupat de doica ei din copilărie era gol şi aşa va rămâne; Margaret murise la Ouistreham.

Şi odată cu dezolarea apăru şi sentimentul de vină. Margaret n-ar fi trebuit să plece niciodată din Salerno, dar a insistat. Adelia, încântată, dar şi pentru că, de convenienţă, avea nevoie de o însoţitoare, temându-se să ia pe altcineva decât pe scumpa ei servitoare, s-a învoit. Prea greu – o călătorie de aproape o mie de mile pe mare, golful Biscaya foarte agitat –, prea mult pentru biata femeie. Apoplexie. Dragostea pe care i-a arătat-o Adeliei timp de douăzeci şi cinci de ani se retrăsese într-un mormânt din micul cimitir de pe malul fluviului Orne, lăsând-o să înfrunte singură drumul prin Anglia, asemenea lui Ruth prin ţarina străină.

Oare ce i-ar fi zis scumpa de ea?

– „Nici nu ştiu de ce mă mai întrebi, că oricum nici n-asculţi ce-ţi spun. Eu mi-aş încerca norocul cu bietu' om, aşa că nu-ţi mai bate capu' cu părerea mea, că tot ce vrei faci."

Că tot ce vreau fac.

Expresia Adeliei se îmblânzi amintindu-şi silabele cântate ale bătrânei; Margaret era sfătuitoarea şi mângâierea ei.

– Poate c-ar trebui să-l lăsăm în pace, domniţă doctor, fu de părere Simon.

– Moare.

Își dădea seama, la fel de bine ca și Simon, de pericolul care-i păștea dacă operația n-ar fi reușit; de când au pus piciorul în această țară necunoscută aproape că n-a simțit decât dezolare, ciudățenia pământului făcând să-i pară ostilă orice companie, fie ea cât de jovială. Însă în această problemă, posibila amenințare avea la fel de mică importanță ca și ceea ce-ar fi avut de câștigat dacă starețul se făcea bine. Ea era doctor; omul era pe moarte. Nu avea încotro.

Se uită în jur. Drumul, probabil din vremea romanilor, era cât se poate de drept. Spre vest, în stânga, era șes, începea regiunea mlăștinoasă din comitatul Cambridge, pajiști întunecate și câmpuri îmbibate de apă, scăldate într-un apus de soare roșu-aprins și auriu. În dreapta, panta împădurită a unui deal puțin înalt și un drumeag care ducea la el. Nimic locuibil, nicio casă, nicio colibă, nici măcar un adăpost pentru păstori.

Privirea i s-a oprit asupra șanțului, de fapt un canal, care se întindea între drum și dealuri; își dădea seama, de ceva vreme, la ce i-ar folosi, așa cum își dădea seama de toate darurile Naturii.

Intimitatea de care aveau nevoie. Și lumină. Dar și ce-ar putea găsi în șanț. Așa că le dădu instrucțiuni.

Se apropiară trei călugări care-l susțineau pe starețul suferind. Roger din Acton îi însoțea protestând, îndemnându-i să apeleze la puterea moaștelor.

– Fratele Ninian zice că sunteți doctori din Salerno, li se adresă cel mai în vârstă dintre călugări lui

Mansur și lui Simon. Puteai ascuți cremenea pe fața și pe nasul lui.

Simon se uită la Mansur peste capul Adeliei, care stătea între ei.

– Avem, noi între noi, domnule, multă cunoaștere medicală, răspunse el fără a se abate niciun pic de la adevăr.

– Și mă puteți ajuta? strigă sugrumat starețul.

Simon simți un ghiont în coaste.

– Da, răspunse el plin de curaj.

Chiar și așa însă, fratele Gilbert se prinse de brațul bolnavului, șovăind și neîndurându-se să dea drumul superiorului său.

– Sfinția Ta, nu știm dacă oamenii ăștia sunt creștini. Ai trebuință de mângâierea rugăciunii. Stau cu tine.

– Taina care se va făptui se va făptui în singurătate, răspunse Simon, clătinând din cap. Între pacient și medic e nevoie de intimitate.

– Pentru numele lui Dumnezeu, adu-mi *ușurare*.

Tot starețul Geoffrey rezolvă disputa și de această dată.

Fratele Gilbert fu trântit la pământ cu mângâierea sa creștină cu tot, ceilalți doi călugări împinși la o parte și obligați să rămână așa, cavalerul pus de pază. Clătinându-se și bălăbănindu-se, starețul ajunse la tăblia din spate, care era coborâtă, și fu săltat sus de Simon și de Mansur.

Roger din Acton alerga după căruță.

– Sfinția Ta, dac-ai vrea să încerci însușirile minunate al degetului Sfântului Peter cel Mic...

– Le-am încercat și *tot nu mă piș*..., se auzi un țipăt.

Căruța începu să urce panta legănându-se și dispăru printre copaci. Adelia, după ce inspectă șanțul, se luă după ea.

– Mă tem pentru el, spuse fratele Gilbert, deși în voce i se citea mai degrabă gelozia puternică decât teama.

– Vrăjitorie. Roger din Acton nu putea să spună nimic dacă nu țipa. Mai bine moartea decât renașterea în mâinile diavolului.

S-ar fi luat amândoi după căruță, dacă nu le-ar fi barat drumul cavalerul starețului, sir Gervase, căruia îi cam plăcea să-și bată joc de călugări.

– A zis să stați aici.

Sir Joscelin, cavalerul stareței, era la fel de hotărât.

– Cred că trebuie să-l lăsăm în pace, frate.

Și cei doi stătură împreună, cruciați în zale care luptaseră în Țara Sfântă, plini de dispreț la adresa bărbaților în fustă mulțumiți să-L slujească pe Dumnezeu în locuri mai puțin primejdioase.

Dealul spre care se îndreptau era ciudat. Căruța se hurduca pe drumeagul șerpuit spre o poiană mare, ca un inel, cu iarbă, aflată deasupra copacilor, care prindea ultimele raze de soare și lucea precum un cap chel, verde și monstruos, cu creștetul plat. Cei la poale fură cuprinși de neliniște și restul grupului hotărî să nu meargă mai departe, acum că forța îi era

spartă, ci să poposească la marginea drumului, să poată auzi chemarea cavalerilor.

– Ce loc e ăsta? întrebă fratele Gilbert, uitându-se după căruță, chiar dacă n-o mai vedea.

Îi răspunse unul dintre scutierii care scotea șaua de pe calul stăpânului său.

– Acolo sus e Inelul Wandlebury. Astea-s dealurile Gog Magog.

Gog și Magog, uriași englezi la fel de păgâni ca și numele lor. Ceata creștină se strânse în jurul focului, apoi se strânse și mai tare când, de pe cealaltă parte a drumului, dintre copacii întunecați se auzi vuind vocea lui sir Gervase: „Sacrificiu de sâân-geee. Vânătorul Sălbatic a pornit la vânătoare, stăpânii mei. Ah, ce grozăvie!"

Pregătindu-și câinii pentru noapte, vânătorul starețului Geoffrey își umflă obrajii și dădu din cap.

Nici lui Mansur nu-i plăcea locul. Pe la jumătatea drumeagului, unde fusese săpat în pantă un loc neted, mai larg, smuci de hățuri. Scoase hamurile de pe catâri – urletele starețului din căruță îi agitau – și îi priponi ca să poată paște, apoi se apucă să facă focul.

Aduseră un castron în care au turnat apă fiartă. Adelia a băgat în ea tot ceea ce adunase din șanț și se gândea.

– Trestie? întrebă Simon. Pentru ce?

I-a spus și Simon se îngălbeni.

– El, tu... nu te lasă... E *călugăr*.

– E pacient. Învârti tulpinile de trestie și alese două, scuturându-le de apă. Pregătiți-l.

– Să-l pregătim? Nimeni nu poate fi pregătit pentru așa ceva. Domniță doctor, credința mea în tine e nemărginită, dar... pot să te-ntreb... ai mai făcut asta?

– Nu. Unde mi-e tașca?

Se luă după ea, prin iarbă.

– Dar ai mai văzut cum se face, nu?

– Nu. Pe coastele Atotputernicului, lumina e prea slabă. Două felinare, Mansur, îi strigă. Agață-le de cârligele din coviltir. Unde sunt cârpele? Și se apucă să scotocească prin tașca din piele de capră în care-și ținea echipamentul.

– Vrei să lămurim treaba asta? întrebă Simon încercând să rămână calm. N-ai mai făcut și nici n-ai mai asistat la o așa operație.

– Nu, ți-am mai spus. Îl privi. Gordinus mi-a zis odată despre ea. Și Gershom, tatăl meu vitreg, mi-a descris-o după o vizită în Egipt. A văzut-o pictată într-un mormânt antic.

– Picturi dintr-un mormânt egiptean antic? Simon rosti fiecare cuvânt cu aceeași greutate. Erau colorate?

– Nu văd de ce n-ar merge, îi răspunse ea. Cu ceea ce știu eu din anatomia bărbătească, e pasul logic pe care trebuie să-l fac.

Și o porni prin iarbă, dar Simon se repezi s-o oprească.

– Putem urmări această logică un pic mai departe, domniță doctor? Ești pe cale de a face o operație, poate că o operație *periculoasă*...

– Da. Cred că ar putea să fie.

– ...unui prelat destul de important. Prietenii lui așteaptă acolo... Și Simon din Neapole arătă spre poalele dealului, în întuneric. Nu se bucură toți din cale-afară că ne amestecăm. Suntem străini și nu însemnăm nimic în ochii lor. Pentru a continua, trebui să-i sară în față, pentru că ea se îndrepta neabătută spre căruță. S-ar putea – nu spun c-o să se întâmple așa –, dar *s-ar putea* ca acei prieteni să aibă logica lor și dacă moare starețul să ne spânzure pe toți trei ca pe niște cârpe logice de sfoara de uscat rufe. Și vin și te întreb din nou: n-ar trebui să lăsăm Natura să-și urmeze cursul? Te întreb doar.

– Omul e pe *moarte*, maestre Simon.

– Eu... Apoi lumina felinarului lui Mansur căzu pe fața femeii și el se dădu înapoi, învins. „Da, Becca mea ar face același lucru." Rebecca era soția lui, etalonul după care măsura toată mila omenească. Începe, doctore.

– Am nevoie de ajutorul vostru.

El își ridică mâinile și le lăsă apoi să cadă.

– Îl ai. Și o însoți, oftând și bombănind. Doamne, și ce era rău dacă Natura-și urma cursul? Eu numai atâta întreb.

Mansur aşteptă ca cei doi să se urce în căruţă, apoi se întoarse cu spatele la ea, îşi încrucişă braţele şi se puse de pază.

Ultima rază din soarele ce apunea pieri şi ea, dar luna nu apăruse încă, lăsând mlaştina şi dealul în întuneric.

Jos, la marginea drumului, o siluetă voinică se desprinse de lângă grupul de pelerini strâns în jurul focului, ca şi cum s-ar fi dus să-şi facă nevoile. Nevăzută în întuneric, trecu drumul şi, cu o agilitate surprinzătoare pentru greutatea pe care-o avea, sări şanţul şi dispăru în tufişurile de la marginea drumeagului. Înjurând în tăcere rugii care-i sfâşiau mantia, începu să urce spre locul unde se afla căruţa, amuşinând ca să simtă mirosul catârilor, zărind câteodată şi o geană de lumină printre copaci.

Se opri încercând să asculte ce vorbeau cei doi cavaleri care stăteau ca nişte statui neînduplecate pe drumeagul pe care o luase căruţa, acoperitoarele de nas ale coifurilor lor făcând practic imposibil să-şi dea seama care-i unul şi care-i celălalt.

Îl auzi pe unul dintre ei spunând ceva de Vânătorul Sălbatic.

– ...Dealul Diavolului, fără îndoială că ăsta-i, se auzi limpede răspunsul tovarăşului său. Niciun ţăran nu se apropie de locul ăsta şi tare-aş fi vrut să nu ne fi apropiat nici noi. Ia, dă-mi mie nişte sarazini, oricând.

Ascultătorul se închină și continuă să urce, pășind cu mare grijă. Nevăzut, trecu de arab, încă o statuie în lumina lunii. În cele din urmă ajunse la un loc de unde se putea uita în jos, la căruța pe care felinarele o făceau să pară un opal lucitor pe o catifea neagră.

Se așeză și el. Tufișurile din jur fremătau de fojgăiala viețuitoarelor nepăsătoare pe solul pădurii. Deasupra, o bufniță care vâna scoase un țipăt ascuțit.

Dinspre căruță se auzi dintr-odată un fel de bolboroseală, iar apoi o voce care spuse limpede: „Stai pe spate, n-o să te doară. Maestre Simon, ridică-i rasa."

Apoi îl auzi pe starețul Geoffrey întrebând răstit:

– Ce face femeia acolo? Ce are în mână?

– Stai culcat, Sfinția Ta, îi răspunse omul căruia i se spusese maestrul Simon. Închide ochii. Să știi că domnița asta știe ce face.

– Da' eu nu știu, se auzi iar vocea panicată a starețului: Am dat de-o vrăjitoare. Doamne, ai milă de mine, femeia asta îmi smulge sufletul prin sulă.

Și din nou vocea mai subțire, severă, concentrată:

– Stai liniștit, naiba să te ia. Vrei să-ți pocnească bășica? Ține-i penisul, maestre Simon. Sus, trebuie să am cale liberă.

Starețul scheună.

– Castronul, Simon. Repede, castronul. Ține-l acolo, *acolo*.

Urmă apoi un sunet, ca și cum ar fi căzut ceva în apă cu un pleoscăit și un geamăt de ușurare, așa cum

face bărbatul în focul dragostei sau când își golește bășica de conținutul care-o chinuie.

Pe colțul de stâncă de unde stătea, perceptorul făcu ochii mari, își țuguie buzele a interes, dădu din cap și începu să coboare.

Se întreba dac-au auzit și cavalerii ce-a auzit el. Probabil că nu, se gândi: erau prea departe de căruță, iar glugile care le apărau capetele de fierul coifurilor atenuau sunetele. Înseamnă că numai el, în afară de cei din căruță și de arab, avea știință de acest lucru atât de interesant.

Întorcându-se pe drumul pe care venise, trebui să se lase de mai multe ori pe vine, în umbră; uimitor cât de mulți pelerini se aventurau în această noapte pe dealuri, în ciuda întunericului.

Îl văzu pe fratele Gilbert, încercând probabil să descopere ce se întâmpla în căruță. Apoi pe Hugh, vânătorul stareței, care avea același interes, sau poate că cerceta locurile de vânat, cum se cuvine să facă un vânător. Și ce era oare cu forma aceea neclară, ca de femeie, care se strecura printre copaci? Nevasta negustorului care căuta un loc mai dosnic să-și facă nevoile? O călugăriță cu aceleași treburi? Sau un călugăr?

Nu-și dădea seama.

Capitolul 3

Venirea zorilor îi găsi pe pelerinii de la marginea drumului plini de rouă și iritați. Stareța se răsti nemulțumită la cavalerul ei când acesta veni s-o întrebe cum și-a petrecut noaptea.

– Și dumneata pe unde-ai umblat, sir Joscelin?

– L-am păzit pe stareț. Era în mâinile străinilor și s-ar fi putut să aibă nevoie de ajutor.

Stareței însă puțin îi păsa.

– El a vrut așa. Eu aș fi plecat astă-noapte dac-ai fi fost cu noi să ne aperi. Nu sunt mai mult de șase mile până la Cambridge. Sfântul Peter cel Mic își așteaptă de prea multă vreme racla în care să-și odihnească oasele.

– Ar fi trebuit să aduci și moaștele, Sfinția Ta.

Stareța nu fusese la Canterbury doar în pelerinaj, ci și ca să ia racla ce le fusese comandată aurarilor Sfântului Thomas Becket acum un an. După ce moaștele noului sfânt al mănăstirii, care acum se aflau

într-o ladă, la Cambridge, își vor găsi odihna în raclă, stareța se aștepta la lucruri mari.

– I-am adus sfânta încheietură, i-o reteză ea, și dacă starețul Geoffrey ar fi avut credința pe care trebuia s-o aibă, i-ar fi fost de ajuns ca să se facă bine.

– Da' chiar și așa, maică stareță, nu-l puteam lăsa pe bietul stareț pe mâini străine, la așa un necaz, nu? întrebă blând călugărița cea tânără.

Ba stareța l-ar fi putut lăsa foarte bine. Nu-i plăcea niciun pic mai mult de starețul Geoffrey decât îi plăcea lui de ea.

– Are și el cavalerul lui, nu?

– Noaptea e nevoie de doi, spuse sir Gervase, unul care să stea de pază cât doarme celălalt.

Se aprindea cam repede. Oricum, cei doi cavaleri aveau ochii roșii ca și cum n-ar fi dormit niciunul.

– Și eu ce somn am avut? Aici a fost tot timpul un du-te-vino. Și *el* de ce-ar avea nevoie de pază de dublă?

Mare parte din resentimentele apărute între mănăstirea de maici Sfânta Radegund și canonicul de la Sfântul Augustin din Barnwell se datorau bănuielii stareței Joan cum că starețul ar fi gelos din cauza minunilor înfăptuite de moaștele Sfântului Peter cel Mic la mănăstirea ei. Acum, într-o raclă ca lumea, faima lor se va răspândi, credincioșii care vor veni la ele le vor rotunji veniturile, minunile vor spori și la fel de sigur va spori și invidia starețului Geoffrey.

– Haideți să plecăm înainte de a se pune pe picioare, îi îndemnă ea privind în jur. Și unde-i Hugh cu ogarii mei? Doar nu s-a dus dracului cu ei pe deal?

Sir Joscelin a plecat imediat în căutarea vânătorului recalcitrant. Sir Gervase, care-și avea propriii ogari în haita lui Hugh, s-a luat după el.

Starețul prindea puteri după o noapte de somn bun. Stătea pe un buștean și mânca ouă dintr-o tigaie, lângă focul salernezilor, neștiind ce să întrebe mai întâi.

– Sunt uluit, maestre Simon, spuse el.

Bărbatul scund din fața lui dădu din cap cu bunăvoință.

– Vă înțeleg, părinte stareț. *Certum est, quia impossibile.*

Faptul că un amărât de negustor ambulant cita din Tertulian îl uimi încă și mai tare pe stareț. Cine erau oamenii ăștia? Oricum, individul a pus punctul pe i: așa trebuie să fie, pentru că era imposibil. Dar să le ia pe rând.

– Unde s-a dus fata?

– Îi place să se plimbe pe dealuri, să cerceteze Natura, să adune ierburi.

– Cu dealul ăsta trebuie să fie atentă. Cei de pe-aici se țin departe de el; zic că Inelul Wandlebury este ascunzișul Vânătorului Sălbatic și al vrăjitoarelor.

– Mansur o însoțește întotdeauna.

– Sarazinul? Starețul Geoffrey se considera un om cu vederi largi. Acum era recunoscător, dar și dezamăgit. Înseamnă că-i vrăjitoare?

Simon tresări.

– Sfinția Voastră, vă implor... Vă rog să nu rostiți acest cuvânt în prezența ei... E medic și e foarte pregătită. Apoi, după o pauză, adăugă: Într-un fel. Și, din nou, apelă la un lucru cât se poate de adevărat: Școala din Salerno le îngăduie și femeilor să profeseze.

– Am auzit și eu asta, răspunse starețul. La Salerno zici? N-am crezut, așa cum nu cred că vacile pot zbura. Acum trebuie să mă uit și după vaci pe deasupra capului.

– Așa ar trebui.

Starețul mai luă câteva îmbucături, apoi se uită în jur, bucurându-se de verdeața primăverii și de ciripitul păsărelelor, cum nu mai făcuse de mult. Reevalua faptele. Deși nerespectabil, acest mic grup era totuși învățat și în acest caz nu era ceea ce părea.

– M-a salvat, maestre Simon. A învățat operația asta anume la Salerno?

– Cred că de la cei mai buni doctori egipteni.

– Extraordinar. Spune-mi care este onorariul.

– Nu primește bani.

– Adevărat? Cu fiece clipă, lucrurile deveneau tot mai ciudate; și bărbatul acesta și femeia păreau săraci lipiți.

– M-a înjurat, maestre Simon.

– Pentru asta vă rog s-o scuzați. Știe o mulțime de lucruri, dar nu prea știe cum să se poarte cu un bolnav.

– Așa e. Și nici tertipuri femeiești după câte-și dădea seama starețul. Iartă necuviința unui bătrân, dar, ca să nu fac vreo greșeală, de care dintre voi e... apropiată?

– De niciunul, Sfinția Voastră. Negustorul era mai degrabă amuzat decât supărat. Mansur e servitorul ei, e eunuc: o nenorocire care s-a abătut asupra lui. Iar eu le sunt credincios soției și copiilor mei, care se află la Neapole. Nu e nimic de felul ăsta între noi. Suntem aliați datorită împrejurărilor.

Iar starețul, deși nu era ușor de amăgit, l-a crezut, dar i-a stârnit și mai tare curiozitatea. Ce naiba făceau cei trei aici?

– Și totuși, răspunse el tare și serios, trebuie să-ți spun că, indiferent cu ce treabă ați venit la Cambridge, o să aveți necazuri din cauza convietuirii voastre. Domnița doctor ar trebui să aibă o însoțitoare.

De această dată cel surprins fu Simon, iar starețul Geoffrey își dădu seama că bărbatul din fața lui vede într-adevăr în femeie doar o tovarășă.

– Cred că da, spuse Simon. Când am plecat în misiune avea una, doica ei din copilărie, dar era bătrână și a murit pe drum.

– Vă sfătuiesc să găsiți pe altcineva. Ziceai de-o misiune, continuă el după o pauză. Îmi pot îngădui să-ntreb despre ce-i vorba?

Simon părea să ezite.

– Maestre Simon, spuse starețul Geoffrey, bănuiesc că n-ați bătut atâta cale de la Salerno numai ca să vindeți leacuri. Dacă aveți o misiune gingașă, spune-mi fără pedeapsă. Și pentru că bărbatul încă se codea, starețul plescăi din limbă în fața unui lucru atât de neîndoielnic. Acum, chiar așa, maestre Simon, mi-ai ținut „podoabele" în mână. Crezi că ți-aș trăda încrederea când dumneata poți să te răzbuni oricând și să-i spui crainicului orașului că eu, starețul de la Sfântul Augustin, om de vază la Cambridge și, acum mă laud, chiar și mai departe, nu numai că mi-am lăsat mădularul cel mai tainic în mâinile unei femei, ci și că aceasta mi-a băgat o trestie prin el? Cum crezi, ca să-l parafrazez pe nemuritorul Horațiu, ar suna asta în Corint?

– Ah, făcu Simon.

– Chiar așa. Vorbește fără frică, maestre Simon. Ostoiește curiozitatea unui bătrân.

Așa că Simon i-a povestit. I-a spus că veniseră să vadă cine-i ucidea și-i răpea pe copiii din Cambridge. Și să nu creadă cineva că aveau de gând să încalce drepturile mai-marilor orașului „...doar că cercetarea făcută de autorități reușește mai degrabă să închidă gurile decât să le deschidă, iar noi, așa incognito și nebăgați în seamă..."

Și Simon bătu mai mult pe asta. Că nu era un amestec în treburile altora. Dar că, de vreme ce căutarea ucigașului se tot lungește... bineînțeles că e un criminal perfid și viclean.

– Stăpânii noştri, cei care ne-au trimis, s-au gândit că eu şi domniţa doctor am fi cei mai potriviţi pentru treaba asta...

Ascultând povestea străinului, stareţul Geoffrey a aflat că Simon din Neapole era evreu. Şi a intrat în panică. Era conducătorul unui mare aşezământ mănăstiresc şi deci răspundea de starea lumii atunci când va trebui să dea socoteală Domnului, în ziua Judecăţii de Apoi, care putea să vină oricând. Şi cum să-i răspundă el Atotputernicului care a poruncit că nu există pe lumea asta decât o singură credinţă adevărată? Cum să explice el în faţa Tronului Tatălui că în ceea ce-ar fi trebuit să fie un trup perfect a pătruns o infecţie păgână? Şi că el n-a făcut nimic în legătură cu asta?

Umanismul a intrat în luptă cu învăţătura de la seminar şi a ieşit învingător. Bătălia era veche. Ce *ar fi putut* face? Nu era dintre cei care să încurajeze distrugerea; nu voia să vadă suflete, dacă evreii aveau suflete, despărţite de trup şi trimise-n iad. Şi nu numai că era de acord cu existenţa evreilor la Cambridge, dar îi şi apăra, deşi era foarte supărat pe ceilalţi clerici care încurajau păcatul cametei şi împrumutau de la ei.

Acum şi el se vedea dator faţă de unul – chiar pentru viaţa lui. Şi dacă acest om, fie el evreu sau nu, putea rezolva misterul ce-i chinuia pe locuitorii din Cambridge, atunci stareţul Geoffrey de ce să nu-l lase? Şi totuşi, de ce o adusese cu el pe femeia aceasta doctor?

Așa că starețul Geoffrey ascultă mai departe povestea lui Simon și, dacă înainte fusese uimit, acum era încurcat – și nu în mică măsură – de sinceritatea bărbatului, trăsătură pe care n-o mai întâlnise până acum la această rasă. În loc de prudență, ba chiar viclenie, nu auzea decât adevărul.

Și atunci își spuse: Bietul nătărău, nici nu trebuie să insiști prea mult ca să-și descarce sacul. E prea naiv, n-are niciun pic de șiretenie. Cine l-o fi trimis pe bietul nătărău?

După ce Simon a isprăvit, s-a lăsat liniștea; nu se auzea decât o mierlă cântând dintr-un cireș sălbatic.

– Ai fost trimis de evrei ca să-i salvezi pe evrei?

– Nu, nu, stăpâne. Nu-i așa. Cel de la care-a pornit se pare că e regele Siciliei, un normand, după cum știi. Și eu m-am mirat, dar cred că sunt și alte lucruri în joc. Oricum, de pașapoartele noastre nu s-a legat nimeni la Dover și asta mă face să cred că oficialitățile engleze nu sunt străine de treaba noastră. Dar să fii sigur că dacă evreii din Cambridge se dovedesc vinovați de această crimă îngrozitoare, eu trag de bună voie frânghia cu care vor fi spânzurați.

Bun. Starețul îl crezu.

– Dar de ce era nevoie și de domnița doctor, dacă-mi e îngăduit să întreb? Bineînțeles că dacă e descoperită, o asemenea *rara avis* va atrage o nedorită atenție.

– Și eu am avut îndoieli la început, spuse Simon.

Îndoieli? Fusese îngrozit. Nu i se spusese nimic despre sexul doctorului și despre însoțitoare până

când nu s-au îmbarcat pe vasul care urma să-i ducă în Anglia şi atunci era prea târziu ca să mai protesteze, deşi *protestase* – Gordinus Africanul, cel mai mare doctor şi cel mai naiv om luase gesticulaţia lui drept fluturări de mână în semn de bun-rămas şi *fluturase şi el mâna încântat* pe măsură ce distanţa dintre balustrada-pupa şi chei se mărea tot mai mult.

– Am avut şi eu îndoieli, repetă el, dar s-a dovedit a fi la locul ei, pricepută şi o bună vorbitoare de engleză. În plus... Simon se lumină, iar faţa lui ridată se încreţi şi mai mult a zâmbet, abătând atenţia preotului de la un subiect sensibil; ar fi vremea să dezvăluie harul deosebit al Adeliei, deşi nu încă... După cum ar zice nevastă-mea, Dumnezeu ştie ce face. Altfel de ce-ar fi fost aici când domnia ta ai avut cea mai mare nevoie?

Părintele Geoffrey dădu încet din cap. Asta aşa era; îngenunchease deja să-i mulţumească Atotputernicului că i-o scosese în drum.

– Ne-ar fi de ajutor, înainte de a ajunge în oraş, continuă blând Simon din Neapole, să aflăm câte ceva despre uciderea copilului şi cum de au dispărut ceilalţi doi... mai spuse el, lăsând fraza neterminată.

– Copiii, spuse în cele din urmă starețul Geoffrey cu greutate. Trebuie să-ţi spun, maestre Simon, că până am plecat noi la Canterbury, nu mai erau doi copii dispăruţi, cum ţi s-a spus dumitale, ci trei. Şi dacă nu m-aş fi legat să fac acest pelerinaj, n-aş fi plecat din Cambridge de frică să nu sporească numărul lor.

Dumnezeu să se îndure de sufletele lor, dar ne temem cu toții că au avut aceeași soartă cu Peter. Au fost răstigniți.

– Dar nu de mâinile evreilor, stăpâne. Noi nu răstignim copii.

„Voi l-ați răstignit pe Fiul Domului, își spuse starețul în gând. Biet nătărău, îndrăznește numai să spui că ești evreu și te sfârtecă în bucăți. Și pe doftoreasa ta la fel.

Fir-ar să fie, se mai gândi el, trebuie să mă amestec și eu în treaba asta." Iar cu voce tare:

– Trebuie să-ți spun, maestre Simon, că poporul nostru e foarte pornit împotriva evreilor. Le e frică să nu le mai ia și alte odrasle.

– Dar s-a făcut vreo cercetare? Ce dovadă există că evreii ar fi vinovați?

– Au fost acuzați aproape imediat, îi răspunse starețul Geoffrey, și mă tem că nu fără temei...

Datorită harului său de anchetator, mediator, agent de recunoaștere, spion – era folosit în toate aceste activități de prea-puternicii care-l cunoșteau bine – oamenii gândeau că Simon Menahem din Neapole nu e altceva decât ceea ce pare. Nu puteau crede că acest omuleț plăpând și agitat, plin de înflăcărare, ba chiar naivitate, care dădea în vileag tot ce știa, cât se poate de sincer, i-ar putea păcăli. Doar după ce se încheia târgul, se pecetluia alianța, se descoperea dedesubtul afacerii, le trecea prin minte că Simon obținuse

exact ceea ce doriseră stăpânii săi. „Dar e un nătărău" își ziceau ei.

Și tocmai acestui nătărău, care cântărise caracterul stareţului și obligaţia până-n pânzele albe pe care-o avea faţă de ei, se trezi subtilul stareţ povestindu-i tot ceea ce voia să afle.

Se întâmplase cu mai bine de un an în urmă. În vinerea de dinaintea Floriilor. Peter, un copil de opt ani din Trumpington, un sat la sud-vest de Cambridge, a fost trimis de mama lui să adune mâţișori...

– Care în Anglia ţin locul frunzelor de palmier de la Florii.

Peter nici nu s-a uitat la sălciile de lângă casă și s-a dus în susul râului Cam ca să ia crenguţe din salcia de pe malul de lângă mănăstirea de maici. Se spunea despre această salcie că e sfântă și că a fost plantată de însăși Sfânta Radegund.

– De parcă, făcu stareţul cu amărăciune, întrerupându-și povestea, o sfântă nemţoaică din Evul Mediu întunecat ar fi venit taman la Cambridge să sădească un copac. Dar harpia aia – și aici se referea la stareţa de la Sfânta Radegund – e în stare să zică orice.

Și taman în aceeași zi, în vinerea de dinainte de Florii, câţiva dintre cei mai bogaţi și mai cu faimă evrei din Anglia s-au adunat la Cambridge, acasă la Chaim Leonis, la nunta fiicei acestuia. Peter a văzut nunta de pe malul celălalt al râului, când se ducea să adune crenguţe de salcie. Așa că nu s-a întors acasă pe același drum, ci a trecut podul și s-a dus în cartierul

evreiesc ca să se uite la trăsurile și la caii împodobiți din grajdul lui Chaim.

– Unchiul lui, al lui Peter, era grăjdarul lui Chaim.

– Aici creștinii au voie să lucreze pentru evrei? se miră Simon de parcă n-ar fi știut deja răspunsul. Doamne Sfinte!

– Ah, da. Evreii sunt stăpâni serioși. Iar Peter se ducea mereu la grajduri, ba chiar și la bucătării, pentru că bucătăreasa lui Chaim – care *era* evreică – îi mai dădea dulciuri, fapt ce avea să fie mai târziu considerat drept încercare de momire și folosit împotriva celor ai casei.

– Spuneți mai departe, Sfinția Voastră.

– Ei, bine, unchiul lui Peter, Godwin, era foarte ocupat cu atâția cai pentru a mai avea și grija copilului și i-a spus să se ducă acasă – și a crezut că s-a dus. Și abia seara târziu, când a venit mama lui Peter să-l caute prin oraș, și-au dat seama că băiatul dispăruse. Au fost alertați straja și supraveghetorii râului, gândindu-se că băiatul a căzut în râul Cam. Dimineața, au scotocit malurile. Nimic.

Nimic timp de o săptămână. Era Vinerea Patimilor și, cât se târau în genunchi în fața Crucii în toate bisericile parohiale, târgoveții și țăranii înălțau rugăciuni către Dumnezeu Atotputernicul pentru întoarcerea lui Peter din Trumpington.

În Lunea Paștelui, rugăciunile lor au fost ascultate. Cumplit. Trupul lui Peter a fost descoperit în râu,

lângă casa lui Chaim, prins sub un dig. Stareţul se înfioră.

– Dar atunci n-a dat nimeni vina pe evrei. Copiii mai sar, mai cad în râuri, în fântâni, în şanţuri. Nu, ne-am gândit c-a fost un accident – până când a apărut Martha, spălătoreasa. Martha stă pe strada Podului şi printre clienţii ei se numără şi Chaim Leonis. În seara în care a dispărut micul Peter, a spus ea, se dusese cu un coş cu rufe curate la uşa din spate a casei lui Chaim. Fiind deschisă, a intrat...

– Şi a dus rufele aşa de târziu? şi-a exprimat Simon nedumerirea.

Stareţul Geoffrey a lăsat capul în jos.

– Cred că Martha a fost curioasă; nu mai văzuse niciodată o nuntă evreiască. La fel ca noi toţi, de altfel. Ei, şi a intrat. Partea din spate a casei era pustie, ceremonia era în grădina din faţă. Şi uşa unei camere care dădea în sală era întredeschisă.

– Altă uşă deschisă? întrebă Simon, mirându-se din nou.

Stareţul l-a privit.

– Ai mai auzit povestea?

– Vă rog să mă scuzaţi, continuaţi, vă implor.

– Foarte bine. Martha s-a uitat în cameră şi a văzut, *zice* că a văzut, un copil care atârna cu mâinile prinse de-o cruce. S-a speriat, dar n-a mai apucat să facă altceva deoarece chiar atunci a trecut pe acolo nevasta lui Chaim şi a blestemat-o şi ea a fugit.

– Fără să anunţe straja?

– Aici e punctul slab din povestea ei, clătină din cap starețul. Dacă – *dacă* – Martha a văzut trupul când zice că l-a văzut, *nu* a anunțat straja. Nu a anunțat pe nimeni decât *după* ce a fost găsit cadavrul micului Peter. Abia atunci i-a șoptit unei vecine ce a văzut, iar vecina s-a dus la castel și i-a spus șerifului. Și imediat după asta au apărut o mulțime de dovezi. Pe poteca de lângă casa lui Chaim s-a găsit o ramură de salcie cu mățișori. Un om care duce turbă la castel a depus mărturie că în vinerea de dinainte de Florii a văzut pe partea cealaltă a râului doi bărbați, unul cu pălărie evreiască, aruncând de pe Podul Mare o boccea în Cam. Alții zic acum c-au auzit țipete dinspre casa lui Chaim. Eu am văzut cadavrul după ce a fost scos din apă și am văzut pe el rănile răstignirii, spuse el, încruntându-se. Bietul trupușor era tare umflat, dar avea semne pe mâini, iar burta îi fusese despicată, de o suliță parcă și... mai erau și alte răni.

Orașul a început să vuiască. Și ca să-i scape pe bărbații, femeile și copiii din cartierul evreiesc de măcel, șeriful și oamenii lui i-au dus pe toți în castelul Cambridge, și asta în numele regelui sub a cărui protecție se aflau evreii.

– Chiar și așa, pe drum, Chaim a fost prins de cei care căutau răzbunare și spânzurat de salcia Sfintei Radegund. Iar pe soția lui, care a încercat să-i înduplece, au sfâșiat-o, i-a mai povestit starețul Geoffrey închinându-se. Eu și șeriful am făcut tot ce-am putut, dar am fost copleșiți de furia târgoveților. Se încruntă;

amintirea era dureroasă. Am văzut bărbaţi cumsecade transformaţi în diavoli, femei la locul lor, care deveniseră nişte nerușinate.

Își ridică potcapul şi-şi trecu mâna peste capul aproape chel.

– Dar chiar şi atunci, maestre Simon, lucrurile ar fi putut fi ţinute în frâu. Şeriful a reuşit să restabilească ordinea şi speram că, după moartea lui Chaim, celorlalţi evrei li se va îngădui să se întoarcă la casele lor. Dar, nu. A apărut Roger din Acton, un prelat nou în oraş, care a fost şi cu noi în pelerinaj la Canterbury. Precis l-ai văzut, un individ cu ţurloaie subţiri, slăbănog, palid la faţă, stăruitor şi nu prea curat. Şi, din întâmplare, maestrul Roger – şi aici stareţul se uită la Simon de parcă l-ar fi considerat şi pe el vinovat –, din *întâmplare,* este văr cu stareţa de la Sfânta Radegund şi umblă să câştige faimă mâzgălind cărţi religioase, ceea ce nu face decât să-i arate ignoranţa.

Cei doi bărbaţi clătinară din cap. Mierla cânta. Stareţul Geoffrey oftă.

Şi Roger a auzit înfricoşătorul cuvânt „răstignire" şi a sărit pe el ca un dihor.

Era ceva nou. Nu doar o acuzaţie de tortură, aşa cum stârnesc mereu evreii...

– Te rog să mă ierţi, maestre Simon, dar aşa-i întotdeauna.

– Mă tem că da, părinte, mă tem că da.

– De data asta era o reconstituire a Paştelui, un copil găsit demn de a retrăi patimile Fiului Domnului

și fiind, prin urmare, considerat sfânt și făcător de minuni. Eu aș fi îngropat băiatul cum se cuvine, dar scorpia cu chip de om care se dă drept călugăriță la Sfânta Radegund n-a vrut.

Starețul își arătă pumnul către drum.

– A luat trupul copilului, spunând că-i al ei de drept, și asta numai pentru că părinții lui stau pe pământul care aparține de Sfânta Radegund. *Mea culpa,* teamă mi-e că ne-am sfădit asupra cadavrului. Dar femeia asta, maestre Simon, talpa iadului asta, nu s-a gândit că-i trupul unui băiețel care merită o înmormântare creștinească, ci a văzut în el un câștig pentru spelunca aia de târfe căreia-i zice mănăstire, un izvor de bănet de la pelerini și de la șchiopi și schilozi care caută tămăduire. O *ademenire,* maestre Simon. Și asta o să și fie. Roger din Acton a dat sfară-n țară. Stareța noastră a fost văzută cerând sfat de la schimbătorii de bani din Canterbury cu cât să vândă moaște și amulete de-ale Sfântului Peter cel Mic la poarta mănăstirii. *Quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames!* La ce nu îndemni inimile omenești, blestemată foame de aur!

– Sunt uluit, Sfinția Voastră.

– Să și fii, maestre Simon. A luat o încheietură de la un deget al băiatului, pe care ea și vărul ei mi-o tot băgau pe gât zicându-mi că mă înzdrăvenește imediat. Roger din Acton, vezi dumneata, vrea să pună numele meu pe lista celor lecuiți, care va însoți

cererea trimisă la Vatican pentru canonizarea oficială a Sfântului Peter cel Mic.

– Aha.

– Și încheietura aia, dată fiind suferința mea, n-am șovăit s-o ating, dar degeaba. Ușurarea mi-a venit dintr-o cu totul altă parte, spuse starețul și se ridică. Și că veni vorba, am mare nevoie să mă ușurez.

Simon întinse o mână să-l rețină.

– Și ceilalți copii, părinte stareț? Cei care lipsesc.

Starețul Geoffrey stătu așa o clipă, ascultând parcă mierla.

– O vreme nu s-a mai întâmplat nimic, spuse el. Orașului i-au ajuns Chaim și Miriam. Evreii din castel se pregăteau să se întoarcă. Și apoi, a mai dispărut un băiat și atunci n-am îndrăznit să-i lăsăm.

Starețul își întoarse fața de la Simon.

– S-a întâmplat de Ziua Morților. Era un băiat de la școala mea. Simon simți ezitarea din vocea starețului. Apoi o fetiță, fiica unui vânător de păsări sălbatice. De sfânta zi a pruncilor uciși. Doamne ajută-ne. Și apoi, nu mai departe de ziua Sfântului Edward, rege și martir, înc-un băiat.

– Dar cine-i acuză pe evrei de aceste dispariții? Nu sunt încuiați în castel?

– Păi acum, maestre Simon, se zice că evreii pot să zboare peste crenelurile castelului, să înșface copiii și să-i mănânce, apoi să le arunce resturile în cea mai apropiată baltă. Te-aș sfătui să nu spui ce ești. Vezi dumneata..., făcu starețul o pauză, ...au fost și semne.

– Ce semne?

– S-au găsit în apropierea locurilor unde au fost văzuți ultima oară copii. Semne cabalistice. Târgoveții zic că seamănă cu Steaua lui David. Și acum... Starețul Geoffrey își încrucișă picioarele... Chiar trebuie să mă ușurez. Nu mai pot aștepta.

Simon îl urmări cu privirea șontâcăind spre copaci.

– Noroc, părinte stareț.

„Am făcut bine să-i povestesc tot ce i-am povestit, se gândi el. Ne-am făcut un aliat important. Pentru informații, am dat și eu informații – deși nu pe toate."

Drumeagul spre coama dealului Wandlebury fusese făcut de o alunecare de pământ care spărsese în parte marile șanțuri săpate de popoarele străvechi pentru a-l apăra. Trecerea oilor îl nivelase, iar Adelia, cu un coș pe braț, urcă în câteva minute până în vârf, fără să-și fi pierdut răsuflarea. Acum se afla singură pe culme, într-un cerc imens de iarbă presărat cu căcăreze de oaie, ca niște agrișe negre.

De la depărtare, i se păruse pleșuv. Singurii copaci înalți erau doar cei din josul pantei, un pâlc pe coasta dinspre răsărit. Restul dealului era acoperit cu păducei și tufișuri de ienupăr. Suprafața plată era plină de gropi ciudate, câteva de până la un metru adâncime și late de cel puțin doi metri. Un loc numai bun să-ți scrântești gleznele.

Spre răsărit, de unde se ridica soarele, terenul cobora domol, la apus, cobora abrupt spre șes.

Își deschise pelerina, își încleștă mâinile la ceafă, întinzându-se, lăsând boarea să-i pătrundă prin nesuferita tunică din lână aspră cumpărată la Dover, pe care Simon din Neapole o rugase insistent s-o poarte.

– Misiunea noastră ne poartă printre oamenii de rând din Anglia, domniță. Dacă vrem să ne amestecăm printre ei, să aflăm ce știu, atunci trebuie să arătăm ca ei.

– Mansur arată exact ca un iobag saxon, asta-i sigur, îi spusese ea. Și cu accentul ce facem?

Simon susținuse însă că-i o problemă de rang, că trei medici ambulanți străini, apreciați de gloată, pot afla mai multe taine decât o mie de inchizitori.

– Trebuie să-i facem pe cei pe care-i întrebăm să aibă încredere; pe noi ne interesează adevărul, nu respectul lor.

– Iar îmbrăcată așa, spusese ea referindu-se la tunică, respectul nici n-o să vină prea repede.

Simon însă, cu mai multă experiență și șiretenie decât ea, era conducătorul misiunii. Adelia își pusese, de fapt, un fel de sac pe deasupra, prins la umeri cu ace, dar își păstrase pe dedesubt cămașa din mătase – chiar dacă nu se îmbrăca niciodată după ultima modă, n-avea de gând să suporte atingerea pânzei pe piele nici măcar pentru regele Siciliei.

Închise ochii pentru a-i feri de lumină, obosită de noaptea petrecută lângă pacient, pândind semne de febră. În zori, pielea stareţului era răcoroasă, iar pulsul regulat; intervenţia se dovedise un succes, cel puţin pe moment; rămânea acum de văzut dacă poate să urineze fără ajutor şi fără durere. Până acum e bine, aşa-i spunea de obicei Margaret.

Porni mai departe, căutând din priviri plante folositoare, observând că ghetele ei ieftine – altă deghizare nenorocită – scoteau damfuri ciudate la fiecare pas. Erau tot felul de minunăţii aici prin iarbă, frunze tinere de verbină, iarba-pisicii, vineriţă, *Clinopodium vulgare,* care prin partea locului se numea busuioc sălbatic, deşi nici nu semăna şi nici nu mirosea cu busuiocul. Odată a cumpărat un tratat englezesc vechi de plante, de care făcuseră rost călugării de la Sfânta Lucia, dar nu l-a putut citi. Aşa că i l-a dat lui Margaret ca să-i aducă aminte de casă, dar până la urmă l-a studiat tot ea.

Şi uite-le aici, ilustraţiile din tratat creşteau chiar la picioarele ei, reale, şi era emoţionată de parc-ar fi întâlnit o persoană renumită pe stradă.

Autorul tratatului, influenţat puternic pe Galenus, ca majoritatea celor din tagma sa, făcea afirmaţiile obişnuite: că dafinul te fereşte de fulgere, valeriana alungă molima, sovârvul ţine uterul, ca şi cum uterul unei femei s-ar plimba în sus şi în jos prin corp ca o cireaşă într-o sticlă. De ce nu se *uită* ei niciodată?

Începu să le culeagă.

Şi dintr-odată se nelinişti. Nu avea niciun motiv: în jurul ei era pustiu. Umbra norilor trecu repede peste iarbă, întunecând-o, un păducel pipernicit luă forma unei bătrâne cocârjate, un ţipăt ascuţit – o coţofană – alungă un stol de păsări mai mici.

Indiferent ce era, avea o presimţire cum c-ar trebui să fie mai puţin vizibilă în toată această întindere goală. Ce proastă fusese! Atrasă de ierburi şi de aparenta izolare a locului, obosită de compania gălăgioasă de care fusese înconjurată de la Canterbury, făcuse greşeala, idioţenia, de a se aventura singură aici, lăsându-l pe Mansur să aibă grijă de stareţ. O greşeală. Nu-şi luase nicio măsură de prevedere. Chiar aşa: fără Margaret şi fără Mansur, şi cu toţi bărbaţii din jurul ei, era ca şi cum şi-ar fi pus o pancartă pe care să scrie: „Violaţi-mă!" Iar dacă invitaţiei i s-ar fi dat curs, nu ar fi fost vina violatorului, ci a ei.

Blestemată fie închisoarea în care bărbaţii le-au încarcerat pe femei. S-a revoltat împotriva gratiilor invizibile când Mansur a insistat s-o însoţească prin coridoarele lungi şi întunecate ale şcolilor din Salerno, făcând-o să pară superprivilegiată şi ridicolă în timp ce trecea de la un curs la altul, scoţând-o în evidenţă. Dar a învăţat, oh, ce-a mai învăţat lecţia în ziua în care a refuzat să-l lase s-o mai însoţească. Umilirea, disperarea cu care a trebuit să se lupte cu un coleg, ruşinea de a fi obligată să strige după ajutor, strigăt care, slavă Domnului, s-a făcut auzit, dojana pe care-a încasat-o apoi de la profesori şi, bineînţeles,

de la Mansur și de la Margaret în legătură cu păcatul trufiei și cel al neglijării reputației.

Nimeni însă nu l-a învinuit și pe tânăr, deși Mansur i-a spart nasul după aceea, ca să-l învețe cum să se poarte.

Fiind însă Adelia, și în continuare trufașă, și-a făcut curaj și a pornit mai departe, de astă dată spre copaci, unde s-a apucat mai întâi să culeagă ierburi și abia apoi a privit în jur.

Nimic. Legănarea florilor de păducel în adierea vântului, încă o umbră iute de nor prin dreptul soarelui.

Un fazan s-a ridicat cloncănind și țipând. S-a întors.

Parc-ar fi ieșit din pământ. Înainta spre ea, aruncând o umbră lungă. De această dată nu mai era un student plin de coșuri. Unul dintre cruciații pelerini, greoi și sigur pe el, cu legăturile metalice ale platoșei zornăind pe sub mantie, zâmbind din gură, dar cu ochii la fel de reci ca metalul care-i acoperea capul și nasul.

– Ei, ei, bine, glăsuia el, bucurându-se dinainte, ei, bine, bine, domniță.

Adelia simți o silă profundă: față de propria-i prostie, față de ceea ce urma să se întâmple. Nu era nici ea total descoperită. Printre altele, avea vârât în gheată un pumnal mititel, pe care i-l dăduse mama ei vitregă, siciliană, o femeie dintr-o bucată, împreună cu sfatul de a i-l înfige atacatorului în ochi. Iar tatăl ei vitreg, evreu, îi sugerase o apărare mult mai subtilă:

„Spune-i că eşti doctor şi prefă-te îngrijorată de felul cum arată. Întreabă-l dacă a fost în legătură cu cineva care a avut ciumă. Asta-i dezumflă pe toţi."

Se îndoia însă că vreunul din tertipurile astea ar fi putut împiedica înaintarea acestei mase înzăuate. Şi având în vedere misiunea, nici nu voia să-şi facă cunoscută ocupaţia.

Rămase dreaptă şi încercă să pară demnă, cât el mai era încă la oarecare depărtare.

– Da? întrebă ea severă, ceea ce-ar fi putut impresiona dacă ar fi fost Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar din Salerno, dar pe acest deal pustiu nu-i era de prea mare ajutor unei târfe străine despre care se ştia că merge cu doi bărbaţi într-o căruţă cu coviltir.

– Asta-mi place mie s-aud, îi răspunse bărbatul, o femeie care zice da.

Se apropie. Intenţiile îi erau clare, aşa că se aplecă şi îşi duse mâna la gheată.

Şi atunci s-au întâmplat două lucruri în acelaşi timp, venind din direcţii diferite.

Dintr-un pâlc de copaci s-a auzit un vâjâit ca de ceva care străbate aerul şi între fâşia de iarbă dintre Adelia şi cavaler s-a înfipt o secure.

Iar celălalt a fost un ţipăt de dincolo de deal.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Gervase, cheamă-ţi blestemaţii de câini şi coboară odată. Bătrâna nu mai are răbdare.

Adelia văzu cum se schimbă expresia din ochii bărbatului. Se aplecă și, cu efort, smulse securea din pământ și o ridică, zâmbind.

– Cred că-i o minune, spuse ea în englezește.

Celălalt cruciat continua să-și îndemne prietenul să-și caute câinii și să coboare în drum. Tulburării de pe fața bărbatului i-a luat loc ceva care aducea a ură și, apoi, a lipsă voită de interes, după care s-a întors pe călcâie și a pornit spre tovarășul său.

„Nu prea ți l-ai făcut prieten, își spuse Adelia. Oh, Doamne, *nu pot să sufăr* să-mi fie frică. Blestemat să fie, blestemat. Și blestemată să fie și afurisita asta de țară. Pentru că nici n-am vrut să vin aici."

Prost-dispusă pentru că tremura, s-a îndreptat spre umbra de sub copaci.

– Ți-am poruncit să rămâi la căruță, spuse ea în arabă.

– Așa e, încuviință Mansur.

Îi dădu înapoi securea – el îi spunea Parvaneh (fluture). Și-o bagă bine sub cingătoare, într-o parte, ca să nu i se vadă de sub veșmânt, lăsând la vedere pumnalul tradițional, cu teacă frumoasă. Aruncatul securii ca armă era destul de rar printre arabi, dar nu și la nomazi, iar Mansur se trăgea din aceștia. Strămoșii lui avuseseră de-a face cu vikingii care se aventuraseră în Arabia, unde, în schimbul mărfurilor exotice, nomazii primiseră nu numai arme, ci învățaseră și secretul făuririi unui oțel mai bun pentru lamele lor.

Stăpâna și servitorul începură să coboare printre copaci, Adelia poticnindu-se, iar Mansur pășind ușor de parc-ar fi mers pe drum.

– Care din căcărezele alea a fost? voi el să știe.

– Cel căruia-i spun Gervase. Pe celălalt îl cheamă Joscelin, cred.

– Cruciați, rosti el și scuipă.

Și Adelia avea o părere proastă despre cruciați. Salerno era una din căile spre Țara Sfântă și, indiferent dacă plecau sau se întorceau, majoritatea soldaților din armata cruciată erau insuportabili. Cei care plecau, ignoranți și habotnici, stricaseră armonia în care trăiau feluritele credințe și rase în Regatul Siciliei, protestând împotriva prezenței evreilor, maurilor și chiar a creștinilor cu practici diferite de ale lor, adesea atacându-i. Pe drumul de întoarcere, erau de obicei înrăiți, bolnavi și sărăciți – doar câțiva fiind răsplătiți cu averea și grația divină pe care le căutaseră – și, așadar, la fel de nesuferiți.

Câțiva pe care-i cunoștea ea nici n-au fost deloc în statele cruciate, ci au rămas la Salerno până și-au isprăvit banii primiți, și s-au întors apoi acasă ca să câștige admirația orașelor și satelor lor cu niște povești greu de crezut și o mantie de cruciat cumpărată cu nimica toată în piață la Salerno.

– Pe ăsta l-ai speriat, spuse ea. Bună lovitură.

– Nu, răspunse arabul. N-am nimerit.

Adelia se întoarse spre el.

– Mansur, ascultă-mă bine. N-am venit aici să măcelărim populația...

S-a oprit. Ajunseseră la drumeag și chiar sub ei se afla celălalt cruciat, cel pe care-l chema Joscelin și-o apăra pe stareță. Găsise unul dintre ogari și se apleca să-i prindă lesa de zgardă, ocărându-l pe vânătorul care era cu el. Văzându-i, acesta dădu din cap spre Mansur și îi spuse Adeliei bună ziua.

– Mă bucur că te văd însoțită, domniță. Acesta nu-i un loc în care să se plimbe frumoasele doamne singure; ba chiar nu-i bine să se plimbe nimenea singur pe aici.

Fără nicio referire la cele întâmplate, dar bine adus din condei: o scuză pentru prietenul lui, fără să-l scuze în mod direct, și o dojană la adresa ei. Dar de ce să-i spună „frumoasă" dacă nu e, cel puțin nu în rolul pe care-l joacă acum! Se simt bărbații obligați să flirteze? „Dacă da, se gândi ea în silă, probabil că acesta are mai mult succes decât ceilalți."

Bărbatul își scosese coiful, lăsând să i se vadă părul des și negru, buclat și transpirat. Ochii îi erau de un albastru uluitor. Și, dat fiind statutul său, se arăta foarte curtenitor față de o femeie care aparent nu avea niciunul.

Vânătorul stătea la o parte, tăcut, uitându-se ursuz la ei.

Sir Joscelin se interesă de stareț. Iar ea avu grijă să spună, arătându-l pe Mansur, că doctorul crede că pacientul răspunde la tratament.

Sir Joscelin făcu o plecăciune în faţa arabului şi Adelia se gândi că dacă n-a făcut altceva în cruciadă, cel puţin a învăţat bunele maniere.

– Ah, da, medicina arabă, spuse el. Am învăţat s-o respectăm, noi cei care-am fost în Ţara Sfântă.

– Aţi fost acolo împreună cu prietenul vostru? Era curioasă în legătură cu diferenţa dintre cei doi.

– În momente diferite. E destul de ciudat totuşi că, deşi suntem amândoi din Cambridge, nu ne-am reîntâlnit decât după ce ne-am întors. Statele cruciate sunt o întindere vastă.

Nu se descurcase rău, judecând după calitatea încălţărilor şi după inelul greu de aur de pe deget.

Adelia înclină capul şi se îndepărtă, amintindu-şi abia după ce au trecut că ar fi trebuit să-i facă o reverenţă. Apoi uită de el şi chiar şi de bruta care-i era prieten; era doctor şi se gândea doar la pacientul ei.

Când stareţul reveni triumfător lângă căruţă, a văzut că femeia se întorsese şi şedea singură lângă focul care se stingea, în timp ce sarazinul pregătea căruţa şi înhăma catârii.

Se temuse de clipa asta. Aşa distins cum era el, stătuse, pe jumătate gol şi tremurând de frică, în faţa unei femei, a unei *femei*, fără reţinere şi fără demnitate.

Doar recunoştinţa, faptul că-şi dădea seama că, fără ajutorul ei, ar fi murit, îl împiedica s-o ignore sau să plece pe furiş înainte de a se reîntâlni.

Auzindu-l, înălţă capul.

– Ați urinat?

– Da, îi răspunse el scurt.

– Fără durere?

– Da.

– Bine.

Era... acum își aducea aminte. Pe o femeie vagaboandă o apucaseră durerile facerii chiar la poarta mănăstirii și fratele Theo, călugărul-bolnicer, s-a ocupat, vrând-nevrând, de ea. A doua zi dimineața, când s-a dus cu Theo să vadă ce fac mama și copilul, se întreba care dintre ei se rușinează mai tare: femeia care și-a descoperit părțile cele mai tainice în fața bărbatului sau călugărul care a avut de-a face cu ele. Niciunul. Nici urmă de stânjeneală. S-au uitat unul la celălalt cu mândrie.

Așa și acum. Ochii strălucitori și căprui care-l priveau erau vioi, ca cei ai unui tovarăș de arme; erau soldați-camarazi, poate că el era mai mic în grad; au luptat împreună împotriva dușmanului și au câștigat.

Îi era recunoscător pentru asta și pentru că-l salvase. Așa că se grăbi spre ea, îi luă mâna și o duse la buze.

– *Puella mirabile.*

Dacă Adelia ar fi fost expansivă, ceea ce nu era, l-ar fi îmbrățișat. Reușise. Nu mai practicase de atâta timp încât și uitase plăcerea imensă pe care-o simți când vezi o ființă scăpată de suferință. Totuși, trebuie să știe ce-l așteaptă.

– Nu-i atât de *mirabile*, îi spuse. Se poate întâmpla din nou.

– Fir-ar a naibii, exclamă starețul. La naiba! Își reveni însă imediat. Scuzați-mă, domniță.

Îl bătu ușurel pe mână, îl făcu să se așeze pe buștean, iar ea se așeză în iarbă, cu picioarele sub ea.

– Bărbații au o glandă legată de organele reproducătoare, începu ea. Înconjoară colul vezicii și începutul uretrei. În cazul vostru, cred că e prea mare. Ieri a apăsat așa de tare că vezica n-a mai putut funcționa.

– Și ce trebuie să fac?

– Trebuie să învățați să goliți vezica, atunci când e nevoie, așa cum am făcut și eu – folosind o trestie drept *cateter*.

Cateter? Folosise cuvântul grecesc pentru tub.

– Trebuie să încercați. O să vă arăt.

„Doamne Sfinte, se gândi el. Îmi mai și arată. Dar pentru ea nu înseamnă nimic altceva decât o manevră medicală. Vorbesc despre astfel de lucruri cu o femeie și ea cu mine."

În timpul călătoriei de la Canterbury abia de-o băgase în seamă, era doar una din gloată – deși, acum că se gândea, în timpul masului de peste noapte la hanuri stătuse cu călugărițele în aripa femeilor, nu în căruță, cu bărbații. Noaptea trecută, când se uita încruntată la părțile lui tainice, semăna cu un scrib care se concentrează asupra manuscrisului. Iar azi-dimineață, datorită profesionalismului ei, trecuseră peste momentele stânjenitoare.

Și totuși, *era* femeie, sărmana, ștearsă cum îi era și vorba. O femeie care nici nu se vedea din gloată, o femeie oarecare, un șoarece printre șoareci. Și de vreme ce ea era acum centrul atenției sale, starețul Geoffrey simți un fel de iritare la gândul că lucrurile stau chiar așa.

Nu avea de ce să fie atât de simplă, de comună; trăsăturile îi erau delicate și regulate, la fel și trupul care i se ghicea sub pelerina care-o acoperea. Tenul îi era frumos, mai întunecat, dar palid, acoperit cu un puf ușor, cum au uneori femeile din nordul Italiei și din Grecia. Dinții albi. Probabil că avea și păr sub boneta cu marginea îndoită, trasă până peste urechi. Câți ani avea? Era încă tânără.

Soarele lumina o față care arăta mai degrabă inteligență decât frumusețe, ascuțimea minții întrecându-i feminitatea. Nici urmă de sulimanuri. „E curată ca o scândură de spălat", își zise starețul care, deși era cel dintâi care să condamne sulimanurile la femei, lipsa totală a acestora în cazul de față era aproape o sfidare. Era încă virgină, putea să jure asta.

Adelia văzu un bărbat mult prea bine hrănit, cum sunt adesea monahii superiori, deși, în acest caz, lăcomia nu era rezultatul apetitului pentru mâncare ca o compensație a lipsei vieții sexuale; se simțea în siguranță în compania lui. Pentru el, femeile erau ființe omenești, nici harpii, nici ispititoare – și-a dat imediat seama, tocmai pentru că așa ceva se întâmpla atât de rar. Dorințele cărnii existau, dar nu erau nici

satisfăcute, nici ținute în frâu de flagelări. Ochii frumoși arătau că era mulțumit cu ceea ce avea, iar obrajii rumeni și fălcoși, cam prea fălcoși, arătau bunătate; era un om îngăduitor față de păcatele mărunte, inclusiv ale lui însuși. Iar ea i se părea ciudată, așa cum li se părea tuturor după ce-o remarcau.

Dar oricât ar fi fost de cumsecade, se simțea ușor enervată: doar stătuse toată noaptea să-l îngrijească, cel puțin acum putea să ia aminte la sfaturile ei.

– Mă ascultați, părinte?

– Te rog să mă scuzi, domniță, spuse el îndreptându-se de spate.

– Am spus că vă pot arăta cum se folosește cateterul. Nu e greu dacă știi cum să faci.

– Cred, domniță, că mai bine așteptăm până când e nevoie.

– Foarte bine. Era treaba lui. Dar cred că sunteți prea gras. Ar trebui să faceți mai multă mișcare și să mâncați mai puțin.

– Dar vânez în fiecare săptămână, îi spuse el înțepat.

– Călare. Mai bine urmăriți ogarii pe jos.

„Autoritară, gândi starețul Geoffrey. Și vine din Sicilia?"

Avea o experiență scurtă, dar de neuitat, legată de siciliene, îi aduceau aminte de farmecul Arabiei: ochi negri zâmbindu-i pe deasupra unui văl, atingerea degetelor vopsite cu henna, vorbe moi ca pielea, parfumul de...

„Oh, Doamne, se gândi Adelia, de ce dau atâta importanță zorzoanelor?"

– Eu nu-mi bat capul cu așa ceva, îi spuse ea morocănoasă.

– Ce?

Femeia suspină nerăbdătoare.

– Văd că vă pare rău că nici femeia, nici doctorița nu e gătită. Așa se întâmplă întotdeauna, îi spuse ea privindu-l fix. Așa cunoașteți adevărul despre amândouă, părinte stareț. Dacă le vreți înzorzonate, duceți-vă în altă parte. Întoarceți piatra aia, îi arătă ea un bolovan din apropiere, și-o să dați peste un șarlatan care-o să vă amețească cu conjuncția favorabilă a lui Mercur cu Venus, o să vă dea speranțe deșarte în viitor și-o să vă vândă apă colorată pe un ban de aur. Eu nu-mi bat capul cu așa ceva. De la mine nu căpătați decât lucruri concrete.

Starețul era uluit. Uite încrederea, ba chiar aroganța cuiva stăpân pe meserie. Fata asta ar putea fi la fel de bine un instalator pe care să-l fi chemat să-i repare o țeavă spartă.

Numai că, își aminti, ea chiar a împiedicat o anume țeavă să se spargă. Și totuși, s-ar putea împăca și spiritul practic cu găteala.

– Tuturor pacienților le vorbești așa, pe șleau? o întrebă.

– De obicei nu am pacienți.

– Nici nu mă mir㠖

Fata râse.

Încântătoare, se gândi starețul, încântătoare. Își aduse aminte de Horațiu: *Dulce ridentem Lalagen amabo*. Îl voi iubi pe Lalage care râde așa de dulce. Dar acestei tinere râsul îi dădea un aer de vulnerabilitate și inocență, în totală contradicție cu predica severă pe care i-o ținuse adineaori, iar izbucnirea subită de afecțiune a starețului nu era pentru Lalage, ci pentru o fiică. Trebuie s-o apăr, își zise.

– V-am prescris un regim, îi spuse ea întinzându-i ceva.

– Hârtie, pentru Dumnezeu. De unde ai hârtie?

– O fac arabii.

Starețul se uită peste listă. Avea un scris oribil, dar îl putea descifra.

– Apă? Apă fiartă? Opt cești pe zi? Domniță, vrei să mă omori? Poetul Horațiu ne spune că din băutul apei nu poate să iasă nimic bun.

– Citiți-l pe Marțial: a trăit mai mult. *Non est vivere, sed valere vita est*. Viața nu înseamnă doar să trăiești, ci să trăiești bine.

Își clătină, uluit, capul.

– Spune-mi, rogu-te, cum te cheamă? o întrebă el cu umilință.

– Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar sau doctor Trotula, dacă preferați, titlul conferit profesoarelor de la universitate.

Nu prefera.

– Vesuvia? Nu-i urât, dar e ciudat.

– Adelia, îi spuse. Am fost găsită lângă Vezuviu. Și își întinse spre el mâna, ca și cum ar fi vrut să i-o strângă. Starețul își ținu respirația.

Îl apucă, în schimb, de încheietură, punându-și degetul mare deasupra și strângându-l ușor cu celelalte. Avea unghii scurte și la fel de curate cum era ea toată.

– Am fost lăsată goală pe munte, când eram mică. Într-un vas de lut.

Era absentă și și-a dat seama că nu vrea să-i povestească neapărat, dar că vrea să-l țină liniștit ca să-i ia pulsul.

– Cei doi doctori care m-au găsit au zis că sunt probabil grecoaică, pentru că acesta e un obicei grecesc: așa se lasă o fată nedorită.

Îi dădu drumul la încheietură și clătină din cap.

– E prea iute. Chiar c-ar trebui să mai slăbiți.

„Trebuie ținut în viață, se gândi ea. Altfel ar fi o mare pierdere."

Starețul era năucit de atâtea ciudățenii. Și chiar dacă Domnul îi înalță pe cei umili, nu e nevoie ca ea să-și dezvăluie în fața tuturor obârșia-i atât de simplă. Of, of, departe de lumea ei e la fel de vulnerabilă ca un melc fără cochilie.

– Și ai fost crescută de doi bărbați? o întrebă.

S-a simțit ofensată ca și cum educația ei ar fi fost considerată ceva anormal.

– Era un cuplu *căsătorit*, îi răspunse, încruntându-se. Și mama mea vitregă e Trotula. E creștină din Salerno.

– Și tatăl tău vitreg?

– Evreu.

Iar. Oamenii ăștia își dau așa drumul la gură fără nicio opreliște?

– Și ai fost crescută în credința lui?

Era foarte important pentru el: fata era o comoară, comoara *lui*, foarte prețioasă și trebuia salvată de focul iadului.

– N-am nicio credință în afară de cea care poate fi dovedită.

Era chiar șocat.

– Recunoști Creația? Finalitatea lui Dumnezeu?

– Sigur c-a fost o creație. Dacă a fost sau nu și finalitate asta nu mai știu.

„Doamne, Doamne, își zise, n-o trăsni. Am nevoie de ea. Nu știe ce zice."

Adelia era în picioare. Eunucul întorsese căruța, care era gata de coborâre. Simon se îndrepta spre ei.

Pentru că și apostații trebuie plătiți, iar pe aceasta starețul o deplângea din tot sufletul, zise:

– Domniță Adelia, îți rămân dator și asta-mi îngreunează păcatele în fața lui Dumnezeu. Spune-mi ce ți-ar dori inima și, cu voia Domnului, o să te răsplătesc.

Se întoarse și-l privi, gândindu-se la spusele lui. Văzu ochii frumoși. Mintea isteață, bunătatea; îi

plăcea de el. Dar, profesional, o interesa corpul lui – nu încă, într-o bună zi. Glanda care i-a afectat vezica, s-o cântărească, s-o compare...

Simon se grăbi să intervină: cunoștea privirea din ochii ei. Nu se gândea decât la medicină și tocmai avea de gând să-i ceară starețului corpul său după ce moare.

– Sfinția Voastră, Sfinția Voastră, gâfâi el. Dacă vreți să ne faceți un bine, convingeți-o pe stareță s-o lase pe domnița doctor Trotula să vadă rămășițele Sfântului Peter cel Mic. Poate că reușește ea să facă lumină în privința morții lui.

– Chiar așa? Starețul Geoffrey o privi pe Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar. Și cum ai putea să faci așa ceva?

– Sunt doctor de morți.

Capitolul 4

În timp ce se apropiau de marea poartă a abației Barnwell, le apăru în depărtare castelul Cambridge, ridicat pe singura colină aflată la kilometri de jur împrejur, cu silueta sa neregulată și țepoasă din cauza turnului care arsese cu un an în urmă și a schelelor care-l înconjurau acum. Deși o fortăreață foarte mică în comparație cu citadelele aninate pe culmile Apeninilor, pe care le știa Adelia, dădea priveliștii un farmec aparte.

– Are fundații romane, îi spuse starețul Geoffrey, și a fost construit pentru a apăra trecerea peste râu, deși, la fel ca multe altele, nu i-a oprit nici pe vikingi, nici pe danezi și nici pe ducele William Normandul. Deși, după ce l-a distrus, a trebuit să-l înalțe din nou.

Procesiunea era mai mică acum, după ce starețа pornise înainte, luându-și cu ea călugărița, cavalerul și pe vărul Roger din Acton. Iar negustorii se îndreptaseră spre Cherry Hinton.

Stareţul Geoffrey, din nou călare şi plin de strălucire în fruntea procesiunii, era nevoit să se aplece pentru a se adresa salvatorilor săi, care şedeau pe capra căruţei trase de catâri. Cavalerul său, sir Gervase, era în urmă de tot, foarte încruntat.

– Oraşul Cambridge, spunea stareţul, o să te surprindă. Avem aici o şcoală pitagoreică la care vin studenţi de peste tot. Deşi este în interiorul ţării, e port, şi încă unul important, aproape la fel de important ca şi Dover, dar, Slavă Domnului, cu mai puţini francezi. Apele Camului sunt ele cam lente, dar sunt navigabile până la vărsarea în Ouse care, la rândul său, se varsă în marea Nordului. Aş îndrăzni să spun că sunt puţine ţări din Răsărit care să nu vină pe cheiurile noastre cu mărfuri, ce sunt apoi încărcate pe catâri şi duse în toată Anglia pe drumurile romane ce taie oraşul.

– Şi dumneavoastră ce trimiteţi înapoi, părinte stareţ? îl întrebă Simon.

– Lână. Lână frumoasă din estul Angliei, surâse stareţul Geoffrey, cu satisfacţia unui înalt prelat ale cărui păşuni aveau o importantă contribuţie la această stare de lucruri. Peşte afumat, ţipari, stridii. Da, maestre Simon, Cambridge e foarte prosper şi, aş îndrăzni să spun, are un aspect foarte cosmopolit.

Oare să spună? I se strângea inima când se uita la cei trei din căruţă; până şi în acest oraş, obişnuit cu scandinavi mustăcioşi, cu olandezi în saboţi, cu ruşi cu ochii îngusti, cu templieri, cu cavaleri din ordinul

ospitalierilor veniți din Țara Sfântă, cu maghiari cu pălării cu boruri răsucite sau cu îmblânzitori de șerpi, putea oare să treacă neobservat un trio atât de ciudat? Se uită în jur, apoi se aplecă și întrebă în șoaptă:

– Cum aveți de gând să vă prezentați?

– De vreme ce se zice că bunul Mansur e cel care v-a vindecat, ne-am gândit să continuăm înșelăciunea și să spunem că el e doctorul, iar domnița Trotula și cu mine, asistenții lui. Poate că la piață? Oricum, undeva de unde să ne urmăm cercetările...

– În căruța asta amărâtă? Indignarea pe care o aștepta Simon din Neapole se apropia. Adică s-o scuipe precupețele pe domnița Adelia? S-o deranjeze vagabonzii? Starețul se mai calmă. Îmi dau seama că e bine să nu-și dea pe față îndeletnicirea, pentru că în Anglia nu s-a auzit de doctori femei. Bineînțeles că o să fie considerată o ciudățenie. „O ciudățenie mai mare decât e în realitate", se gândi el. Dar n-o s-o lăsăm să fie înjosită ca ultimul nenorocit de șarlatan. Avem un oraș respectabil, maestre Simon, și putem să vă oferim ceva mai mult decât atât.

– Sfinția Voastră. Simon își atinse fruntea cu mâna, în semn de recunoștință. „Așa mă gândeam și eu, își spuse în sinea lui."

– Și nici nu e bine să vă dați pe față credința sau lipsa ei. Cambridge e ca o arbaletă foarte încordată: orice lucru nelalocul lui o poate slobozi din noi. „Mai ales, gândi el, trei lucruri nelalocul lor gata să scormonească rănile orașului."

Tăcu. Se apropiase perceptorul care-și struni calul la mersul catârului, îi făcu o plecăciune stareţului, dădu din cap spre Simon și Mansur și i se adresă Adeliei.

– Doamnă, călătorim împreună în acest convoi și totuși nu ne cunoaștem. Sir Roland Picot la dispoziția dumneavoastră. Pot să vă felicit pentru reușita vindecării bunului stareț?

Simon se plecă iute în față.

– Felicitările trebuie să le primească acest domn, domnule, spuse el arătând înspre Mansur, care mâna catârul. El e doctorul nostru.

– Chiar așa? se arătă perceptorul interesat. S-a spus că operația s-a desfășurat sub îndrumarea vocii unei femei.

„Oare chiar *s-a spus?* Și oare de către cine?" se miră Simon și-l înghionti pe Mansur.

– Zi ceva, îi spuse în arabă.

Mansur nu-l băgă în seamă. Simon îl înghionti pe furiș în gleznă.

– Vorbește cu el, netotule.

– Și ce vrea s-audă umflatu' ăsta?

– Doctorul e foarte bucuros că a putut să-l ajute pe părintele stareț, îi spuse Simon perceptorului. Și zice să poate să ajute la fel de mult pe orice om din Cambridge care va apela la serviciile lui.

– Da? răspunse sir Rowley Picot, preferând să nu menționeze că vorbește și el araba. Și o spune pe un ton foarte înalt.

– *Exact,* sir Roland. Vocea lui poate fi confundată cu a unei femei. Şi apoi, mai în şoaptă: Să ştiţi că domnul Mansur a fost luat de călugări încă din copilărie şi au descoperit că are voce atât de frumoasă încât... ăăă, au vrut să se asigure că va rămâne aşa.

– Un *castrato,* pentru numele lui Dumnezeu, exclamă sir Roland făcând ochii mari.

– Acum se dedică medicinei, bineînţeles. Dar când cântă el pentru a-L slăvi pe Dumnezeu, plâng şi îngerii de invidie.

Mansur auzise cuvântul *castrato* şi se apucă de blestemat, făcându-i pe îngeri să verse şi mai multe lacrimi din cauza înjurăturilor la adresa creştinilor, în general, şi a călugărilor bizantini care-l jugăniseră, în special. Iar sunetele limbii arabe răsunară înalte, luându-se la întrecere cu ciripitul păsărilor, pentru a se topi apoi în aer, ca nişte ţurţuri dulci.

– Vedeţi, sir Roland? îl întrebă Simon. Cu siguranţă asta-i vocea care s-a auzit.

– Asta trebuie să fi fost, spuse el şi zâmbi a scuză. Asta trebuie să fi fost.

Încercă totuşi s-o atragă pe Adelia în discuţie, dar răspunsurile ei erau scurte şi lipsite de bunăvoinţă; era sătulă de englezi insistenţi. Atenţia îi era atrasă de ceea ce vedea în jur. Trăind printre dealuri, se gândise că n-o să-i placă şesul; nu se aşteptase la un văzduh atât de enorm şi nici la semnificaţia pe care acesta o dă unui copac singuratic, unui horn strâmb ici şi colo, turnului unei biserici profilat pe cer. Nenumăratele

nuanțe de verde promiteau ierburi necunoscute care așteptau să fie descoperite, iar fâșiile de ogoare alcătuiau o tablă de șah din smarald și negru.

Iar sălciile... Erau o mulțime, străjuind pâraiele, șanțurile și drumeagurile. Salcie plesnitoare pentru întărirea malurilor, salcie plângătoare, salcie albă, zălog, mâțișoară, răchite pentru bâte și pentru nuiele, salcie de mlaștină și salcie argintie, frumoase în lumina soarelui care li se strecura printre crengi și încă și mai frumoase pentru că, folosind o fiertură de coajă de salcie, poți alina durerea...

Fu împinsă în față când Mansur trase frâele catârilor. Procesiunea se oprise brusc pentru că starețul Geoffrey ridicase mâna și începuse să se roage. Bărbații își dezveliră capetele.

Pe poartă intra o căruță joasă plină toată de noroi. Sub pânza murdară trântită peste ea se ghiceau trei boccele nu prea mari. Căruțașul mâna caii cu capul plecat. În urma căruței, mergea o femeie care plângea și-și rupea hainele de pe ea.

Copiii dispăruți fuseseră găsiți.

Biserica Sfântul Andrei cel Mic, aflată pe domeniul mănăstirii Sfântul Augustin, Barnwell, avea șaptezeci de metri lungime și era o splendoare sculptată și pictată pentru a-L preamări pe Domnul. Astăzi însă, lumina soarelui de primăvară, care pătrundea prin ferestrele înalte, nu lua seama nici la bolta falnică, nici la fețele stareților din piatră culcați de-a

lungul pereților, nici la statuia Sfântului Augustin, nici la amvonul bogat împodobit, la strălucirea altarului sau la triptic. Astăzi, razele soarelui cădeau peste cele trei catafalcuri mici, acoperit cu pânză violetă, și peste capetele bărbaților și ale femeilor care stăteau în genunchi în jurul lor, îmbrăcați în haine de lucru.

Rămășițele celor trei copii fuseseră găsite de dimineață pe o potecă lângă canalul Fleam. Un păstor dăduse peste ele în zori și bietul om tremura încă.

– Nu erau acolo aseară, mă jur, părinte stareț. Nu se poate să fi fost acolo. Nici nu-s atinse de vulpi. Stăteau frumos unul lângă celălalt, Dumnezeu să se-ndure de ei. Sau cât de frumos se poate, dacă stai să te gândești că... Se opri pentru că-i venea să vomite.

Pe fiecare corp se afla câte un obiect care semăna cu cele găsite în locurile de unde dispăruseră copiii; era făcut din papură și semăna cu Steaua lui David.

Starețul Geoffrey poruncise ca cele trei grămăjoare să fie duse în biserică, opunându-se încercărilor disperate ale unei mame de a le dezveli. Trimisese veste ca să-l prevină pe șerif că s-ar putea să fie atacat din nou castelul și i-a cerut judelui ca, în calitatea sa, să inspecteze imediat cadavrele și să ceară o anchetă oficială. Și mai ceruse calm, deși furia era gata să izbucnească.

Acum, cu voce sigură, o liniștea pe mamă, ale cărei strigăte deveniră un suspin tăcut, citindu-i că izbânda va înghiți moartea: „Nu vom adormi toți, dar toți

ne vom schimba deodată, într-o clipeală din ochi, la trâmbița cea de apoi."

Parfumul zambilelor sălbatice care intra prin ușile deschise și fumul bogat de tămâie din interior aproape că acopereau duhoarea.

Psalmodierile limpezi ale călugărilor aproape că înăbușeau bâzâitul muștelor prinse sub învelișul mantiilor violete.

Cuvintele Sfântului Pavel mai alinară un pic mâhnirea starețului care se gândea la sufletele copilașilor ce se zbenguiau pe pajiștile Domnului, dar nu și mânia că au fost trimiși acolo înainte de a le veni vremea. Pe doi nu-i cunoștea, dar unul dintre copii era Harold, fiul vânzătorului de țipari, care fusese elev chiar la Sfântul Augustin. Avea șase ani și era un băiat isteț care venea o dată pe săptămână să învețe literele. L-au recunoscut după părul roșu. Era un mic saxon în toată puterea cuvântului: astă-toamnă furase mere din livada stăreției.

„Și i-am dat câteva scatoalce pe spate", se gândi starețul.

Din umbra unui stâlp mai din spate, Adelia vedea o oarecare consolare așternându-se pe fețele celor din jurul catafalcului. Apropierea dintre stareț și oraș i se părea ciudată; la Salerno, călugării, chiar și cei ale căror îndatoriri îi obligau să iasă în lume, păstrau distanța față de laici.

– Noi nu suntem călugări, îi spusese starețul Geoffrey, noi suntem canonici.

Deosebirea nu părea prea mare: și unii și alții trăiau în comunitate, și unii și alții făcuseră jurământ de celibat, îi slujeau lui Hristos, dar aici, la Cambridge, erau totuși altfel. Când clopotul bisericii a bătut a nenorocire, anunțând găsirea copiilor, orășenii au dat fuga aici să consoleze și să fie, la rându-le, consolați.

– Orânduiala noastră nu e atât de rigidă ca a benedictinilor și a cistercienilor, îi explicase starețul; noi acordăm mai puțin timp rugăciunilor și obligațiilor corale și ne ocupăm mai mult de educație, îi mângâiem pe săraci și bolnavi, ascultăm spovedanii și facem treburi obișnuite în orice parohie. Draga mea domniță doctor, încercă el un zâmbet, cred că aici ești și dumneata de acord. Moderație în toate.

Acum se uita la el coborând din galeria corului și însoțindu-i pe părinți afară, promițându-le că va oficia el însuși slujba de înmormântare și că... va descoperi diavolul care a făcut așa ceva.

– Știm cine a făcut-o, Sfinția Ta, spuse unul dintre tați. Iar ceilalți mârâiră ca o haită de câini în semn de aprobare.

– Nu se poate să fie evreii, fiule. Doar sunt închiși în castel.

– Ies ei cumva de acolo.

Trupurile, așa acoperite cu pânza violetă, fură scoase cu tot respectul pe tărgi, pe o ușă laterală, însoțite fiind de jude, având pe cap pălăria care-i atesta funcția de procuror.

Biserica se goli. Simon și Mansur fuseseră destul de inspirați ca să nu vină. Un evreu și un sarazin printre aceste pietre sacre? Într-un asemenea moment?

Adelia, cu tașca ei din piele de capră la picioare, aștepta în umbra unei nișe, lângă mormântul lui Paulus, stareț canon la Sfântul Augustin, Barnwell, înălțat la Ceruri în Anul Domnului nostru 1151. Și încerca să fie tare pentru ceea ce urma să se întâmple.

Nu încercase niciodată să se dea înapoi când era vorba de o examinare post-mortem; și n-o să se dea nici acum înapoi. Doar pentru asta venise.

– Te trimit în această misiune cu Simon din Neapole nu numai pentru că ești singurul doctor de morți care vorbește englezește, ci și pentru că ești cea mai bună, îi spusese Gordinus.

– Știu, îi răspunsese, dar nu vreau să merg.

Și totuși n-avusese încotro, pentru că așa poruncise regele Siciliei.

În sala rece din piatră în care se făceau disecțiile la Școala Medicală din Salerno, avusese întotdeauna cele de trebuință și pe Mansur care s-o asiste, și se bazase pe tatăl său vitreg, șeful de catedră, care transmitea autorităților descoperirile făcute de ea. Pentru că, deși Adelia putea să descopere cauzele morții mai bine decât tatăl ei, mai bine decât oricine altcineva, trebuia păstrată ficțiunea conform căreia de studierea cadavrelor trimise de *signoria* se ocupa doctorul Gershom bin Aguilar. Chiar și la Salerno, unde femeile medici aveau drept de practică, disecția în urma căreia

se putea lămuri cum a murit cineva – și adesea cine i-a provocat moartea – nu era privită cu ochi buni de Biserică.

Până acum știința păcălise religia; știau și alți doctori ce făcea Adelia, și nu prea mai era un secret nici pentru autoritățile laice. Dar dacă ar fi făcut cineva plângere oficială la papă, ar fi fost alungată de la morgă și, destul de probabil, chiar și de la Școala de Medicină. Așa că, deși ipocrizia îi producea suferință, Gershom își însușea niște realizări care nu erau ale sale.

Iar pentru Adelia era perfect. Îi convenea de minune să stea în umbră: în primul rând, era ferită de ochiul Bisericii; în al doilea, nu se pricepea să vorbească despre subiectele care le interesau pe femei și o făcea prost, pentru că o plictiseau. Era ca un arici care se amestecă printre frunzele de toamnă și scoate țepii la cei care vor să-l tragă la lumină.

Dacă cineva era bolnav, atunci era altă treabă. Înainte de a se dedica disecțiilor, bolnavii au descoperit o latură puțin cunoscută a Adeliei și-și aminteau încă de ea ca de un înger fără aripi. Pacienții bărbați puși pe picioare se îndrăgostiseră de ea și starețul ar fi fost foarte surprins să afle că primise mai multe cereri în căsătorie decât multe frumuseți din Salerno, care mai erau și bogate pe deasupra. Le refuzase însă pe toate. Se spunea la morga școlii că pe Adelia o interesa cineva doar dacă era mort.

Cadavre de toate vârstele, din toată Italia de Sud și din Sicilia, ajungeau pe masa lungă din marmură, trimise de *signoria* și *praetori* care aveau motivele lor pentru a dori să știe cum și de ce au murit. De obicei, descoperea: cadavrele erau treaba ei, la fel cum e calapodul pentru cizmar. La fel aborda și cadavrele copiilor, hotărâtă să nu lase adevărul despre moartea lor să fie îngropat odată cu ei, dar o îndurerau; îi era milă și, în cazul celor uciși, era întotdeauna șocată. Iar cele trei care așteptau aici păreau mult mai cumplite decât ce văzuse până acum. Și, în plus, mai trebuia să le cerceteze în secret, fără instrumentarul pe care-l avea la școală, fără Mansur care s-o asiste și, mai ales, fără încurajarea tatălui ei vitreg: „Adelia, nu trebuie să te pierzi cu firea. Te răvășește cruzimea."

Nu i-a spus niciodată c-o răvășește răul; cel puțin nu Răul cu R mare, pentru că Gershom bin Aguilar era de părere că Omul își face el singur răul și binele, că nici Diavolul și nici Dumnezeu n-au nicio legătură cu asta. Dar numai la Școala de Medicină din Salerno își putea el face cunoscută această teorie – și chiar și acolo cu voce mai scăzută.

Concesia care i se făcuse, permițându-i-se să desfășoare această cercetare într-un târg englezesc înapoiat, unde ar fi putut fi omorâtă cu pietre pentru așa ceva, era chiar o minune pe care Simon din Neapole se străduise din greu s-o înțeleagă. Starețul s-a împotrivit cât a putut, îngrozit la gândul că o femeie era gata să facă un astfel de lucru și temându-se de ceea ce s-ar

fi întâmplat dacă s-ar fi aflat că o străină a văzut și a cercetat bietele trupușoare.

– Oamenii din Cambridge ar considera asta o profanare și nu sunt prea convins că n-au dreptate.

– Părinte stareț, a intervenit Simon, lăsați-ne să vedem cum au murit copiii, pentru că e sigur că evreii închiși n-au nicio treabă cu asta; suntem oameni moderni, știm doar că din umerii oamenilor nu cresc aripi. Undeva, un ucigaș se plimbă în libertate. Lasă aceste biete trupușoare să ne spună cine e. Morții îi vorbesc domniței Trotula. E treaba ei. O să-i vorbească și acum.

În ceea ce-l privea pe starețul Geoffrey însă, morții vorbitori erau cam totuna cu muritorii înaripați.

– E împotriva învățăturilor sfintei noastre maici, Biserica, să nesocotim sfințenia trupului.

Dar a cedat în cele din urmă doar după ce Simon i-a promis că n-o să facă nicio disecție, ci doar o să-i cerceteze.

Simon bănuia că starețul s-a învoit mai puțin din convingerea că trupurile vor vorbi, cât mai ales din teama că, dacă e refuzată, Adelia o să se întoarcă de unde a venit, lăsându-l să se descurce singur, cum poate, cu o nouă criză de vezică.

Așa se face că acum, și într-o țară în care ea nu se afla de bunăvoie, trebuia să înfrunte singură cele mai mari cruzimi.

„Dar acesta e scopul tău, Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar", își spuse ea.

În momente de nesiguranță îi plăcea să recite numele care-i fuseseră date cu atâta dărnicie, însoțite de educația și extraordinarele idei ale celor care o ridicaseră din leagănul ei plin de lavă de pe Vezuviu și o duseseră acasă.

„Numai tu poți face asta, așa că *la treabă*", se mai încurajă ea.

Avea în mână unul dintre obiectele găsite pe trupurile copiilor morți. Unul fusese dus deja la șerif, iar pe celălalt îl făcuse bucățele un tată furios. Pe cel de-al treilea îl salvase starețul, care i-l dăduse discret.

Cu grijă, pentru a nu atrage atenția, îl ridică puțin ca să-l vadă mai bine. Era împletit din papură, frumos și foarte elaborat pentru a forma un *quincunx*[1]. Ca o stea în cinci colțuri. Dacă se voia Steaua lui David, unde era al șaselea colț? Să fi fost un mesaj? O încercare de învinuire a evreilor din partea cuiva care nu știa nimic despre iudaism? O semnătură?

Se gândi că la Salerno ar fi fost posibil să-i afle pe cei câțiva cu destulă pricepere să facă așa ceva, dar la Cambridge, unde papura creștea pretutindeni, pe râuri și pâraie, toată lumea se pricepea s-o împletească. Numai pe drumul spre această mare stăreție, văzuse femei stând în pragul ușilor și împletind covoraşe sau coșuri, adevărate opere de artă, și bărbați care făceau în acoperișurile din papură sculpturi complicate.

---

[1] *Quincunx* (lat.), grupare de obiecte dispuse câte cinci (literal, cinci douăsprezecimi) (n. tr.).

Nu, în acest moment, steaua nu-i putea spune nimic.

Stareţul Geoffrey se întoarse în grabă.

– Procurorul s-a uitat la cadavre şi a poruncit o anchetă publică.

– Şi ce-a avut de zis?

– I-a declarat morţi. Da, da, dar e datoria lui, a răspuns el privirii Adeliei. Procurorii nu sunt aleşi pentru cunoştinţele lor medicale. Aşa. Am depus rămăşiţele în chilia Sfintei Werbertha. Acolo e linişte şi răcoare, deşi cam întuneric. Dar am dus lămpi. Bineînţeles că va fi priveghi, dar numai după ce-ţi termini cercetarea. Oficial, te afli acolo ca să pregăteşti trupurile de înmormântare.

O altă privire întrebătoare.

– Da, da, o să li se pară ciudat, dar eu sunt stareţul acestui aşezământ şi porunca mea e urmată ca şi poruncile Domnului.

Apoi o împinse repede spre uşa laterală a bisericii, îndrumând-o. Un novice care plivea în grădina mănăstirii o privi curios, dar superiorul lui pocni din degete, întorcându-l la treabă.

– Aş veni şi eu cu tine, dar trebuie să mă duc la castel să discut cu şeriful despre ceea ce s-ar putea întâmpla. Drept să-ţi spun, trebuie să prevenim altă răzmeriţă.

Uitându-se după silueta mică, îmbrăcată în cafeniu, care se îndepărta încet, cu taşca din piele de capră în mână, stareţul se rugă ca, în acest caz, porunca lui să coincidă cu a Domnului.

Se întoarse apoi ca să aibă parte și el de un minut de rugăciune la altar, dar umbra mare care se desprinse de lângă un stâlp al naosului îl făcu să tresară și să se umple de mânie. Avea un sul de pergament în mână.

– Ce cauți aici, sir Roland?

– Voiam să vă rog să-mi îngăduiți să văd și eu trupurile, părinte stareț, răspunse perceptorul, dar văd că mi-a luat-o altcineva înainte.

– Asta-i treaba procurorului și și-a făcut-o. Într-o zi sau două o să fie o anchetă publică.

– V-am auzit îndrumând-o pe doamna care vrea să le cerceteze, spuse el arătând spre ușă. Aveți nădejde să vă spună mai multe?

Starețul Geoffrey se uită în jur după ajutor, dar nu găsi nimic.

– Cum ar putea oare? întrebă perceptorul cu un interes care părea sincer. Prin farmece? Invocare? Este necromantă? Vrăjitoare?

A mers totuși prea departe.

– Acești copii sunt sfinți pentru mine, fiule, la fel cum e și această biserică, spuse starețul încet. Poți pleca.

– Îmi cer scuze, Sfinția Voastră. Perceptorul nu părea însă să regrete nimic. Dar și pe mine mă interesează această problemă și am împuternicire de la rege să mă ocup de ea, mai spuse el și flutură sulul pentru a-i arăta sigiliul regal. Ce e femeia aceea?

O împuternicire din partea regelui era mai presus de puterea unui stareț canonic, chiar și decât a unuia

al cărui cuvânt nu era mult mai prejos decât al Domnului.

– Este doctor, specializată în ştiinţe morbide, spuse abătut stareţul.

– Ah, da. *Salerno.* Ar fi trebuit să-mi dau sama. Perceptorul fluieră încântat. O femeie-doctor din singurul loc creştin unde acest lucru nu este o contradicţie în termeni.

– Ştii despre asta?

– M-am oprit odată acolo.

– Sir Roland. Stareţul ridică mâna a povaţă. Pentru siguranţa tinerei femei, pentru liniştea oraşului şi a locuitorilor lui, ceea ce ţi-am spus trebuie să rămână între aceste ziduri.

– *Vir sapit qui pauca loquitur,* Sfinţia Voastră. E primul lucru pe care-l învaţă un perceptor.

„Nu e prea înţelept, dar e şiret, cugetă stareţul, şi e probabil în stare să păstreze tăcerea. Ce urmăreşte omul ăsta?" Apoi se gândi mai bine.

– Ia să văd împuternicirea, spuse el întinzând mâna. Asta-i împuternicirea obişnuită pentru orice perceptor. Ce, regele ia acum dări şi de la morţi?

– Ba nu, părinte – sir Roland părea chiar îngrozit de această idee –, adică nu mai mult decât de obicei. Dar dacă domniţa face o anchetă neoficială, poate să supună oraşul şi stăreţia la nişte impozite punitive. Nu vreau să zic că le supune, dar s-ar putea aplica amenzile obişnuite, confiscarea bunurilor şi altele. Obrajii dolofani se lăţiră într-un zâmbet fermecător.

Bineînțeles, dacă nu sunt și eu prezent să văd că face ceea ce se cuvine.

Starețul nu mai avea încotro. Până acum, Henric al II-lea se abținuse, dar era aproape sigur că la următoarea sesiune a Tribunalului, orașul Cambridge va fi amendat, și amendat serios, pentru moartea unuia dintre evreii care-i aduceau regelui venituri foarte mari.

Orice încălcare a legilor sale îi dădea regelui prilejul de a-și umple lăzile pe socoteala celor care se făceau vinovați. Henric își asculta perceptorii, cei mai temuți dintre slujbașii săi; dacă acesta îi aduce la cunoștință o neregulă în legătură cu moartea copiilor, atunci dinții lacomului leopard plantagenet s-ar putea să sfâșie cu totul inima orașului.

– Și ce vreți de la noi, sir Roland? îl întrebă obosit starețul Geoffrey.

– Vreau să văd trupurile.

Cuvintele rostite încet l-au atins pe stareț ca o lovitură de bici.

În afară de faptul că zidurile groase de un metru păstrau răcoarea și că se afla izolată într-un luminiș din capătul rezervației de căprioare Barnwell, chilia în care pustnica saxonă Sfânta Werbertha și-a dus viața – până când i-a fost curmată de danezii invadatori – nu era deloc ceea ce i-ar fi trebuit Adeliei. În primul rând era mică. În al doilea, în ciuda celor două lămpi de care făcuse rost starețul, era întuneric. Fereastra ca o fantă era acoperită de o șipcă din lemn.

Hasmaţuchi înalt până la brâu acoperea ca o spumă uşiţa aflată sub o arcadă.

La naiba cu atâta secretoşenie: ar fi vrut să ţină uşa deschisă ca să aibă destulă lumină, dar chilia era şi aşa năpădită de muştele care voiau să intre. Cum îşi închipuie că poate lucra în asemenea condiţii?

Adelia îşi puse taşca din piele de capră afară, pe iarbă, o deschisă să-i verifice conţinutul, apoi îl mai verifică o dată, ştiind că amâna clipa în care va trebui să deschidă uşa.

Era ridicol, doar nu era o amatoare. Îngenunche repede şi îi rugă pe morţii de dincolo de uşă s-o ierte pentru că le tulbură corpurile. Şi se mai rugă să nu uite de respectul pe care li-l datora.

– Îngăduiţi cărnii şi oaselor să-mi spună ceea ce glasurile voastre nu mai pot face.

Întotdeauna făcea asta. Nu era sigură dacă morţii o aud sau nu, dar nu era atee convinsă ca tatăl ei vitreg, deşi se temea că ceea ce o aştepta în această după-amiază ar fi putut-o face să devină.

Se ridică, scoase din taşcă şorţul impregnat cu răşină şi şi-l puse, apoi îşi legă peste cap masca din tifon cu ocular din sticlă. Şi deschise uşa chiliei...

Lui sir Roland Picot îi făcea plăcere să meargă pe jos; era mulţumit de el. Părea să fie mai uşor decât ar fi crezut. O femeie nebună, o *străină* nebună, va fi forţată să cedeze autorităţii sale, iar faptul că avea la degetul mic o persoană cu statutul stareţului

Geoffrey, prin asociere cu aceeași femeie, era o adevărată pleașcă.

Apropiindu-se de chilie, se opri. Semăna cu un stup uriaș – Doamne, cât de tare iubeau vechii sihaștri lipsa de confort. Și iat-o acolo, dincolo de ușa deschisă, o siluetă aplecată peste o masă.

Pentru a o pune la încercare, o strigă:

– Domniță doctor?

– Da?

„Ah, își zise Roland. Ce ușor!" Parc-ar fi prins o molie.

– Vă amintiți de mine, domniță? întrebă în timp ce Adelia se îndreptă și se întoarse spre el. Sunt sir Roland Picot, pe care starețul...

– Nu-mi pasă cine ești, se răsti ea. Intră și alungă muștele.

Când femeia ieși, sir Roland se trezi în fața ochilor cu o siluetă umană cu șorț și cu cap de insectă. Aceasta smulse un mănunchi de hasmatuchi și când se apropie, i-l aruncă.

Altceva avea sir Roland în cap, dar o urmă, strecurându-se cu oarecare greutate pe ușa stupului.

– Oh, Doamne! exclamă el și ieși din nou.

– Ce s-a întâmplat? Era mânioasă, iritată.

Bărbatul se sprijini de arcada ușii, inspirând adânc.

– Sfinte Iisuse, ai milă de noi. Duhoarea era îngrozitoare. Dar și mai oribil era ceea ce se vedea pe masă.

– Bine că stai în ușă, pufni ea nervoasă. Știi să scrii?

Sir Roland dădu din cap, cu ochii închiși.

– E primul lucru pe care îl învață un perceptor.

Îi dădu o placă de ardezie și o cretă.

– Scrie ce-ți spun. Și între timp mai alungă și muștele.

Mânia din voce i se stinse și începu să dicteze monoton.

– Rămășițele unei tinere femei. Puțin păr blond rămas încă pe craniu. Așadar ea e – se întrerupse ca să se uite pe lista pe care și-o scrisese cu cerneală pe dosul palmei – Mary. Fiica vânătorului de păsări. Șase ani. A dispărut de Ziua Morților. Scrii?

– Da domniță. Creta scârțâia pe tăbliță, dar sir Roland era întors cu fața spre aerul curat.

– Oasele sunt descoperite. Carnea e aproape descompusă; ceea ce-a rămas a fost în contact cu calcar. Pe coloană e un praf care pare a fi nămol uscat, și mai e și în spatele pelvisului. E nămol pe undeva, pe aici?

– Ne aflăm la marginea mlaștinilor. Au fost găsiți chiar pe malul mlaștinii.

– Erau cu fața în sus?

– Nu știu.

– Hm. Dacă-i așa, atunci se explică urmele de pe spate. Urmele sunt slabe; n-a fost îngropată în nămol, ci mai degrabă în calcar. Mâinile și picioarele legate cu fâșii dintr-un material negru. Urmă o pauză. Am o pensetă în taşcă. Dă-mi-o.

Căută în geantă și-i dădu o pensetă subțire din lemn și o văzu ridicând o fâșie de ceva și ținând-o în lumină.

– Doamne Sfinte, făcu el.

Apoi se întoarse spre ușă, continuând să agite mănunchiul de hasmatuchi cu mâna spre spate. Din pădure se auzea cucul, slăvind căldura zilei, iar dintre copaci răzbătea mirosul zambilelor sălbatice. „Bine ați venit, își zise el, oh, Doamne, bine ați venit. Anul acesta ați întârziat."

– Mișcă mâna mai tare, îl repezi ea, apoi își reluă vorba monotonă. E o fâșie de stofă. Hm. Dă-mi o sticluță. Aici, *aici*. Unde ești, fir-ai să fii?

Scoase o sticluță din tașca ei, i-o dădu și o luă înapoi, de această dată cu o fâșie oribilă înăuntru.

– În păr sunt fărâme de calcar, continuă ea. Și un obiect prins în el. Hm. Are formă de romb, poate că e o bomboană care s-a lipit cumva de păr și s-a uscat. Trebuie s-o cercetez mai bine. Mai dă-mi o sticluță.

Apoi îi spuse să sigileze ambele sticluțe cu lut roșu din geantă.

– Roșu pentru Mary și alte culori pentru ceilalți. Ai grijă, te rog.

– Da, domniță.

De obicei, starețul Geoffrey se ducea la castel cu mare pompă, și cu aceeași pompă îi întorcea vizitele și șeriful. Un oraș trebuie să știe care-i sunt oamenii de vază. Astăzi însă, faptul că trompetistul și alaiul fuseseră lăsați în urmă, iar el a trecut călare Podul Mare spre castel însoțit doar de fratele Ninian arăta cât era de tulburat.

Era urmat de târgoveții care i se agățau de scara șeii. Tuturor le răspundea cu nu. Nu, nu au fost evreii. Cum să fi fost ei? Nu, stați liniștiți. Nu, ticălosul n-a fost găsit încă. Dar o să fie, mila Domnului e mare și o să-l găsească. Nu, lăsați-i pe evrei, n-au fost ei.

Își făcea griji pentru evrei și nu numai. Încă o răzmeriță va abate mânia regelui asupra orașului.

Și ca și cum n-ar fi fost destul, se gândi mânios starețul, mai era și perceptorul, Doamne lovește-l cu toată stirpea lui. Pe lângă faptul că degetele curioase ale lui sir Roland cercetau acum ceva cu care starețul ar fi preferat să n-aibă de-a face vreodată, se temea pentru Adelia, dar și pentru el însuși. S-a zis și cu ea, și cu mine. Și ea, și eu. O să spună că-i necromanție. Pe ea o spânzură, iar eu... o să fie anunțat papa și mă excomunică. Și de ce, dacă perceptorul a vrut așa de tare să vadă cadavrele, nu a insistat să fie de față când le-a cercetat procurorul? De ce să se ferească de un slujbaș când e el însuți slujbaș?

Și la fel de neplăcută îi era și familiaritatea lui sir Roland – cum altfel decât *sir* Roland; de când îi face regele cavaleri pe perceptori? Asta nu i-a dat pace tot drumul de la Canterbury.

În timp ce calul lua pieptiș drumul abrupt spre castel, starețul văzu cu ochii minții scena care se desfășurase chiar pe acest deal acum un an. Oamenii șerifului încercau să țină mulțimea înnebunită la distanță de evreii înspăimântați, în timp ce el și șeriful zbierau în zadar să se facă ordine.

Panică și ură. Ignoranță și violență... în acea zi diavolul însuși se aflase la Cambridge.

Dar și perceptorul. O figură zărită în mulțime și uitată până acum. Contorsionată ca și ale celorlalți, în timp ce perceptorul se lupta... cu cine se lupta? Cu oamenii șerifului? Sau de partea lor? În amestecul acela hâd de zgomot și mădulare, era imposibil să-ți dai seama.

Starețul și-a îmboldit calul.

Prezența acestui om aici, în acea zi, nu era neapărat ceva rău; doar șerifii și perceptorii merg mână în mână. Șeriful strânge venitul regelui, iar perceptorul are grijă ca acesta să nu-și păstreze prea mult din el.

Starețul trase frâul. Dar l-am văzut mai de curând și la târgul Sfintei Radegund, își aduse el aminte. Aplauda un om care mergea pe picioroange. Și apoi, când a dispărut micuța Mary. Doamne, ajută-ne.

Starețul își înfipse călcâiele în burta calului. Repede, acum. Se grăbea mai tare ca oricând să vorbească cu șeriful.

– Hm. Pelvisul e spart în partea de jos, probabil că accidental, după moarte, dar pentru că lovitura pare să fi fost făcută cu forță, iar celelalte oase nu sunt vătămate, e posibil să fi fost provocată de un instrument care a pătruns în sus, atacând vaginul...

Sir Roland simțea c-o urâște, că-i urâște vocea egală, măsurată. Își bătea joc de suratele ei prin simpla

rostire a acestor vorbe. Nu trebuia să-şi deschidă buzele ei de femeie ca să arunce asemenea grozăvii în văzduh. Descria fapta şi prin urmare devenea părtaşă la ea. O nelegiuită şi o vrăjitoare, asta era. Ochii ei n-ar trebui să vadă ceea ce-au văzut fără să verse sânge.

Adelia se străduia să vadă un porc. Învăţase pe porci. Sus, pe dealuri, în spatele unui zid înalt, Gordinus ţinea porci morţi pentru studenţii lui, unii îngropaţi, alţii afară, la aer, unii într-o cocină din lemn, alţii într-un staul din piatră.

Majoritatea studenţilor care intraseră în acest ocol al morţii se revoltaseră din cauza muştelor şi a duhorii şi mulţi renunţaseră. Doar Adelia văzuse minunea procesului care reduce un cadavru la nimic.

– Până şi un schelet e trecător şi ajunge în final ţărână, îi spusese Gordinus. Ce minunat este, draga mea, că nu suntem copleşiţi de cadavrele adunate timp de o mie de ani.

Era minunat, un mecanism care intra în funcţiune de îndată ce ultima suflare se îndepărta de trup şi care se desfăşura cu de la sine putere. Descompunerea o fascina pentru că – şi încă nu înţelegea cum – avea loc fără ajutorul muştelor de carne şi a muştelor albastre care, dacă ajungeau la cadavru, aveau şi ele rolul lor.

Aşa că, după ce şi-a luat licenţa de doctor, a învăţat noua meserie pe porci. Pe porci primăvara, pe porci vara, pe porci toamna şi iarna, fiecare anotimp cu

ritmul său de descompunere. Cum au murit. Când. Porci stând în picioare, porci cu capul în jos, porci culcați, porci tăiați, morți de boală, îngropați, neîngropați, ținuți în apă, porci bătrâni, scroafe, vieri, purcei.

Purcelul. Momentul de cumpănă. Avea doar câteva zile și era mort de curând. L-a dus acasă la Gordinus:

– Ceva nou, îi spusese. Substanța asta din anus, nu știu ce e.

– Ceva vechi, vechi ca păcatul. E sămânță omenească.

Ieșiseră împreună pe balconul ce dădea spre marea turcoaz, o puse să stea jos și, pentru a o întări, îi dădu un pahar cu cel mai bun vin roșu pe care-l avea. Apoi o întrebă dacă vrea să meargă mai departe sau se întoarce la medicina obișnuită.

– Vrei să vezi adevărul sau să-l ocolești?

Îi citise din Virgiliu, una din *Georgice,* nu-și amintea care, și văzuse cu ochii minții dealurile Toscanei unde mieii plini de lapte ca vinul zburdau de dragul zburdălniciei, îngrijiți de păstori care se legănau după muzica naiurilor.

– Oricare din ei putea lua o oaie, să-i bage labele din spate în cizme și mădularul în gaura din spate, îi spusese Gordinus.

– Nu.

– Sau într-un copil.

– Nu.

– Sau într-un copil de țâță.

– *Nu.*

– Oh, ba da. Am văzut cu ochii mei. Ţi se pare că asta mânjeşte *Georgicele?*

– Mânjeşte tot. Nu pot să merg mai departe.

– Omul şovăie între Paradis şi Iad, îi spusese Gordinus vesel. Uneori se ridică, alteori coboară. A-i ignora capacitatea de a face rău este o amăgire la fel de mare ca şi a-i ignora puterea de a se înălţa cât mai mult. Poate că are legătură cu mişcarea planetelor. Ai văzut singură adâncimile omului, iar eu tocmai ţi-am citit câteva rânduri care-ţi arată zborul lui spre înălţimi. Acum du-te acasă, doctore, şi leagă-te la ochi, eu nu te condamn. Dar în acelaşi timp, astupă-ţi şi urechile la plânsetele morţilor. Adevărul nu e de tine.

Se dusese acasă, la şcoli şi la spitale ca să primească laudele celor pe care i-a învăţat şi de care s-a ocupat, dar ochii nu i-au fost legaţi, nici urechile astupate, aşa că au chinuit-o plânsetele morţilor şi atunci s-a întors să studieze porcii, iar când a fost gata, cadavre de oameni.

Şi totuşi, în cazuri precum cel pe care-l avea acum pe masă, înaintea ei, trebuia să-şi astupe ochii sufletului ca să-şi poată continua treaba, ca să nu dispere şi să nu i se pară totul zadarnic, impunându-şi o obscuritate necesară care lăsa liberă vederea, dar care nu-i îngăduia să vadă trupuşorul sfâşiat, odată imaculat, al unui copil, ci obişnuitul cadavru al unui porc.

Loviturile din jurul pelvisului lăsaseră urme clare; mai văzuse ea răni de cuțit înainte, dar niciuna ca asta. Lama instrumentului care le-a provocat părea să aibă mai multe fațete. Ar fi vrut să scoată pelvisul ca să-l cerceteze pe îndelete, la lumină mai bună, dar îi promisese starețului Geoffrey să nu facă disecție. Pocni din degete spre bărbat să-i dea tăblița și creta.

El o studie în timp ce desena. Razele de lumină care pătrundeau prin mica fereastră a chiliei cădeau pe ea ca pe o muscă monstruoasă de carne, suspendată deasupra mesei. Tifonul îi transforma trăsăturile feței, făcând-o să arate ca o lepidopteră, și-i lipea șuvițele de păr de cap, ca și cum ar fi fost niște antene turtite. Și, *hm*, bâzâia cu aceeași insistență ca și norul înaripat și vorace care roia în jurul ei.

După ce termină schița, îi întinse tăblița și creta.

– Ia-le, se răsti ea.

Îi lipsea Mansur. Pentru că sir Roland nu se mișcă, se întoarse și-i văzu privirea.

– Oare de ce vor întotdeauna să omoare solul? se întrebă ea îngrijorată, mai mult pentru sine.

Bărbatul îi susținu privirea. De asta era supărat?

Adelia ieși, dând la o parte mușchii.

– Copila aceasta îmi spune ce i s-a întâmplat. Cu un pic de noroc, îmi va spune și unde. Iar apoi, cu ceva mai mult noroc, poate reușim să ne dăm seama cine a făcut asta. Dacă nu vrei să afli aceste lucruri, atunci du-te dracului. Dar mai întâi, adu-mi pe cineva care să vrea.

Își ridică masca de pe față, își trecu mâinile prin păr, o licărire de blond-închis, și își întoarse fața spre soare.

„E din cauza ochilor", se gândi el. Așa, cu ochii închiși, își arăta anii care, socoti el, erau ceva mai puțini decât ai lui; și părea să aibă și ceva mai multă feminitate. Nu era genul lui; lui îi plăceau cele mai dulci. Și mai grăsuțe. Când avea ochii deschiși însă, părea mai bătrână. Erau reci și negri ca niște pietricele – și arătau tot atâta emoție. Nici nu-i de mirare dacă te gândești la ce s-au uitat.

Dar dacă era într-adevăr un oracol...

Ochii se întoarseră spre el.

– Ei?

– La dispoziția dumneavoastră, domniță, îi răspunse luând tăblița și creta.

– Mai am tifon acolo. Acoperă-ți fața și vino să mă ajuți.

„Și manierate", se gândi. Îi plăceau femeile manierate. Dar când ea își legă masca peste cap, își îndreptă umerii subțiri și se întoarse în chilia ca un mormânt, recunoscu atitudinea unui soldat obosit care intră din nou în luptă.

În cea de-a doua boccea se aflau rămășițele lui Harold, fiul roșcat al vânzătorului de țipari, elev la școala mănăstirii.

– Carnea e păstrată mai bine decât a lui Mary, e aproape mumificată. I-au fost tăiate pleoapele și organele genitale.

Sir Roland puse jos mănunchiul de hasmațuchi și se închină.

Tăblița se umplu de cuvinte de nerostit, numai că ea le rostea. Legătură de stofă. Un instrument ascuțit. Pătrundere anală.

Și, iar, calcar.

Asta o interesa. Își dădea seama după cum fredona.

– Chalkland – Țara Cretei... a calcarului.

– Drumul Icknield nu e departe, îi spuse el. Dealurile Gog Magog unde ne-am oprit pentru staret sunt din calcar.

– Amândoi copiii au calcar în păr. Harold are și pe călcâie.

– Și asta ce înseamnă?

– Că a fost târât.

Cea de-a treia bocceluță conținea rămășițele lui Ulric, de opt ani, care a dispărut de Sfântul Edward, în același an. Rămășițele lui, pentru că dispăruse mai de curând decât ceilalți, o făcură pe Adelia să scoată și mai multe „hm"-uri, o indicație pentru sir Rowley, care începuse să recunoască semnalele, că avea material mai mult și mai bun de investigat.

– Fără pleoape și fără organe genitale. N-a fost îngropat. Cum a fost vremea în martie pe aici?

– Cred că a fost secetă în tot estul Angliei, domniță. Toată lumea s-a plâns că se usucă semănăturile. Rece și uscat.

Rece și uscat. Memoria ei, celebră la Salerno, cercetă ocolul morții și alese Porcul numărul 78,

Primăvară Timpurie. Cam aceeași greutate. Și acela stătuse vreme de o lună în frig și uscăciune, dar era într-un stadiu mai avansat de descompunere. Se aștep-tase ca și acesta să fie într-o stare asemănătoare.

– Ai fost ținut în viață după ce ai dispărut? întrebă ea cadavrul, uitând că n-o ascultă Mansur, ci un străin.

– Doamne Sfinte, de ce zici așa?

Îi cită din Ecleziast, așa cum făcea și cu studenții ei: „Pentru orice lucru este o clipă prielnică... Vreme este de a te naște și vreme să mori. Vreme este să să-dești și vreme să smulgi ceea ce ai sădit." Și vreme este să putrezești.

– Deci diavolul l-a ținut în viață?

– *Nu știu.*

Erau o mie de variante care ar fi putut cauza dife-rența dintre acest cadavru și Porcul 78. Era irascibilă pentru că era obosită și îi era greu. Mansur n-ar fi întrebat-o, știind că nu face observații de dragul conversației.

– Nu trebuie să mă las atrasă în așa ceva.

Și Ulric avea calcar pe călcâie.

Când toate corpurile au fost înfășurate din nou, gata de a fi puse în sicrie, soarele începuse să coboare spre asfințit. Femeia ieși și își dădu jos șorțul și masca, iar sir Roland scoase lămpile și le puse pe pământ, lăsând chilia și ceea ce se afla înăuntru într-o bine-cuvântată întunecime.

La ușă, el îngenunche, așa cum făcuse în fața Sfântului Mormânt de la Ierusalim. Nici încăperea aceea nu era cu mult mai mare decât cea din fața lui. Masa pe care zăceau copiii din Cambridge avea cam aceeași mărime ca și mormântul lui Iisus. Și acolo era întuneric. De jur împrejur era o îngrămădire de altare și capele care alcătuiau marea bazilică construită de primii cruciați în locurile sfinte, care răsuna de șoaptele pelerinilor și de psalmodierea călugărilor ortodocși greci, ce-și cântau imnurile fără sfârșit pe Golgota.

Aici era doar bâzâitul muștelor.

Atunci se rugase pentru sufletele celor plecați de aici, pentru ajutor și iertare pentru el.

Acum se ruga pentru ei.

Când a terminat, femeia și-a spălat fața și mâinile într-un castron. După ce-a isprăvit, s-a spălat și el – ea pusese săpunariță în apă. A strivit tulpinile și s-a spălat pe mâini. Era obosit. Doamne, cât era de obosit!

– Unde stați, domniță? o întrebă.

Se uită la el de parcă nu-l mai văzuse.

– Cum ai zis că te cheamă?

Încercă să nu se mânie. Părea și mai obosită decât el.

– Sir Roland Picot, domniță. Pentru prieteni, Rowley.

După câte își dădea seama, nu credea că ea o să se numere vreodată printre aceștia.

– Mulțumesc pentru ajutor.

Apoi își puse lucrurile în tașcă, o ridică și porni. Se grăbi după ea.

– Pot să vă întreb ce concluzii ați tras din această cercetare?

Nu i-a răspuns.

Fir-ar să fie de femeie! Se gândea că, de vreme ce i-a scris observațiile, îl lasă pe el să-și tragă propriile concluzii, dar sir Rowley, care nu era un om umil, își dădea seama că întâlnise pe cineva cu niște cunoștințe pe care el nu putea spera să le obțină. Așa că încercă din nou.

– Cui îi veți spune ce-ați descoperit?

Niciun răspuns.

Călcau umbrele lunguiețe ale stejarilor care cădeau peste zidul rezervației de căprioare a mănăstirii. Dinspre capelă se auzea clopotul care anunța vecernia, iar în față, unde se profilau în lumina soarelui spre asfințit brutăria și fabrica de bere, se revărsau din cele două clădiri siluete în robe violete, ca niște petale suflate de vânt într-o singură direcție.

– Mergem la vecernie? Sir Roland simțea mai mult ca niciodată nevoia mângâierii litaniei de seară.

Ea clătină din cap.

– Nu te rogi pentru acești copii? întrebă el supărat.

Femeia se întoarse și-i văzu fața descompusă de oboseală și o supărare mai mare decât a lui.

– Nu mă aflu aici ca să mă rog pentru ei. Am venit să vorbesc în numele lor.

Capitolul 5

Întorcându-se în aceeași după-amiază de la castel în casa deloc neînsemnată în care locuiau de multă vreme stareții de la Sfântul Augustin, starețul Geoffrey trebuia să se ocupe de salernezi.

– Vă așteaptă în bibliotecă, îi spuse sec fratele Gilbert.

Nu era de acord ca superiorul lui să discute între patru ochi cu o femeie.

Starețul intră și se așeză în scaunul mare din spatele biroului. Nu i-a spus și femeii să se așeze pentru că știa că n-o s-o facă; nici n-a salutat-o – nu era nevoie. I-a povestit doar despre răspunderea pe care-o are pentru salernezi, problema sa și ce soluție propune.

Femeia l-a ascultat. Avea ghete din piele de anghilă, nu era nici înaltă, nici grasă și cum stătea așa, cu brațele musculoase împreunate peste șorț, cu fire de păr cărunt care-i scăpau de sub turbanul pătat de transpirație legat în jurul capului, emana brutalitatea

feminină, masivă a unei *sheela-na-gig*[1], transformând încăperea confortabilă și plină de cărți a starețului într-o peșteră.

– Așa că am nevoie de tine, Gyltha, spuse starețul Geoffrey în încheiere. *Ei* au nevoie de tine.

A urmat o pauză.

– Vine vara, spuse Gyltha cu vocea ei joasă; și vara-s ocupată cu țiparii.

La sfârșitul primăverii, Gyltha și nepotul ei ieșeau din mlaștini, cărând în cărucioare butoaie pline cu țipari argintii și se stabileau la casa lor de vară, acoperită cu stuf, de pe malul Camului. Iar acolo, învăluită într-un abur minunat, prepara țipari marinați, țipari sărați, țipari afumați și țipari în aspic după rețete numai de ea știute, mai bune decât oricare altele, pe care-i cumpărau imediat mușterii nerăbdători și care îi apreciau așa cum trebuie.

– Știu că ești, spuse răbdător starețul Geoffrey. Se lăsă pe spate în scaunul lui mare și trecu la dialectul aspru din estul Angliei. Da' asta-i treabă grea, fato, și tu nu-ntinerești.

– Nici tu, frate.

Se cunoșteau bine. Ba chiar foarte bine. Acum douăzeci și cinci de ani, când un tânăr preot normand a sosit la Cambridge să-și ia în primire parohia bisericii

---

[1] Sculptură medievală în piatră, reprezentând o femeie goală, cu picioarele mult depărtate, expunându-și, cu mâinile, organele genitale. Se găsește în biserici din Marea Britanie și Irlanda (n. tr.).

Sfânta Maria, i-a ținut foarte bine casa o tânără femeie din mlaștini. Dacă relația dintre ei a fost ceva mai mult decât cea dintre stăpân și servitoare n-a zis nimeni nimic, pentru că atitudinea față de celibatul preoților era destul de tolerantă în Anglia – sau delăsătoare, depinde cum voiai s-o iei –, iar Roma nu începuse să le arate pumnul „soțiilor preoților" cum făcea acum.

Talia tânărului părinte Geoffrey se îngroșase din cauza bunătăților pregătite de Gyltha, iar talia tinerei Gyltha de asemenea – dacă din cauza mâncărurilor sau din altă cauză nimeni nu știa în afară de cei doi. Când Dumnezeu a vrut ca părintele Geoffrey să devină canonic la Sfântul Augustin, Gyltha a dispărut în mlaștina de unde venise, refuzând ajutorul bănesc oferit.

– Și ce-ai zice de ți-aș da vreo slujnică, două să te-ajute? întrebă starețul mieros. Te mai ajută un pic la mâncare, la una, la alta...

– Străini, exclamă Gyltha. N-am eu treabă cu străinii.

Privind-o, starețul își aminti de descrierea pe care o făcuse Guthlac oamenilor din mlaștini, pe care sfântul încercase să-i creștineze: „Capete bune, gâturi lungi, fețe palide și dinți ca de cal. Doamne, apără-ne de ei." Dar au avut puterea și mijloacele să-i reziste lui William Cuceritorul mai mult timp și cu mai multă forță decât restul englezilor.

Şi celor mai mulţi nu le lipsea nici inteligenţa. Gylthei în niciun caz; ar fi ideală ca menajeră pentru cei trei la care se gândea stareţul Geoffrey – destul de *outré*, dar suficient de bine cunoscută şi de încredere printre târgoveţii din Cambridge ca să asigure o legătură între aceia şi oraş. Dacă se lasă...

– Da' ce, eu n-am fo' străin? o întrebă. Şi de mine ai avut grijă.

Gyltha îi zâmbi şi, preţ de o clipă, farmecul ei îl surprinse şi-i aduse aminte de anii petrecuţi împreună în căsuţa preotului de lângă biserica Sfânta Maria.

– Hai, fii bună de dragul micului Ulf, profită el.

– Se descurcă destul de bine la şcoală.

– Când binevoieşte să vină.

Primirea micului Ulf la şcoala stăreţiei nu avea atâta legătură cu isteţimea lui, pe care o avea din plin, deşi eram cam ciudat, cât cu bănuiala, neconfirmată, că băiatul, fiind nepotul Gylthei, era şi al lui.

– Îmi pare rău că mai trebuie să-l şi pun la punct, fato.

Gyltha se aplecă şi puse un deget crăpat pe biroul stareţului.

– Ce fac ăştia aici, frate? Îmi zici?

– M-am îmbolnăvit, nu ţi-am zis? Fata mi-a salvat viaţa.

– Fata? Auzii c-a fost ăl negriciosu'.

– Ea. Şi nu cu vrăji, nu. E doctor în toată regula şi bună de tot, da' nu ştie aproape nimeni.

N-avea rost să-i ascundă Gylthei așa ceva pentru că, dacă era să se ocupe de salernezi, oricum avea să afle imediat. În orice caz, femeia aceasta era tot atât de mută ca și stridiile pregătite cu ierburi de mare pe care i le dăruia în fiecare an și din care avea și acum în ghețărie.

– Nu prea știu cine i-a trimis pe tustrei, da' treaba lor e să afle cine-i omoară pe copii.

– Harold. Figura Gylthei nu exprima niciun fel de emoție, dar vocea îi era blândă. Făcea negoț cu tatăl lui Harold.

– Harold.

– Înseamnă că nu-s evreii?

– Nu.

– M-am gândit eu că nu-s ei.

De dincolo de peristilul care lega locuința starețului de biserică se auzea clopotul sunând de vecernie.

– Îmi dai slujnice și eu fac numa' mâncarea, oftă Gyltha.

– *Benigne. Deo gratias*, spuse starețul ridicându-se și însoțind-o pe Gyltha la ușă. Bătrânii Tub tot mai cresc câinii ăia puturoși?

– Puturoși de nu se mai poate.

– Adu unu cu tine. S-o păzească pe fată. Dacă-i curioasă, s-ar putea s-avem necazuri. Trebuie stat cu ochii pe ea. Ah, și nu mănâncă deloc carne de porc. Și nici scoici.

Îi dădu una Gylthei peste fund s-o vadă pornită, își încrucișă brațele în față și porni singur spre capelă, la vecernie.

Adelia ședea pe o bancă din paradisul stăreției, inspirând parfumul rozmarinului de pe marginea straturilor de flori de la picioarele ei, și asculta psalmii care răzbăteau prin peristil și umpleau aerul serii în toată grădina de legume înconjurată de ziduri, trecând dincolo, în raiul copacilor umbroși. Încerca să-și golească mintea și să lase vocile bărbătești să-i picure balsam pe rana pe care i-o provocase ticăloșia bărbătească. „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea ta, cântau ei, ridicarea mâinilor mele, jertfă de seară."

Urma să aibă loc cina în casa de oaspeți a stăreției, unde îi găzduise starețul Geofrrey pe ea, pe Simon și pe Mansur, dar asta ar fi însemnat să stea la masă cu alți călători și acum n-avea deloc chef de pălăvrăgeală. Baierele genții din piele de capră erau strânse, iar informațiile date ei de copiii morți erau ascunse acolo, cuvinte scrise cu cretă pe o tăbliță. Dacă lărgește baierele, cum o să facă mâine, vocile dau buzna afară, implorând-o și umplându-i urechile. Dar astă-seară, chiar și ei trebuie să tacă; nu mai poate îndura nimic în afară de liniștea serii.

Abia după ce s-a făcut mult prea întuneric ca să mai poată vedea ceva, s-a ridicat, și-a luat tașca și s-a

îndreptat spre cărarea ce ducea către lumânările de la ferestrele casei de oaspeți.

A greșit că s-a dus la culcare fără să mănânce. Stătea întinsă într-un pătuț îngust, într-o chilie ce dădea spre pasajul destinat femeilor ce trăgeau la mănăstire, supărată că se află acolo în primul rând, supărată pe regele Siciliei, pe această țară, supărată aproape și pe copiii morți pentru că au împovărat-o cu agonia lor.

– Mi-e imposibil să mă duc, îi spusese lui Gordinus când deschisese prima dată vorba despre asta. Am treabă, am studenți.

Nu era însă pe vrute. Porunca de a trimite un specialist în morți venise de la un rege care conducea Italia de Sud și căruia nu i te puteai opune.

– De ce m-ai ales pe mine?

– Pentru că tu corespunzi cerințelor regelui. Nu mai cunosc pe nimeni altcineva. Maestrul Simon are mare noroc că te duci cu el. Ești cea mai bună.

Simon însă s-a socotit mai puțin norocos și mai degrabă îngrijorat. În ciuda recomandărilor, prezența unei femei-doctor, a unui servitor arab și a unei însoțitoare – Margaret, Dumnezeu s-o odihnească, trăia încă – adăugase și mai multe complicații acestei misiuni și așa grele.

Unul din talentele Adeliei, împins chiar spre perfecțiune în greutățile și frecușurile școlii, era să-și facă aproape invizibilă feminitatea, să nu ceară concesii, să se amestece aproape neobservată în marea

fraternitate masculină. Doar atunci când profesionalismul i-a fost pus în discuție, colegii ei, băieți, și-au dat seama că există o Adelia foarte vizibilă și cu limba cât se poate de ascuțită – ascultându-i, învățase să înjure –, dar și iute la mânie.

Lui Simon nu fusese nevoită să-i arate niciuna din aceste laturi; a fost politicos cu ea și, cu trecerea timpului, s-a liniștit. O găsea modestă, un cuvânt, considera de multă vreme Adelia, folosit pentru a caracteriza femeile care nu le dau bătaie de cap bărbaților. Se pare că soția lui Simon era întruchiparea modestiei evreiești și el judeca toate femeile în raport cu ea. Mansur, celălalt „accesoriu" al Adeliei, s-a dovedit cât se poate de folositor, așa că au călătorit împreună într-o înțelegere perfectă.

Odată ajunși în Anglia, s-au urcat într-o căruță și s-au dat drept tămăduitori, ceea ce nu le-a adus decât veselie și o oarecare lipsă de confort.

Rămânea însă un mister de ce regele Siciliei a trebuit să-l implice pe Simon din Neapole, unul din cei mai destoinici anchetatori ai săi, ca să nu mai vorbim de ea, într-un necaz în care au intrat evreii de pe o insulă umedă și rece de la capătul lumii. Nu știa nici Simon, și nu știa nici ea. Primiseră poruncă să spele numele evreilor de acuzația de crimă, ceea ce nu se putea face decât dacă îl descopereau pe adevăratul ucigaș.

Știa însă că nu-i va plăcea Anglia, și nu-i plăcea. La Salerno era un membru respectat al unei școli de

medicină cu o solidă reputație, unde nimeni, în afară de cei nou-veniți, nu era surprins să întâlnească o femeie. Aici o ascundeau. După cercetarea trupurilor, Cambridge devenise pentru ea un oraș întunecat. A mai văzut ea crime, dar rar atât de îngrozitoare ca acestea. Undeva, în țara asta, era liber să umble și să respire un casap de copii.

Iar găsirea lui va fi și mai grea din cauza poziției neoficiale pe care o are și a faptului că trebuie să lase impresia că ea nu e implicată. La Salerno lucra, chiar dacă nu pe față, cu autoritățile; aici, nu-l avea de partea sa decât pe stareț și nici chiar el nu îndrăznea să recunoască acest lucru.

S-a dus la culcare supărată și a visat foarte urât.

A dormit până târziu, ceea ce nu li se îngăduia de obicei celorlalți oaspeți.

– Starețul a spus că poți să nu vii la utrenie pentru că ești foarte obosită, i-a zis fratele Swithin, mic și durduliu, care avea grijă de oaspeți, iar eu să mă ocup să mănânci zdravăn când te scoli.

A mâncat la bucătărie, șuncă, un mare răsfăț pentru cineva care călătorea cu un evreu și un musulman, brânză de la oile mănăstirii, pâine proaspătă din brutăria mănăstirii, unt abia bătut, murături făcute de însuși fratele Swithin, o felie de plăcintă cu țipar și lapte cald de vacă.

– Erai foarte întoarsă pe dos, fătucă, îi spuse fratele Swithin, mai turnându-i lapte din putinei. Ți-e mai bine acum?

Îi zâmbi pe sub mustața de lapte.

– Mult mai bine.

Fusese într-adevăr întoarsă pe dos, orice-ar fi însemnat asta, dar se simțea din nou în putere. Gata cu indignarea și plânsul de propria-i milă. Ce importanță are că trebuie să muncească pe pământ străin? Copii sunt peste tot, ei aparțin unui stat care e mai presus de naționalitate, au dreptul la ocrotire printr-o lege eternă. Sălbăticia cu care-au fost uciși Mary, Harold și Ulric nu era mai puțin gravă pentru că acei copii nu s-au născut la Salerno. Erau copiii tuturor, erau ai ei.

Adelia simțea o hotărâre pe care n-o mai cunoscuse înainte. Lumea trebuia curățată și ucigașul îndepărtat. „Iar cine va sminti pe unul dintr-aceștia mici, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară..."

Acum, de gâtul aceluia, deși el nu știa încă asta, atârna Adelia, *Medica Trotula* din Salerno, doctor de morți, care se va strădui cu toată știința și îndemânarea ei să-l doboare.

S-a întors în chilie să-și transcrie observațiile de pe tăbliță pe hârtie pentru ca atunci când se întoarce la Salerno să prezinte mărturia descoperirilor sale, deși nu știa de ce avea nevoie regele Siciliei de așa ceva.

Era treabă grea și anevoioasă; de mai multe ori a trebuit să lase pana jos ca să-și astupe urechile. Zidurile chiliei răsunau de țipetele copiilor. *Tăceți, ah, tăceți ca să-l găsesc.* Dar ei nu voiau să moară și nu se lăsau liniștiți.

Simon și Mansur plecaseră să preia locuința pe care le-o găsise starețul în oraș pentru ca misiunea

lor să fie ferită de ochii lumii. Abia după prânz i-a urmat și Adelia.

Crezând că e treaba ei să cerceteze teritoriul ucigașului și să vadă și orașul, a fost surprinsă, dar i-a făcut plăcere să constate că fratele Swithin, ocupat cum era cu alți călători, avea de gând s-o lase să plece neescortată și că, pe străzile forfotitoare din Cambridge, femei din toate castele își vedeau de treburi neînsoțite și cu fețele neacoperite.

Era o cu totul altă lume. I se păreau familiari doar studenții de la școala pitagoreică, gălăgioși și cu berete roșii; studenții sunt la fel în toată lumea.

La Salerno, drumurile erau umbrite de pasarele și de umbrare împotriva soarelui ucigător. Acest oraș se deschidea ca o floare ca să acapareze toată lumina dată de cerul englezesc.

E adevărat, erau și alei lăturalnice sinistre, cu case pestrițe și acoperite cu stuf, înghesuite ca niște ciuperci, dar Adelia nu se îndepărtă de străzile principale încă luminate de amurgul prelungit, întrebând pe unde s-o apuce fără a se teme pentru reputația sau pentru tașca ei așa cum s-ar fi întâmplat dac-ar fi fost acasă.

Acest oraș se supunea apei, nu soarelui; apa curgea prin canale de o parte și de alta a străzilor astfel încât toate casele și magazinele aveau podețe. Bazinele, jgheaburile și adăpătorile o derutau, dându-i impresia că vede dublu. O băltoacă reda exact imaginea unui porc ce stătea pe marginea drumului. Iar lebedele păreau că plutesc deasupra lor însele. Rațele dintr-un

bazin înotau peste ușa boltită a unei biserici ce se profila nedesluşit deasupra. Şuvoaiele purtau imagini de acoperişuri şi ferestre, frunzele sălciilor păreau să crească în sus din pârâiaşele care le oglindeau, toate fiind transformate în ambră de soarele la apus.

Adelia îşi dădea seama că oraşul îi cânta de bun venit, dar ea n-avea de gând să danseze. Pentru ea, această oglindire a tuturor lucrurilor însemna o şi mai mare duplicitate, un oraş al lui Ianus, unde o creatură care a ucis copii merge pe două picioare ca orice alt om.

Bineînţeles că s-a rătăcit.

– Vă rog, îmi puteţi spune care e drumul spre casa bătrânului Benjamin?

– Şi de ce vrei să ştii, domniţă?

Era a treia persoană pe care o oprise s-o întrebe pe unde s-o ia şi a treia care-o lua la întrebări de ce vrea să ştie.

„Mă gândeam să deschid un bordel", îi venea să răspundă, dar învăţase deja că această curiozitate a oraşului nu trebuie stârnită.

– Aş vrea să ştiu doar unde e, s-a mulţumit ea să spună.

– Mergi drept, apoi o iei la stânga şi intri pe uliţa Iisus, în colţ, cu faţa spre râu.

Cotind spre râu, descoperi o grămadă de oameni adunaţi ca să se uite cum dă jos Mansur ultimele lucruri din căruţă şi se pregăteşte să le urce pe cele câteva trepte până la uşa din faţă.

Stareţului Geoffrey i s-a părut corect ca, de vreme ce salernezii au venit aici pentru evrei, să ocupe, pe timpul şederii lor, una din casele abandonate ale evreilor.

Şi s-a mai gândit că n-ar fi bine să-i mute în vila somptuoasă a lui Chaim, aflată un pic mai departe pe râu.

– Bătrânul Benjamin n-a stârnit atâta duşmănie în oraş cu bogăţiile lui, deşi e tot zaraf, ca bietul Chaim, le spusese el. Şi are şi vedere bună spre râu.

Faptul că exista o zonă numită Evreime, la marginea căreia se afla această casă, i-a dat de înţeles Adeliei că evreii din Cambridge au fost excluşi ori s-au autoexclus din viaţa oraşului, ca de altfel din aproape toate oraşele engleze prin care a trecut de-a lungul drumului.

Deşi privilegiat, era totuşi un ghetou, acum părăsit însă. Casa bătrânului Benjamin „vorbea" de un început de teamă. Se înălţa cu zidul de coamă înspre alee, ca să fie cât mai puţin expusă unui posibil atac. Era făcută din piatră, nu din vălătuci, şi avea o uşă care ar fi opus rezistenţă şi unui berbece. Nişa din tocul uşii era goală, semn că de acolo fusese smulsă cutiuţa cu *mezuzah*[1].

[1] Mic sul din pergament cu pasaje biblice pe o parte şi cu numele lui Dumnezeu pe cealaltă, pus într-o cutiuţă îngropată în tocul uşii, la casele evreilor credincioşi (n. tr.).

În capul scării apăruse o femeie ca să-l ajute pe Mansur la bagaje.

– Acum te ocupi de ei, Gyltha? auzi Adelia un privitor întrebând.

– Asta-i treaba mea, răspunse femeia de pe scări. Tu vezi-ți de-a ta.

Mulțimea chicoti, dar nu se risipi, comentând situația. Se cam aflase deja ce pățise starețul pe drum.

– Înseamnă că nu-s evrei. Gyltha noastră nu s-ar apuca să lucreze pentru necredincioși.

– Auzii că-s sarazini.

– Ală cu ștergaru' pe cap, se zice că ăla-i doftoru'.

– Mie-mi pare că arată mai mult a diavol decât a doftor.

– Auzii că l-a tămăduit pe stareț, așa sarazin cum e.

– Oare cât i-o fi cerut?

– Și asta-i frumușica lor?

Aceste cuvinte au fost însoțite de un semn din cap spre ea.

– Nu, nu e, le-a răspuns fata.

Cel care-a pus întrebarea a rămas cu gura căscată.

– Înseamnă că vorbești englezește, fătucă?

– Da, și dumneata?

Accentul lor, cu inflexiuni ciudate și final de propoziții ușor cântat, era diferit de cel pe care-l învățase în poala lui Margaret, dar înțelegea totuși. Omul părea mai degrabă amuzat decât ofensat.

– Isteață pisicuța, se adresă el gloatei, apoi ei: Ăsta oacheșu'. E doftor bun, nu?

– Mai bun decât aveți pe-aici, îi răspunse ea.

Și probabil că așa și era. Călugărul-bolnicer de la mănăstire era probabil priceput la ierburi, dar își întemeia cunoștințele pe cărți, majoritatea inexacte, după părerea Adeliei. Cei pe care nu-i putea trata și care nu erau în stare să se lecuiască singuri rămâneau la mila șarlatanilor din oraș și trebuiau să cumpere tot felul de poțiuni complicate, inutile, scumpe și probabil scârboase, menite mai degrabă a impresiona decât a vindeca.

Noua ei cunoștință o luă ca pe o recomandare:

– Atunci cred c-o să vin și eu. Fratele Theo de la mănăstire zice că n-are ce să-mi mai facă.

– Spune-i ce necaz ai, Wulf, râse o femeie înghiontindu-și vecina.

– Zice că mă prefac rău de tot, răspunse Wulf ascultător, și că nu știe cum să mă tămăduiască.

Adelia observă că nu întreba nimeni de ce se aflau ei acolo. Pentru târgoveții din Cambridge era ceva normal să se stabilească străini în orașul lor. Nu veneau oare din toate părțile ca să facă negoț? Unde le putea fi mai bine? Străinătatea era plină de pericole.

Încercă să-și facă loc prin mulțime pentru a ajunge la poartă, dar îi bloca drumul o femeie cu un copil mic în brațe.

– Îl doare rău urechea. Dă-i un leac.

Nu toți se aflau acolo din curiozitate.

– E sâcâit, spuse Adelia. Dar copilul plângea de durere. Ia să mă uit la el.

Un ins din mulțime ținu un felinar, iar ea examină urechea copilului, exprimându-și nemulțumirea. Apoi deschise tașca și scoase penseta.

– Ține-l bine acum, spuse ea și-i scoase din ureche o mărgică.

I-a dat gata.

– Înțeleaptă femeie, pe cinstea mea, exclamă cineva și în câteva clipe toți trăgeau de ea ca să îi atragă atenția.

În lipsa unui doctor, e bună și o femeie înțeleaptă.

Salvarea îi veni de la cea căreia i se adresaseră cu numele de Gyltha. Aceasta coborî treptele și-și croi drum cu coatele până la Adelia.

– Faceți loc. Nici nu s-a mutat încă. Veniți mâine, le mai spuse și o împinse pe Adelia pe poartă. Repede, fato. Ți-ai făcut-o, șopti ea închizând poarta.

Adelia n-o băgă în seamă.

– Bătrânul ăla de acolo, îi arătă ea, are friguri.

Părea malarie și nu s-ar fi așteptat; credea că e o boală tipică mlaștinilor romane.

– Asta-i treaba doctorului să știe, spuse Gyltha tare, ca s-o audă ceilalți. Intră, fato, i se adresă ea apoi Adeliei. O să le aibă și mâine.

Oricum, nu prea avea ce-i face. Și, în timp ce Gyltha o împingea pe scări, apucă să-i mai strige femeii care-l susținea pe bătrânul ce tremura:

– Bagă-l în pat. Și încearcă să-i scazi febra. Cu cârpe ude, mai reuși să adauge înainte ca menajera s-o împingă înăuntru și să închidă ușa.

Gyltha clătină din cap spre ea și la fel făcu și Simon, care văzuse tot.

Bineînțeles că acum Mansur era doctorul și nu trebuia să uite asta.

– Dar e interesant dacă e malarie, îi spuse ea lui Simon. Cambridge și Roma. Și cred că mlaștinile sunt elementul comun.

La Roma, boala era atribuită de unii aerului nesănătos – de aici și numele său: malaria; de alții, apei stătătoare. Iar Adelia, pentru că niciuna dintre aceste păreri nu era dovedită, avea mintea deschisă.

– Avem la friguri în mlaștini... spuse Gyltha. Noi le lecuim cu opiu. Oprește tremurăturile.

– Cu *opiu?* Dar crește mac pe aici?

Oh, Doamne, dar dacă are opiu poate alina multe suferințe. Apoi reveni la malarie.

– Mă întreb dacă n-aș putea să văd splina bătrânului după ce moare, îi spuse ea lui Simon.

– Am putea întreba, îi răspunse Simon dându-și ochii peste cap. Malarie, uciderea copilului: nicio diferență. Putem să le spunem și cine suntem.

– Nu am uitat de ucigaș, i-o reteză Adelia. I-am cercetat fapta.

Îi atinse mâna.

– E rău?

– Rău.

Fața lui obosită exprima suferință. Avea copii și se temea că li se pot întâmpla cele mai îngrozitoare lucruri. „Simon are o mare putere de compasiune, se gândi Adelia; de asta e un anchetator atât de bun. Dar are și asta neajunsurile ei."

Mare parte din această compasiune o simțea pentru ea.

– Mai suporți, domniță?

– Pentru asta am învățat.

– Nimeni nu te învață să faci față la ceea ce-ai văzut azi, spuse el clătinând din cap. Apoi, respiră profund și continuă în engleza lui chinuită: Ea e Gyltha. A trimis-o starețul Geoffrey să aibă grijă de casă. Știe ce facem noi aici.

Și se pare că mai știa cineva, care stătea furișat într-un colț, împreună cu un animal.

– Iar el e Ulf și cred că-i nepotul Gylthei. Și acesta... Cine-i acesta?

– Paznic, îi răspunse Gyltha. Și mai scoate-ți boneta aia nenorocită în fața doamnei, Ulf.

Niciodată în viața ei n-a văzut Adelia trei ființe atât de urâte. Femeia și băiatul aveau capetele în formă de coșciug, oasele feței mari și dinții lați, o combinație în care recunoștea trăsături tipice mlaștinilor. Iar dacă băiatul Ulf nu era atât de îngrozitor ca bunica lui, asta se datora faptului că *era* mic încă, avea doar vreo opt-nouă ani, iar trăsăturile îi erau îndulcite de copilărie.

Iar „Paznic" era un ghem uriaș din lână încurcată din care ieșeau patru picioare ca niște andrele. Părea mai degrabă oaie, dar era probabil câine; oile nu miros atât de urât.

– Un dar de la stareț, le spuse Gyltha. Trebuie să-i dăm să mănânce.

Nici încăperea în care se adunaseră nu arăta mai primitoare. Era ticsită și meschină, pătrundeai în ea direct de afară, iar pe peretele opus intrării se afla altă ușă care asigura accesul spre restul casei. Ar fi fost întunecoasă chiar și în plină zi; astă-seară, cele două fante în formă de săgeată păreau mai mari datorită luminii unui felinar care dezvăluia niște rafturi goale și rupte.

– Aici era zărăfia lu' bătrânu' Ben, spuse Gyltha. Numa' că vreun necuviincios a furat toate lucrurile lăsate zălog.

Și probabil că alt necuviincios, sau poate că același, a folosit camera drept latrină.

Pe Adelia o sfâșia dorul de casă. Și mai ales de Margaret, de grija ei plină de dragoste. Dar și de Salerno. De portocali, de soare și de umbră, de apeducte, de mare, de baia romană îngropată, pe care o avea acasă, și de care se folosea împreună cu părinții ei vitregi, de pardoseala din mozaic, de servitorii stilați, de faptul că era acceptată ca *medica,* de cele oferite de școală, de *salate* – nu mai mâncase verzituri de când ajunsese în această țară uitată de Dumnezeu, în care oamenii se ghiftuiau cu carne de vită.

Gyltha însă deschisese ușa interioară și aveau acum în fața ochilor întreaga sală al casei bătrânului Benjamin – ceea ce era mult mai bine.

Mirosea a apă, leșie, ceară de albine. Două fete cu găleți și cârpe se făcură nevăzute printr-o ușă din capătul celălalt al încăperii. Din tavanul boltit, atârnau prinse de lanțuri lămpi strălucitoare de sinagogă care luminau smocuri proaspete de trestie și luciul blând al dușumelelor din scânduri de ulm. Un stâlp din piatră susținea o scară în spirală ce ducea, în sus, spre o mansardă, iar în jos, spre pivniță.

Era o sală lungă, cu un talmeș-balmeș de ferestre acoperite cu sticlă, ce ocupau toată lungimea peretelui din stânga. Mărimile diferite ale acestora sugerau probabil că bătrânul Benjamin, nevrând să risipească nimic, mărise sau micșorase tocurile inițiale ale ferestrelor pentru a le adapta dimensiunilor de sticlă nerevendicată ce-i intrase în posesie. Era un bovindou, două cu zăbrele – ambele deschise ca să intre mirosul râului –, una lungă și îngustă și o rozasă cu vitralii care nu putea proveni decât dintr-o biserică creștină. Efectul era de dezordine, dar era oricum altceva decât obloanele goale și avea și oarecare farmec.

Însă pentru Mansur și Simon, *ne plus ultra* era în altă parte, și anume în bucătărie, care se afla într-o clădire separată, dincolo de casă. Amândoi o îndemnau pe Adelia să se ducă acolo.

– Gyltha e bucătăreasă, îi spuse Simon de parcă atunci ar fi scăpat din colbul Egiptului și ar fi ajuns în Canaan. Stareţul nostru...

– Fie ca umbra lui să nu se împuţineze vreodată, interveni Mansur.

– ...bunul nostru stareţ ne-a trimis o bucătăreasă cu nimic mai prejos decât scumpa mea Becca. Gyltha *Superba*. Uite, domniţă, uite ce-a pregătit.

Într-un cămin uriaș, se învârteau niște frigărui pline, care împroșcau cu grăsime cărbunii strălucitori; din ceaunele care atârnau de cârlige ieșeau aburi mirosind a ierburi aromate și pește, pe mesele mari, pline de făină, așteptau aluaturi de culoarea untului gata a fi rulate.

– Mâncare, domniţă, peşte suculent, nouă-ochi – *nouă-ochi*, lăudat fie Domnul –, raţă fiartă în miere, miel de lapte.

Adelia nu văzuse niciodată în viaţa ei bărbaţi mai entuziasmaţi.

Până s-a făcut seară au tot despachetat. Camere erau destule. Adeliei i-au dat solarul, o încăpere plăcută, cu vedere spre râu, un adevărat lux după paturile împărţite cu alte femei pe la hanuri. Dulapurile încastrate erau goale, jefuite de răsculaţi, lăsându-i astfel ei loc pentru plante și poţiuni.

În aceeași seară, Gyltha, chemându-i la cină, s-a cam enervat că a durat atât de mult ca Mansur și Simon să-și facă spălările rituale, iar Adelia, care

bănuia că murdăria e otrăvitoare, să se spele pe mâini înainte de a veni la masă.

– Se răcește, se stropși ea la ei. Și eu nu fac mâncare pentru păgânii care habar nu au dacă bucatele se răcesc sau nu.

– Nu, nu, o asigură Simon. În niciun caz, Gyltha.

Masa, plină de bogățiile mlaștinii, deborda de păsări și pește; pentru Adelia, căreia-i era dor de casă, erau cam puține legume, dar altfel era bine.

– Binecuvântat să fii *HaShem,* Dumnezeul nostru, Rege al Universului, care ne-ai dat pâinea pe pământ, rosti Simon și rupse o bucată de pâine albă ca s-o mănânce.

Mansur invocă binecuvântarea lui Salman persanul, care i-a dat mâncare lui Mahomed.

– Să fim sănătoși, li se alătură Adelia, apoi se așezară să cineze împreună.

Pe corabia de la Salerno, Mansur mâncase cu echipajul, dar ultima parte a călătoriei, prin hanurile engleze și în jurul focurilor, impusese o democrație la care niciunul dintre ei nu voia să renunțe.

În orice caz, de vreme ce Mansur juca acum rolul de stăpân al casei, ar fi fost total nepotrivit să-l trimită să mănânce cu servitoarele, la bucătărie.

În timpul cinei, Adelia ar fi vrut să spună ce-a descoperit, dar bărbații, știind cam ce-ar putea fi, au refuzat să-și încarce stomacurile cu altceva decât cu bucatele Gylthei. Sau cu discuțiile lor pe aceeași temă.

Adelia era uimită de cât timp și laude pot risipi doi bărbați pe friptura de miel, creme și brânzeturi.

Pentru ea, mâncarea era asemănătoare vântului – necesară pentru punerea în mișcare a corăbiilor, a vieţuitoarelor și a morilor de vânt, dar altfel, de trecut sub tăcere.

Simon a băut vin. A adus cu el un butoi din via lui preferată din Toscana, pentru că se spunea că vinurile englezești sunt de nebăut. Mansur și Adelia au băut apă fiartă și strecurată, pentru că așa o beau întotdeauna.

Simon o tot îndemna pe Adelia să bea puțin vin și să mănânce mai mult, deși ea protesta și-i spunea că mâncase prea mult la micul dejun de la mănăstire. Se temea că cercetarea cadavrelor îi făcuse rău și se putea îmbolnăvi. Se gândea cum l-ar fi afectat pe el, dar fata o luă ca pe o aluzie la profesionalismul ei și-i răspunse înțepată:

– E meseria mea. Doar de-asta am venit.

Mansur îi spuse s-o lasă în pace.

– Domnița doctor ciugulește întotdeauna ca o vrăbiuță.

Arabul însă nu ciugulea deloc.

– O să te îngrași, îl preveni Adelia.

Asta era groaza lui; cei mai mulți eunuci ajungeau obezi.

– Femeia asta e o adevărată sirenă a bucătăriei, suspină el. Face ca sufletul unui bărbat să treacă prin stomac.

Comparația Gylthei cu o sirenă o încântă pe Adelia.

– Să-i spun?

Spre surprinderea ei, Mansur ridică din umeri și dădu din cap.

– Oho.

În toți acești ani, de când fusese angajat de părinții ei vitregi pentru a o păzi, nu-l auzise niciodată adresându-i complimente vreunei femei. Iar faptul că i le făcea acum uneia cu fața de cal și cu care nici nu vorbea aceeași limbă era ciudat și o intriga.

Cele două fete care îi serveau – pe care, ca să complice și mai mult lucrurile, le chema la fel, Matilda, fiind deosebite doar prin inițialele hramurilor bisericilor lor, răspunzând așadar la numele de Matilda B. și Matilda W. – erau foarte precaute față de Mansur, de parcă la masă ar fi stat un urs dresat. Ieșeau din coridorul care ducea de la bucătărie spre o ușă aflată în spatele podiumului, luând și aducând un fel după altul, fără a se apropia însă de capătul mesei unde ședea el, chicotind nervoase și lăsându-i pe ceilalți să-i dea mâncarea.

Ei, bine, se gândi Adelia, vor trebui să se obișnuiască cu el.

În cele din urmă, masa fu curățată. Simon se îndreptă de spate, suspină și se așeză mai bine.

– Așadar, domniță?

– E doar o presupunere, înțelegi doar, zise Adelia. Spunea asta invariabil.

Aşteptă încuviinţarea celor doi bărbaţi, apoi inspiră adânc.

– Cred că pruncii au fost omorâţi în Ţara Cretei. Poate că nu şi Sfântul Peter cel Mic, unde se pare că lucrurile au stat altfel, poate pentru că el a fost prima victimă şi ucigaşul nu şi-a stabilit încă modalitatea de acţiune. Dar în rămăşiţele celor trei pe care i-am examinat am găsit urme de calcar, iar cei doi băieţi aveau şi pe călcâie, dovadă că au fost târâţi pe acolo. Mâinile şi picioarele le-au fost legate cu fâşii de stofă. Stofă fină de lână neagră, spuse ea, uitându-se la Simon. Am păstrat bucăţelele.

– O să întreb printre negustorii de lână.

– Unul dintre corpuri nu a fost îngropat, ci ţinut într-un loc întunecat şi rece. Continuă cu voce egală: Se pare că fata a fost înţepată de mai multe ori în zona pubiană; la fel şi băieţii. Cel mai bine păstrat dintre băieţi nu mai are organele genitale şi cred că şi celuilalt i s-a întâmplat acelaşi lucru.

Simon îşi acoperise faţa cu mâinile. Mansur stătea foarte liniştit.

– Mai cred, continuă Adelia, că le-a tăiat la tustrei pleoapele; nu ştiu dacă înainte sau după ce i-a omorât.

– Diavolul se află printre noi, spuse încet Simon. Cum de-ai îngăduit, Doamne, călăilor Gheenei să sălăşluiască în corpuri omeneşti?

Adelia i-ar fi spus că, dacă-i atribui forţe satanice, înseamnă să absolvi ucigaşul, să-l consideri victimă a unei forţe exterioare. Pentru ea, omul era turbat,

ca un câine. „Dar poate că, își zise, dacă accepți că-i bolnav înseamnă să oferi o scuză pentru ceea ce e de neiertat."

– Mary... Se opri.

Să spună unui cadavru pe nume era o greșeală pe care n-o făcea de obicei – renunța la obiectivitate, introducea emoția când era esențial să rămână impersonală – nici nu știa de ce-o făcuse. Așa că începu din nou.

– Fata avea ceva lipit de păr. La început, am crezut că e spermă... Mâna lui Simon se strânse pe masă și Adelia își aduse aminte că nu se adresa studenților ei. Obiectul și-a păstrat însă forma originală, lunguiață, probabil că e o bomboană.

Acum e acum. Continuă încet:

– Trebuie să ținem cont mai ales de timpul și locul în care au fost descoperite corpurile. Au fost găsite în mâl; era praf pe toate, dar păstorul care le-a adus i-a spus starețului Geoffrey că nu fuseseră acolo cu o zi înainte. Înseamnă că au fost aduse din locul în care au fost ținute, în calcar, până unde le-a găsit păstorul ieri-dimineață.

Părea că trecuse un an. Simon se uită la ea, citindu-i din priviri.

– Noi am venit la Cambridge ieri, spuse el. Cu o noapte înainte am fost... cum se numea locul ăla?

– Era o parte din dealurile Gog Magog, dădu Adelia din cap. Din calcar.

– Deci câinele le-a mutat în timpul nopții. Pentru noi? dădu Mansur glas gândurilor ei.

Adelia ridică din umeri; ea spunea doar ceea ce se putea dovedi; alții trebuiau să tragă concluziile. Aștepta să vadă ce părere are Simon din Neapole. În timpul călătoriei a ajuns să-l respecte; entuziasmul, ba chiar credulitatea pe care le manifesta în public nu erau prefăcătorie deliberată, ci o reacție la faptul că *era* înconjurat de oameni și nu voia să dea măsura minții sale strălucite și rapide. Iar faptul că atunci când erau singuri le îngăduia să vadă cum își pune mintea la contribuție îl considera ca pe un compliment făcut ei și lui Mansur.

– Da. Simon bătea ușor darabana cu pumnii în masă. S-a întâmplat prea repede pentru a fi doar o coincidență. Se oprește grupul de pelerini pe drum, iar căruța noastră urcă dealul... și a doua zi sunt găsiți.

– Ne vede, spuse Mansur.

– Ne-a văzut.

– Și mută trupurile.

– A mutat trupurile. Simon și-a desfăcut mâinile. Și de ce? S-a temut să nu descoperim unde le ținea pe deal.

– Și de ce s-ar fi temut că le-am fi descoperit? întrebă Adelia, făcând pe avocatul diavolului. Au fost doar și alți oameni pe dealurile alea în ultimele luni și nu le-au găsit.

– Poate că n-au fost prea mulți. Cum se numește dealul, dealul pe care-am fost... Mi-a spus starețul...,

se bătu el cu degetul pe frunte, apoi se uită la fata care venise să taie fitilurile lumânărilor.

– Ah, Matilda.

– Da, stăpâne.

– *Inelul Wand-le-bury,* spuse el aplecându-se în față.

Ochii fetei se măriră, își făcu semnul crucii și se retrase de unde venise. Simon îi privi.

– Inelul Wandlebury. Ce spuneam? Stareţul a avut dreptate, locul e plin de superstiţii. Nu merge nimeni acolo, în afară de oi. Dar *noi* am fost noaptea trecută. Ne-a văzut. De ce-am venit? Nu știe. Să ne ridicăm corturile? Să rămânem? Să mergem dintr-o parte în alta? Nu e sigur ce avem de gând și se teme pentru că acolo se află cadavrele și le-am putea găsi. Așa că le mută, mai spuse el și se lăsă pe spate, în scaun. Are bârlogul pe Inelul Wandlebury.

Ne-a văzut. Pe Adelia o chinuia imaginea unor aripi ca de liliac lăsate peste o grămadă de oase, un bot amușinând aerul pentru a simți musafirii nepoftiți, strângerea bruscă a ghearelor.

– Așa că dezgroapă cadavrele? Le duce mai departe? Le lasă anume pentru a fi descoperite? spuse Mansur pe un ton mai înalt decât de obicei, trădându-și neîncrederea. Cum poate fi atât de prost?

– A încercat să ne îndepărteze, să nu știm că trupurile au stat mai întâi în calcar, îi răspunse Simon. Nu s-a gândit că va fi aici și domnița Trotula.

– Sau *vrea* să le găsim? își dădu cu părerea Adelia. Își bate joc de noi?

Intră Gyltha.

– Care mi-a speriat Matildele?

Vocea îi era amenințătoare și mai avea și o pereche de foarfece de tăiat fitilurile lumânărilor în mână, pe care le ținea într-un fel ce-l făcu pe Simon să-și așeze mâinile în poală.

– Inelul Wand-le-bury, Gyltha, spuse el.

– Ce-i cu el? Doar nu credeți toate prostiile care se spun despre Inel. Vânătorul Sălbatic? Nu cred nimic, mai zise ea și luă un felinar căruia începu să-i aranjeze fitilul cu mișcări iuți. Un amărât de deal, Wandlebury ăsta. N-am eu treabă cu dealurile.

– Vânătorul Sălbatic? întrebă Simon. Ce e Vânătorul Sălbatic?

– O haită de câini afurisiți, cu ochii roșii pe care-i mână Prințu' Întunericului, da' eu nu cred o vorbă, îs omorâtori de oi, zic eu, și tu mai dă-te jos de-acolo, Ulf, împielițatule mic, înainte să pun eu toată haita pe tine.

În celălalt capăt al sălii se afla o galerie a cărei scară era ascunsă de o ușă în peretele lambrisat, din spatele căreia se furișa acum silueta mică și urâtă a nepotului Gylthei. Mormăia și nu-i scăpa din ochi.

– Ce zice băiatul?

– Nimic, spuse ea și-l înghionti pe copil spre bucătărie. Dacă-l întrebi pe puturosu' de Ulf despre Vânătorul Sălbatic, nu mai ai liniște. Zice că l-a văzut o dată și vă spune povestea dacă-i dați o bere.

– Vânătorul Sălbatic, *Benandanti, Chasse Sauvage, Das Woden here*, le spuse Simon după ce Gyltha ieşi. E o superstiţie întâlnită pe tot continentul care diferă foarte puţin: mereu sunt câini cu ochi de foc, un călăreţ negru şi fioros, iar pe cei care-l văd îi paşte moartea.

În încăpere se făcu linişte. Adelia îşi dădu seama că dincolo de ferestrele zăbrelite se lăsase întunericul şi că în iarba înaltă de afară fojgăiau tot felul de vietăţi. Din stuful de lângă râu chemarea de primăvară a unui buhai-de-baltă le ţinuse de urât tot timpul mesei; acum, cântarea împrumutase rezonanţa unei tobe anunţând o apropiată înmormântare.

Adelia îşi frecă braţele pentru că i se făcuse pielea ca de găină.

– Să presupunem deci că ucigaşul trăieşte pe deal? întrebă ea.

– S-ar putea, îi răspunse Simon. Sau poate că nu. Din câte-am înţeles, copiii au dispărut de lângă oraş; e greu de crezut că s-au aventurat atât de departe, până la deal, în momente diferite, din proprie voinţă. E puţin probabil să existe o fiinţă care să stea tot timpul acolo şi să-şi păzească bârlogul ca să vadă cine se apropie. Sau au fost atraşi acolo, ceea ce iar e puţin probabil – pentru că e la o depărtare de câţiva kilometri –, sau au fost duşi. Putem presupune, prin urmare, că omul nostru îşi caută victimele la Cambridge şi le omoară pe deal.

Clipi spre cupa cu vin de parcă atunci ar fi văzut-o pentru prima dată.

– Oare ce-ar spune Becca mea despre toate astea? se întrebă el luând o înghițitură.

Adelia și Mansur stăteau liniștiți: mai era ceva, ceva care dădea târcoale pe afară și urma să intre.

– Nu, continuă Simon, vorbind încet acum, nu, există altă explicație. Nu-mi place, dar trebuie s-o iau în considerare. E aproape sigur că prezența noastră pe deal a grăbit mutarea corpurilor. Și dacă în loc să fim zăriți de un ucigaș care era deja *in situ* – ceea ce s-ar fi putut întâmpla foarte bine –, dacă, zic, *l-am adus cu noi?*

Acum era înăuntru.

– În timp ce ne-am ocupat de starețul Geoffrey, continuă Simon, ce-au făcut ceilalți din grup toată noaptea? Ei? Prieteni, trebuie să ne gândim la posibilitatea ca ucigașul să fie unul din pelerinii din grupul cu care am venit de la Canterbury.

Noaptea de dincolo de zăbrele devenea tot mai neagră.

Capitolul 6

Paturile moi erau un alt lucru cu care Gyltha nu avea treabă. Adelia ar fi vrut o saltea umplută cu puf de gâscă, precum aceea pe care dormea la Salerno, și a și spus asta. În fond, cerul din Cambridge era împânzit de gâște.

– Penele de gâscă-s pline de gândaci, îi spuse Gyltha. Paiele-s mai curate, se schimbă-n fiecare zi.

Se instalase o anumită tensiune între ele; Adelia îi ceruse mai multă salată la masă, pretenție pe care Gyltha a tratat-o ca o crimă de lezmaiestate. Acum era momentul de cumpănă: răspunsul va hotărî cine urma să aibă autoritatea pe viitor.

Pe de o parte, ținerea unei gospodării, chiar și atât de modestă ca aceasta, o depășea pe Adelia, care nu avea pregătirea necesară, știa prea puține despre aprovizionare și nici nu reușea să se înțeleagă cu alți negustori în afară de spițeri. Nu știa nici să toarcă, nici să țească; iar cunoștințele ei despre plante și mirodenii

erau mai degrabă medicale decât culinare. În ceea ce privește lucrul cu acul, acesta se limita la suturarea rănilor și la coaserea cadavrelor pe care le disecase.

La Salerno, nici nu conta; bărbatul binecuvântat care-i era tată vitreg recunoscuse din vreme o minte care rivaliza cu a lui și, pentru că *era* la Salerno, o ajutase să devină doctor, la fel ca el și ca soția sa. Iar de vila lor mare se ocupa cumnata lui, o femeie care ținea gospodăria impecabil, fără a ridica vreodată vocea.

Și la toate astea, Adelia mai punea faptul că șederea ei în Anglia era temporară și nu avea timp pentru treburile domestice.

Pe de altă parte, nici nu era pregătită să fie terorizată de o servitoare.

– Atunci ai grijă ca paiele să fie într-adevăr schimbate în fiecare zi, îi spuse ea tăios.

Un compromis, care-i dădea momentan câștig de cauză Gylthei; scorul final nu se decisese încă. Nu acum, pentru că o durea capul.

Noaptea trecută, Paznic dormise cu ea în solar: altă bătălie pierdută. La protestele Adeliei că animalul pute și că trebuie să doarmă afară, Gyltha răspunsese: „Așa a poruncit stareț-u'. Să se ducă unde te duci și tu." Sforăiturile animalului se amestecaseră cu chemările și țipetele dinspre râu, iar visele i-au fost bântuite de cuvintele lui Simon care le spusese că era posibil să-l cunoască pe ucigaș.

Înainte de a se duce la culcare, acesta dezvoltase subiectul.

– Cine a dormit lângă foc şi cine a plecat? Un călugăr? Un cavaler? Vânătorul? Perceptorul? S-a strecurat vreunul dintre ei să adune bietele oscioare, doar erau uşoare şi probabil că a luat un cal cu el. Negustorul? Unul dintre scutieri? Menestrelul? Servitorii? Trebuie să ne gândim la toţi.

Indiferent care a fost, noaptea trecută a intrat pe fereastra solarului sub formă de coţofană. Iar în gheare avea un copil viu. S-a aşezat pe pieptul Adeliei şi a dezmembrat trupul, privind-o obraznic cu un ochi fără gene în timp ce ciugulea ficatul copilului.

Visul părea atât de real, încât s-a trezit gâfâind, convinsă că o pasăre ucisese copiii.

– Unde-i maestrul Simon? o întrebă ea pe Gyltha.

Era devreme; ferestrele dinspre apus ale sălii dădeau spre o pajişte pe care umbra casei se întindea până la râul ce şerpuia printre sălcii, poleit de soare, părând atât de adânc şi de neted, încât Adelia fu nevoită să-şi înfrâneze nevoia subită de a se duce şi a se bălăci în el ca o raţă.

– A ieşit. A întrebat unde sunt negustorii de lână.

– Trebuia să mergem azi pe dealul Wandlebury, spuse Adelia supărată.

Stabiliseră cu o seară în urmă că primul lucru pe care-l aveau de făcut era să descopere bârlogul ucigaşului.

– Așa a zis el, dar pen'că jupânu' Negriciosu nu poa' să meargă, se duce mâine.

– Mansur, o repezi Adelia, îl cheamă Mansur. De ce nu poate să meargă?

Gyltha o conduse până la capătul sălii, în prăvălia bătrânului Benjamin.

– De ei.

Adelia se ridică pe vârfuri și se uită pe una din fantele în formă de săgeată. La poartă era adunată o mulțime de oameni, iar unii păreau să stea acolo de foarte mult timp.

– Așteaptă să-l vadă pe *doftoru'* Mansur, spuse Gyltha apăsat. Vez' de ce nu puteți umbla hai-hui pe dealuri?

Lucrurile se complicau. Ar fi trebuit să prevadă asta, dar, acceptând ca Mansur să fie luat drept doctor – un doctor străin într-un oraș aglomerat – nu se gândiseră că va fi asaltat de pacienți. Se răspândise vestea întâlnirii lor cu starețul; pe ulița Iisus se găsea leacul pentru boli.

Adelia intră în panică.

– Dar cum aș putea să-i vindec?

– După câte văd, zise Gyltha, cei mai mulți mor oricum. Bag sama că Sfântu' Peter ăl Mic a dat greș.

Sfântul Peter cel Mic, scheletul miraculos despre ale cărui oase starețta trâmbițase ca la iarmaroc tot drumul de la Canterbury.

Adelia suspină pentru el, pentru disperarea care-i mânase pe cei suferinzi înspre el, iar acum, dezamăgiți,

veniseră aici să caute ajutor. Adevărul era că, în afară de câteva cazuri, nici ea nu putea face mai mult. Ierburile, lipitorile, poţiunile, nici chiar credinţa, nu puteau ţine în loc bolile care afectau, până la urmă, aproape pe toată lumea. Îi părea rău că aşa stau lucrurile. Oh, Doamne, ce rău îi părea.

Nu mai lucrase cu pacienţi vii de multă vreme – în afară de cazurile *in extremis* în care nu erau alţi doctori, cum a fost cu stareţul.

În faţa uşii se adunase multă durere: n-o putea ignora; trebuia făcut ceva. Dar dacă era văzută practicând medicina, toţi doctorii din Cambridge ar fi dat fuga la episcop. Biserica n-a acceptat niciodată intervenţia omului în boală, susţinând de secole întregi că Dumnezeu vindecă prin rugăciune şi sfintele moaşte, iar toate celelalte metode sunt satanice. Era de acord să se facă lecuiri în mănăstiri şi, vrând-nevrând, s-a împăcat şi cu doctorii laici atâta vreme cât nu depăşeau măsura. Femeilor însă, fiind păcătoase în sine, li se interzicea acest lucru, cu excepţia moaşelor recunoscute, dar şi acestea trebuiau să aibă grijă să nu fie acuzate de vrăjitorie.

Chiar şi la Salerno, cel mai renumit centru al medicinii, Biserica încercase să impună regula ca medicii să fie celibatari. Nu reuşise şi nu reuşise nici să le interzică femeilor dreptul de practică. Dar acest lucru se întâmpla la Salerno, excepţia care confirma regula...

– Ce să facem? se întrebă ea.

Margaret, cea mai practică dintre femei, ar fi știut. *Pentru orice există căi lăturalnice. Lasă asta în seama lui Margaret.*

– Ce te jeluiești atâta? se miră Gyltha. Ce-i așa greu? Te prefaci că ești ajutoarea doftorului, aia de-i mestecă leacurile sau cevașilea. Oamenii îți zic în englezește ce-i cu ei. Tu-i zici doftorului în bălmăjeala aia de-o vorbiți voi, el bălmăjește înapoi și tu le zici ce să facă.

Spus grosolan, dar cât se poate de simplu. Dacă era nevoie de tratament, normal că doctorul Mansur trebuia să-i spună ajutoarei.

– Foarte inteligent, spuse Adelia.

– Ne ferește de încurcături.

I-a spus lui Mansur, iar acesta a primit totul calm, ca de obicei. Gyltha însă n-a fost deloc mulțumită de felul în care s-a prezentat.

– Doftoru' Braose, de dincolo de piață, are o pelerină cu stele pe ea și pe masă un cap de mort și ceva care arată ce zic stelele.

Adelia se încordă, ca de obicei când se făcea referire la magie.

– Aici se practică medicină, nu vrăjitorie.

Cambridge trebuia să se mulțumească cu o figură ca de vultur, cu *kaffiyeh*[1] pe cap și o voce destul de înaltă. Era oricum destulă magie și așa.

---

[1] Acoperământ pentru cap purtat de arabi (n. tr.).

Ulf a fost trimis la spiţerie cu o listă. Camera în care fusese zărăfia a devenit sală de aşteptare.

Cei foarte bogaţi îşi aveau propriii doctori, cei foarte săraci se tratau singuri. Cei care veniseră pe uliţa Iisus nu erau nici una, nici alta, ci meşteşugari, care câştigau bani şi care, dacă n-aveau încotro, puteau să scoată un ban, doi, chiar şi-un pui pentru a plăti tratamentul.

Şi cei mai mulţi nu aveau încotro: leacurile de acasă nu le fuseseră de folos, şi nici faptul c-au dat bani şi păsări la mănăstirea Sfânta Radegund. Vorba Gylthei, Sfântul Peter cel Mic dăduse greş.

– Cum ţi-a apărut asta? a întrebat-o Adelia pe soţia unui fierar, curăţându-i uşor ochii acoperiţi cu o crustă galbenă. Doctorul vrea să ştie, nu uită ea să adauge.

Se pare să femeia fusese îndemnată de stareţa de la Sfânta Radegund să înmoaie o cârpă în lichidul lăsat de carnea în descompunere a trupului Sfântului Peter cel Mic, după ce l-au scos din râu, şi apoi să-şi şteargă ochii cu ea ca să oprească pierderea tot mai avansată a vederii.

– Stareţa asta ar trebui omorâtă, îi spuse Adelia lui Mansur, în arabă.

Soţia fierarului deduse sensul, chiar dacă nu înţelegea cuvintele şi se apără.

– Nu e vina Sfântului Peter cel Mic. Stareţa a zis că nu m-am rugat destul.

– *Eu* o s-o omor, spuse Adelia.

N-avea cum să oprească orbirea femeii, dar îi dădu o soluție slabă și strecurată de turiță-mare să-și spele regulat ochii pentru a scăpa de inflamație.

În restul dimineții nu s-a întâmplat nimic care să mai domolească supărarea Adeliei. Oase rupte, neglijate prea mult, care se sudaseră prost. Un copil, mort în brațele mamei sale, ar fi putut fi salvat de convulsii cu un decoct de coajă de salcie. Trei degete strivite de la un picior se cangrenaseră – o cârpă înmuiată în opiu, ținută o jumătate de minut la nasul tânărului pacient și un cuțit folosit cu iuțeală i-au salvat piciorul, dar amputația n-ar fi fost necesară dacă pacientul n-ar fi pierdut timpul apelând la Sfântul Peter cel Mic.

După ce tânărul a fost cusut, pansat și dus acasă, iar sala de așteptare s-a golit, Adelia tuna și fulgera.

– Blestemate fie Sfânta Radegund și toate oasele ei. Ai văzut copilul? L-ai văzut? s-a întors ea furioasă spre Mansur. Și ce-a fost în capul tău să-i recomanzi zahăr micuțului care tușea?

Mansur prinsese gustul puterii; începuse să facă semne cabalistice cu brațul deasupra capului pacienților, iar aceștia se înclinau în fața sa.

– Zahăr pentru tuse, o înfruntă el pe Adelia.

– Acum ești și doctor? O fi zahărul un remediu arab, dar în țara asta nu se face și e scump; și nici nu e de folos.

Se duse la bucătărie să bea ceva, iar când termină aruncă furioasă înapoi în apă cana subțire din tablă.

– Fir-ar ai naibii, fir-ar ai naibii cu ignoranța lor cu tot!

Gyltha își ridică privirea de la aluatul pe care-l întindea și se uită la ea; văzu că abia se ține pe picioare.

– I-ai scăpat picioru' la flăcău' lu' Coker, nu?

– E meșter de acoperișuri doar, spuse Adelia. Cum o să se urce pe scară numai cu două degete la picioare?

– Tot mai bine-i decât fără picior.

În vocea Gylthei era o schimbare, dar Adelia era prea deprimată ca s-o observe. În această dimineață veniseră la ea – sau mai degrabă la doctorul Mansur – douăzeci și unu de oameni disperați și pe opt dintre ei i-ar fi putut ajuta dacă ar fi venit mai devreme. Așa, a salvat doar trei: de fapt, patru – pe copilul care tușea l-ar putea ajuta inhalațiile cu esență de pin dacă plămânii nu-i erau prea afectați.

N-o deranja că până acum nu avea nicio dezlegare oficială pentru a trata bolnavi; aceștia au avut nevoie de ea.

Adelia mesteca absentă un biscuit pe care i-l strecurase Gyltha în mână. Și dacă vor continua să sosească tot atât de mulți pacienți, va trebui să-și facă o bucătărie proprie. Avea nevoie de spațiu și de timp pentru tincturi, decocturi, unguente și prafuri.

La spițerii, lucrul era de mântuială. Nu mai avea încredere în ele de când Sig D'Amelia descoperise că i-au amestecat cele mai scumpe prafuri cu cretă.

Cretă. Acolo ar trebui să fie acum ea cu Simon și Mansur, să cerceteze creta din dealul Wandlebury,

deși recunoștea că Simon avusese dreptate să nu meargă singur în acel loc sinistru. Dacă nu de altceva, pentru că era nevoie de mai multe persoane care să cerceteze acele gropi ciudate – ca să nu mai punem la socoteală și faptul că, dacă s-ar fi întors ucigașul, Mansur ar fi putut interveni.

– Zici că maestrul Simon s-a dus la negustorii de lână?

– A luat și fâșiile alea cu care a legat diavolu' copiii. Să vadă dacă le-a vândut careva și cum.

Da. Adelia îi pregătise două bucăți, le spălase și le pusese la uscat. Și pentru că dealul Wandlebury mai trebuia să aștepte, Simon își ocupa timpul cu altceva, dar era surprinsă c-o făcuse pe Gyltha părtașă la ce avea de gând să facă. Fie, dacă tot au încredere în menajeră...

– Vino sus, îi spuse Adelia luând-o înainte. Apoi se opri: Biscuitul...

– Turtele mele de ovăz cu miere.

– Foarte hrănitoare.

O duse pe Gyltha până la masa din solar pe care se aflau lucrurile din tașca ei de piele de capră și arătă spre unul dintre ele.

– Ai mai văzut așa ceva până acum?

– Ce-i asta?

– Cred că-i un fel de bomboană.

Obiectul era rombic, tare ca piatra. A avut nevoie de cel mai ascuțit cuțit pe care-l avea să taie o așchie

din el și a dat de un miez roz, care emana foarte vag o urmă de aromă.

– Era prinsă în părul lui Mary.

Gyltha închise ochii și se închină, apoi îi deschise și se uită mai bine.

– Aș zice că-i gelatină, spuse Adelia; cu aromă de flori sau de fructe. E îndulcită cu miere.

– Bunătățuri de om bogat, răspunse imediat Gyltha. N-am mai văzut așa ceva. Ulf.

Nepotul ei intră în clipa următoare și Adelia își dădu seama că era după ușă.

– Ai mai văzut așa ceva? îl întrebă Gyltha.

– Bomboane, mormăi băiatul – deci era într-adevăr după ușă. Îmi cumpăr dulciuri tot timpu', oh, da, numa' bani să am...

În timp ce mormăia, privirea lui ageră înregistră rombul, sticluțele, fâșiile de stofă puse la uscat pe fereastră, tot ceea ce adusese din chilia Sfintei Werbertha.

– Ei? îl întrebă Adelia în timp ce le acoperea cu o cârpă.

Ulf clătină din cap cu o autoritate de netăgăduit.

– N-au forma asta pe la noi. Aici găsești răsucite și bile.

– Atunci valea, îi spuse Gyltha. Iar după ce băiatul plecă, își desfăcu brațele: Dacă n-a văzut el înseamnă că nu-s p-acilea.

Descurajant. Cu o seară în urmă, bănuiala care căzuse inițial asupra tuturor bărbaților din Cambridge

se concentrase asupra pelerinilor. Dar chiar și așa, lăsând la o parte soțiile, călugărițele și servitoarele, ajunseseră la patruzeci și șapte.

– Sigur îl putem lăsa deoparte și pe negustorul din Cherry Hinton? Părea inofensiv.

Dar în urma discuției cu Gyltha, află că Cherry se află la vest față de Cambridge și, prin urmare, pe aceeași linie cu dealul Wandlebury.

– Nu lăsăm pe nimeni deoparte, hotărâse Simon.

Ca să restrângă cercul suspecților pe baza dovezilor pe care le aveau, înainte de a începe să le pună întrebări celor patruzeci și șapte, sau să se intereseze de ei, Simon decisese să afle de unde provenea stofa, iar Adelia, bucățica în formă de romb.

Care se dovedea imposibil de identificat.

– Și totuși, trebuie să presupunem că prin raritatea ei va fi o dovadă în plus împotriva ucigașului, după ce-l găsim, îi spuse Adelia Gylthei.

– Vrei să zici c-a ispitit-o pe Mary cu ea? întrebă femeia ridicând privirea.

– Da.

– Biata mielușică, Mary asta, îi era frică de tac'su – tot timpu' le bătea pe ea și pe mă-sa –, îi era frică de orice. Nu s-ar fi dus atât de departe. Gyltha se uită la bucățica în formă de romb. Ai ispitit-o și-ai dus-o acolo, diavole?

Cele două femeie împărtășiră un moment aceleași gânduri... o mână care cheamă, alta ținând bomboana

nemaivăzută, copilul momit tot mai aproape, o pasăre atrasă de o hermelină care se învârte...

Gyltha se grăbi să coboare pentru a-i ține lui Ulf o predică despre bărbații periculoși care oferă bomboane.

Șase ani, se gândi Adelia. Îngrozită, șase ani, cu un tată brutal și o moarte îngrozitoare. Ce să fac? Ce pot să fac?

Coborî scara.

– Mi-l dai pe Ulf? Poate c-ar trebui să văd locurile de unde au dispărut copiii. Și aș vrea să mă uit și la oasele Sfântului Peter cel Mic.

– Alea nu-ți mai folosesc, fato. Călugărițele l-au fiert.

– Știu. Procedura obișnuită cu trupul unui presupus sfânt.

Peter a fost *primus inter pares* dintre copiii uciși, primul care a dispărut și primul care a murit. În măsura în care își dădea ea seama, moartea lui era singura care nu se potrivea cu celelalte și survenise probabil la Cambridge.

De asemenea, era singura despre care se spunea că s-ar fi produs prin crucificare și, dacă nu reușeau să infirme acest lucru, însemna că misiunea ei și a lui Simon de a-i disculpa pe evrei avea să eșueze, indiferent câți ucigași ar fi descoperit pe dealurile din cretă.

Și se trezi spunându-i toate aceste lucruri Gylthei.

– Poate că părinții copilului vor să discute cu mine. Precis i-au văzut trupul înainte de a fi fiert.

– Walter și femeia lui? Au văzut cuiele din mânuțele lui și cununa de spini de pe căpșor și n-o să spună altceva, nu, dacă nu le dai o grămadă de bani.

– Ar lua bani din asta?

Gyltha arătă în susul râului.

– Du-te numa' la Trumpington la coliba lor și-o să vezi o mulțime de oameni și toți vor să intre să respire aeru' pe care l-a respirat Sfântu' Peter ăl Mic și să atingă cămașa lu' Sfântu' Peter ăl Mic, da' asta nu se poate pen'că avea numa' una și era îmbrăcat cu ea, și Walter și Ethy stau la ușă și iau câte-un peny de fiecare.

– Ce rușine!

Gyltha anină ceainicul deasupra focului și se întoarse spre ea.

– Se vede că n-ai prea avut nevoi, stăpână.

Acest „stăpână" era de rău augur; relația pe care-o stabiliseră de dimineață se strica.

Adelia mărturisi că nu.

– Atunci stai să vezi cum e să mai ai șase copii pe lângă ăl mort la care să le dai de mâncare și pentru acoperișu' de-asupra capului să trebuiască să ari și să culegi de pe câmpurile călugărițelor, da' și de pe al tău, ca să nu mai zic de Ethy care trebuie să facă toată curățenia. Poate că nu-ți pasă de viața lor, da' asta nu-i rușine, asta înseamnă să trăiești.

Adelia fu redusă la tăcere.

– Atunci să mă duc la Sfânta Radegund și să le rog să-mi dea voie să văd oasele din raclă? întrebă ea în cele din urmă.

– Hm.

– Mă uit și eu un pic în jurul meu, cel puțin, continuă Adelia ofensată. Îmi arată Ulf drumul, sau nu?

Ulf îi arătă drumul, dar cam fără voie. La fel și câinele, care se uita aproape la fel de urât ca și băiatul.

Tot e bine, poate că astfel însoțită reușește să se integreze în atmosfera orașului.

– Trebuie să mă amestec în peisaj, îi spuse ea apăsat lui Mansur când acesta se pregăti s-o însoțească. Nu poți veni și tu. Mi-ar fi mai ușor să mă ascund cu o trupă de acrobați.

Acesta protestă, dar ea îi spuse că e zi, că pe străzi sunt o mulțime de oameni, că are pumnalul la ea și un câine a cărui duhoare e în stare să doboare un dușman de la o distanță de douăzeci de pași. În fond, se gândi ea, n-are de ce să nu stea acasă cu Gyltha, în bucătărie.

Și porni la drum.

Dincolo de o livadă, un răzor mai înălțat mărginea un câmp cultivat, pe care săpau bărbați și femei, și care ducea până la râu. Unul sau doi își duseră mâna spre frunte la trecerea ei. Ceva mai departe, vântul ușor înfoia rufele prinse pe sfori.

Camul, își dădu seama Adelia, era un hotar. Dincolo de râu se întindea peisajul rural, o parte pădure,

o parte pajiște cu arbori răzleți, iar în depărtare se vedea un conac ca de jucărie. În spatele ei, orașul cu cheiurile sale zgomotoase ocupa malul drept, bucurându-se parcă de priveliștea ce se deschidea înainte-i.

– Unde-i Trumpington? îl întrebă ea pe Ulf.

– Trumpington, mormăi băiatul spre câine.

Au luat-o la stânga. Felul în care cădea soarele îi arăta că se îndreptau spre sud. Pe lângă ei treceau luntri împinse cu prăjini de oameni care se duceau spre treburile lor pe râu ca pe o stradă. Câțiva i-au făcut cu mâna lui Ulf, iar băiatul le-a răspuns, spunându-i câinelui numele fiecăruia.

– Sawney se duce să adune chiriile, moș jegos... țața White care se duce cu rufele spălate la Chenie... Sora Grasa cu mâncare la pustnice, ia uite-o cum mai gâfâie... bătrâna Moggy a terminat devreme la piață.

Erau pe un dig care ferea ghetele Adeliei, picioarele goale ale băiatului și labele lui Paznic de a se afunda în pajiștea pe care vacile pășteau iarba grasă și piciorul-cocoșului, printre sălcii și arini negri, în timp ce copitele lor scoteau sunete ca de supt când treceau dintr-o parte în alta.

Nu mai văzuse niciodată atâtea nuanțe de verde. Și nici atâtea păsări. Nici vaci atât de grase. La Salerno, iarba de pe pășune era arsă și subțire, bună doar pentru capre.

Băiatul se opri și arătă în depărtare, unde se vedeau câteva case acoperite cu stuf și un turn de biserică.

– Trumpington, îi spuse el câinelui.

– Și unde-i copacul Sfintei Radegund? întrebă Adelia.

– Sfânta Raddy, intonă băiatul dându-și ochii peste cap și se întoarse pe drumul pe care veniseră.

Urmați de Paznic, care n-avea niciun chef, traversară râul pe un podeț și ajunseră pe malul stâng al Camului, continuându-și drumul spre nord. Băiatul i se plângea câinelui la fiecare pas. Din câte înțelegea Adelia, nu-i convenea că Gyltha și-a schimbat ocupația. Făcând pe comisionarul bunicii sale în îndeletnicirea cu țiparii, mai primea *pourboires* de la clienți, o sursă de bani care dispăruse acum.

Adelia nu-l băgă în seamă.

Dinspre dealurile de la apus se auzi sunetul muzical al unui corn de vânătoare. Paznic și Ulf își ridicară capetele și se opriră.

– Lup, îi spuse Ulf câinelui. Ecoul dispăru și porniră mai departe.

Vedea acum, peste râu, orașul Cambridge. Așa, pe fundalul cerului curat, cu mulțimea de acoperișuri străpunse de turnurile bisericilor, părea important, chiar frumos.

În depărtare se zărea Podul Mare, ca o boltă masivă, înțesată de lume. Dincolo de el, în dreptul castelului de pe deal – aproape un munte în această regiune – râul se lățea, părând un lac adânc. Cheiul era atât de înțesat de bărci, încât, de la distanță, ai fi zis că e imposibil să se mai degajeze vreodată. Gruie din lemn coborau și se ridicau precum niște bâtlani

care făceau plecăciuni. Se auzeau strigăte și îndemnuri în diferite limbi. Vasele erau tot atât de felurite ca și limbile; lotci, barje trase de cai, barje împinse cu prăjina, plute, vase care semănau cu niște arce și, spre mirarea Adeliei, chiar și un *dhow*[1]. Bărbați cu cozi blonde, înfășurați în piei de animale ce păreau urși, dansau un dans săltăreț printre barje, spre amuzamentul docherilor.

Duse de vânt, zgomotul și agitația accentuau liniștea malului pe care mergea ea cu băiatul și cu câinele. Îl auzi pe Ulf spunându-i animalului că se apropie de copacul Sfintei Radegund.

Se gândise la asta. Fusese îngrădit. Lângă gard era o tarabă pe care se aflau o grămadă de crengi. Două călugărițe rupeau câte o rămurică, o legau cu panglică și o vindeau apoi doritorilor de amulete.

Deci de aici luase Sfântul Peter cel Mic ramurile pentru Florii și aici a fost apoi spânzurat evreul Chaim.

Copacul creștea lângă terenul mănăstirii, delimitat de un zid care, pe partea dinspre râu, avea niște porți situate lângă un hangar pentru bărci și un chei mic, dar spre apus se întindea atât de departe spre zona împădurită, încât Adelia nici nu-i zărea capătul.

Prin porțile deschise se vedeau alte călugărițe ce se agitau într-o masă de pelerini ca niște albine alb

[1] Ambarcațiune arabă cu velatură latină și un catarg sau două (n. tr.).

cu negru care le mână pe culegătoarele de miere în stupul lor. Când Adelia trecu pe sub bolta porții, o călugăriță, care stătea la o masă așezată în curtea însorită, le spunea unui bărbat și soției sale, aflați în fața ei:

– Un peny ca să vizitați mormântul Sfântului Peter cel Mic; sau douăsprezece ouă, nu prea avem, găinile nu fac ouă.

– Un urcior cu miere? sugeră soția.

Călugărița nu era prea încântată, dar i-a lăsat să intre. Adelia a dat doi peny, deoarece călugărița era gata să-l refuze pe Paznic dacă n-ar fi plătit, iar Ulf nu voia să intre fără el. Monedele ei zornăiră într-un vas aproape plin. Discuția ținuse în loc coada formată în urma ei, iar una dintre călugărițe, nervoasă din cauza întârzierii, aproape c-o împinse pe poartă.

Adelia nu se putu abține să nu compare această primă mănăstire engleză pe care o vizita cu St Giorgio, cea mai mare mănăstire de maici din Salerno, pe care o și cunoștea cel mai bine. Comparația era injustă, o știa prea bine: St Giorgio era un așezământ bogat, o clădire din marmură cu mozaicuri, cu uși din bronz ce dădeau spre curți răcorite de fântâni arteziene; un loc despre care maica Ambrose spunea mereu că „hrănește cu frumusețe sufletele flămânde care vin la noi".

Dacă și sufletele din Cambridge așteptau același lucru de la Sfânta Radegund, atunci plecau fără să primească nimic. Prea puțini făceau daruri acestei

mănăstiri, dovedind că bogații din Anglia nu prețuiesc adorația femeilor. E adevărat, era o simplitate plăcută în înșiruirea de anexe lunguiețe din piatră simplă, deși niciuna nu era nici mai mare, nici mai împodobită decât hambarul în care se ținea grâul la St Georgio, dar frumusețe nu întâlneai aici. Și nici milostenie. Aici, călugărițele se ocupau mai mult cu vânzarea decât cu dăruitul.

Pe tarabele înșirate de-a lungul aleii spre biserică erau expuse amulete cu Sfântul Peter cel Mic, cocarde, steguleț, figurine, plachete, crenguțe împletite din salcia Sfântului Peter, sticluțe cu sângele Sfântului Peter cel Mic care, dacă era sânge uman, fusese atât de diluat cu apă încât părea vag rozaliu.

Toată lumea voia să cumpere: „Ăsta-i bun pentru gută?... Pentru diaree?... Pentru belșug?... Ăsta poate vindeca strechea vacilor?"

Mănăstirea Sfânta Radegund n-a mai așteptat să treacă anii necesari pentru ca fiul său martirizat să fie sanctificat de Vatican. Și nici Canterbury, unde industria bazată pe martiriul Sfântului Thomas Becket era mult mai amplă și mai bine pusă la punct.

Dojenită de predica Gylthei cu privire la nevoi, Adelia nu putea învinui o mănăstire atât de săracă de exploatare, dar disprețuia vulgaritatea cu care se făcea acest lucru. Roger din Acton era și el aici, plimbându-se în sus și în jos de-a lungul cozii de pelerini, agitând câte-o sticluță și îndemnând mulțimea să cumpere.

– Cel ce se spală cu sângele micuțului nu mai trebuie să se spele niciodată.

Iar damful acru care-l însoțea dădea de înțeles că-și urmase propriul sfat.

Omul se agitase tot drumul de la Canterbury, un călugăr dement, care țipa întruna. Potcapul cu urechi îi era prea mare, veșmântul negru-verzui, stropit cu noroi și cu mâncare.

Într-un pelerinaj la care luaseră parte mai ales oameni educați, individul părea cam idiot. Și totuși aici, printre disperați, vocea sa spartă îndemna la supunere. Roger din Acton zicea „Cumpără" și cei care-l auzeau cumpărau.

Se pare că degetul Domnului le dădea celor pe care-i atingea o nebunie sfântă; Acton insufla respectul acordat sihaștrilor scheletici care bodogăneau în peșterile din pustiu, ori stâlpnicului ce se bălăbănea pe parul său. Nu preferă sfinții să se chinuie? Cadavrul Sfântului Thomas Becket nu era îmbrăcat într-o cămașă din păr plină de păduchi? Murdăria, exaltarea și ușurința de a cita din Biblie erau semne de sfințenie.

Aparținea acelui gen pe care Adelia îl considera periculos: învinuia bătrânele ciudate de vrăjitorie și târa adulterinii în fața judecătorilor, îndemnând la ură împotriva celor de altă rasă ori credință.

Întrebarea era *cât* putea fi de periculos?

„Tu, se întrebă Adelia, l-ai urmărit? Tu te furișezi pe Inelul Wandlebury? Chiar te speli în sângele copiilor?"

Nu avea însă să-l întrebe încă, nu înainte de a avea un motiv s-o facă, dar până atunci rămânea un posibil suspect.

N-o recunoscu. Și nici stareța Joan, care trecu pe lângă ei spre poartă. Era îmbrăcată de călărie și avea un șoim mare pe mână, încurajând mușteriii pe lângă care trecea.

Din atitudinea arogantă și plină de încredere în sine a stareței, Adelia s-ar fi așteptat ca așezământul pe care-l conducea să fie impecabil organizat. Delăsarea era însă evidentă: în jurul bisericii creșteau buruieni, de pe acoperiș lipseau țigle. Rasele călugărițelor erau peticite, rufăria albă de corp care se vedea pe sub vălurile negre era murdară, manierele grosolane.

Înaintând încet în coada de la intrarea în biserică, se întreba unde se duc banii câștigați de pe urma Sfântului Peter cel Mic. Până acum cel puțin, nu spre slava lui Dumnezeu. Nici spre binele pelerinilor: nimeni nu-i îngrijea pe cei bolnavi, nu existau lavițe pentru schilozii care așteptau, nici de-ale gurii. Exista doar, prinsă în cuie de ușa bisericii, o listă cu hanurile din oraș care ofereau găzduire peste noapte. O femeie în cârje se lăuda că văzuse minunățiile de la Canterbury, Winchester, Walsingham, St Edmunds și St Albans, arătându-le celor din jur cocarde, dar manifesta înțelegere față de delăsarea de aici:

– Am mare nădejde în ăsta, spunea ea. E un sfânt tânăr, dar a fost răstignit de evrei, Iisus îl ascultă, pun zălog.

Un sfânt englez care-a avut aceeaşi soartă cu Fiul Domnului. Care a respirat aerul pe care-l respiră ei acum. Fără să-şi dea seama, Adelia se trezi rugându-se să-i ajute Dumnezeu.

Ajunsese în biserică. Un diac stătea la masa de lângă uşă şi nota mărturia unei femei palide la faţă, care spunea că se simte mai bine după ce a atins racla.

Mărturie însă insuficient de puternică pentru Roger din Acton care se apropie în grabă:

– Te-a întărit? Ai simţit Duhul Sfânt? Ţi-a iertat păcatele? Ai scăpat de boală?

– Da, răspunse femeia, apoi cu mai multă emoţie: *Da*.

– Altă minune! Şi au tras-o afară s-o arate celor de la coadă. O vindecare, oameni buni! Să ne rugăm Domnului şi Sfântului cel mic.

Biserica mirosea a lemn şi a paie. Linia trasă cu cretă în naos arăta că cineva încercase să deseneze pe piatră labirintul din Ierusalim, dar prea puţini pelerini o ascultau pe călugăriţa care-i îndemna să o urmeze; ceilalţi se înghesuiau spre o capelă laterală unde se afla racla, pe care Adelia nu o vedea din cauza celor din faţa ei.

În timp ce aştepta, se uita în jurul ei. O placă frumoasă din piatră aşezată pe un perete anunţa că „În Anul Domnului 1138, regele Stephen a confirmat

darul pe care William le Moyne, aurar, l-a făcut călugărițelor din noul sălaș așezat în orașul Cambridge pentru sufletul răposatului rege Henric."

Asta explică probabil sărăcia, își zise Adelia. Războiul dus de Stephen împotriva verișoarei sale Matilda s-a încheiat cu victoria Matildei sau, mai bine zis, a lui Henric II, fiul ei. Actualul rege n-avea de ce să fie prea încântat să înzestreze un așezământ confirmat de cel împotriva căruia mama lui se luptase treisprezece ani.

O listă a stareților dezvăluia că Joan ajunsese în fruntea mănăstirii cu doar doi ani în urmă. Starea generală de decădere în care se afla biserica arăta că-i lipsea total entuziasmul. Interesele sale mai laice erau însă sugerate de o pictură reprezentând un cal, sub care scria: „Paraleu, 1151–1169. Servitor Bun și Credincios." Iar de mâna unei statui reprezentând-o pe Sfânta Maria atârnau un frâu și o zăbală.

Soțul și soția din fața ei ajunseseră la raclă și căzură în genunchi, permițându-i astfel Adelei s-o vadă.

Își ținu respirația. Aici, în lumina albă a lumânărilor, i se înfățișa transcendența menită să șteargă toată urâciunea de dinainte. Nu numai racla care strălucea, dar și tânăra călugăriță de la căpătâiul ei, îngenuncheată, nemișcată ca o statuie, cu figura tragică, cu mâinile unite în rugăciune, dând viață unei scene din Evanghelii; o mamă și fiul ei mort care alcătuiau împreună o scenă de o delicată frumusețe.

Adelia simțea un nod în gât. O cuprinse o puternică dorință de a crede. Aici, în acest loc, adevărul avea puterea de a împinge îndoiala până la cer ca să aibă Dumnezeu de ce râde.

Perechea din fața ei se ruga. Fiul lor era în Siria, îi auzise vorbind despre asta. Începură să spună deodată, ca și cum ar fi repetat dinainte: „Copile sfânt, dacă-i aduci aminte Domnului de fiul nostru și ni-l trimite sănătos acasă o să fim veșnic recunoscători."

„Lasă-mă să cred, Doamne, își zise Adelia. O rugăminte atât de simplă ca asta trebuie să convingă. Lasă-mă să cred. Sufăr pentru că nu cred."

Bărbatul și femeia se îndepărtară, susținându-se unul pe celălalt. Adelia îngenunche. Călugărița îi zâmbi. Era aceeași călugăriță mititică și timidă care-o însoțise pe stareță la Canterbury, dar timiditatea se transformase acum în compasiune, iar ochii îi erau iubitori.

– Sfântul Peter cel Mic te ascultă, sora mea.

Racla avea formă de sicriu și fusese așezată pe un mormânt din piatră sculptată pentru a fi la nivelul ochilor celor care îngenuncheau. Așadar, aici se duseseră banii mănăstirii, într-un sicriaș pe care meșterul aurar închipuise scene domestice și agricole înfățișând viața unui copil, martiriul său înfăptuit de nelegiuiți și urcarea la cer, purtat de însăși Sfânta Maria.

Iar într-o parte, era încastrat sidef atât de subțire încât părea o fereastră. Adelia se uită înăuntru, dar

nu văzu decât oasele unei mâini așezate pe o mică pernă din catifea, într-un gest de binecuvântare.

– Îi poți săruta degetul, dacă vrei, o îndemnă călugărița, arătându-i ostensoriul de pe perna de la capul raclei.

Semăna cu o pafta saxonă și era o încheietură mică de deget, montată în aur și pietre prețioase.

Era osul trapezoid de la mâna dreaptă. Măreția dispăru și Adelia își veni în fire.

– Îți mai dau un peny dacă mă lași să văd tot scheletul, spuse ea.

Fruntea albă a frumoasei călugărițe se încruntă, luă ostensoriul și ridică apoi capacul raclei. În mișcare, mâneca i se strânse, lăsând vederii un braț plin de vânătăi.

Adelia o privi uluită; fata asta blândă și drăgălașă e bătută. Călugărița zâmbi și își îndreptă mâneca.

– Domnul e bun, spuse ea.

Adelia spera că așa e. Fără a-i cere voie, luă una din lumânări și o îndreptă spre oase.

Binecuvântează-l, Doamne, ce mici erau. În mintea stareței Joan, sfântul crescuse: racla era prea mare, iar scheletul se pierdea în ea. Îi sugera un băiețel îmbrăcat în haine prea mari.

Ochii Adeliei se umplură de lacrimi și-și dădu seama că unica deformare a mâinilor și picioarelor era provocată de lipsa trapezoidului. Nu-i fuseseră bătute cuie în extremități și nici nu-i fusese înțepată cutia toracică sau coloana vertebrală. Rana de suliță

despre care îi spusese stareţul Geoffrey lui Simon fusese mai degrabă provocată de procesul de descompunere care umflase corpul prea mult, iar pielea cedase. Iar burta a explodat.

Însă în jurul oaselor pelviene se vedeau aceleaşi ciupituri ascuţite şi neregulate ca şi la ceilalţi copii. Era nevoită să se înfrâneze şi să nu le ia în mână ca să le studieze mai atent, dar era aproape sigură: băiatul fusese înjunghiat de mai multe ori cu aceeaşi lamă de un fel cum nu mai văzuse până atunci.

– Ei, domniţă.

Coada din spatele ei devenea nerăbdătoare.

Adelia se închină şi se îndepărtă, lăsând bănuţul pe masa diacului de la uşă.

– Te-ai vindecat, domniţă? o întrebă acesta. Trebuie să scriu toate minunile.

– Poţi scrie că mă simt mai bine, îi răspunse ea.

„Motivată" ar fi fost mai potrivit; acum ştia unde se află. Sfântul Peter cel Mic n-a fost crucificat, ci avusese parte de o moarte şi mai îngrozitoare. La fel ca şi ceilalţi.

„Dar cum să răspund în acest fel la întrebările judecătorului, se gândi ea nemulţumită. Eu, doctor Trotula, pot să dovedesc că acest băiat nu a murit pe cruce, ci de mâinile unui casap care se află încă printre noi.

Cum să spună asta în faţa juraţilor care nu au habar de anatomie şi nici nu le pasă, mai ales că e femeie şi străină?"

Abia când a ajuns afară, la aer, și-a dat seama că Ulf și câinele nu o însoțiseră. L-a găsit pe băiat stând pe jos, lângă poartă, ținându-și genunchii cu brațele.

Adelia își dădu seama că fusese necugetată.

– L-ai cunoscut pe Sfântul Peter cel Mic?

Sarcasmul evident era îndreptat spre Paznic.

– Nu m-am dus la școală cu el astă-iarnă, nu? Pen'că n-am fost.

– Mda. Îmi pare rău.

Chiar că fusese necugetată; scheletul din biserică a fost coleg de școală și prieten cu băiatul acesta care probabil că-l jelește.

– Ei, câți se pot lăuda c-au fost la școală împreună cu un sfânt?

Ulf ridică din umeri. Adelia nu se pricepea la copii; majoritatea celor cu care avea ea de-a face erau morți. Și nu avea niciun motiv să li se adreseze altfel decât celorlalți oameni, iar când nu-i răspundeau, cum făcea acesta, nu știa ce să facă.

– Ne întoarcem la copacul Sfintei Radegund, îi spuse. Voia să vorbească cu călugărițele de acolo.

Făcură drumul înapoi. Adeliei îi veni o idee.

– L-ai văzut cumva pe colegul tău în ziua în care a dispărut?

Băiatul își roti exasperat ochii spre câine.

– Era de Paște. De Paște, eu și buni suntem încă în mlaștini.

– Aha!

Oricum, a meritat să încerce.

– Will a fost, îi spuse băiatul câinelui. Will a fost cu el, nu?

– Will? se întoarse Adelia spre el.

Ulf oftă: câinele era tare greu de cap.

– A cules mâțișori cu Will. Amândoi au cules.

În povestea pe care starețul Geoffrey i-o spusese lui Simon, iar Simon mai departe, ei, nu fusese vorba de niciun Will.

– Cine-i Will?

Băiatul era gata să înceapă să-i spună câinelui, dar Adelia îi puse mâna pe cap și-l întoarse spre ea.

– Aș vrea să vorbești direct cu mine.

Ulf se întoarse însă din nou spre Paznic.

– Nu ne place de ea.

– Nici mie nu-mi place de voi, răspunse Adelia, dar trebuie să aflăm cine ți-a omorât colegul, cum și de ce. Eu știu cum să cercetez astfel de lucruri și, în cazul acesta, am nevoie de tot ce știi tu de pe-aici. Și de vreme ce tu și bunica ta sunteți în slujba mea, am dreptul să-ți cer să-mi spui. Nu contează dacă ne placem sau nu unul pe altul.

– Necredincioșii de evrei îs de vină.

– Ești sigur?

Pentru prima dată, Ulf se uită drept la ea. Dacă perceptorul ar fi fost cu ei în acel moment, ar fi văzut că, așa cum se întâmpla și cu Adelia în timp ce lucra, ochii băiatului erau mult mai maturi decât figura. Adelia văzu însă o perspicacitate aproape înfricoșătoare.

– Hai cu mine, îi spuse Ulf.

Adelia își șterse mâna pe fustă, părul copilului, atâta cât ieșea de sub bonetă, era unsuros și murdar. Băiatul se opri.

Vizavi, peste râu, se afla un conac mare și impunător, cu o pajiște ce ducea spre un mic debarcader. Obloanele închise de la ferestre și buruienile ce creșteau pe jgheaburi arătau că era o casă părăsită.

– Ăsta-i palatu' lu' șefu' evreilor, îi spuse Ulf.

– Casa lui Chaim? Acolo unde s-a spus c-a fost răstignit Peter?

– Numa' că n-a fost așa. Nu atunci, îi spuse băiatul dând din cap.

– Mi s-a spus că o femeie a văzut corpul atârnând într-o cameră.

– Martha, făcu băiatul cu o voce care plasa numele în aceeași categorie cu reumatismul, ceva care nu-ți place, dar n-ai ce face. Asta zice orice numa' să se dea mare. Și ca și cum ar fi mers prea departe cu condamnarea uneia din orașul lui, continuă: Nu vreau să zic că n-a văzut, da' n-a văzut atunci cân' a zis. Ca și bătrânu' cărbunar. Uite-aici. Porniseră din nou, trecuseră de salcia Sfintei Radegund și de taraba de lângă ea și erau lângă pod.

Aici un om care ducea cărbune la castel a văzut doi evrei aruncând în Cam o boccea despre care se bănuia c-ar fi fost trupul micului Peter.

– Și cărbunarul s-a înșelat? l-a întrebat ea.

Băiatul dădu din cap.

– Cărbunaru-i pe jumătate orb şi minte de-ngheaţă apele. N-a văzut nimic. Pen' că... Acum se întorceau pe drumul pe care veniseră şi ajunseseră din nou vizavi de casa lui Chaim. Pen' că, spuse Ulf arătând spre cheiul gol, pen' că acolo au găsit trupul. Prins sub nişte stâlpi. Aşa că nime n-a aruncat nimic peste pod pen' că...

Se uită nerăbdător la ea; o punea la încercare.

– Pentru că, răspunse Adelia, trupurile nu plutesc în susul apei.

Ochii înţelepţi o priviră brusc amuzaţi, ca ai unui profesor al cărui student îi dă pe neaşteptate un răspuns bun. Trecuse examenul.

Dar dacă mărturia cărbunarului era falsă într-un mod atât de evident, aruncând astfel îndoiala şi asupra spuselor femeii care susţinea că, doar cu puţin timp în urmă, văzuse corpul răstignit al băiatului în casa lui Chaim, de ce, atunci, degetul acuzator era îndreptat împotriva evreilor?

– Pen' că ei au făcut-o, spuse băiatul, numa' că nu atunci.

Cu mâna murdară îi făcu semn să se aşeze pe iarbă, apoi se lăsă lângă ea. Începu să vorbească repede, conducând-o spre o lume a copilăriei în care se emiteau teorii bazate pe date observate altfel, diferite de concluziile adulţilor.

Adeliei îi era greu să-i urmărească nu numai accentul, dar şi dialectul: sărea de la o expresie inteligibilă

la alta de parcă ar fi sărit din piatră-n piatră pe un teren noroios.

Deduse că Will era un băiat cam de vârsta lui Ulf și avusese aceeași însărcinare cu Peter, și anume să culeagă mătișori pentru Florii. Will locuia chiar în Cambridge, dar el și băiatul din Trumpington se întâlniseră la copacul Sfintei Radegund, atrași amândoi de nunta de pe pajiștea casei lui Chaim, de peste râu. Apoi, Will a traversat podul împreună cu Peter și s-au dus în oraș să vadă ce era de văzut la grajdurile din spatele casei lui Chaim.

După asta, Will și-a lăsat tovarășul și s-a dus acasă cu ramurile de salcie.

Ulf făcu o pauză în povestire, dar Adelia știa că n-a isprăvit, băiatul era un povestitor înnăscut. Era cald și nu era deloc neplăcut să stea la umbra sălciilor, numai că, pe drum, de blana câinelui se prinsese ceva urât mirositor, iar acum, pe măsură ce se usca, mirosea și mai urât. Ulf stătea cu picioarele în râu și se plângea de foame.

– Dă-mi un peny că mă duc la plăcintărie să cumpăr ceva.

– Mai târziu, îi răspunse Adelia dându-i ghes. Hai să recapitulăm. Will s-a dus acasă, iar Peter a dispărut în casa lui Chaim și nu l-a mai văzut nimeni niciodată.

Copilul pufni zeflemitor.

– Nimeni, afară de Will.

– *Will l-a mai văzut?*

Era deja târziu în acea zi, începuse să se întunece. Will s-a întors la râu să-i aducă tatălui său, care avea de călăfătuit o barjă până a doua zi dimineaţă, cina într-o ulcică.

Şi Will, care era pe malul dinspre Cambridge, l-a văzut pe Peter peste râu, pe malul stâng.

– Aci era, chiar aci. Unde stăm noi acu'. Şi Will l-a strigat pe Peter şi i-a spus c-ar trebui să se ducă acasă. Chiar că ar fi trebuit, adăugă Ulf înţelept. Noaptea te poţi afunda în mlaştinile din Trumpington şi te duc flăcăruile direct în fundul iadului.

Adelia trecu peste flăcărui, neştiind şi nepăsându-i ce erau.

– Zi mai departe, îl îndemnă ea.

– Şi Peter i-a răspuns că se duce să se vadă cu cineva pentru ju-judani.

– Pentru ju-judani?

– Pentru evrei. Ulf era nerăbdător şi întinse de două ori degetul spre casa lui Chaim. Pentru evrei. Aşa a zis. Trebuia să se vadă cu cineva *pentru* ju-judani şi dacă nu vrea să meargă şi Will cu el. Will a spus că nu, şi e a' naibii de bucuros că nu s-a dus, pen' că *după aia* nu l-a mai văz't nime pe Peter.

Să se vadă cu cineva *pentru* ju-judani? Să facă vreun comision pentru evrei? Şi de ce acest cuvânt infantil? Erau o mulţime de alţi termeni derogatori pentru evrei şi-i auzise pe cei mai mulţi de când se afla în Anglia. Pe acesta însă nu-l mai auzise.

Se gândea mirată, recompunând în minte scena de la râu, din acea noapte. Chiar și acum, în plină zi, cu toată lumea adunată în jurul copacului Sfintei Radegund, un pic mai sus, cu pădurea și fâneața în spate, acest loc era liniștit. Cât de întunecat trebuie să fi fost atunci.

Din câte își dădea ea seama ascultând povestirea, Peter era visător și credul; Ulf îl prezentase drept un copil mult mai ușor de dus de nas decât Will, care era mai de nădejde.

Și-l imagină: o siluetă mică, făcându-i cu mâna prietenului său, stând palid între copaci, dispărând printre ei pentru totdeauna.

– Și Will a spus cuiva despre asta?

Nu, cel puțin nu celor mari. Era prea speriat că necredincioșii de evrei vin să-l ia și pe el. Și pe bună dreptate, după părerea lui Ulf. Nu împărtășise secretul decât tovarășilor săi, acelei lumi tainice a camaraderiei copilărești, mică, ascunsă și disprețuită.

Iar rezultatul, în acest caz, fusese cel dorit: evreii au fost învinuiți, iar răufăcătorul și soția lui, pedepsiți.

Ulf se uita la ea.

– Mai vrei? Mai este. Atunci trebuie să-ți uzi ghetele.

Și îi arătă dovada de netăgduit că Peter se întorsese în acea seară la casa lui Chaim, dovada vinovăției evreului. Pentru că era greu să coboare la marginea apei și trebuia să se aplece mult, și-a udat picioarele,

dar și poalele fustei. S-a umplut toată de noroi. Câinele îi urma.

Iar când au urcat toți trei pe mal, umbre mai întunecate decât cele ale copacilor au căzut asupra lor.

– Pe ochișorii Domnului, asta-i curva străină, spuse sir Gervase.

– Ieșind ca Afrodita din râu, i se alătură sir Joscelin.

Erau îmbrăcați în costume de vânătoare din piele și erau călare pe caii transpirați, ca niște zei. Cadavrul unui lup zăcea pe oblâncul șeii lui sir Joscelin, acoperit cu o mantie din care se ițea botul, ce păstra încă rânjetul morții.

Vânătorul care-i însoțise în pelerinaj era mai în spate și ținea în lesă trei câini-lupi mari, care ar fi fost în stare, fiecare, s-o înșface pe Adelia și s-o ia cu totul. Aceștia o priveau însă cu ochi blânzi.

Ar fi vrut să plece de acolo, dar sir Gervase își îmboldise calul mai în față, așa că acum ea, Ulf și Paznic se aflau în interiorul unui triunghi format din cei doi cai pe lateral, iar în spate de râu.

– Ar trebui să ne întrebăm ce face oaspetele nostru din Cambridge în noroi, Gervase, spuse amuzat sir Joscelin.

– Ar trebui. Și ar mai trebui să-i spunem și șerifului despre securea ei minunată care apare când un domn binevoiește s-o bage în seamă.

Era mai jovial, dar tot amenințător. Sir Gervase încerca să-și recâștige supremația pierdută în fața Adeliei la întâlnirea lor.

– Hm? Ce zici, vrăjitoare? Fiecare întrebare era pusă cu voce mai puternică. Ce-ai zice să te trântesc în apă? Ei? Ei? Ăsta-i plodul lui? Pare destul de jegos.

De această dată, nu-i mai era teamă. „Nenorocit ignorant. *Îndrăznești* să vorbești cu mine?"

În același timp, era și fascinată; nu-și putea lua ochii de la el. Aici era și mai multă ură, mult mai multă decât la Roger din Acton. Ar fi fost în stare s-o violeze pe deal numai pentru a demonstra că poate – și ar fi fost și acum dacă nu era prietenul său. Putere asupra celor slabi.

Tu ai fost?

Copilul de lângă ea tăcea mâlc, iar câinele i se târâse sub picioare ca să nu-l vadă câinii-lup.

– *Gervase,* spuse tăios sir Joscelin. Apoi i se adresă ei: Nu-l băga în seamă pe prietenul meu, domniță. E supărat că sulița lui nu l-a nimerit pe lupul ăsta, zise el arătând spre animal, și a mea, da. Și îi zâmbi tovarășului său, apoi se întoarse din nou spre Adelia. Am auzit că bunul stareț v-a găsit o locuință mai bună decât căruța.

– Mulțumim, așa e.

– Și doctorul, prietenul dumneavoastră? Și el stă acolo?

– Da.

– Șarlatanul sarazin și curva, dă bine pe firmă.

Sir Gervase se enerva și devenea violent.

Iată ce înseamnă să te afli printre cei slabi, se gândi Adelia. Cei puternici te insultă şi scapă nepedepsiţi. Ei, vom vedea.

Sir Joscelin nu-l băgă în seamă.

– Probabil că doctorul nu poate face nimic pentru bietul Gelhert, nu? Lupul l-a muşcat de picior, spuse el arătând din cap spre unul dintre câini, care ţinea o labă ridicată.

„Şi asta-i o insultă, îşi zise Adelia, deşi n-a fost cu intenţie."

– Se pricepe mai bine la oameni, răspunse ea. Ar trebui să vă sfătuiţi prietenul să meargă să-l consulte cât mai repede.

– Ce? Ce-a zis căţeaua?

– Credeţi că-i bolnav? întrebă Joscelin.

– Există semne. Începi să le recunoşti dacă stai pe lângă un doctor.

– Ce semne? Sir Gervase deveni dintr-odată neliniştit. Ce semne, femeie?

– Nu pot să vă spun, i se adresă ea lui sir Joscelin. Ceea ce era adevărat, de vreme ce nu exista niciunul. Dar ar fi bine să se caute, şi încă repede.

Neliniştea se transformă în panică.

– Oh, Doamne, am strănutat de şapte ori azi-dimineaţă.

– Strănut, spuse Adelia gânditoare. Atunci asta trebuie să fie.

– Oh, Doamne!

Și trase frâul întorcând repede calul, dându-i apoi pinteni. Adelia rămase stropită de noroi, dar foarte mulțumită.

– Bună ziua, domniță, spuse Sir Joscelin zâmbind și descoperindu-și capul.

Vânătorul se înclină, își luă câinii și plecă în urma lor.

Ar putea fi oricare din ei, își zise Adelia privindu-i. Faptul că Gervase e o brută, iar celălalt nu nu înseamnă nimic.

Sir Joscelin, în ciuda manierelor sale plăcute, era la fel de suspect ca și antipaticul său tovarăș, pe care era evident că-l agreează. Și el fusese pe dealuri în dimineața aceea.

În fond, cine n-a fost? Hugh, vânătorul, cu figură anostă, în care poate zăcea la fel de multă răutate ca și în Roger din Acton, ascunsă însă. Sau negustorul fălcos din Cherry Hinton. Și menestrelul. Călugării – cel căruia-i ziceau fratele Gilbert și care semăna c-un pălărier. Toți ar fi putut ajunge la Inelul Wandlebury în acea noapte. Iar în ceea ce-l privea pe perceptorul cel băgăcios, îl suspecta din cap până-n picioare.

„Dar de ce să iau în calcul doar bărbații? Mai sunt stareța, călugărița, soția negustorului, servitoarele.

Nu, nu, scoase ea din calcul toate femeile, crima asta nu a fost înfăptuită de o femeie." Nu pentru că femeile ar fi incapabile de cruzime față de copii – văzuse ea destul urme de tortură și neglijență –, dar

unicele cazuri care au semănat oarecum cu sălbăticia acesteia, violuri, au fost înfăptuite de bărbați, întotdeauna de bărbați."

– Au *vorbit* cu tine. Tăcerea care-l cuprinsese pe Ulf se datora, spre deosebire de a ei, veneraţiei. Ăştia-s cruciaţi. Amândoi. Au fost în Ţara Sfântă.

– Într-adevăr, îi răspunse ea sec.

– Au fost şi s-au întors bogaţi şi şi-au câştigat pintenii. Sir Gervase ţine conacul Coton, asta-i moşia lui de cavaler de la stăreţie. Sir Joscelin are conacul Grantchester de la Sfânta Radegund. Îs mari vânători şi l-au luat cu împrumut pe Hugh şi câinii lui de la stareţu' Geoffrey pen'că au trebuit să hăituiască un drac mare ca ăsta de pe calu' lu' sir Joscelin – că tot fura miei din Trumpington – pen' că Hugh e ăl mai mare vânător de lupi din comitatul Cambridge...

„*Bărbaţi*, îşi zise Adelia, ascultându-l cu câtă admiraţie îi povesteşte. Şi când sunt mici..."

Copilul însă se uita din nou la ea, înţelept ca de obicei.

– Şi i-ai înfruntat.

Şi ea îşi câştigase pintenii.

Şi s-au întors în bună înţelegere la casa bătrânului Benjamin, cu Paznic, în dizgraţie, pe urmele lor.

Era deja întuneric când a ajuns şi Simon acasă, abia aşteptând să mănânce tocana de ţipar cu găluşte şi plăcinta cu peşte care-l aştepta – era vineri şi Gyltha respecta cu stricteţe indicaţiile – plângându-se de

numărul mare de negustori de lână din Cambridge și din împrejurimi.

– Foarte amabili, mi-au explicat toți că aceste legături provin dintr-un lot vechi de stofă... se pare că e ceva legat de firul de lână... dar, of Doamne, sigur, nu, nu e imposibil să găsim balotul din care au fost scoase.

În ciuda aspectului oarecare și a îmbrăcămintii modeste, Simon din Neapole provenea dintr-o familie bogată și nu se gândise niciodată până acum la drumul lung parcurs de lâna de la oaie până la balotul de stofă.

– Spală lâna cu urină, voi știați? O spală în căzi mari de urină la care contribuie toată familia. Dărăcit, călcat, țesut, vopsit, fixarea culorii. Vă imaginați ce greu se obține negrul? *Experto credite.* Are la bază albastru-închis, indigo sau o combinație de tanin și fier. Să știți că la galben e mai ușor. Am întâlnit azi vopsitori care ar vrea să ne îmbrăcăm cu toții în galben, ca târfele...

Adelia începu să bată darabana cu degetele; încântarea de pe fața lui Simon sugera că avusese succes, dar și ea avea vești. O observă.

– Foarte bine. Legăturile se pare că sunt făcute din stofă de lână pieptănată și au fost luate dintr-o bucată mare, dar n-am fi reușit să ne dăm seama de unde, dacă această fâșie... Și Simon o trecu cu dragoste printre degete, iar Adelia constată că, luat de val, Simon aproape că uitase la ce-a fost folosită... dacă această fâșie n-ar fi cuprins și o finisare, o bucată de margine întărită, specifică fiecărui țesător.

Întâlni privirea Adeliei și continuă.

– Face parte dintr-un lot trimis abatelui din Ely acum trei ani. Abatele are monopolul aprovizionării tuturor aşezămintelor religioase din comitatul Cambridge cu stofă pentru veşmintele călugărilor.

Primul care a reacţionat a fost Mansur.

– E dintr-un veşmânt? Din veşmântul unui călugăr?

– Da.

Urmă o tăcere meditativă, cum intervenea adesea în timpul meselor lor.

– Singurul pe care-l putem absolvi e stareţul, care a fost toată noaptea cu noi, spuse Adelia.

Simon dădu din cap.

– Călugării lui poartă negru sub sutană.

– Dar şi călugăriţele, spuse Mansur.

– E adevărat, îi răspunse Simon zâmbind, dar în acest caz n-are importanţă pentru că în timpul cercetărilor mele l-am reîntâlnit pe negustorul din Cherry Hinton care, spre norocul nostru, face comerţ cu stofă. El m-a asigurat că soţia lui, călugăriţele şi toate servitoarele şi-au petrecut noaptea sub pânza de cort, iar afară, de jur împrejur, au stat bărbaţii şi le-au păzit. Iar dacă vreuna din acele doamne e ucigaşa, n-ar fi putut pleca să colinde dealurile şi să mute cadavrele fără să fi fost văzută.

Mai rămăseseră cei trei călugări care-l însoţeau pe stareţul Geoffrey. Simon i-a înşirat.

Tânărul frate Ninian? Precis nu. Şi de ce nu?

Fratele Gilbert? Un tip enervant, posibil suspect.

Şi celălalt?

Niciunul nu-și amintea nici fața și nici caracterul celui de-al treilea călugăr.

– Până nu mai cercetăm, n-are rost să facem speculații, spuse Simon. O sutană ruptă, aruncată probabil la gunoi; ucigașul ar fi putut-o lua de oriunde. Ne vom mai gândi la asta când nu vom fi atât de obosiți.

Se lăsă pe spate și întinse mâna după cana cu vin.

– Și acum, domniță, iartă-mă. Doar știi că noi, evreii, mergem atât de rar la vânătoare, dar am devenit la fel de pisălog ca un vânător care povestește cum și-a hăituit prada. Ce vești ai?

Adelia și-a început relatarea cronologic și a povestit pe scurt. Ea avusese mai mult succes la vânătoare, dar se îndoia că lui Simon îi va plăcea.

Bărbatului i-a dat însă curaj faptul că Adelia a văzut oasele Sfântului Peter cel Mic.

– Am știut. Un punct pentru noi. Băiatul n-a fost crucificat.

– Nu, n-a fost, răspunse ea, apoi continuă cu povestea de pe cealaltă parte a râului și discuția cu Ulf.

– *Ai noștri sunt*, strigă Simon împroșcând cu vin. Domniță doctor, ai salvat poporul lui Israel. Copilul a fost văzut *după* ce a plecat de la casa lui Chaim? Înseamnă că tot ce mai avem de făcut e să dăm de băiatul ăsta, Will, și să-l ducem la șerif. „Uitați, domnule șerif, avem aici dovada că evreii nu au nimic de-a face cu moartea Sfântului Peter cel Mic..." Dar vocea i se stinse când văzu privirea Adeliei.

– Mă tem că au.

Capitolul 7

În tot acest an, paza pe care târgoveții au organizat-o în jurul castelului Cambridge, ca să fie siguri că evreii dinăuntru nu scapă, s-a redus treptat până când n-au mai rămas decât Agnes, soția vânzătorului de țipari, și mama lui Harold, băiețelul ale cărui rămășițe așteptau încă îngropăciunea.

Coliba mică pe care și-o ridicase din nuiele de răchită arăta ca un stup pe lângă porțile cele mari. Ziua stătea în ușă și tricota, flancată într-o parte de una din spadele folosite de soțul ei la țipari, cu vârful în jos, iar de cealaltă de un clopot mare de mână. Noaptea, dormea înăuntru.

În timpul iernii, când șeriful a încercat să-i scoată pe evrei pe furiș, pe întuneric, gândindu-se că doarme, femeia și-a folosit ambele arme. Spada era cât pe ce să-l nimerească pe unul din oamenii șerifului, iar clopotul a sculat tot orașul în picioare. Evreii au fost duși repede înapoi.

Și poarta din spate a castelului era păzită, de gâște însă, ținute acolo ca să anunțe orice încercare de ieșire, la fel ca gâștele care au salvat Capitoliul când galii au vrut să pătrundă în cetate. Un om de-al șerifului a încercat să tragă în ele de pe zidurile castelului, dar s-a produs o asemenea gâgâială, încât s-a dat din nou alarma.

Urcând pe drumul abrupt, șerpuitor și fortificat spre castel, Adelia a fost cuprinsă de uimire că oamenilor de rând li se permitea să nesocotească atât timp autoritățile. În Sicilia, o trupă de soldați de-ai regelui ar fi rezolvat problema în câteva minute.

– Producând un masacru, răspunse Simon. Și unde ar putea fi duși evreii ca să se evite o asemenea situație? Toată țara crede că evreii din Cambridge răstignesc copii.

Astăzi era trist și, bănuia Adelia, foarte supărat.

– Probabil că da.

Se gândea la reținerea cu care regele Angliei trata această situație. S-ar fi așteptat ca un om ca el, un bărbat sângeros, să se răzbune cumplit pe târgoveții din Cambridge pentru că l-au ucis pe unul dintre evreii de pe urma căruia câștiga cel mai mult. El era cel care îl omorâse, practic, pe Becket; în fond, era un tiran ca toți ceilalți. Dar deocamdată se abținea.

Când a întrebat-o pe Gyltha ce crede că s-ar putea întâmpla, aceasta i-a spus că orașul se așteaptă probabil la o amendă pentru moartea lui Chaim, dar că nu vor fi în niciun caz executii prin spânzurare în

masă. Regele era tolerant atâta vreme cât nu-i vânai căprioarele și nu-l scoteai din sărite peste măsură, așa cum făcuse arhiepiscopul Thomas.

– Nu mai e ca mai demult, când muma lui se bătea cu unchi-su Stephen, îi spusese ea. Spânzurători? Venea un baron călare – nu mai conta de ce parte erai tu și de ce parte el – și te spânzura numa' că te vedea scărpinându-te în cur.

– Și pe bună dreptate, comentase Adelia. E un obicei foarte urât.

Începuseră să se înțeleagă ele două.

Gyltha îi spusese că războiul civil dintre Matilda și Stephen ajunsese și în mlaștini. Insula Ely, cu catedrala sa, a trecut prin atâtea mâini încât nici nu se mai știa cine era și cine nu era episcop.

– De parcă noi, săracii, am fi fost un hoit și ne hăcuiau lupii. Și când a venit Geoffrey de Mandeville... Gyltha își clătinase capul și tăcuse. Apoi continuă: Treșpe ani, când Dumnezeu și sfinții au dormit și nu ne-au băgat în seamă.

Treisprezece ani în care Dumnezeu și sfinții Săi au dormit. De la sosirea ei în Anglia, Adelia auzise aceste vorbe despre războiul civil de câteva zeci de ori. Oamenii se îngălbeneau numai când își aduceau aminte. Și totuși, la urcarea pe tron a lui Henric al II-lea s-a încheiat. Au trecut douăzeci de ani și n-a mai izbucnit. Anglia devenise o țară pașnică.

Plantagenetul era un om mai subtil decât crezuse ea; poate c-ar trebui să-și schimbe părerea.

Au făcut ultima cotitură și au ajuns pe platforma din fața castelului. Fortificația simplă și zidul exterior ridicate de Cuceritor să apere râul dispăruseră, palisada de lemn fiind înlocuită cu ziduri-cortină, iar fortificațiile au fost întărite și extinse, adăpostind locuințe, o biserică, staule, grajduri, cazărmi, apartamente pentru femei, bucătării, spălătorie, grădini de legume și plante aromatice, lăptărie, arenă pentru turniruri, închisoare și toate cele de trebuință unui șerif care are în grijă un oraș mare și prosper. Într-un capăt, schelele și platformele înconjurau turnul ce se înălța în locul celui ars.

În fața porților, două santinele rezemate în lănci vorbeau cu Agnes care stătea și tricota în fața stupului ei. Mai era încă cineva care ședea pe jos, cu capul rezemat de zidul castelului.

– Omul ăsta e chiar peste tot? mormăi Adelia.

La vederea noilor veniți, Roger din Acton sări în picioare, înhăță o scândură prinsă de un băț, care se afla lângă el, și începu să strige. Mesajul scris cu cretă îndemna: „Rugativă pentru Sfântul Peter cel Mic ce-a fost crucificat de evrei."

Ieri, îi susținea pe pelerinii de la Sfânta Radegund; se pare că astăzi venea episcopul la șerif și Acton era gata să-l întâmpine.

Și din nou n-a dat niciun semn c-ar recunoaște-o pe Adelia sau pe cei doi bărbați ce-o însoțeau, în ciuda faptului că Mansur era atât de... vizibil. „Nu vede în

oameni, își zise ea, decât candidați la iad." Observă că sutana murdară era din stofă din lână pieptănată.

Dacă era dezamăgit că nu apăruse încă episcopul în fața căruia să se grozăvească, nu se dădea bătut.

– Au biciuit bietul copil până i-a dat sângele, le strigă el. Au scrâșnit din dinți și i-au spus Iisus, profetul mincinos. L-au chinuit în toate felurile și după aia l-au crucificat...

Simon s-a dus la soldați și a spus că vrea să vorbească cu șeriful. Că ei sunt din Salerno. A trebuit însă să ridice vocea pentru a se face auzit.

Cel mai în vârstă n-a fost impresionat.

– Cine să fie acasă? întrebă el, apoi se întoarse spre călugărul care urla. Ia mai taci din gură.

– Starețul Geoffrey ne-a spus să venim la el.

– Ce? N-aud nimic din cauza neisprăvitului ăstuia.

Santinela mai tânără și-a ciulit urechile.

– Nu-i ăsta doctoru' ăl negricios ce l-a lecuit pe stareț?

– Ba chiar el.

Roger din Acton îl zărise pe Mansur și s-a apropiat; respirația îi mirosea a rânced.

– Sarazinule, crezi în Domnul nostru, Iisus Hristos?

Soldatul mai în vârstă l-a lovit ușor peste urechi.

– Taci din gură, spuse el și se întoarse apoi spre Simon. Și ăla?

– E câinele domniței.

Pe Ulf l-au lăsat, cu destulă greutate, acasă, dar Gyltha a insistat că Paznic trebuie să meargă cu Adelia peste tot.

– Nu mă apără deloc, a protestat Adelia. Când m-am trezit față în față cu cruciații ăia blestemați s-a ascuns în spatele meu. E un laș.

– Nu-i treaba lui să te apere, i-a răspuns Gyltha; e păzitor.

– Cred că pot intra, nu, Rob? Și santinela îi făcu cu ochiul femeii care stătea în ușa colibei sale de răchită. Tu ce zici, Agnes?

A fost totuși adus căpitanul gărzii care s-a asigurat că cei trei nu ascund arme, apoi li s-a dat voie să intre. Au trebuit să-l țină pe Acton, să nu intre cu ei.

– Omorâți-i pe evrei, striga el. Omorâți-i pe răstignitori.

Motivul acestei precauții a devenit evident când au fost conduși în curtea interioară, unde se aflau vreo cincizeci de evrei care stăteau la soare. Bărbații se plimbau sau discutau; femeile bârfeau într-un colț sau se jucau cu copiii. La fel ca toți evreii din țările creștine, erau îmbrăcați ca toată lumea, deși vreo doi bărbați purtau pe cap pălăria conică – *Judenhut*.

Ceea ce deosebea însă acest grup de evrei era înfățișarea lor sărăcăcioasă. Adelia a fost foarte surprinsă. La Salerno existau evrei săraci, la fel cum existau și sicilieni, greci și musulmani săraci, dar își ascundeau sărăcia datorită pomenilor primite de la frații lor mai bogați. De fapt, creștinii din Salerno

susţineau, oarecum dispreţuitori, că „evreii nu au cerşetori". Mila este un precept existent în toate marile religii; în iudaism, „Dă-i Lui ceea ce-i al Său, astfel ca tu şi toate ale tale ale Lui să fie" era lege. De milostivire avea parte mai mult cel ce dădea decât cel ce primea.

Adelia şi-a amintit de bătrânul care o enerva pe sora mamei sale vitrege pentru că refuza să spună mulţumesc pentru mâncarea pe care i-o dădea la bucătărie.

– Ce, am mâncat de la tine? întreba el de fiecare dată. Am mâncat de la Domnul.

Se pare că milostenia arătată de şerif faţă de oaspeţii săi nedoriţi nu era atât de mare. Aceştia erau slabi. „E puţin probabil, se gândi Adelia, ca bucătăria castelului să ţină seama de restricţiile alimentare şi mâncarea rămâne de multe ori nemâncată." Hainele în care aceşti oameni fugiseră din casele lor cu un an în urmă începeau să se rupă.

Câteva femei se uitară în tăcere la ea şi la ceilalţi în timp ce traversau curtea. Bărbaţii erau prea adânciţi în discuţie ca să îi bage în seamă.

Însoţiţi de cel mai tânăr dintre santinele, trecură toţi trei podul peste şanţul cu apă, intrară pe sub grilajul cu ţepi şi traversară încă o curte.

Sala era rece, imensă şi aglomerată. Pe toată lungimea erau înşirate mese aşezate pe capre, acoperite cu documente, suluri şi răbojuri. Slujbaşii care stăteau aplecaţi asupra lor se întrerupeau şi dădeau fuga la

un podium, unde era un bărbat voinic ce stătea pe un scaun mare, la altă masă, pe care se adunau tot mai multe documente, suluri și răbojuri, atât de repede, încât amenințau să se răstoarne.

Adelia nu știa ce treburi are un șerif, dar Simon îi spusese că în fiecare comitat acesta este al doilea om ca importanță, după rege. Era reprezentantul suveranului în comitat și, împreună cu episcopul, împărțea dreptatea. Șeriful răspundea de strângerea impozitelor, de păstrarea liniștii, de prinderea ticăloșilor, avea grijă să nu se facă negoț duminicile, ca toată lumea să-și plătească zeciuiala la Biserică, iar Biserica să-și plătească dările către Coroană. El organiza și execuțiile și se îngrijea ca averea spânzuratului să ajungă la rege, la fel ca și bunurile celor fugiți sau proscriși, se asigura ca toate comorile descoperite întâmplător să intre în vistieria regală, iar de două ori pe an prezenta banii proveniți și toate socotelile vistiernicului regelui la Winchester, când, îi spuse Simon, lipsa unui peny l-ar fi putut costa slujba.

– Și atunci de ce să-și dorească cineva o astfel de slujbă?

– Are un procent.

Care, judecat după hainele pe care le purta șeriful din comitatul Cambridge și de cantitatea de aur și de bijuterii care-i împodobeau degetele, era foarte mare, dar se îndoia că în aceste momente șeriful Baldwin îl considera suficient. Nu era hărțuit; era înnebunit.

Se uită cu o privire goală, de nebun, la soldatul care-i anunță oaspeții.

– Nu văd că sunt ocupat? Nu știu că vin judecătorii regelui?

Un bărbat înalt și voinic, aplecat peste niște hârtii, se ridică, îndreptându-se.

– Cred, domnule, că oamenii aceștia ne pot fi de ajutor cu evreii, spuse sir Rowley, făcându-i cu ochiul Adeliei.

Aceasta îl privi fără bunăvoință. Încă unul ca Roger din Acton de care dai peste tot. Ba poate chiar mai rău.

Ieri, Simon primise un bilet de la starețul Geoffrey, care-l prevenea în privința perceptorului regelui: „...a fost în oraș de cel puțin două ori când a dispărut câte un copil. Să mă ierte bunul Dumnezeu dacă arunc umbra îndoielii fără vină, dar e mai bine să fim atenți până când știm cum stăm."

Simon și-a dat seama că starețul are motive de bănuială, „...dar nu mai multe decât față de ceilalți". Din câte îl văzuse el pe perceptor, îi plăcea. Adeliei, știind bine ce se afla dincolo de această bunăvoință de fațadă, pentru că sir Rowley își impusese prezența când studiase cadavrele copiilor, nu. O îngrijora.

Se pare că avea o mare influență la castel. Șeriful îl privea cerându-i ajutorul, incapabil să se ocupe de altceva în afară de treburile de moment.

– Nu știu că vine un tribunal al regelui?

– Înălțimea Sa vrea să știe ce treburi aveți aici.

– Cu permisiunea Înălțimii Sale, am vrea să vorbim cu Yehuda Gabirol.

– Nu fac niciun rău, nu, Înălțimea Ta? Pot să le-arăt drumul? mai întrebă el pornind deja.

Șeriful îl prinse de mânecă.

– Nu mă lăsa, Picot.

– Vin imediat, domnule, promit.

Și îi conduse pe cei trei de-a lungul sălii.

– Șeriful tocmai a aflat că sosesc judecătorii regelui și că vor ține o sesiune a Tribunalului la Cambridge. Asta vine peste declarația pe care trebuie s-o facă la vistierie și înseamnă mult mai multă muncă, iar el e cam, cum să spun, copleșit. Și eu, bineînțeles.

Avea un zâmbet plăcut. Ar fi fost greu de găsit un om mai puțin copleșit.

– Se încearcă să se descopere ce se datorează evreilor și, prin urmare, regelui. Chaim a fost principalul împrumutător de bani din acest comitat și toate socotelile sale au ars odată cu turnul. Toate astea sunt foarte greu de refăcut. Totuși...

Apoi se înclină ușor spre Adelia.

– Aud că domnița doctor s-a umplut de noroi în Cam. Nu prea e asta treabă de doctor, s-ar zice, având în vedere ce se varsă pe acolo. Poate c-ai avut motive, domniță?

– Ce-i aia sesiune? întrebă Adelia.

Trecuseră pe sub o boltă și urcau împreună cu sir Rowley o scară în spirală spre turn, cu Paznic lipăind în spatele lor.

– Ah, o sesiune, spuse perceptorul peste umăr. De fapt, e o judecată făcută de judecătorii regelui aflați în deplasare. O Zi a Judecății – pentru cei aflați în cumpăna sa, aproape la fel de neîndurătoare ca a lui Dumnezeu. Judecata berii și pedeapsă pentru cei care o îndoaie cu apă. Judecata pâinii, adică pentru cei ce-o fac sub greutate. Se ocupă și de închisori, de vinovăția ori nevinovăția celor arestați. Declarație în legătură cu pământul, de proprietate, declarații despre certuri, achitări... și lista continuă. Se îngrijesc să numească juri. Nu se întâmplă în fiecare an, dar și când se întâmplă... Măicuța Domnului, dar abrupte mai sunt treptele astea.

Gâfâia în timp ce urca. Prin ferestrele în formă de săgeată, săpate adânc în piatră, intrau razele soarelui care luminau paliere mici, fiecare cu câte o ușă boltită.

– Încearcă să mai slăbești, îi spuse Adelia, privindu-l din spate cum urcă.

– Sunt un bărbat musculos, domniță.

– E grăsime, răspunse ea.

Încetini pentru ca el să i-o ia înainte, iar ea să-i poată șopti lui Simon:

– O să asculte ce avem de spus.

Simon își ridică mâinile de pe balustrada de care se ținea ca să urce și le desfăcu larg.

– Trebuie că știe deja... ce treburi avem noi aici. Știe... Oh, Doamne, are dreptate cu scara... și cine ești. Ce importanță mai are?

Importanță avea faptul că ar putea trage concluzii din ceea ce trebuia să le spună evreilor. Iar Adelia nu avea încredere în concluziile trase înainte de a avea toate dovezile. Și nici în sir Rowley nu avea încredere.

– Și dacă el e criminalul?

– Atunci știe deja, îi răspunse Simon și închise ochii bâjbâind după balustradă.

Sir Rowley îi aștepta la capătul scării, destul de nervos.

– Crezi că sunt gras, domniță? Aș vrea să-ți spun că atunci când a auzit că vin în marș, Nur ad-Din și-a ridicat corturile și a dispărut în deșert.

– Ați fost în cruciadă?

– Țara Sfântă nu s-ar fi descurcat fără mine.

I-a lăsat într-o încăpere mică, circulară, cu câteva taburete, o masă și două ferestre fără geamuri care ofereau o priveliște vastă, promițându-le că maestrul Gabirol va veni în câteva minute, iar el își va trimite scutierul cu răcoritoare.

În timp ce Simon se plimba prin încăpere, iar Mansur stătea ca de obicei ca o statuie, Adelia s-a dus la ferestre, dintre care una dădea spre apus, cealaltă spre răsărit, să vadă panorama oferită de fiecare.

Spre apus, printre dealurile joase, se vedeau vârfurile fortificațiilor deasupra cărora flutura un steag. Chiar așa, micșorat din cauza depărtării, conacul pe care-l deținea sir Gervase de la stăreție era mai mare decât credea Adelia că poate fi moșia unui cavaler. Dacă al lui sir Joscelin, din partea călugărițelor, care

se întindea spre sud-est, deci nu putea fi văzut de la niciuna dintre ferestre, era la fel de mare, înseamnă că amândoi se descurcau bine din arenzi și din cruciade.

Intrară doi bărbați. Yehuda Gabirol era tânăr, cu perciuni negri și lungi care-i încadrau obrajii supți, de o paloare tipic iberică.

Oaspetele neinvitat era bătrân și se vedea că abia urcase. Se sprijinea de tocul ușii și i se prezentă lui Simon abia respirând.

– Benjamin ben Rav Moshe. Dacă ești Simon din Neapole, ți-am cunoscut tatăl. Bătrânul Eli mai trăiește, nu?

Plecăciunea lui Simon a fost nefiresc de scurtă, la fel și prezentarea Adeliei și a lui Mansur: le-a spus doar numele, fără a le explica prezența.

Bătrânul a dat din cap spre ei, gâfâind încă.

– Voi stați la mine acasă?

Pentru că Simon nu dădea niciun semn c-ar vrea să răspundă, a vorbit Adelia.

– Da. Sper că nu vă supărați.

– Ar trebui să mă supăr? întrebă trist Benjamin. Sper că nu s-a întâmplat nimic cu ea.

– Nu. Cred că-i mai bine să fie ocupată.

– Vă plac geamurile din sală?

– Foarte frumoase. Foarte neobișnuite.

Simon i se adresă celui mai tânăr.

– Yehuda Gabirol, acum un an, de Paște, te-ai însurat cu fata lui Chaim ben Eliezer de aici, din Cambridge.

– De aici au început toate necazurile mele, răspunse Yehuda mohorât.

– Băiatul a venit tocmai din Spania pentru asta, spuse Benjamin. Eu am aranjat totul. O căsătorie bună totuși, zic eu. Dacă s-a dovedit fără noroc, nu-i de vină *shadchan*[1].

Simon continua să nu-l bage în seamă, uitându-se doar la Yehuda.

– În acea zi a dispărut un copil din oraș. Poate că maestrul Gabirol ne poate desluși ce s-a întâmplat atunci.

Adelia nu-l mai văzuse niciodată pe Simon purtându-se așa: era *supărat*.

Cei doi bărbați au izbucnit. Vocea subțire a tânărului se ridică peste cea mai groasă, a lui Benjamin.

– De unde să știu eu? Ce sunt eu, păzitorul copiilor englezi?

Simon i-a dat o palmă peste față.

Un uliu s-a lăsat pe pervazul ferestrei dinspre apus, dar și-a luat din nou zborul, deranjat de vibrațiile din încăpere și de sunetul palmei lui Simon reverberat în pereți. Pe obrajii lui Yehuda au apărut urme de degete. Mansur a făcut un pas în față ca să preîntâmpine o

[1] Intermediar evreu de căsătorii (n. tr.).

ripostă, dar tânărul şi-a acoperit faţa şi s-a chircit de frică.

– Ce puteam să facem? Ce?

Adelia stătea nebăgată în seamă lângă fereastră uitându-se la cei trei evrei care-şi veniseră în fire într-atât încât să tragă trei scaune în mijlocul încăperii şi să se aşeze. Chiar şi pentru asta aveau un ceremonial.

Benjamin a început să povestească, în timp ce Yehuda plângea şi se legăna înainte şi înapoi.

A fost o nuntă frumoasă, spuse bătrânul Benjamin, o alianţă între ban şi cultură, adică între fata unui om bogat şi acest învăţat spaniol cu un arbore genealogic excelent, pe care Chaim avea de gând să-l ţină ca *eidem af kest,* adică ginere la el în casă, căruia să-i dea o dotă de zece mărci...

– Mai departe, spuse Simon.

Era o zi frumoasă de primăvară; *chupah* din sinagogă era împodobit cu ciuboţica-cucului.

– Chiar eu am spart sticla...

– Mai departe.

Aşa că s-au întors acasă la Chaim pentru petrecerea de nuntă care, dată fiind bogăţia acestuia, trebuia să dureze o săptămână. Flaute, tobe, viori, cimbale, mese pline de bunătăţi, cupe de vin umplute şi reumplute, întronarea miresei sub stofă albă ţesută cu fir, discursuri – toate astea pe pajiştea de pe malul râului, deoarece casa nu era destul de mare pentru a-i primi pe toţi oaspeţii, dintre care unii veniseră de la peste o mie cinci sute de kilometri.

– Poate că Chaim a făcut un pic, doar un pic de paradă în fața orașului, recunoscu Benjamin.

„Evident că asta a făcut, își zise Adelia. În fața târgoveților care nu-l invitau la ei acasă, dar se grăbeau să împrumute de la el. Bineînțeles că a făcut paradă."

– Continuă.

Simon era neîndurător, dar în clipa aceea Mansur a ridicat o mână și s-a îndreptat spre ușă pe vârfuri.

El. Adelia se încordă. Perceptorul ascultă.

Mansur trase ușa atât de tare, încât o scoase pe jumătate din țâțâni. Nu sir Rowley era îngenuncheat în prag cu urechea lipită de gaura cheii, ci scutierul său. Jos, lângă el, era o tavă cu o cană și cupe.

Într-o clipă, Mansur a ridicat tava și i-a făcut vânt curiosului pe trepte. Bărbatul – era foarte tânăr – s-a dus de-a berbeleacul până la primul cot al scării, unde s-a înțepenit cu picioarele în sus și cu capul în jos.

– Au, au.

Când însă Mansur s-a îndreptat spre el, ca și cum ar fi vrut să-i mai dea un șut, flăcăul s-a răsucit și a luat-o în jos pe scări, ținându-se de spate.

Ciudat este, își spuse Adelia, că cei trei evrei așezați pe scaune au dat prea puțină atenție incidentului, de parcă n-ar fi avut mai mare însemnătate decât așezarea încă unei păsări pe pervazul ferestrei.

Oare să fie grăsuliul sir Rowley ucigașul? Ce legătură are el cu copiii uciși?

Existau oameni – știa pentru că întâlnise – pe care-i excita moartea, care încercau să dea mită pentru a pătrunde în încăperea de piatră a școlii unde ea făcea disecții pe cadavre. Gordinus fusese obligat să pună un paznic pe câmpul lui pentru a alunga bărbații, ba chiar și femeile, care voiau să se uite la trupurile descompuse ale porcilor.

Nu observase această lubricitate la sir Rowley când a cercetat cadavrele în chilia Sfintei Werbertha; atunci păruse îngrozit.

Dar el o trimisese pe acea creatură – pe Pipin, așa-l chema pe scutier – să asculte la ușă. Ceea ce însemna că vrea să fie la curent cu ancheta făcută de ea și de Simon, fie din interes – „Și în acest caz, de ce nu ne întreabă direct?" –, fie de teamă că l-ar putea descoperi.

Ce era el? Ceea ce părea nu era singurul răspuns. Adelia își îndreptă din nou atenția spre cei trei bărbați așezați în cerc.

Simon nu-i dăduse încă voie lui Mansur să le ofere ceea ce se afla pe tavă; insista și le cerea celor doi evrei alte amănunte de la nunta fetei lui Chaim.

Se lăsase întunericul. Pentru că amurgul era mai rece, oaspeții s-au retras în casă să danseze, dar lămpile din grădină au fost lăsate să ardă.

– Și poate că bărbații s-au îmbătat puțin, spuse Benjamin.

– *Ai de gând să ne spui?* Niciodată nu fusese Simon atât de supărat.

– Vă spun, vă spun. Mireasa și mama ei, nu am mai văzut niciodată două femei atât de apropiate, au ieșit afară la aer și vorbeau...

Benjamin ezita, venindu-i greu să ajungă la ceea ce avea să urmeze.

– Era un cadavru. Toți s-au întors spre Yehuda, uitaseră de el. În mijlocul pajiștii, ca și cum l-ar fi aruncat cineva din râu, dintr-o barcă. Femeile l-au văzut. Îl lumina o lampă.

– Un băiețel?

– Probabil. Yehuda, dacă l-o fi zărit, l-a privit prin aburii vinului. Chaim l-a văzut. Femeile au țipat.

– Dumneata l-ai văzut, Benjamin?

Era prima intervenție a Adeliei.

Bătrânul a privit-o, apoi nu i-a mai dat atenție și i s-a adresat lui Simon, ca și cum i-ar fi răspuns lui.

– Eu am fost *shadchan*.

El, cel care a aranjat această mare nuntă, sărbătorită cu vin? Cum să fie el *în stare* să mai vadă ceva?

– Ce-a făcut Chaim?

– A stins toate lămpile, i-a răspuns Yehuda.

Adelia l-a văzut pe Simon dând din cap, ca și cum acest lucru ar fi fost de bun-simț. Primul lucru pe care-l faci când descoperi un cadavru pe pajiștea din fața casei, stingi luminile ca să nu-l vadă vecinii sau trecătorii.

A rămas șocată. Dar, în fond, se gândi, ea nu era evreică. Eresul că, de Paște, evreii jertfesc copii creștini era legat de ei ca o a doua umbră cusută de călcâie,

care-i urma pretutindeni. „Legenda e o unealtă, îi spusese tatăl ei vitreg, folosită împotriva oricărei religii temute și detestate de cei care se tem și-o detestă. În secolul I, în Imperiul Roman, cei acuzați că folosesc sângele și carnea copiilor în ritualuri au fost primii creștini."

Acum, de câteva secole, mâncătorii de copii erau evrei. Această credință era atât de înrădăcinată în mitologia creștină și evreii au suferit atât de mult din cauza ei, încât reacția automată la găsirea cadavrului unui copil creștin pe pajiștea din fața casei unui evreu era să-l ascundă.

– Ce puteam face? strigă Benjamin. Spune-mi ce puteam face. Toți evreii importanți din Anglia au fost cu noi în acea noapte. Și rabinul David a venit de la Paris, rabinul Meir, din Germania – mari comentatori biblici –, Sholem din Chester era cu familia. Cum să lăsăm să fie sfâșiați în bucăți asemenea oameni? Aveam nevoie de timp ca să poată să plece.

Așa că, în timp ce acești oaspeți importanți și caii lor au dispărut în noapte, Chaim a înfășurat cadavrul într-o față de masă și l-a dus în pivniță.

Cum și de ce a apărut cadavrul pe pajiște, cine i-a făcut ceea ce i-a făcut, aceste lucruri au fost prea puțin discutate de evreii care au rămas la Cambridge. Important era cum să scape de el.

Nu au fost inumani, se convinse Adelia, dar s-au temut că vor fi omorâți ei sau familiile lor, așa că nu s-au mai gândit la nimic altceva. Și au scrântit-o.

– Începea să se lumineze, continuă Benjamin. Nu ajunseserăm la nicio concluzie, nici nu puteam să gândim. Vinul, frica. Chaim a hotărât în locul nostru, vecinii lui, Dumnezeu să-l odihnească. „Duceți-vă acasă", așa ne-a spus. „Duceți-vă acasă și vedeți-vă de treburi ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Mă descurc eu, eu și ginere-meu." Benjamin și-a ridicat pălăria și și-a încleștat mâinile pe cap ca și cum ar mai fi avut păr. Iahve, iartă-ne, dar asta s-a întâmplat.

– Și ce-au făcut Chaim și ginerele său? întrebă Simon aplecându-se spre Yehuda, care-și acoperise din nou fața cu mâinile. De-acum era plină zi: nu puteați să-l scoateți din casă fără să vă vadă cineva.

Tăcere.

– Poate, continuă Simon, poate că în acest moment Chaim își amintește de intrarea secretă din pivnița lui.

Yehuda îl privi.

– Ce e? întrebă Simon aproape fără interes. O gaură? O cale de evadare?

– Un canal de scurgere, răspunse Yehuda ursuz. Prin pivniță trece un pârâu.

Simon dădu din cap.

– Deci în pivniță e un canal de scurgere? E mare? Se varsă în râu? O secundă privirea i se opri asupra Adeliei, care dădu și ea din cap. Se varsă în râu sub cheiul unde își leagă Chaim barjele?

– De unde știi?

– Aşadar, spuse Simon, blând încă, tu ai împins cadavrul prin el.

Yehuda se legăna, plângând din nou.

– Am spus rugăciuni deasupra sa. Am stat în pivniţă, în întuneric, şi am spus rugăciunile pentru morţi.

– Aţi spus rugăciunile pentru morţi? Asta-i bine. Dumnezeu o să fie mulţumit. *Dar nu v-aţi dus să vedeţi dacă trupul s-a dus pe apă în jos după ce-a ajuns în râu.*

– Nu s-a dus? îl întrebă Yehuda surprins, oprindu-se din plâns.

Simon era în picioare, ridicându-şi mâinile a implorare spre Dumnezeul care îngăduise asemenea nebuni.

– Au răscolit râul, interveni Adelia în dialectul din Salerno, doar pentru urechile lui Simon şi ale lui Mansur. A ieşit tot oraşul. Şi chiar dacă trupul ar fi fost prins într-un stâlp de sub chei, tot ar fi fost găsit în urma unei asemenea căutări.

– Ar fi trebuit să vorbească, spuse Simon în acelaşi dialect, clătinând obosit din cap. Noi suntem evrei, domniţă. Discutăm. Cântărim rezultatul, implicaţiile, ne întrebăm dacă Dumnezeu ar fi de acord cu aşa ceva şi dacă trebuie neapărat s-o facem. Îţi spun eu că până ar fi terminat cu pălăvrăgeala şi s-ar fi hotărât ce să facă, oamenii ar fi căutat şi ar fi şi plecat. Suspină. Sunt nişte măgari, ba chiar mai rău decât măgarii, dar nu l-au omorât ei pe băiat.

– Ştiu.

Deși nu i-ar fi crezut niciun tribunal. Temându-se pe bună dreptate pentru viețile lor, Yehuda și socrul său au făcut un lucru disperat și l-au făcut prost, câștigând doar câteva zile, timp în care cadavrul, prins în apă sub chei, s-a umflat până când s-a desprins și a ieșit la suprafață.

Adelia s-a întors spre Yehuda, neputând să mai aștepte.

– Ați cercetat corpul înainte de a-i da drumul pe canal? În ce stare era? Era mutilat? Era îmbrăcat?

Yehuda și Benjamin o priviră dezgustați.

– Aduci o vampiră aici? îl luă Benjamin la întrebări pe Simon.

– Vampiră? *Vampiră?* Simon era gata să mai lovească pe cineva, dar Mansur întinse mâna să-l oprească. Ați aruncat un biet băiețel în canal și voi îmi vorbiți mie de vampiri?

Adelia ieși din cameră, lăsându-l pe Simon să-și termine tirada. Mai era o persoană în castel care îi putea spune ce voia să știe.

În timp ce traversa sala îndreptându-se spre curtea interioară, perceptorul o văzu îndepărtându-se. Plecă un moment de lângă șerif și îi dădu câteva instrucțiuni scutierului.

– Sarazinul ăla nu-i cu ea, nu? Pipin era neliniștit, își păzea spatele.

– Numai să vezi cu cine vorbește.

Adelia traversă curtea însorită spre colțul în care erau adunate evreicele. Știa pe care din ele o caută

pentru că era foarte tânără și, dintre toate, era singura căreia i se dăduse un scaun pe care să stea. Și după burta mare. E în cel puțin opt luni, aprecie Adelia.

Se înclină în fața fetei lui Chaim.

– Domniță Dina?

O privi cu ochii negri, uriași, gata de ripostă.

– Da?

Fata era prea slabă pentru condiția în care se afla. Burta rotunjită părea mai degrabă o protuberanță care a cotropit o plăntuță zveltă și s-a prins de ea. Iar pielea din jurul ochilor adânciți în orbite și de pe obrajii supți era ca pergamentul.

„Ai avea nevoie de mâncarea Gylthei, își spuse doctorul din Adelia. O să am eu grijă de asta."

Se prezentă ca fiind Adelia, fiica lui Gershom din Salerno. Era posibil ca tatăl său vitreg să fie un evreu necredincios, dar nu era acum momentul să discute lepădarea lui sau a ei de credință.

– Putem să vorbim puțin? întrebă ea uitându-se la celelalte femei care se apropiau. Singure?

Dina rămase nemișcată o clipă. Purta un văl foarte fin, aproape transparent, ca să se ferească de soare; marama împodobită nu era una de fiecare zi. Era din mătase cusută cu perle care se vedeau de sub șalul vechi cu care își acoperise umerii. „E în hainele de la nuntă", se gândi Adelia cu milă.

În cele din urmă, cu o mișcare din mână, le-a făcut pe celelalte femei să se împrăștie. Așa fugară și orfană cum era, Dina își păstra rangul printre femei ca fiică

a celui mai bogat evreu din comitatul Cambridge. Și se săturase. Fiind ținută închisă cu ele timp de un an, auzise tot ce aveau de zis tovarășele ei – și încă de mai multe ori.

– Da?

Fata își ridică vălul. Avea vreo șaisprezece ani, nu mai mult, și era încântătoare, dar expresia îi era foarte tristă. Când a auzit ce vrea Adelia, și-a întors capul.

– Nu vreau să vorbesc despre asta.

– Trebuie prins adevăratul ucigaș.

– Toți sunt ucigași.

Și își lăsă capul într-o parte să asculte, ridicând un deget ca să o facă atentă și pe Adelia.

Foarte slab, din spatele zidului-cortină se auzeau strigăte, reacția lui Roger din Acton la sosirea episcopului la porțile castelului.

„Omorâți evreii!" se auzea clar printre bolboroseli.

– Știi ce i-au făcut tatălui meu? întrebă Dina. Ce i-au făcut mamei mele? Fața tânără i se schimonosi, părând parcă și mai tânără. Mi-e dor de mama. Mi-e dor de ea.

Adelia îngenunche lângă ea, luându-i mâna și ducându-și-o la obraz.

– Ar vrea să fii curajoasă.

– Nu pot.

Dina își îndreptă capul și lăsă lacrimile să curgă în voie.

Adelia se uită la celelalte femei care se agitau îngrijorate și clătină din cap ca să nu se apropie.

– Ba poți, îi spuse punând mâna Dinei și a ei pe burtă. Mama ta ar vrea să fii curajoasă pentru nepotul ei.

Mâhnirea Dinei se amestecă de această dată cu groaza.

– Or să-mi omoare și copilul. Deschise ochii mari. Nu-i auzi? Or să intre. Or *să intre.*

Cât de îngrozitor era pentru ei! Adelia se gândise la izolare, la plictiseală chiar, dar nu la această teroare de zi cu zi, ca un animal cu piciorul prins în cursă, care așteaptă să vină lupul. Nu puteau uita că afară era haita; Roger din Acton era acolo ca să le amintească. O mângâie, dar fără efect.

– Regele nu-i lasă să intre. Și soțul tău e aici și o să te apere.

– *El.*

Disprețul cu care rosti acest cuvânt îi secă lacrimile.

Regele era luat astfel în râs? Sau soțul? Probabil că până în ziua nunții fata nici nu-l văzuse pe bărbatul cu care i se spusese că trebuie să se căsătorească; Adelia considera că nu-i un obicei bun. Legea evreiască nu permitea ca o tânără să se căsătorească împotriva voinței ei, dar, destul de des, acest lucru însemna doar că nu poate fi obligată să se mărite cu un bărbat pe care-l urăște. Însăși Adelia scăpase de căsătorie datorită lipsei de prejudecăți a tatălui său vitreg care s-a conformat dorinței ei de a rămâne celibatară.

– Sunt destule neveste bune, slavă Domnului, spusese el, dar foarte puțini doctori. Iar un doctor bun, femeie, e de neprețuit.

În cazul Dinei, ziua nunții fusese înspăimântătoare și a urmat apoi încarcerarea, ceea ce nu a fost deloc de bun augur pentru o căsătorie fericită.

– Ascultă-mă, îi spuse Adelia brusc. Dacă vrei ca pruncul tău să nu-și petreacă restul zilelor în acest castel, ca ucigașul să nu rămână liber ca să omoare alți copii, atunci spune-mi ce vreau să aflu. Și adăugă disperată: Iartă-mă, dar, în fond, tot el ți-a omorât și părinții.

Ochii frumoși, cu genele umede de lacrimi, o studiară de parcă n-ar fi știut ce vorbește.

– Dar de-asta au și făcut-o. Nu știi?

– Ce să știu?

– De ce-au omorât copilul. Noi știm. L-au omorât numai ca să dea vina pe noi. Altfel, de ce să fi pus cadavrul pe pajiștea noastră?

– Nu, îi răspunse Adelia. *Nu.*

– Ba da, bineînțeles. Gura Dinei se urâți într-un rânjet. Au plănuit asta. Apoi au pus gloata pe noi: „Omorâți-i pe evrei", „Omorâți-l pe cămătarul Chaim." Asta au strigat și așa au și făcut.

Omorâți-i pe evrei! De dincolo de poartă a răsunat ecoul ca un țipăt de papagal.

– De atunci au mai murit și alți copii, îi spuse Adelia, surprinsă de un nou gând.

– Şi ei la fel. Au fost omorâţi pentru ca gloata să aibă o scuză ca să vină să ne spânzure pe toţi. Dina era neînduplecată. Ai ştiut că mama s-a aşezat? Ai ştiut? Şi că au sfâşiat-o pe ea şi nu pe mine?

Îşi acoperi brusc faţa şi începu să se legene înainte şi înapoi, cum făcuse şi soţul ei cu câteva minute mai înainte, numai că Dina se ruga pentru morţii ei:

– *Oseh sholom bimromov, hu ya'aseh sholom olaynu, v'al kol yisroel. Omein.*

– *Omein*. Reverse-se pacea Domnului din Cer şi fie-ne dată o viaţă bună, nouă şi întregului Israel. Dacă eşti acolo, Doamne Dumnezeule, se rugă Adelia în tăcere, fă ca aşa să fie.

„Bineînţeles că ei văd în toate astea o uneltire pusă la cale cu bună ştiinţă, o urzire a goy-ilor de a omorî copii, dacă aşa pot omorî evreii. Dina nu trebuie să se întrebe de ce: istoria îi dădea răspunsul."

Cu blândeţe, dar hotărâtă, Adelia îi luă Dinei mâna de pe faţă ca s-o privească în ochi.

– Ascultă-mă, domniţă. Un bărbat i-a omorât pe copii, unul *singur*. Le-am văzut trupurile şi le-a produs răni atât de îngrozitoare, încât nu-ţi voi vorbi despre ele. Şi face asta pentru că are pofte trupeşti pe care noi nu le cunoaştem, pentru că nu e om aşa cum suntem noi. Acum a venit în Anglia Simon din Neapole ca să ridice povara acestei vini de pe evrei, dar nu te rog să-l ajuţi pentru că eşti evreică. Te rog, pentru că este împotriva tuturor legilor lui Dumnezeu

și ale oamenilor ca niște copii să sufere așa cum au suferit acei copii.

Zgomotele obișnuite ale castelului deveniseră tot mai puternice, iar aiurelile lui Roger din Acton nu se auzeau acum mai tare decât ciripitul unei păsări.

Mugetul unui taur zgândărit se împletea cu scrâșnetul unei roți de tocilă la care scutierii ascuțeau tăișurile săbiilor stăpânilor lor. Soldații se antrenau. Copiii, lăsați de curând să se joace în grădina șerifului, râdeau și țipau.

Mai departe, pe terenul de turniruri, un perceptor care se hotărâse să mai dea jos câteva kilograme, se alăturase cavalerilor care se antrenau cu săbii din lemn.

– Ce vrei să știi? o întrebă Dina

Adelia o mângâie pe obraz.

– Ești demnă de curajoasa ta mamă. Apoi inspiră adânc. Dina, ai văzut cadavrul de pe pajiște înainte de a fi stinse lămpile, înainte de a fi acoperit cu fața de masă, înainte de a fi luat de acolo. Cum era?

– Bietul copil! De această dată, Dina nu plânse pentru ea, nici pentru pruncul ei și nici după mama. Săracu' băiețel! Avea pleoapele tăiate.

Capitolul 8

– Trebuia să fiu sigură, spuse Adelia. Băiatul ar fi putut fi ucis de altcineva sau ar fi putut avea un accident. Iar rănile puteau fi făcute și după moarte.

– Mai fac asta, răspunse Simon. Moare câte unul accidental și își face vânt pe cea mai apropiată pajiște a unui evreu.

– Trebuia neapărat să fiu sigură că a murit la fel ca ceilalți. Trebuia dovedit.

Adelia era la fel de obosită ca și Simon, deși nu privea cu același dezgust ca și el ceea ce făcuseră evreii cu cadavrul găsit pe pajiștea lor. Îi părea rău pentru ei.

– Acum suntem siguri că nu l-au omorât evreii.

– Și cine ne crede? Simon era hotărât să fie prost dispus.

Erau la cină. Ultimele raze ale soarelui care intrau pe ferestrele ridicole încălzeau încăperea și poleiau cana din cositor a lui Simon. Ca să mai economisească

vinul, trecuse la berea englezească. Mansur bea apa goală pe care i-o pregătea Gyltha.

– Și de ce le-a tăiat câinele pleoapele? întrebă Mansur.

– Nu știu.

Adelia nici nu voia să se gândească de ce.

– Vreți să știți ce cred eu? întrebă Simon.

Nu, nu voia. La Salerno i se aduceau uneori cadavre ale unor oameni morți în condiții suspecte. Le studia și îi dădea rezultatele tatălui său vitreg care, la rândul său, le comunica autorităților. Apoi cadavrele erau ridicate. Uneori, dar întotdeauna mai târziu, afla ce a pățit făptuitorul – dacă a fost sau nu prins. Acum era pentru prima oară implicată în găsirea criminalului și asta nu-i făcea deloc plăcere.

– Cred că, după părerea lui, mor prea repede, spuse Simon. Că are nevoie de atenția lor chiar și după moarte.

Adelia întoarse capul și se uită la musculițele ce zburau în lumina soarelui.

– Eu știu ce parte o să-i tai când îl prindem, *insh-allah*, zise Mansur.

– Te ajut și eu, i se alătură Simon.

Doi bărbați atât de diferiți. Arabul, profilându-se masiv în scaunul pe care stătea, cu fața întunecată, aproape lipsită de trăsături, înconjurată de faldurile acoperământului alb de pe cap; evreul, cu fața luminată de soare, aplecat înainte, învârtind între degete cana de bere. Amândoi întru totul de acord.

De ce credeau bărbaţii că acesta e cel mai rău lucru? Poate că, pentru ei, aşa şi era. Dar e ceva banal, ca şi cum ai castra un animal periculos. Răul făcut de această creatură era prea uriaş pentru a i se plăti cu aceeaşi monedă, suferinţa provocată s-a răspândit prea departe. Adelia se gândea la Agnes, mama lui Harold, şi la veghea ei. Se gândea la părinţii adunaţi în jurul micilor catafalcuri din biserica Sfântul Augustin. La cei doi bărbaţi din pivniţa lui Chaim rugându-se înainte de fapta lor pentru a fi iertaţi de îngrozitoarea povară. Se gândea la Dina şi la umbra căzută asupra ei, care nu va putea fi în veci ridicată.

„Merită damnarea eternă, îşi zise ea, pentru că aceşti morţi nu vor avea tihnă niciodată şi nici viii rămaşi în urma lor. Nu în această viaţă."

– Eşti de acord cu mine, domniţă?

– Ce?

– Cu părerea mea despre mutilare?

– Nu e domeniul meu. Nu am venit aici să înţeleg de ce un ucigaş face ce face, ci doar să dovedesc ce a făcut.

Se uitară la ea.

– Scuzaţi-mă, le spuse mult mai liniştită, dar nu vreau să intru în mintea lui.

– S-ar putea să fim nevoiţi să facem şi aşa ceva, spuse Simon, înainte să încheiem această treabă. Să gândim ca el.

– Atunci, fă-o tu, îi răspunse. Eşti mai subtil.

Simon oftă trist: în seara asta erau cu toţii trişti.

– Haideți să vedem ce știm despre el până acum. Mansur?

– N-au fost crime pe aici până la copilul pe care l-au făcut sfânt. Poate că a venit în aceste locuri acum un an.

– Ah, atunci crezi c-a mai făcut-o și înainte, pe altundeva?

– Șacalul tot șacal.

– Așa e, încuviință Simon. Sau poate că abia a început să-și facă mendrele și a intrat de curând în oastea lui Belzebut.

Adelia se încruntă: nu credea că ucigașul e un bărbat foarte tânăr.

Simon își ridică privirea.

– Ce crezi, domniță?

Oftă, pentru că trebuia să participe și ea la discuție, împotriva voinței sale.

– Adică ce presupun.

– Nu prea avem altceva de făcut.

Fără nicio tragere de inimă, pentru că această idee era încă foarte vagă, începu.

– Atacurile sunt nebunești, ceea ce arată tinerețe, dar sunt plănuite, și asta indică maturitate. Îi atrage într-un anumit loc, izolat, cum ar fi un deal: cred că e așa, pentru că nu l-a auzit nimeni torturându-i. Probabil că o face pe îndelete. Nu a fost cazul lui Peter cel Mic, când a fost mai grăbit, ci a celorlalți copii.

S-a oprit pentru că teoria ei era de-a dreptul oribilă și bazată pe prea puține dovezi.

– S-ar *putea* să-i țină în viață o vreme după ce-i prinde. Asta ar arăta o răbdare perversă și plăcere în fața agoniei prelungite. M-aș fi așteptat ca trupul ultimei victime, având în vedere ziua în care a fost răpită, să fie într-un grad mare de descompunere. Îi privi. Dar cauzele ar putea fi și altele, așa că n-are nicio valoare ca ipoteză.

– Aha. Simon își împinse cana, de parcă l-ar fi jignit. Ne-am oprit aici. În cele din urmă, va trebui să facem cercetări în legătură cu cei patruzeci și șapte de oameni, dacă se îmbracă sau nu în haine din stofă neagră din lână pieptănată. Iar eu va trebui să-i scriu neveste-mii să-i spun că încă nu mă întorc acasă.

– Mai e ceva, spuse Adelia. Azi mi-a trecut prin cap, când am vorbit cu domnița Dina. Biata fată crede că aceste crime sunt o conspirație menită să arunce vina asupra neamului ei...

– Nu-i adevărat, răspunse Simon. Da, sigur, încearcă să-i implice pe evrei cu acele așa-zise Stele ale lui David, dar nu de-asta îi omoară.

– De acord. Indiferent care-ar fi principalul motiv al acestor crime, nu e ura de rasă; e prea multă cruzime sexuală aici.

Adelia făcu o pauză. După ce jurase să nu intre în mintea criminalului, se simțea acum prinsă în mrejele sale.

– Totuși, continuă ea, nu vede de ce n-ar profita de acest lucru. Altfel, de ce să fi aruncat cadavrul lui Peter cel Mic pe pajiștea lui Chaim?

Simon ridică din sprâncene; nici n-ar fi trebuit să pună o astfel de întrebare.

– Pentru că Chaim era evreu, eternul țap ispășitor.

– A' naibii de bine lucrat, fu de părere Mansur. L-a scăpat pe ucigaș de orice bănuială. Și... mai spuse el plimbându-și degetul peste beregată: Adio, evrei.

– Exact, întări Adelia, adio evrei. Zic din nou că omul a vrut probabil să-i și implice pe evrei făcând acest lucru. Dar de ce l-a ales anume pe acel evreu? De ce n-a pus cadavrul lângă altă casă? Doar erau pustii și neluminate pentru că toți evreii erau la nunta Dinei. Dacă era într-o barcă – și probabil că era – această casă, a bătrânului Benjamin, este chiar lângă râu; ucigașul ar fi putut lăsa cadavrul aici. În schimb, a riscat inutil și a preferat să arunce cadavrul pe pajiștea lui Chaim, bine luminată în acea seară.

Simon s-a aplecat și mai mult, până când a atins aproape cu nasul unul din sfeșnicele de pe masă.

– Continuă.

Adelia dădu din umeri.

– Mă leg doar de rezultatul final. Se dă vina pe evrei, gloata înnebunește. Chaim, cel mai mare cămătar din Cambridge, este spânzurat. Turnul în care se află documentele cu cei care le datorează bani zarafilor, inclusiv lui Chaim, ia foc.

– Îi datora bani lui Chaim? După ce și-a potolit poftele perverse, ucigașul mai vrea și să scape de datorii? Simon medită la asta. Dar cum putea determina mulțimea să incendieze turnul? Sau să se ridice împotriva lui Chaim și să-l spânzure?

– Este în mulțime, spuse Mansur și vocea lui de băiat deveni un țipăt: „Omorâți-i pe evrei. Omorâți-l pe Chaim. Gata cu spurcata de camătă. La castel, oameni buni. Aduceți torțele."

Speriat de țipete, de după balustrada galeriei, se ivi capul lui Ulf, ca o păpădie albă și ciufulită în întuneric.

– Du-te la culcare, îi spuse Adelia făcându-i cu degetul.

– De ce vorbiți în bolboroseala aia străină?

– Ca să nu tragi tu cu urechea. Du-te la culcare.

Ulf se înălță și mai tare peste balustradă.

– Adică, ziceți că nu evreii i-au făcut-o lui Peter și la ceilalți, ai?

– Nu, îi răspunse Adelia și pentru că, în fond, Ulf a fost cel care a descoperit și i-a arătat și ei canalul de scurgere, a continuat: Când a fost găsit pe pajiște, Peter era mort. S-au speriat și l-au aruncat în canal ca să nu fie ei bănuiți.

– Ce mai deștepți, ia auzi, făcu băiatul disprețuitor. Ș-atunci cin' i-a făcut-o?

– Nu știm. Cineva care a vrut să arunce vina asupra lui Chaim, poate că cineva care-i datora bani. Du-te la culcare.

Simon ridică mâna ca să-l mai reţină pe băiat.

– Nu ştim cine, fiule, încercăm să aflăm. Iar Adeliei îi spuse în dialectul selarnez: Băiatul e inteligent; ne-a ajutat deja până acum. Poate că reuşeşte să iscodească una-alta pentru noi.

– *Nu.* Fu surprinsă de propria-i vehemenţă.

– Ba vă pot ajuta. Ulf plecă de lângă balustradă şi coborî în goană scara. Îi iau eu urma. Cunosc tot oraşu'.

Gyltha intră să aprindă lumânările.

– Ulf, du-te la culcare că de nu te-arunc la pisici.

– Zi-le, buni, făcu Ulf disperat, zi-le cât de bine ştiu să iau urma. Ş-aud tot felu' de lucruri, nu, buni? Aud lucruri pe care nu le-aude nime' pen' că nime nu mă vede, şi merg peste tot... Am şi eu drept', buni, pen' că Harold şi Peter au fost prietenii mei.

Gyltha întâlni privirea Adeliei şi groaza de moment din ochii ei îi spuse fetei că Gyltha ştia ea ce ştia: ucigaşul va omorî din nou.

Şacalul tot şacal.

– Ulf poate să vină mâine cu noi să ne arate unde au fost găsiţi cei trei copii, spuse Simon.

– La poalele Inelului, se opuse Gyltha. Nu vreau să se-apropie şi copilu'.

– Îl luăm şi pe Mansur. Ucigaşul nu e pe deal, Gyltha, e în oraş; din oraş au fost răpiţi copiii.

Gyltha se uită la Adelia, care dădu din cap. Ulf va fi mai în siguranţă cu ei decât rătăcind prin Cambridge să prindă o urmă numai de el ştiută.

– Şi ce facem cu bolnavii? întrebă Gyltha.

– Închidem cabinetul o zi, răspunse răspicat Simon.

– Iar în drum spre deal, doctorul va vedea cele mai grave cazuri de ieri. Vreau să văd ce face copilul care tuşea. Şi celui cu degetele amputate trebuie să-i schimb pansamentul, spuse Adelia tot atât de răspicat.

Simon oftă.

– Ar fi trebuit să ne dăm drept astrologi. Sau avocaţi. Ceva inutil. Teamă mi-e că spiritul lui Hipocrat a pus jugul datoriei pe umerii noştri.

– Asta aşa e.

În Panteonul restrâns al Adeliei, Hipocrat era deasupra tuturor.

Ulf a fost convins să se retragă la subsol unde dormea cu servitoarele, Gyltha s-a întors în bucătărie, iar cei trei şi-au reluat discuţia.

Simon bătea darabana cu degetele în masă şi se gândea. La un moment dat, s-a oprit.

– Mansur, bunul şi înţeleptul meu prieten, cred că ai dreptate, ucigaşul nostru a fost acum un an în mulţime, cerând moartea lui Chaim. Eşti de acord, domniţă doctor?

– S-ar putea să fie aşa, răspunse precaută Adelia. În orice caz, domniţa Dina crede că gloata a fost incitată.

„*Omorâţi evreii*, strigătul preferat al lui Roger din Acton. Ce-ar fi, se gândi Adelia, dacă faptele acestei creaturi sunt la fel de îngrozitoare ca şi făptura lui?"

O spuse cu voce tare, apoi se îndoi. Ucigaşul de copii era categoric o persoană cu putere de convingere.

Și nu și-o putea imagina pe timida Mary atrasă de Acton, oricâte bomboane i-ar fi oferit. Individul nu era deloc șiret; era un bufon fanfaron și urât. Și disprețuind atât de tare acest neam, e puțin probabil să fi împrumutat de la vreun evreu.

– Nu e neapărat așa, îi spuse Simon. Am văzut oameni plecând de la biroul tatălui meu condamnând camăta, dar cu pungile pline de aurul lui. Totuși, individul are veșmânt negru din stofă de lână pieptănată și trebuie să vedem dacă în zilele cu pricina a fost în Cambridge.

Se mai înveselise. Poate că totuși nu va mai dura mult până să-și revadă familia.

– *Au loup!* Zâmbi văzându-i nedumeriți și le spuse: I-am luat mirosul, prieteni. Suntem vânători. Doamne, dacă aș fi cunoscut fiorul vânătorii, mi-aș fi lăsat studiile pentru asta. După el! Mâine mă întorc la castel și îmi folosesc acest minunat organ – continuă el atingându-și nasul care fremăta ca al unui chițcan – ca să miros care dintre datornicii lui Chaim șovăia să-i plătească.

– Nu mâine, spuse Adelia. Mâine mergem pe dealul Wandlebury.

Ca să scotocească bine era nevoie de toți trei. Și de Ulf.

– Atunci, poimâine. Simon nu mai voia să întârzie. Luă cana și o ridică spre Adelia, apoi spre Mansur. Suntem pe urma lui, dragii mei. Un bărbat matur, acum patru nopți pe dealul Wandlebury, la Cambridge

în ziua cutare și cutare, un om cu datorii mari la Chaim și care a condus gloata ce urla după sângele cămătarului. Care-și poate permite haine din stofă de lână pieptănată. Luă o înghițitură bună și se șterse cu mâna la gură. Aproape că știm și ce număr are la încălțări.

– Poate fi cu totul altcineva, spuse Adelia.

La această listă, ar fi vrut să adauge și o spoială de amabilitate pentru că e sigur că dacă, la fel ca și Peter, copiii s-au dus de bunăvoie să se întâlnească cu ucigașul, s-au lăsat convinși de farmecul, poate chiar de umorul acestuia.

S-a gândit la masivul perceptor.

Gyltha nu-și lăsa angajatele să stea până târziu, așa c-au venit să curețe masa cât timp ei mai ședeau acolo.

– Auzi, spuse ea, hai să vedem bomboana aia. A venit unchiu' lu' Matilda B., e la bucătărie, și e cofetar. Poa' c-a văzut el așa ceva.

„La Salerno nu i-ar fi mers", se gândi Adelia urcând încet scările. În vila părinților ei, mătușa avea grijă ca servitorii nu numai să-și cunoască locul, dar să și stea acolo și să vorbească – respectuoși – numai când li se adresează cuvântul.

„Pe de altă parte, își zise ea, ce e de preferat? Respectul? Sau colaborarea?"

Coborî cu bomboana pe care o găsise prinsă în părul lui Mary și o puse în șervetul ei de pânză de pe masă. Simon se cutremură când o văzu. Unchiul

Matildei B. întinse spre ea un deget ca de aluat și clătină din cap.

– Ești sigur? Adelia apropie o lumânare ca să vadă mai bine.

– E o jujubă, spuse Mansur.

– E din zahăr, asta e sigur, spuse unchiul fetei. Da' e prea scumpă să vând eu așa ceva. Noi le îndulcim cu miere.

– Ce-ai spus? îl întrebă Adelia pe Mansur.

– E o jujubă. Mama mea făcea din astea, s-o odihnească Allah în pace.

– O *jujubă*, spuse Adelia. Bineînțeles. Se fac și în cartierul arab din Salerno. Oh, Doamne... oftă ea și se lăsă pe un scaun.

– Ce e? Simon era în picioare. *Ce?*

– Nu era ju-judani, era jujube. Închise ochii și-i strânse tare, nesuportând să revadă imaginea băiețelului care a mai privit o dată înapoi înainte de a dispărea în întunericul dintre copaci.

Până i-a deschis din nou, Gyltha îi scosese din încăpere pe Matilda B. și pe unchiul ei, apoi se reîntorsese. O priveau cu toții fără să înțeleagă nimic.

– Asta voia să spună Sfântul Peter cel Mic, zise Adelia în englezește. Ulf ne-a spus. Ne-a povestit că Peter i-a strigat de peste râu prietenului, lui Will, că se duce pentru ju-judani, adică pentru evrei. Dar, nu. I-a spus că se duce pentru jujube. E un cuvânt pe care Will nu l-a mai auzit, așa că a spus ju-judani.

Nu vorbea niciunul. Gyltha își luase un scaun și stătea cu ei, cu coatele pe masă și cu fruntea în palmă.

Simon fu cel care rupse tăcerea.

– Bineînțeles că ai dreptate.

– Cu astea i-a momit, spuse Gyltha privindu-i. Sigur. Da' eu n-am auzit niciodată de ele.

– Poate că le-a adus vreun negustor arab, zise Simon arătând bomboana. Sunt dulciuri din Orient. Trebuie să căutăm pe cineva cu legături printre arabi.

– Sau poate că vreun cruciat căruia-i plac dulciurile, fu de părere Mansur. Cruciații aduc și la Salerno; poate că vreunul a adus și aici.

– Așa e – Simon era, din nou, foarte agitat –, așa e. Ucigașul nostru a fost în Țara Sfântă. Sau poate pe acolo, pe undeva.

Adelia se gândi din nou, dar nu la sir Gervase, nici la sir Joscelin, ci la perceptor, care era și el cruciat.

Oile, la fel ca și caii, nu pășesc peste morți. Păstorul, căruia i se spunea Bătrânul Walt, care mergea cu turma la păscut pe dealul Wandlebury, a văzut apărând o gaură în masa de oi din fața sa, de parcă un profet nevăzut le-ar fi strigat să se despartă. Până să ajungă el la ceea ce le-a făcut să se dea la o parte, marea de oi își unise din nou valurile.

Câinele însă începuse să urle.

Vederea trupurilor copiilor, pe ale căror piepturi fusese pusă câte o împletitură ciudată, întrerupsese cursul unei vieți al cărei unic dușman era vremea rea

sau câte un animal care putea fi pus ușor pe fugă. Bătrânul Walt se chinuia acum s-o adune la loc. Își odihnea mâinile uscate și pline de încrețituri pe toiag, capul și umerii îi erau acoperiți cu un sac, ochii ca mărgelele, adânciți în orbite, se uitau la iarba pe care fuseseră cadavrele și mormăia.

Ulf, care stătea pe aproape, zicea că se roagă la Dumnezeu.

– Ca să vindece locul.

Adelia se îndepărtase câțiva metri, stătea pe un petic de iarbă, cu Paznic alături. Încercase să-i pună păstorului întrebări, dar, deși privirea acestuia alunecase peste ea, n-o văzuse. A *văzut* că n-o vede, de parcă o femeie străină ar fi fost atât de în afara experienței lui încât devenea invizibilă.

Trebuia să lase această treabă în grija lui Ulf, care, ca și păstorul, era locuitor al mlaștinilor și, prin urmare, avea o poziție mai solidă în peisaj.

Și ce peisaj bizar! În stânga, terenul cobora până jos, la mlaștini și la oceanul de arini negri și de sălcii, care-și păzeau bine secretele. În depărtare, spre dreapta, era vârful golaș al dealului cu pantele împădurite unde ea, Simon, Mansur și Ulf își petrecuseră ultimele trei ore cercetând gropile ciudate din pământ, aplecându-se să se uite pe sub tufișuri, căutând vreun bârlog al ucigașului și negăsindu-l.

Când norii treceau prin dreptul soarelui ploua puțin, dar apoi alunecau mai departe și se înseninа din nou.

Faptul că în apropiere se afla o Golgotă afectase sunetele naturii din jur: cântecul păsărilor, frunzele tremurând în ploaie, pârâitul unui măr bătrân în vântul blând, gâfâitul lui Simon orășeanul care abia se mai ținea pe picioare, zgomotul făcut de oile care pășteau erau apăsate parcă de o tăcere grea care vibra încă de țipete neauzite.

Așa că a fost chiar bucuroasă să găsească o scăpare când l-a văzut în depărtare pe păstor, pe păstorul stăreției – pentru că acestea erau oile de la Sfântul Augustin – și s-a dus cu Ulf să discute cu el, lăsându-i pe cei doi bărbați să mai caute.

Și pentru a zecea oară s-a tot gândit la ceea ce i-a adus pe ei în acest loc. Copiii muriseră pe un sol calcaros; nu avea nicio îndoială.

Fuseseră găsiți în nămol – acolo jos, pe drumul plin de noroi străbătut de oi, care urca apoi pe deal. Și, mai ales, au fost găsiți chiar în dimineața de după incursiunea unor străini pe deal.

Ergo, cadavrele fuseseră mutate peste noapte. Din mormintele lor de calcar. Și cel mai apropiat loc calcaros, singurul depozit de cretă de la suprafață, de unde ar fi putut fi aduși în acest timp, era Inelul Wandlebury.

Se uită într-acolo, clipind ca să-și scuture picăturile de ploaie de la ultima răpăială, și văzu că Simon și Mansur dispăruseră.

Probabil că scotocesc prin făgașele adânci și întunecate, umbrite și mai mult de copacii de deasupra, care fuseseră odinioară șanțuri ce înconjurau dealul.

Ce popor din vechime a fortificat dealul cu acele șanțuri și în ce scop? S-a trezit întrebându-se dacă acolo a fost vărsat doar sângele copiilor. Oare un loc poate fi malefic în sine, atrăgând urâciunea din sufletul oamenilor așa cum s-a întâmplat în cazul ucigașului?

Sau căzuse Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar pradă superstițiilor la fel ca bătrânul care bolborosea în apropiere de ea?

– Are de gând să vorbească cu noi sau nu? îi șopti ea ceva mai tare lui Ulf. Trebuie să știe dacă e vreo peșteră acolo sus. Ceva.

– Nu mai merge sus, îi răspunse Ulf pe același ton. Zice că Necuratu' se joacă acolo noaptea. Că și-a lăsat acolo urmele picioarelor.

– Dar pe oi le lasă acolo?

– Acum, acolo-i cea mai bună pășune. Câinele-i cu ele. Câinele îi spune întotdeauna dacă-i ceva rău.

Un câine inteligent. Și-a dezvelit doar puțin colții și l-a făcut pe Paznic să dea înapoi, înfricoșat, și să se oprească la poalele dealului, să aștepte acolo coborârea Adeliei.

Se întreba cui i se roagă păstorul. Mariei, mama lui Iisus, sau vreunei divinități mai vechi?

Biserica nu reușise să-i interzică pe toți zeii pământului; pentru bătrânul acesta, depresiunile de pe vârful dealului puteau fi urmele copitelor unei urâciuni mai vechi cu câteva mii de ani decât Satana creștinismului.

Văzu cu ochii minții o bestie uriașă cu coarne, călcând copiii în picioare. Și chiar se supără pe ea însăși: ce-a apucat-o?

Se udase și-i era frig.

– Întreabă-l dacă chiar l-a văzut acolo sus pe Necuratul, fir-ar să fie.

Ulf puse întrebarea încet, cumva cântat, astfel încât ea nu reuși să-l înțeleagă. Bătrânul i-a răspuns pe același ton.

– Nu se apropie, așa zice. Și nu-l învinovățesc. Da' a văzut focu' nopții.

– Ce foc?

– Luminile. Focu' Necuratului, așa crede Walt. În juru' lui dansează.

– Ce fel de foc? Când? Unde?

Cadența întrebărilor a tulburat însă pacea dintre păstor și spiritul locului. Ulf i-a făcut semn să tacă și Adelia a revenit la gândurile ei despre spiritualitate, bine și rău.

Astăzi, pe deal, se bucurase că avea sub tunică micul crucifix din lemn pe care i-l dăduse Margaret, deși îl purta numai de dragul doicei sale.

Nu avea nimic împotriva credinței Noului Testament: era o religie caracterizată de blândețe și compasiune; atunci, îngenuncheată lângă doica ei care trăgea să moară, Îl implorase pe Iisus al lui Margaret s-o salveze. Nu a făcut-o, dar Adelia L-a iertat; inima bătrână și iubitoare a lui Margaret obosise prea tare, și cel puțin sfârșitul îi fusese liniștit.

Nu, Adelia nu era de acord cu interpretarea dată de Biserică lui Dumnezeu, adică Îl considera un tiran meschin, stupid, ahtiat de bani, înapoiat, antediluvian care, după ce a creat o lume impresionant de variată, a interzis orice curiozitate cu privire la complexitatea acesteia, lăsându-și poporul să orbecăie în ignoranță.

Și nici cu minciunile. La șapte ani, când învăța literele la mănăstirea St Giorgio, Adelia fusese pregătită să creadă ceea ce-i spuneau călugărițele și Biblia până când maica Ambrose a vorbit despre coaste...

Păstorul își isprăvise rugăciunile și îi spunea ceva lui Ulf.

– Ce zice?

– Zice de cadavre, ce le-a făcut Necuratu'.

Era foarte interesant că bătrânul Walt i se adresa lui Ulf ca unui egal. Poate, își zise Adelia, faptul că băiatul știe să citească l-a ridicat în ochii bătrânului și aceasta nu mai ținea cont de diferența de vârstă.

– Ce spune acum?

– Spune că Necuratu' a făcut la fel și câtorva oi, ceva ce n-a văzut el de când e.

– Ah. Un lup sau ce?

– Spune că a crezut că atunci l-a văzut pe ticălos ultima oară, da' că s-a-ntors.

Ce le-a făcut Necuratul oilor.

– Ce-a făcut? întrebă Adelia repezit. La care oi? Când?

Ulf a pus întrebarea și a primit răspunsul.

– În anu' cu furtuna mare.

– Pentru Dumnezeu! Nu, nu-i nimic. *Unde-a pus carcasele animalelor?*

La început, Adelia și Ulf au folosit ramuri de copaci pe post de hârlețe, dar calcarul era prea sfărâmicios pentru a fi scos în bulgări, așa că până la urmă au săpat cu mâinile.

– Ce căutăm? întrebase Ulf, pe bună dreptate.

– Oase, copile, oase. Cineva, nu o vulpe, nu un lup, nu un câine... cineva a atacat oile astea, așa a spus păstorul.

– A zis că Necuratu'.

– Nu e niciun Necurat. Rănile au fost la fel, nu așa a zis?

Fața lui Ulf se întunecă, semn – începea să-l cunoască de-acum – că nu-i făcuse nicio plăcere să asculte descrierea pe care o făcuse păstorul rănilor.

„Și poate că n-ar fi trebuit s-o audă, se gândi ea, dar acum e prea târziu."

– Hai, sapă. În ce an a fost furtuna cea mare.

– În anu' în care a căzut clopotu' de la Sfânta Ethel.

Adelia oftă. În lumea lui Ulf, anotimpurile zburau fără a li se ține socoteala, zilele de naștere treceau nebăgate în seamă; doar evenimentele mai puțin obișnuite marcau scurgerea timpului.

– De Crăciun? întrebă ea ca să-i vină în ajutor.

– Nu era Crăciun, era primăvară.

Dar privirea de pe fața murdară de cretă a Adelei îl făcu pe Ulf să se gândească mai bine.

– Acum vro șase, șapte Crăciunuri.

– Hai, sapă.

Acum șase, șapte ani.

Asta înseamnă că atunci când pe Inelul Wandlebury se afla un staul de oi. Bătrânul Walt spunea că, de obicei, noaptea închidea acolo turma. Acum nu, de când a găsit ușa ruptă și un adevărat măcel pe iarba din jur.

Când i s-a spus starețului Geoffrey, acesta n-a luat în seamă povestea păstorului despre diavol. A spus c-a fost un lup și a trimis vânătorii să-l găsească.

Dar Walt a știut că n-a fost lup; lupii nu fac așa ceva, nu *așa* ceva. A săpat o groapă la poalele dealului, departe de pășune, și a dus cadavrele acolo, pe rând, să le îngroape, și „le-a așezat cu respect", după cum i-a spus lui Ulf.

Ce suflet omenesc era atât de chinuit încât să înfigă de atâtea ori cuțitul într-o oaie?

Numai în una. De-ar da Domnul să fie numai una.

– Uite-aici.

Ulf descoperise un craniu prelung.

– Bravo. În partea dinspre ea a gropii pe care-au făcut-o, degetele Adeliei întâlniră alt os. Avem nevoie de partea din spate.

Bătrânul Walt le ușurase munca; în încercarea de a asigura liniște spiritelor oilor sale, le pusese cadavrele în ordine, ca pe niște soldați morți pe câmpul de bătălie.

Adelia scoase un schelet și, așezându-se, îi puse partea dinspre coadă pe genunchi și șterse urmele de cretă. Fu nevoită să aștepte să mai treacă o repriză de ploaie pentru a se face destulă lumină s-o examineze. În sfârșit, se lumină.

– Ulf, adu-i pe maestrul Simon și pe Mansur.

Oasele erau curate, fără urme de lână, ceea ce era normal după ce stătuseră acolo atât timp. În zona în care la un porc – singurul schelet de animal pe care-l cunoștea – se aflau pelvisul și pubisul era dezastru. Bătrânul Walt avusese dreptate: nu erau urme de dinți. Erau răni produse prin înjunghiere.

După ce a plecat băiatul, a pipăit cu degetele să-și găsească tașca, îi desfăcu baierele, scoase tăblița de călătorie pe care și-o lua peste tot cu ea, o desfăcu și începu să deseneze.

Crestăturile din aceste oase corespundeau celor observate la copii; probabil că nu erau provocate de aceeași lamă, ci de una asemănătoare, fațetată grosolan, precum capătul unei bucăți ascuțite de lemn.

Ce fel de armă e asta? Precis nu lemn. Nu era nici lamă de oțel, nu neapărat fier – era cioplită prea din topor. Totuși, destul de ascuțită, oribil de ascuțită: coloana animalului fusese secționată.

Oare aici s-a manifestat pentru prima dată cutremurătoarea furie sexuală a ucigașului? Pe animale fără apărare. Fără apărare în fața lui?

Dar de ce o pauză de șase-șapte ani? Așa ceva nu poate fi ținut în frâu atâta timp. Probabil că nici n-a

fost; și alte animale au fost ucise în altă parte, iar moartea lor a fost pusă pe seama lupilor. Și când nu l-au mai satisfăcut animalele? Când a trecut la copii? Sfântul Peter cel Mic a fost oare primul?

„Precis s-a dus în altă parte, își spuse ea. *Șacalul tot șacal.* Au fost și alte morți, în alte locuri, dar dealul de aci e locul lui preferat pentru a ucide. E ringul lui de dans. A fost plecat și acum s-a întors."

Adelia închise cu grijă tăblița să n-o ude ploaia, puse scheletul deoparte și se aplecă în groapă să mai scoată oase.

Cineva îi spuse bună ziua.

S-a întors.

O clipă a rămas nemișcată, apoi s-a răsucit, stânjenită și neputincioasă, cu mâinile sprijinite pe scheletele din groapă ca să-și țină echilibrul, să nu cadă cu totul peste ele.

– Iar vorbești cu oasele? o întrebă cu interes perceptorul. Și ce-ți spun? Bhe-ee?

Adelia își dădu seama că i se ridicase fusta și i se vedea destul de mult piciorul gol, dar n-o putea trage.

Sir Rowley se aplecă și o prinse de subsuori, ridicând-o ca pe o păpușă.

– Ești ca Lazăr ieșit din mormânt, îi spuse el, și ești și plină de țărână.

Și începu s-o scuture, iscând nori de praf de calcar cu miros acru. Îi împinse mâinile; nu mai era speriată, dar era foarte supărată.

– Ce faci aici?

– Mă plimb ca să-mi facă bine la sănătate, doctore. Ar trebui să mă încurajezi.

Plesnea de sănătate și era pus pe glumă. Era cât se poate vizibil în peisajul cenușiu, cu obrajii roșii, ca și mantia. Semăna cu un păsăroi uriaș. Își scoase bereta să-i facă o plecăciune, dar cu același gest îi luă și tăblița închisă ca o carte. O deschise cu oarecare stângăcie și se uită la desene.

Veselia îi dispăru. Se aplecă să se uite la schelet. Se îndreptă încet.

– De când sunt astea?

– De acum șase-șapte ani.

„Tu ai fost? Se ascunde oare nebunia în spatele acestor ochi albaștri și vioi?" se întrebă ea.

– Deci a început cu oi?

– Da.

O inteligență ascuțită? Sau abilitatea de a se preface, știind că ea îl bănuise deja?

Bărbatul își încordă maxilarul. Acum era altfel, în fața ei stătea un om mult mai puțin amabil. Parcă s-a și subțiat.

Ploua tot mai tare. Nici urmă de Simon sau Mansur.

O prinse brusc de braț și o trase. Paznic, care nu-i dăduse niciun semn că s-ar apropia cineva, țopăia fericit după ei. Adelia știa că ar trebui să-i fie frică, dar nu simțea decât furie.

S-au oprit la adăpost sub un fag, unde Picot o scutură.

– De ce ești întotdeauna înaintea mea? Cine ești, femeie?

Era Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar și era tratată cu grosolănie.

– Sunt doctor din Salerno. Te rog să fii respectuos.

El își privi mâinile mari cu care-i apucase brațele și îi dădu drumul.

– Te rog să mă scuzi, doctore, îi spuse încercând să zâmbească. Nu merge așa, nu?

Își scoase mantia, o întinse cu grijă sub copac și o invită să stea pe ea. Se așeză bucuroasă, dar încă îi tremurau picioarele.

Se lăsă și el lângă ea, vorbind cât se poate de normal.

– Uite, am un interes deosebit să descopăr ucigașul, dar de fiecare dată când urmăresc un fir care m-ar putea duce mai adânc în acest labirint, nu găsesc acolo Minotaurul, ci pe Ariadna.

„Iar Ariadna te găsește pe tine", își zise ea.

– Îmi îngădui să te întreb ce fir te-a adus azi aici?

Paznic își ridică un picior lângă trunchiul copacului, apoi se așeză și el pe un colț liber al mantiei.

– Oh, exclamă sir Rowley. E simplu. Ai fost atât de bună și m-ai angajat să scriu povestea pe care ți-au spus-o bietele oase din chilia pustnicei, faptul că au fost scoase dintr-un sol calcaros și duse în nămol. O privi. Bănuiesc că bărbații cu care ești scotocesc pe dealuri.

Adelia dădu din cap.

– N-o să găsească nimic. Știu asta foarte bine pentru că și eu le-am cutreierat în ultimele două seri și, crede-mă, domniță, nu e de umblat pe acolo când se lasă noaptea.

Și lovi atât de tare cu pumnul în bucata de mantie dintre ei, încât o făcu pe Adelia să tresară, iar pe Paznic să înalțe capul.

– Dar e acolo, la naiba! Acolo duce firul spre Minotaur. Asta ne-au spus sărmanii copii. Își privi mâna de parcă n-o mai văzuse până acum și își descleștă pumnul. Așa că am cerut voie de la lordul șerif și m-am urcat pe cal ca să mă mai uit o dată. Și peste ce dau? Peste domnița doctor care ascultă alte oase. Și tu ce știi despre toate astea?

Era din nou vesel.

Cât vorbise, plouase, acum, ieșise iar soarele. „E ca vremea, își zise Adelia. Și nu știu totul."

– Îți plac jujubele? îl întrebă.

– La nebunie. De ce? Vrei să-mi oferi una?

– Nu.

– Oh.

Se uită la ea ca la cineva cu a cărui minte e mai bine să nu te joci, apoi vorbi încet și blând.

– Poate-mi spui cine v-a trimis, pe tine și pe tovarășii tăi, să cercetați asta.

– Regele Siciliei.

– Regele Siciliei, zise el dând prudent din cap.

Fata începu să râdă. „Puteam la fel de bine să fi zis Regina din Saba sau Bau-bau; nu recunoaște

adevărul pentru că nu-l spune. Crede că sunt nebună."

În timp ce râdea, soarele își trimise razele prin frunzele tinere de fag, căzând asupra ei ca o ploaie de bănuți noi de aramă.

Expresia bărbatului se schimbă, așa că deveni serioasă și își mută privirea în altă parte.

– Du-te acasă, îi spuse. Întoarce-te la Salerno.

Acum îl vedea pe Ulf conducându-i pe Simon și pe Mansur spre ei, din direcția gropii oilor.

Perceptorul era din nou cât se poate de la locul lui. Bună ziua, bună ziua, domnilor. El a asistat-o pe domnița doctor când a cercetat corpurile copiilor morți... El, ca și ei, a bănuit că dealul e locul... A cercetat peste tot, dar n-a găsit nimic... Oare să nu-și împărtășească, ei toți patru, ceea ce știu ca să-l aducă pe acest nelegiuit în fața justiției...

Adelia se îndepărtă și se duse lângă Ulf care-și lovea boneta de picior ca să scuture picăturile de ploaie. Copilul arătă în direcția perceptorului.

– Nu-mi place de el.

– Nici mie, dar cred că lui Paznic, da.

Cu mintea în altă parte, sir Rowley mângâia capul câinelui care se întinsese lângă genunchiul său; Adelia își zise că mai târziu va regreta.

Ulf mormăi dezgustat.

– Crezi că le-a făcut la oi ce le-a făcut lu' Harold și la ceilalți?

– Da, cu o armă asemănătoare.

Ulf cugetă.

– Mă gândesc unde o fi omorât în ăst timp?

Era o întrebare inteligentă; și Adelia și-o pusese imediat. Ar fi trebuit să și-o pună și perceptorul, dar el n-o făcuse.

„Pentru că știe", își zise ea.

Când se întorceau cu căruța în oraș, ca niște buni vânzători de leacuri după o zi de cules ierburi, Simon din Neapole își exprimă mulțumirea că și-au unit forțele cu sir Rowley Picot.

– Are mintea ageră, cu toate că-i atât de mare, și e iute ca nimeni altul. S-a arătat foarte interesat de importanța pe care am acordat-o faptului că trupul Sfântului Peter cel Mic a apărut pe pajiștea lui Chaim și, putând ajunge la conturile comitatului, mi-a promis că mă ajută să descopăr cine îi datora bani. Și va cerceta împreună cu Mansur corăbiile comerciale arăbești ca să vadă care aduce jujube.

– Pe coasta lui Dumnezeu! exclamă Adelia. I-ai spus chiar *tot?*

– Aproape tot, zâmbi el văzându-i exasperarea. Draga mea domniță doctor, dacă el e criminalul, știe deja tot.

– Dacă e criminalul, știe că-l încercuim. Știe destul ca să ne vrea duși de aici. Mi-a spus să mă întorc la Salerno.

– Da, așa e. Își face griji pentru tine. *Astea nu sunt treburi în care să amesteci o femeie*, așa mi-a spus. *Vreți să fie omorâtă în pat?*

Simon îi făcu cu ochiul; era binedispus.

– Mă întreb de ce suntem întotdeauna omorâți în pat. Nu suntem niciodată omorâți la micul dejun. Sau în baie.

– Oprește-te. Nu am încredere în el.

– Eu da, și mă pricep foarte bine la bărbați.

– Mă deranjează.

Simon îi făcu cu ochiul lui Mansur.

– Și la femei. Și cred că-l place.

– Ți-a spus c-a fost cruciat? îl întrebă furioasă Adelia.

– Nu. Se întoarse și o privi, grav de această dată. Nu, nu mi-a spus.

– A fost.

Capitolul 9

La Cambridge se obișnuia ca cei întorși din pelerinaj să organizeze un ospăț. În timpul călătoriei se legaseră alianțe, se discutaseră afaceri, se aranjaseră căsătorii, pelerinii trăiseră momente de cucernicie și exaltare religioasă, orizontul li se lărgise și era plăcut pentru cei care trecuseră împreună prin aceste momente să se mai adune o dată ca să și le amintească și să aducă mulțumiri că s-au întors sănătoși.

De această dată, era rândul stareței de la Sfânta Radegund să găzduiască ospățul. Dar, de vreme ce Sfânta Radegund era încă o mănăstire săracă și mică – situație ce avea să se schimbe în curând dacă stareța Joan și Sfântul Peter cel Mic aveau un cuvânt de spus – onoarea de a-l organiza în numele ei i-a fost acordată cavalerului și vasalului ei, sir Joscelin de Grantchester, ale cărui pământuri și locuință erau cu mult mai mari și mai bogate decât ale ei, o anomalie

destul de des întâlnită în cazul celor care deținеau în parte feude ale unor așezăminte religioase mai mici.

Sir Joscelin era vestit pentru ospețele pe care le dădea. Se spunea că anul trecut, când l-a primit pe episcopul de Ramsay, au murit în acțiune treizeci de boi, șaizeci de porci, o sută cincizeci de claponi, trei sute de ciocârlii (pentru limba lor) și doi cavaleri, cei din urmă într-o reprezentație organizată pentru a-l distra pe episcop, dar care scăpase de sub control într-un mod cât se poate de glorios.

Invitațiile au fost, prin urmare, gândite bine; cei care nu au fost în pelerinaj, dar aveau o strânsă legătură cu el – soții rămase acasă, fiice, fii, mărimi din comitat, canonici, călugări, călugărițe – s-ar fi simțit jigniți să nu fie incluși. Și pentru că au fost și aceștia invitați, toți furnizorii de toalete luxoase din Cambridge erau foarte ocupați și abia mai apucau să binecuvânteze numele stareței de la Sfânta Radegund și al cavalerului său loial, sir Joscelin.

Dar abia în dimineața zilei cu pricina, un servitor de la Grantchester a sosit cu o invitație pentru cei trei străini de pe ulița Iisus. Îmbrăcat de gală, având chiar și un corn din care să sune, acesta s-a simțit ofensat când Gyltha l-a făcut să intre pe ușa din spate.

– N-are rost să te duci prin față, Matt. Doftoru' lecuiește.

– Dar să suflu măcar din corn, Gyltha. Stăpânu' a trimis invitațiile cu o chemare din corn.

L-a dus în bucătărie să-i dea o cană de bere de casă; Gyltha voia să știe cum mai merg lucrurile.

Adelia era în hol și se ciondănea cu ultimul pacient al doctorului Mansur din acea zi; întotdeauna îl lăsa pe Wulf la urmă.

– Wulf, nu ai nimic. Nici sufocări, nici friguri, nici tuse, nici neliniște, nici mușcătura amară, ce-o mai fi și asta, și categoric nu ai lapte.

– Așa a zis doftoru'?

Adelia se întoarse exasperată spre Mansur.

– Spune ceva, doctore.

– Dă-i câinelui puturos un picior undeva.

– Doctorul îți prescrie cât mai multă muncă la aer curat, îi spuse Adelia.

– Cu spatele meu?

– N-ai nimic la spate.

Se uită la Wulf ca la un fenomen. Într-o societate feudală unde toată lumea, în afară de clasa negustorească în dezvoltare, trebuia să muncească pentru altcineva ca să trăiască, Wulf scăpase de iobăgie, fugind probabil de la stăpânul său și căsătorindu-se cu o spălătoreasă din Cambridge care era dispusă să lucreze pentru amândoi. În adevăratul sens al cuvântului, se temea de muncă. Ca să scape însă de bătaia de joc a societății, trebuia să fie considerat bolnav, tocmai ca să nu se îmbolnăvească.

Adelia era la fel de răbdătoare cu el ca și cu ceilalți pacienți – se întreba dacă creierul acestuia ar putea fi conservat după moarte și să-i fie trimis ca să vadă

ce-i lipsește –, dar, ca medic, refuza să se compromită diagnosticând sau dând rețete pentru o boală fizică inexistentă.

– Și ipohondria? De asta sufăr, nu?

– Și încă rău, îi răspunse și închise ușa după el.

Ploua și era rece, dar căldura din bucătăria casei bătrânului Benjamin se simțea până afară – un loc forfotitor, echipat cu tot felul de instrumente înfricoșătoare care putea fi foarte bine cameră de tortură dacă n-ar fi fost mirosurile atât de minunate.

Astăzi era acolo și un obiect nou, un butoi din lemn asemănător cazanului de fiert rufe al unei spălătorese. Cea mai bună rochie de dedesubt, din mătase de culoarea șofranului, a Adeliei, pe care n-o purtase niciodată în Anglia, era agățată deasupra lui de un cârlig prins într-o proptea de lemn, ca să se netezească. Credea că articolul respectiv se află încă sus, în dulapul de haine.

– Ce-i cu asta?

– Baie. Tu, îi răspunse Gyltha.

Adelia n-ar fi zis nu; nu mai făcuse baie de când intrase ultima oară în piscina încălzită, căptușită cu plăci de ceramică, din vila părinților ei vitregi, amenajată de romani cu aproape o mie cinci sute de ani în urmă. Găleata de apă cărată în solar în fiecare dimineață de Matilda W. nu prea făcea față. Totuși, scena care se desfășura în fața ei anunța un eveniment.

– De ce? întrebă.

– Ca să nu te las să te faci de râs la petrecere, îi spuse Gyltha.

Invitația lui sir Joscelin pentru doctorul Mansur și cei doi asistenți ai săi, o informă Gyltha, care-l luase la întrebări pe trimisul lui, fusese făcută la îndemnul starețului Geoffrey – chiar dacă nu erau adevărați pelerini, îi însoțiseră pe aceștia pe drumul de întoarcere.

Pentru Gyltha era o adevărată provocare; asprimea de pe fața ei arăta că e surescitată. Aliindu-se cu acești străini ciudați, era nevoie, pentru respectul de sine și pentru statutul ei social, ca ei să arate impecabil când se vor afla în fața privirilor scrutătoare ale persoanelor ilustre din oraș. Iar puținelor ei cunoștințe despre ceea ce se cuvine într-o astfel de ocazie li s-au adăugat cele ale Matildei B., a cărei mamă lucra cu ziua la castel și urmărise pregătirile pentru toaleta doamnei șerifului, chiar dacă nu văzuse și rochia.

Adelia își petrecuse prea mult timp din tinerețea ei cu studiul pentru a mai participa și la petrecerile date de alte tinere, iar mai târziu, a fost foarte ocupată. Și pentru că nu avea să se mărite, părinții ei vitregi nici n-au încurajat-o în astfel de mofturi sociale. Așa că era destul de nepregătită pentru balurile mascate și serbările date în palatele din Salerno, iar când era obligată să se ducă, stătea mai mult în spatele câte unui stâlp, supărată și stânjenită deopotrivă.

Prin urmare, această invitație o alarmă, la fel ca pe vremuri. Primul gând a fost să găsească o scuză și să refuze.

– Trebuie să mă sfătuiesc cu maestrul Simon.

Simon era însă la castel, închis într-o încăpere cu evreii, încercând să afle care dintre datornicii lui Chaim ar fi putut să-i dorească moartea.

– Ar zice că trebuie să mergeți, i-a spus Gyltha.

Probabil că așa ar zice: aproape toți cei pe care-i suspectau se întâlneau sub un singur acoperiș, limbile se dezleagă la băutură și ar fi un bun prilej să afle cine ce știe despre celălalt.

– Trimite-l totuși pe Ulf la castel ca să-l întrebe.

Adevărul e, acum că se gândea mai bine, că și ea ar fi vrut să meargă. Moartea se așternuse peste zilele petrecute de ea la Cambridge odată cu apariția copiilor uciși, dar plutea și deasupra unora dintre pacienții ei: micuțul care tușea făcuse pneumonie; cel cu malarie murise; la fel și cel cu piatra la rinichi; și o lăuză adusă prea târziu. Succesele Adeliei – amputarea, convulsiile, hernia – nici nu mai contau în fața atâtor eșecuri.

Ar fi bine ca, măcar o dată, să mai vadă și oameni vii, sănătoși și veseli. Și, ca de obicei, se putea ascunde undeva, în fundal; nici n-o să fie băgată în seamă. „În fond, se gândi ea, o petrecere la Cambridge n-are cum să se compare cu cele atât de sofisticate de la Salerno. Așa că n-ar trebui să mă tem de ceva ce nu poate fi decât o serbare bucolică."

Și mai ales voia să facă baie. Dacă ar fi știut că așa ceva e posibil, ar fi cerut până acum; se gândise însă

că pregătirea unei băi face parte dintre numeroasele lucruri cu care Gyltha nu prea era obișnuită.

Oricum, n-avea încotro; Gyltha și cele două Matilde erau foarte hotărâte. Nu prea aveau timp: o astfel de petrecere, care putea dura șase-șapte ore, începea la prânz.

Așa că a fost dezbrăcată și băgată în butoi. Apoi au turnat în apă și leșie de spălat, împreună cu o mână de cuișoare. Au frecat-o cu o piatră de baie până au jupuit-o aproape, apoi i-au atacat părul cu și mai multă leșie și cu o perie, după care l-au clătit cu apă cu levănțică.

După ce au scos-o din butoi, au învelit-o într-o pătură și i-au băgat capul în cuptorul de pâine.

Părul ei a fost o dezamăgire. După ceea ce se vedea de sub scufia sau boneta pe care o purta mereu, se așteptaseră la mai mult; de obicei și-l tăia cu foarfeca până la umeri.

– Culoarea-i bună, mormăi Gyltha.

– Dar e prea scurt, obiectă Matilda B. Trebuie să i-l punem în fileu.

– Fileul costă.

– Nici nu știu dacă merg, țipă Adelia din cuptor.

– Ba te duci.

Bine. Încă îngenuncheată în fața cuptorului, le spuse femeilor să ia bani din tașca ei. Aveau destui; lui Simon i se dăduse o scrisoare de credit pentru bancherii negustori din Lucca, aceștia vând agenți în Anglia, și lua de la ei bani pentru amândoi.

– Și dacă mergeți la piață, adăugă ea, ar trebui să vă cumpărați și niște rochii noi. Luați niște coți din cel mai bun camlot pentru voi.

– E bun și inul, răspunse scurt Gyltha încântată.

Erau atât de binevoitoare, încât se rușină că ele erau îmbrăcate sărăcăcios, în timp ce ea era plină de strălucire.

Adeliei i-a fost apoi scos capul din cuptor, i-au pus cămașa și rochia de pe dedesubt și au așezat-o pe un taburet ca să-i perie părul până l-au făcut strălucitor ca aurul alb. Au cumpărat fileu de argint pe care l-au prins în ace peste cozile date după urechi. Femeile se ocupau încă de ea când a sosit Simon.

Când o văzu, își miji ochii.

– *Da*. Da, da, da...

Ulf rămăsese cu gura căscată.

Stingherită, Adelia izbucni supărată.

– Atâta tărăboi și nici nu știu dacă mergem.

– Să nu mergem? Domniță dragă, dacă orașul Cambridge nu te va vedea așa cum arăți acum, va plânge și cerul. Nu mai cunosc decât o femeie atât de frumoasă, și aceea se află la Neapole.

Adelia îi zâmbi. Omulețul acesta subtil știa că-i face plăcere să audă un compliment, numai dacă acesta e făcut fără intenții ascunse. Întotdeauna avea grijă să aducă vorba și despre soția lui, pe care o adora, nu numai pentru a arăta că el e „teritoriu interzis", ci și pentru că ea, Adelia, era pentru el „teritoriu interzis". Orice altceva ar fi compromis o relație care

era atât de strânsă de nevoie. Iar așa, puteau fi camarazi, el respectându-i profesia, iar ea pe a lui.

„Și era drăguț din partea lui, își zise Adelia, s-o considere egală cu soția sa în care vedea încă, cu ochii minții, fecioara zveltă, cu tenul ca fildeșul, cu care se căsătorise la Neapole acum douăzeci de ani, deși, după nouă nașteri, respectiva doamnă nu mai era, probabil, la fel de subțire cum fusese."

În această dimineață, Simon era triumfător.

– În curând suntem acasă, îi spuse. Nu vreau să spun prea multe până nu descopăr documentele necesare, dar *există* copii ale însemnărilor arse. Nu se putea să nu existe. Chaim le-a depus la bancherii săi și, pentru că sunt foarte multe – se pare că a dat bani cu împrumut în toată Anglia de Est –, le-am dus la castel ca să mă ajute sir Rowley să le cercetez.

– Oare e înțelept să faci asta? întrebă Adelia.

– Cred că ca, cred că da. Omul acesta e foarte priceput la contabilitate și la fel de dornic ca și noi să descopere cine ce îi datora bani lui Chaim și cine a regretat atât de tare acest lucru încât să-l vrea mort.

– Hm.

Nu avea de gând să asculte bănuielile Adeliei; Simon credea că știe ce fel de om e sir Rowley, indiferent că era cruciat sau nu. Și-a pus repede cele mai bune haine ca să fie pregătit pentru Grantchester și se întoarse din nou la castel.

Dacă ar fi fost după ea, Adelia și-ar fi pus pe deasupra rochia gri, ca să se asorteze cu strălucirea

mătăsii de culoarea șofranului a rochiei purtate pe dedesubt, care s-ar fi văzut doar la piept și la mâneci.

Matildele însă au ales unicul obiect demn de atenție din garderoba ei, și anume o rochie de brocart în culorile toamnei, iar Gyltha, după o scurtă ezitare, a fost de acord cu ele. I-au tras-o ușor peste coafură. Au fost aleși pantofii brodați cu fir de argint de Margaret și i-au fost puși după ce i-au tras mai întâi ciorapii noi.

Cele trei arbitre s-au dat înapoi ca să vadă rezultatul.

Matildele au dat din cap și au aplaudat. Gyltha a glăsuit însă.

– Bag sama c-o să fie bine, ceea ce se apropia destul de mult de o hiperbolă.

Aruncând o privire scurtă imaginii ei reflectate în oala de pește, lustruită, dar neregulată, Adelia a văzut ceva care semăna cu un măr deformat, dar s-a alăturat, evident, părerii celorlalte.

– Ar trebui să fie și un paj care să stea în spatele doftorului la petrecere, spuse Matilda B. Șerifu' și ăilalți iau totdeauna câte-un paj care să stea în spatele scaunelor lor. Ca să le prindă pârțurile, așa zice mama.

– Paj, ai?

Ulf, care se holbase la Adelia fără să fi închis deloc gura, și-a dat seama că patru perechi de ochi s-au oprit asupra lui. O luă la fugă.

Vânătoarea și lupta care au urmat au fost teribile. Urletele lui Ulf au atras vecinii care credeau că un

alt copil se află în pericol de moarte. Adelia, care stătea mai în spate ca să nu fie stropită de furtuna din butoi, râdea de nu mai putea.

S-au mai cheltuit niște bani, de această dată la prăvălia lui Ma Mill, unde au găsit, printre alte țoale, o tunică veche, dar trainică, care avea aproape mărimea potrivită, și care a reacționat bine la frecarea cu oțet. Îmbrăcat în ea, și cu părul ca paiul pieptănat în jurul feței ca o ceapă murată, lucitoare și nemulțumită, Ulf a trecut și el examenul.

Mansur însă i-a eclipsat pe amândoi. Un *agal*[1] aurit îi fixa pe cap *kaffiyeh*-ul lung și ușor din mătase, care cădea peste veșmântul alb și lung din stofă. Un pumnal bătut în pietre prețioase îi lucea la cingătoare.

– Oh, fiu al Amiezii, spuse Adelia înclinându-se, *Eeh l-Halaawa di!*

Mansur își înclină și el capul, dar nu-și lua ochii de la Gyltha, care scormonea cu un vătrai în foc, cu fața întoarsă spre ei.

– Gătit ca un pom înflorit, spuse ea.

„Oho, *ho-ho-ho*", făcu Adelia în gând.

Erau multe lucruri care te făceau să zâmbești la această recepție: pretenția de maniere elegante, adunarea de bonete, săbii și mănuși purtate de oaspeții ale căror încălțări și veșminte erau pline de noroi de la drumul pe râu – aproape toți cei din oraș veniseră

[1] Bandă răsucită care susține *kaffiyeh*-ul purtat de arabi (n. tr.).

cu luntrile împinse cu prăjina –, folosirea strictă a titlurilor de cei care se cunoșteau și erau apropiați de ani de zile, inelele de pe degetele femeilor, îngroșate de la facerea brânzei în lăptăriile din gospodăriile proprii.

Dar erau și multe de admirat. Cât de plăcut era să fii salutat la ușa boltită, cu șevroane normande cioplite, de însuși sir Joscelin, în loc să fii anunțat de un majordom cu baston din fildeș și cu nasul pe sus. Să ți se servească într-o zi răcoroasă vin cald cu arome, în loc de vin de la gheață. Să simți mirosul cărnii de oaie, vită și porc care sfârâie pe țepușe în curte, în loc să te prefaci, și tu, și gazda, ca în Italia, că mâncarea s-a făcut așa, cât ai bate din palme.

Oricum, cu Ulf încruntat și cu Paznic pe lângă picioarele ei, în timp ce cățelușii altor doamne erau purtați în brațe de pajii care le serveau, Adelia nu era în măsură să se arate înfumurată.

Bineînțeles că prestigiul lui Mansur a crescut în ochii celor de acolo, iar îmbrăcămintea și statura sa au captat imediat atenția. Sir Joscelin l-a întâmpinat cu un salut grațios și un *As-salaamu-alykum*.

Problema stiletului a fost, de asemenea, rezolvată cu delicatețe.

– Pumnalul nu e armă, i-a spus sir Joscelin portarului care se lupta să-l tragă de la cingătoarea lui Mansur și să-l pună laolaltă cu săbiile musafirilor. E doar un obiect de podoabă pentru domni ca acesta, după cum noi, cruciații, prea bine știm.

Apoi se întoarse spre Adelia, înclinându-se, și o rugă să-i traducă bunului doctor scuzele sale pentru întârzierea cu care au fost făcute invitațiile.

– Mă temeam că distracțiile noastre rustice îl vor plictisi, dar starețul Geoffrey m-a asigurat că nu e așa.

Deși a fost întotdeauna foarte politicos cu ea, chiar și atunci când a crezut-o probabil o târfă de pe alte meleaguri, Adelia și-a dat seama că Gyltha a dus vorba că asistenta doctorului e o femeie virtuoasă.

Stareța i-a întâmpinat banal și s-a arătat lipsită de interes, dar a fost foarte surprinsă văzând cum îi salută cavalerul ei atât pe Mansur, cât și pe Adelia.

– Ai de-a face cu oamenii ăștia, sir Joscelin?

– Bunul doctor i-a salvat piciorul, și poate chiar și viața, omului care se ocupă de acoperișuri, Sfinția Ta.

– Fată dragă, fată dragă. Starețul Geoffrey o strânse atât de tare de braț că aproape o dezechilibră. Ce frumoasă ești! *Nec me meminisse pigebit Adeliae dum memor ipse, dum spiritus hos regit artus.*

Îi zâmbi. Îi fusese dor de el.

– Vă simțiți bine, părinte stareț?

– Mă piș ca un cal, mulțumesc, îi răspunse și se aplecă spre urechea fetei ca să-l audă în zumzetul discuțiilor. Cum merge cercetarea?

Uitaseră să-l informeze. Au reușit să ajungă unde-au ajuns cu investigația datorită acestui om, dar au fost atât de ocupați.

– Ne-am apropiat și sper să ne apropiem și mai mult astă-seară. Pot să vă spun mâine totul? Mai ales că vreau să vă întreb despre...

La doi metri distanță stătea însă chiar perceptorul în persoană și se uita la ei peste capetele celorlalți. Își făcu loc spre ea; i se păru că mai slăbise.

– Domniță Adelia, o salută aplecându-se.

Îi răspunse printr-o înclinare a capului.

– Maestrul Simon e cu dumneata?

– Mai întârzie la castel, îi răspunse, făcându-i conspirativ cu ochiul. Eu a trebuit să-i însoțesc aici pe șerif și pe doamna lui, așa că am fost silit să-l las cu cercetările pe care le face. M-a rugat să vă spun că vine mai târziu. Pot să-ți spun...

Dar vorbele-i fură întrerupte de sunetul unei trompete. Urmau să ia masa.

Starețul Geoffrey se alătură procesiunii, flancat într-o parte de Adelia, pe care o conducea, iar în cealaltă, de Mansur. Acolo însă fură nevoiți să se despartă: el stătea la masa principală, așezată pe podiumul care se afla într-un capăt; ea și Mansur urmau să ocupe locuri mai modeste. Era curioasă să vadă unde vor fi acestea: se vedea clar că atât gazdele, cât și oaspeții erau preocupați de respectarea rangurilor.

Adelia asistase la scene în care mătușa ei din Salerno aproape leșina de teamă să nu așeze la masă oaspeții de rang înalt într-o ordine care i-ar fi putut ofensa de moarte. Teoretic, regulile erau clare: prințul

era înaintea arhiepiscopului, episcopul înaintea contelui, baronul feudei locale înaintea baronului oaspete și așa mai departe, până la ultimul cuvânt. Dar, să zicem, că un ambasador, care era înaintea unui baron oaspete, era nunțiu papal: unde trebuia așezat? Și dacă arhiepiscopul era supărat pe prinț, cum se întâmpla atât de des? Sau invers? Ceea ce se întâmpla și mai des. O insultă fără intenție ducea adesea la bătăi și la vrajbă. Iar vinovată era întotdeauna biata gazdă.

Acest lucru o tulbura până și pe Gyltha, a cărei onoare era implicată prin reprezentanți. Fusese și ea chemată în seara respectivă la bucătăriile de la Grantchester ca să prepare bunătățile sale cu țipari.

– Stau să văd și dacă sir Joscelin vă pune pe vrunu' după solniță, atunci ăsta-i ultimu' butoi cu țipari ce-l mai vede de la mine.

Când a intrat, Adelia a zărit capul Gylthei itindu-se curios de după o ușă.

Simțea încordarea, vedea ochii privind în stânga și în dreapta, în timp ce maestrul de ceremonii al lui sir Joscelin conducea oaspeții la locurile lor. Cei de rang inferior, în special cei ridicați prin propriile mijloace, ale căror ambiții depășeau dreptul pe care l-ar fi avut prin naștere, erau la fel de sensibili ca și cei de rang înalt, ba chiar îi depășeau.

Ulf făcuse deja niște cercetări.

– El e aici mai în față și tu ești acolo, mai în spate, spuse el, arătând cu degetul înainte și înapoi între Adelia și Mansur.

Și i se adresă lui Mansur ca și cum ar fi vorbit cu un copil, așa cum făcea de obicei.

– Tu. Șezi. Aici.

Sir Joscelin a fost generos, își zise Adelia, ușurată de dragul Gylthei, dar și al ei însăși; Mansur devenea foarte sensibil când era vorba de demnitatea lui și avea un pumnal la cingătoare, chiar dacă era doar un obiect de podoabă. Și chiar dacă n-a fost pus la masa principală împreună cu gazdele, cu starețul, șeriful și celelalte mărimi, și nici nu se aștepta să fie, era foarte aproape de aceasta, la una din mesele lungi care flancau marea sală. Călugărița cea tânără și drăguță care-i dăduse voie Adeliei să se uite la oasele Sfântului Peter cel Mic stătea în stânga lui. Roger din Acton, mai puțin încântat, fusese așezat în fața lui Mansur.

„Pentru plasarea perceptorului s-au gândit probabil foarte mult", își zise ea. Deși nepopular prin ocupația sa, era totuși omul regelui, și, pe moment, mâna dreaptă a șerifului. Sir Joscelin nu voia să riște cu sir Rowley Picot, așa că-l pusese lângă soția șerifului, pe care o făcea să râdă.

Iar ea, Adelia, femeie, asistenta doctorului, cea care-i prepara poțiunile, și străină pe deasupra, se trezi la cealaltă masă lungă laterală, mai spre coada ei, însă totuși cu câteva poziții înainte de solnița bogat împodobită care marca separarea dintre oaspeți și șerbii ce fuseseră și ei aduși ca să se împlinească porunca Domnului ca și săracii să fie hrăniți. Iar cei și mai

săraci erau adunați în curte, în jurul unui cazan mare, așteptând resturile.

În dreapta îl avea pe vânătorul Hugh, cu figura impasibilă ca de obicei, deși s-a înclinat în fața ei destul de curtenitor. La fel și omulețul pe care nu-l cunoștea, care și-a ocupat locul din dreapta.

Era nefericită că fratele Gilbert a fost așezat exact în fața ei. Și el la fel.

Au fost aduse platourile din lemn cu pâine și părinții au început imediat să-și plesnească peste mâini copiii care se întindeau să rupă câte o bucățică, pentru că urmau multe alte lucruri înainte de a se aduce și mâncarea. Sir Joscelin trebuia să facă jurământul de credință către seniorul său, stareța Joan, și a îngenuncheat să-i prezinte darul, șase porumbei albi ca laptele într-o cușcă aurită.

Starețul Geoffrey a spus rugăciunea de binecuvântare. Trebuiau umplute cupele de vin ca să închine în memoria lui Thomas de Canterbury și a noului chemat în slavă, micul Peter din Trumpington, pentru care se și organizase ospățul.

Un țipăt tăie însă murmurele pline de respect.

– Necredinciosul își bate joc de sfinții noștri. Roger din Acton arăta cu mânie triumfătoare înspre Mansur. Bea apă.

„Adelia închise ochii. Doamne, ajută să nu-l înjunghie pe porcul ăsta."

Mansur însă stătea calm și își bea mai departe apa. Sir Joscelin a fost acela care l-a pus la punct și s-a făcut auzit în toată sala:

– Credința acestui domn nu-i îngăduie să bea, maestre Roger. Îți sugerez să-i urmezi exemplul.

Minunat. Acton se prăbuși pe banchetă. Părerea Adeliei despre sir Joscelin era din ce în ce mai bună.

„Nu te lăsa totuși impresionată, își spuse. *Memento mori*, adică nu uita de moarte. Poate că el e ucigașul; e cruciat. Ca și perceptorul."

Și mai era încă un bărbat, așezat la masa principală; sir Gervase îi urmărise fiecare pas de când pășise în sală.

Tu ești?

Adelia era acum sigură că bărbatul care a omorât copiii participase la cruciadă. Nu numai pentru că aflase că bomboana pe care o găsise în părul fetei ucise era o jujubă arabă, dar pauza dintre atacul asupra oilor și cele asupra copiilor coincidea exact cu perioada în care orașul Cambridge a răspuns chemării lansate de statele cruciate și și-a trimis o parte din bărbați acolo.

Problema era că au fost plecați prea mulți...

– Cine a lipsit din oraș în anu' cu furtuna a mare? a întrebat Gyltha când a apelat la ea. Păi, fata lu' Ma Mill cu marchitanu' ăla...

– Bărbați, Gyltha, bărbați.

– A, păi o grămadă de tineri. Ia să văd. Abatele de Ely, chemat de țară să se facă omu' Crucii. Prin

„țară", Gyltha înțelegea „comitat". Și cred că vro câteva sute cu lordu' Fitzgilbert în Țara Sfântă.

A fost un an prost, i-a spus Gyltha. Furtuna cea mare distrusese recoltele, revărsarea de ape a măturat oameni și case; până și liniștitul Cam s-a umflat plin de furie. Dumnezeu și-a arătat mânia față de păcatele locuitorilor comitatului Cambridge. Doar o cruciadă împotriva dușmanilor Săi L-ar fi putut împuna.

Lordul Fitzgilbert, care căuta pământ în Siria în locul domeniilor sale inundate, a ridicat stindardul lui Hristos în piața din Cambridge. S-au strâns în jurul lui tineri care s-au văzut cu mijloacele de trai distruse de furtună, oameni ambițioși, aventurieri, petițori respinși și soți cu neveste cicălitoare. Tribunalele le-au dat criminalilor posibilitatea de a alege între a se duce la închisoare sau a urma drumul Crucii. Păcatele spuse în șoaptă preoților la spovedanie erau iertate dacă răufăcătorul pleca în cruciadă.

Așa că a plecat o mică armată.

Lordul Fitzgilbert s-a întors conservat într-un coșciug și acum odihnește în capela familiei, sub o efigie de marmură cu imaginea sa, reprezentat cu picioarele încrucișate ca un cruciat. Unii au ajuns acasă și au murit de bolile pe care le contractaseră și odihnesc în morminte mai puțin slăvite, cu o simplă sabie cioplită în piatra de deasupra. Alții au rămas simple nume pe o listă mortuară făcută de supraviețuitori. Unii au găsit în Siria un trai mai bun și mai bogat și au ales să rămână acolo.

Iar alții s-au întors și și-au reluat vechile ocupații, așa că, după părerea Gylthei, Adelia și Simon trebuiau acum să țină sub observație doi vânzători, câțiva șerbi, un fierar și spițerul de la care cumpăra doctorul Mansur leacuri, dar și pe fratele Gilbert și pe canonicul cel tăcut care-l însoțiseră pe starețul Geoffrey în pelerinaj.

– Fratele Gilbert a fost în cruciadă?

– Da. Da' nici nu-i bine să-i bănuiți numa' pe ăi de-a venit bogați ca sir Joscelin și sir Gervase, spuse Gyltha neîndurătoare. Mulți ia bani cu împrumut de la evrei, puțini bani, da' pentru ei îs mulți că nu pot plăti dobândă. Și nici nu-i sigur că ăla de strigă să-i spânzure pe evrei e tot unu' cu ăl de-a omorât copiii. Că-s tare mulți care vor gâtul evreilor în laț și-și mai zic creștini.

Copleșită de dimensiunea problemei, Adelia se strâmbase în fața logicii menajerei, chiar dacă admitea că nu putea s-o contrazică.

Așa că acum, uitându-se în jur, nu trebuia să asocieze bogăția evidentă a lui sir Joscelin cu nicio semnificație sinistră. Probabil că a dobândit-o în Siria, și nu prin Chaim evreul. Și categoric această bogăție a transformat o gospodărie saxonă într-un conac din piatră foarte frumos. Sala enormă în care mâncau avea un acoperiș nou cioplit, mai frumos decât toate cele văzute în Anglia. Din galeria de deasupra podiumului se revărsa muzica interpretată cu multă măiestrie la flaut, de orgă, vielă și flaut.

Tacâmurile personale grosolane, pe care oaspeții și le aduceau de obicei când erau invitați, deveniseră inutile pentru că în dreptul fiecărui loc se aflau câte o furculiță și un cuțit. Farfurioarele și castronelele de spălat pe mâini de pe masă erau splendide, din argint, iar șervetele din damasc.

Își exprimă cu voce tare admirația. Hugh, vânătorul, se mulțumi să dea din cap. Omulețul din stânga îi răspunse însă.

– Ar fi trebuit să vedeți cum era mai demult, un hambar plin de cari, gata să cadă, asta pe vremea lu' sir Tibault, tata lu' Joscelin. Bătrânu' era o brută, Dumnezeul să-l hodinească, că a băut pân-a murit. N-am dreptate, Hugh?

– Fiu-i altfel, mormăi Hugh.

– Asta așa-i. Diferit precum creta de brânză. A ridicat din nou locu' ăsta. A folosit bine auru'.

– Aurul? întrebă Adelia.

Interesul ei îl făcu să se ambaleze.

– Așa mi-a zis. „E aur în țările cruciate, jupâne Herbert", mi-a spus el. „Din belșug, jupâne Herbert." Că vedeți, eu sunt cizmaru' lui și un bărbat nu-și minte cizmaru'.

– Și sir Gervase s-a întors cu aur?

– Și mai mult, așa se zice, da' el nu-i așa cheltuitor.

– Au făcut rost de aur împreună?

– Asta nu mai știu. Probabil. Îs aproape nedespărțiți. Aș zice că-s ca David și Ionatan.

Adelia se uită spre masa principală la David și la Ionatan, arătoși, siguri pe ei, discutând peste capul stareței.

Și dacă sunt *doi* ucigași, de comun acord... Nu-i trecuse prin minte, deși ar fi trebuit.

– Au neveste?

– Gervase, da, o amărâtă căreia-i curg balele și stă acasă. Cizmarul era fericit să arate că știe atâtea despre cei doi mari bărbați. Sir Joscelin, el acuma umblă după fata baronului de Peterborough. Bună potrivеală.

Sunetul de corn curmă toate discuțiile. Oaspeții se ridicară. Se aducea mâncarea.

La masa principală, mai înaltă, Rowley Picot își freca genunchiul de cel al nevestei șerifului, făcând-o astfel fericită. De asemenea, îi făcu cu ochiul tinerei călugărițe așezate la o masă de mai jos, făcând-o să roșească, dar își îndrepta cel mai mult privirea spre domnița doctor, care stătea acolo jos, printre postăvari și pietrari. Frumos îmbăiată, asta-i sigur. Pielea albă și catifelată îi era ascunsă sub corsajul de culoarea șofranului, îmbiindu-l parcă să-l pipăie. Îl frigeau degetele. Și nu numai: părul strălucitor arăta că era blondă peste tot...

„A naibii târfa – sir Rowley se scutură din reveria lubrică – descoperă prea multe, și ea și maestrul Simon, și se bazează pe arabul ăsta mare ca să-i apere, un eunuc, pentru numele lui Dumnezeu."

„La naiba, își zise Adelia, tot mai este."

Pentru a doua oară, sunetul cornului anunțase aducerea din bucătărie a încă unui fel, condus de maestrul de ceremonii. Farfuriile și mai-mari, încărcate cu munți de mâncare, cărate fiecare de câte doi bărbați, fură salutate cu chiote de mesenii veseli. Care se veseleau și mai mult.

Resturile primului fel fuseseră înlăturate. Platourile pătate de sos au fost puse într-o roabă și scoase în curte, unde bărbați, copii și femei în zdrențe așteptau să le fie aruncate.

– *Et maintenant,* domnilor, *mesdames...* Era bucătarul-șef. Vânat *en furmety* jeleu. *Porcelle farcé enforcé.* Pokokkye. Heringi. Vânat *rosté. Byttere trufée. Pulle endoré. Freyes brun avec Leche Lumbarde. A soltelle.*

Franceză normandă pentru mâncare normandă.

– Asta-i în limba francilor, îi explică amabil jupânul Herbert, cizmarul. Sir Joscelin a adus bucătar din Franța.

„Mai bine s-ar întoarce acolo. E destul, destul."

Se simțea ciudat.

De la început, a refuzat vinul și a cerut apă fiartă, cerere care l-a surprins pe servitorul cu carafa de vin, și nu i-a fost îndeplinită. Convinsă de jupânul Herbert că miedul oferit ca alternativă la vin și la bere e o băutură inofensivă, și fiindu-i sete, a golit câteva căni.

Și tot îi era sete. Îi făcea semne disperate cu mâna lui Ulf să-i aducă niște apă din carafa lui Mansur, dar n-o vedea.

Cel care i-a răspuns, tot printr-un semn cu mâna, a fost Simon din Neapole. Abia intrase și s-a înclinat adânc în fața stareței Joan și a lui sir Joscelin, scuzându-se pentru întârziere.

„A aflat ceva", își zise Adelia îndreptându-se. După felul în care mergea, își dădea seama că, de această dată, întâlnirea cu evreii a fost fructuoasă. Îl văzu discutând agitat cu perceptorul la capătul mesei principale, după care nu-l mai văzu. Se așezase la locul lui de la masă, mult mai în față, pe aceeași parte ca și ea.

Păunii morți de o săptămână își etalau cozile pe platouri, iar purcelușii de lapte bine rumeniți sugeau triști merele dintre fălci. Ochiul unui buhai-de-baltă fript, care ar fi arătat mult mai bine nefript, printre trestiile din mlaștini, acolo unde-i era locul, o privea acuzator.

Adelia își ceru în gând scuze. „Îmi pare rău. Îmi pare rău că ți-au umplut fundul cu trufe."

Văzu din nou figura Gylthei itindu-se la ușa dinspre bucătărie. Se îndreptă din nou în scaun. „Nu te fac de râs, nu, nu."

Pe masă, în fața ei, apăru un platou curat, cu vânat într-o fiertură de grâu. Alături, pe o farfurioară, se afla jeleul. Probabil din coacăze.

– Eu vreau salate, spuse ea fără nicio speranță.

Porumbeii stareței scăpaseră din colivie și, împreună cu vrăbiile de pe căpriori, umpleau mesele de dedesubt cu gălnat.

Fratele Gilbert, care nu le băgase deloc în seamă pe călugăriţele între care stătea, se aplecase peste masă şi se holba, în schimb, la Adelia.

– Cred c-ar trebui să-ţi fie ruşine să-ţi arăţi părul, domniţă.

– De ce?

– Ar fi mai bine să-ţi ascunzi zulufii sub un văl, să te îmbraci în haine de doliu şi să nu te îngrijeşti de cum arăţi. Oh, fiică a Evei, înveşmântă-te în haina pocăinţei pe care trebuie s-o poarte femeile din pricina ruşinii Evei, al cărei păcat a dus la decăderea rasei omeneşti.

– N-a fost vina ei, spuse călugăriţa din stânga bărbatului. Decăderea rasei omeneşti n-a fost din vina ei. Şi nici dintr-a mea.

Era o femeie slabă, cam de vârstă mijlocie, şi băuse zdravăn, la fel ca şi fratele Gilbert. Adeliei îi plăcu cum îl luă în râs.

Călugărul se întoarse spre ea.

– Linişte, femeie. Te iei în gură tocmai cu Sfântul Tertullian. Tu, din casa ta de destrăbălate.

– Hm, făcu călugăriţa şi chicoti bucuroasă, noi avem un sfânt mai bun decât voi. Voi n-aveţi decât degetul mare de la picior al Sfintei Etheldreda.

– Noi avem o bucată din Sfânta Cruce, urlă fratele Gilbert.

– Şi cine n-are? răspunse călugăriţa de pe partea dreaptă.

Fratele Gilbert coborî de pe calul lui cel înalt în sângele și tina câmpului de luptă.

– Mai rămâne un rahat din Sfântul Peter cel Mic al vostru când vine arhidiaconul să vă cerceteze mănăstirea, târfă ce ești. Și-o să vină. Știu eu ce se întâmplă la Sfânta Radegund – trândăvie, nu țineți sfintele slujbe, bărbați în chilii, partide de vânătoare, duceți provizii pe râu în sus la pustnicele voastre, nici nu vreau să mă gândesc. Știu eu.

– Da, ducem provizii. De această dată era călugărița din dreapta lui Gilbert, care era pe atât de dolofană pe cât era surata ei întru Domnul de slabă. Dacă mă duc după aia în vizită la mătușica, unde-i baiul?

În capul Adeliei răsună de câteva ori vocea lui Ulf. *Sora Grasa cu mâncare la pustnice, ia uite-o cum mai gâfâie.* O privi cu mai multă atenție pe călugăriță.

– Te-am văzut, îi spuse fericită. Te-am văzut cum împingeai barca pe râu în sus.

– Pun rămășag că n-ai văzut-o și venind în jos. Fratele Gilbert spumega de furie. Stau pe-afară toată noaptea. Sunt destrăbălate și pline de pofte trupești. Într-o casă cumsecade ar fi biciuite până la sânge, dar stareța lor unde e? La vânătoare.

„Un om care urăște, își zise Adelia. Un om plin de ură. Și cruciat." Se aplecă peste masă.

– Îți plac jujubele, frate Gilbert?

– Ce? *Ce?* Nu, mi-e silă de dulciuri.

Și se întoarse cu spatele la ea ca să continue acuzațiile la adresa mănăstirii Sfânta Radegund.

O voce calmă, tristă, din dreapta Adeliei spuse:

– Lui Mary a noastră îi plăceau dulciurile.

Lacrimile curgeau pe obrajii lui Hugh vânătorul și cădeau în mâncare.

– Nu plânge, îi spuse ea, nu plânge.

– Îi era nepoată, îi șopti cizmarul din stânga. Micuța Mary a fost ucisă. Fetița surorii lui.

– Îmi pare rău. Adelia își puse mâna pe a vânătorului. Îmi pare tare rău.

Ochii înlăcrimați, albaștri și nesfârșit de triști se uitară într-a ei.

– Îl prind eu. Îi smulg ficații.

– O să-l prindem amândoi, îi spuse și se enervă pentru că vorbăria fratelui Gilbert trebuia să-i deranjeze tocmai într-un asemenea moment.

Se întinse peste masă și-i dădu călugărului un ghiont în piept.

– Nu *Sfântul* Tertullian.

– Ce?

– Tertullian. Pe care l-ai pomenit mai înainte. N-a fost sfânt. Crezi c-a fost sfânt? N-a fost. S-a lepădat de Biserică. A fost... spuse ea cu grijă, eretic. Asta a fost. Și a îmbrățișat montanismul[1] și prin... urmare n-a fost niciodată canonizat.

Călugărițele nu-și mai încăpeau în piele.

---

[1] Mișcare fondată în secolul al II-lea de teologul grec Montanus, care propovăduia ascetismul și submina ierarhia bisericească (n. tr.).

– N-ai știut, nu? întrebă cea slabă.

Răspunsul fratelui Gilbert a fost acoperit de un alt sunet de trompetă care anunța aducerea la masa principală a încă unui fel de mâncare.

– *Blaundersorye*, gutui în *comfyte*, *ploier en* miel, *pertyche*, ruladă, *petyperneux*...

– Ce înseamnă petiperno? întrebă vânătorul, care plângea încă.

– Ouă micuțe pierdute, îi răspunse Adelia și începu și ea să plângă fără a se putea stăpâni.

Cu acea parte din creier care nu fusese încă definitiv pierdută în lupta cu miedul, s-a ridicat în picioare și s-a dus la un bufet pe care se afla o carafă cu apă. O apucă strâns și se îndreptă cu ea spre ușă, urmată de Paznic.

Perceptorul o privi ieșind.

În grădină erau deja câțiva oaspeți. Bărbații stăteau contemplativi cu fața la copaci, iar femeile își căutau câte un loc liniștit ca să se lase pe vine. Cei mai modești făceau o coadă cam agitată la băncile cu găuri de mărimea fundului, ascunse în spatele unui paravan, așezate din ordinul lui sir Joscelin peste pârâul ce se varsă în Cam.

Bând cu furie din carafă, Adelia rătăci peste tot, trecu pe lângă grajduri și simți mirosul liniștitor al cailor, pe lângă coliviile unde păsări răpitoare cu glugi pe cap visau să atace și să ucidă. Era lună. Era iarbă, o livadă...

Perceptorul o găsi adormită sub un măr. Când a întins mâna, o siluetă mică, întunecată și urât mirositoare de lângă ea și-a ridicat capul, iar o alta, mult mai înaltă, cu pumnal la cingătoare, a ieșit din umbră.

Sir Rowley le arătă amândurora mâinile goale.

– Cum să-i fac rău?

Adelia deschise ochii, se ridică în capul oaselor și-și duse mâna la frunte.

– Tertullian n-a fost sfânt, Picot, îi spuse ea.

– Chiar mă-ntrebam. Se lăsă pe vine lângă ea. I-a spus pe nume ca și cum ar fi fost prieteni vechi – se sperie de plăcerea pe care i-o produse acest lucru. Ce ai băut?

Adelia se concentră.

– Era galben.

– Mied. Ai nevoie de o constituție saxonă ca să supraviețuiești miedului. O ridică în picioare. Hai! Trebuie să dansezi ca să-ți treacă.

– Nu dansez. Mergem să-l pocnim pe fratele Gilbert?

– M-ar tenta, dar cred că vom dansa doar.

Mesele fuseseră scoase din sală. Muzicanții delicați din galerie coborâseră pe podium, unde se transformaseră în trei bărbați zdraveni și transpirați: unul cânta la toba mică, iar doi la scripcă. Unul din ei striga pașii și urla atât de tare încât acoperea țipetele, râsetele, bătăile din picior și vârtejul din sala devenită acum ring de dans.

Perceptorul o trase pe Adelia înăuntru.

Nici urmă din disciplina, prinderea delicată a mâinii, complexitatea dansului pe vârful picioarelor întâlnite în înalta societate din Salerno. Locuitorii din Cambridge nu aveau timp să ia lecții în arta Terpsichorei; ei dansau pur și simplu. Neobosiți, fără încetare, transpirați și viguroși, cu mare bucurie, mânați de zeii lor sălbatici ancestrali. O ezitare ici-colo, un pas greșit, ce conta? Mergem mai departe, dans, dans. „Bateți." Piciorul stâng în stânga, dreptul bate lângă el. „Spate în spate." Prinde fusta și ridic-o puțin. Zâmbește. „Umărul drept lângă umărul drept." „Roată cu stângul, hei." „Drept, hei." „Colț". „Intercalare, domnilor și doamnelor, *intercalare,* loazelor." „Acasă."

Torțele pâlpâiau în suporturi ca niște focuri de jertfă. Din stuful strivit de pe jos urca un miros de verde crud. Nu aveai vreme să-ți tragi sufletul, acesta e „Sfada cailor", spate, cerc, la mijloc, pe sub boltă, încă o dată, încă o dată.

Miedul din trup i s-a evaporat și i-a luat locul beția mișcării colective. Fețele strălucitoare apăreau și dispăreau, mâini lunecoase le apucau pe-ale Adeliei, o legănau; sir Gervase, un necunoscut, jupân Herbert, șeriful, călugărul, perceptorul, din nou sir Gervase, care a legănat-o atât de tare, încât s-a speriat c-o să-i dea drumul și că n-o să se mai oprească până în perete. La mijloc, sub boltă, galop, intercalare.

Viniete îi treceau o clipă prin fața ochilor, apoi dispăreau. Simon care-i făcea semn că pleacă, dar cu

un zâmbet – tocmai era învârtită foarte iute de sir Rowley în acel moment – ce-i dădea de înțeles că ea trebuie să rămână și să se distreze. O stareță înaltă și un Ulf mititel se roteau ținându-se de mâini. Sir Joscelin vorbind foarte serios cu călugărița cea mititică, în timp ce se îndreptau, spate-în-spate, spre colț. Un cerc de admiratori în jurul lui Mansur, care dansa cu o expresie impasibilă deasupra unor săbii încrucișate, pe o melodie arabă. Roger din Acton încercând să determine o horă s-o ia spre dreapta.

– „Cei ce se-ntorc la stânga sunt păcătoși și Domnul nu-i iubește", Pildele lui Solomon 27. Și fiind călcat în picioare.

Doamne Sfinte, bucătarul și doamna șerifului. N-avea timp să se minuneze. Umărul drept la umărul drept. Dansați, dansați. Brațele ei care formau o boltă cu ale lui Picot, iar pe dedesubt treceau Gyltha și starețul Geoffrey. Călugărița cea slabă cu spițerul. Acum vânătorul Hugh și Matilda B. Cei de dincolo de solniță cu cei de dinaintea ei, supuși unui zeu democrat al dansului. Apuc-o, apuc-o.

Adelia a dansat până i s-au găurit pantofii și nu și-a dat seama decât atunci când au început s-o doară tălpile. Ieși rotindu-se din învălmășeală. Era timpul să plece. Câțiva oaspeți plecau deja, deși majoritatea se adunaseră în jurul bufetelor, pe care se punea cina.

Se îndreptă șchiopătând spre ușă. Mansur o urma.

– L-am văzut pe maestrul Simon plecând? îl întreabă ea.

El se duse să se uite și se întoarse dinspre bucătărie, ducându-l pe Ulf adormit în brațe.

– Femeia a zis că a plecat.

Mansur nu-i spunea niciodată Gylthei pe nume; ea era întotdeauna „femeia".

– Ea și Matildele mai rămân?

– Ajută la curățenie. Luăm noi băiatul.

Se părea că starețul Geoffrey și călugării săi plecaseră de mult. La fel și călugărițele, în afară de stareța Joan care era lângă bufet cu o bucată de plăcintă umplută cu carne de căprioară într-o mână și cu o cană mare de bere în cealaltă; era atât de cherchelită, încât îi zâmbi lui Mansur și răspunse mulțumirilor curtenitoare ale Adeliei cu o binecuvântare făcută cu plăcinta în mână.

Pe sir Joscelin l-au întâlnit venind din curtea unde siluete luminate de flăcări rodeau oasele.

– Ne-ați făcut o mare onoare, Înălțimea Voastră, i se adresă Adelia. Doctorul Mansur m-a rugat să vă transmitem mulțumirile noastre.

– Vă întoarceți pe râu? Pot să chem barca...

– Nu, nu, au venit cu luntrea bătrânului Benjamin, dar mulțumesc.

Deși pe malul râului ardea o torță înfiptă într-un stâlp, era aproape prea întuneric să deosebească luntrea bătrânului Benjamin de celelalte care așteptau pe mal, dar, pentru că toate, cu excepția celei a șerifului Baldwin, erau la fel, au luat-o pe prima.

Pe Ulf, care dormea, i l-a pus Adeliei în poală, după ce s-a așezat la prova; Paznic ședea nefericit pe fundul bărcii. Mansur a apucat prăjina...

Luntrea s-a clătinat periculos de mult când sir Rowley Picot a sărit în ea.

– La castel, vâslaș, spuse el așezându-se pe banchetă. Nu-i frumos?

Din apă se ridica un abur ușor și luna aproape plină strălucea slab, intermitent, dispărând uneori aproape cu totul, atunci când copacii de pe mal, aplecați peste apă, transformau râul într-un tunel. O moviliță albă, fantomatică, deveni un vârtej de aripi când o lebădă supărată le făcu loc să treacă.

Mansur fredona încetișor pentru el însuși, așa cum făcea întotdeauna când vâslea, o vagă amintire atonă a apei și trestiilor de pe alte meleaguri.

Sir Rowley o felicită pe Adelia pentru priceperea vâslașului ei.

– E arab din ținuturile mlăștinoase. Așa că în mlaștinile de aici se simte ca acasă.

– Chiar și așa? Nu credeam că-i eunuc.

Adelia sări imediat în apărarea lui.

– Și ce credeai? Că trebuie să fie un grăsan lălăind într-un harem?

A fost luat prin surprindere.

– Da, cam așa. Singurii pe care i-am văzut eu așa erau.

– Când ai fost în cruciadă? îl întrebă bătăioasă încă.

– Da, când am fost în cruciadă.

– Atunci nu știi prea multe despre eunuci, sir Rowley. Eu chiar mă aștept ca Mansur să se însoare într-o zi cu Gyltha. Oh, fire-ar să fie, limba îi era încă slobodă de la mied. L-a trădat pe arabul ei drag? Și pe Gyltha?

Dar nici nu-l putea lăsa pe acest, acest *ins*, acest prezumtiv ucigaș să vorbească rău despre cel căruia nu merita nici să-i lustruiască măcar cizmele.

– Chiar? Rowley se aplecă în față. Credeam că, hm, în condiția lui nici nu poate fi vorba de căsătorie.

Fire-ar al naibii și ardă-l focul iadului, acum mai trebuie să-i explice și cum e cu castrarea. Cum să-i spună?

– De copii nici nu poate fi vorba dintr-o astfel de legătură. Și, de vreme ce Gyltha oricum nu mai are vârsta de a face copii, mă îndoiesc că și-ar bate capul cu asta.

– Aha. Și celelalte, hm, lucruri... dintr-o căsătorie.

– Poate avea erecție, îi spuse ea scurt.

La naiba cu eufemismele; de ce să se ferească de faptele fizice? Dacă n-ar fi vrut să știe, n-ar fi întrebat.

Știa c-o să-l șocheze, dar n-a terminat încă cu el.

– Crezi că Mansur a vrut să fie așa cum e? A fost luat de vânzătorii de sclavi când era mic și vândut pentru vocea lui călugărilor bizantini, care l-au castrat ca să-și păstreze timbrul de soprană. Fac asta frecvent. Avea opt ani și trebuia să cânte pentru călugări, călugării *creștini*, cei care l-au torturat.

– Pot să te-ntreb cum a ajuns la tine?

– A fugit. Tatăl meu vitreg l-a găsit pe o stradă din Alexandria și l-a adus la noi acasă, la Salerno. Tata e specialist în găsirea celor pierduți și părăsiți.

„Gata, gata, își spunea. De unde această dorință de a da informații? El nu e nimic pentru tine, poate că e chiar mai rău decât nimic. Și faptul că nu te-ai mai distrat cu nimeni așa de bine cum te-ai distrat cu el nu înseamnă nimic."

O potârniche albă cloncăni și se strecură printre trestii. Ceva, vreun șobolan de apă, sări în râu și se îndepărtă înot, lăsând în urmă o dâră de vălurele luminate de lună. Luntrea intră într-un alt tunel.

– Adelia, se auzi vocea lui sir Rowley.

– Da? Închise ochii.

– Ai făcut tot ce-ai putut în afacerea asta. Când ajungem la casa bătrânului Benjamin, intru cu tine și discutăm cu maestrul Simon. Trebuie să-l conving că e timpul ca tu să te-ntorci acasă, la Salerno.

– Nu înțeleg, îi spuse. N-am găsit ucigașul.

– Ne apropiem de bârlogul lui. Dacă îl speriem, o să fie periculos până când reușim să-l biruim. Nu vreau să sară pe-un hăitaș.

Mânia pe care i-o provoca întotdeauna perceptorul era puternică și acută.

– *Un hăitaș?* Eu sunt competentă, *competentă*, și am fost trimisă în această misiune de către regele Siciliei, nu de Simon și în niciun caz de tine.

– Domniță, sunt îngrijorat pentru siguranța dumitale.

Prea târziu: unui bărbat în poziția ei nu i-ar fi cerut să plece acasă, îi insultase capacitățile profesionale.

Adelia trecu la arabă, unica limbă în care putea înjura în voie pentru că Margaret n-o înțelegea. Folosi expresii auzite în frecventele certuri dintre Mansur și bucătarul marocan al părinților ei, apelând la singurul limbaj care putea contracara furia provocată atât de des de sir Rowley Picot. Vorbi de măgari bolnavi și de preferința lui nefirească pentru ei, de calitățile sale de câine, de puricii lui, de produsul mațelor lui și de obiceiurile lui alimentare. I-a spus ce face ea cu grija lui, implicând din nou mațele. Dacă Picot înțelegea sau nu ce zice nici nu avea importanță, își dădea probabil seama despre ce-i vorba.

Mansur îi scoase din tunel, rânjind.

Restul călătoriei decurse în liniște.

Când au ajuns la casa bătrânului Benjamin, Adelia n-a vrut să-l lase pe Picot s-o însoțească.

– Vrei să-l duc la castel? vru să știe Mansur.

– Oriunde, du-l oriunde.

A doua zi dimineața, când un supraveghetor al râului veni să-i spună Gylthei că au dus la castel cadavrul lui Simon, Adelia a știut că atunci când luntrea a trecut pe lângă trupul ce plutea, cu fața în jos, printre trestiile din Trumpington, ea înjura.

Capitolul 10

– Mă aude? o întrebă sir Rowley pe Gyltha.

– Te aude şi ăia din Peterborough, îi răspunse ea. Perceptorul striga. Da' nu te-ascultă.

Asculta, dar nu pe sir Rowley Picot. Glasul pe care-l auzea era cel al lui Simon din Neapole, cât se poate de limpede, dar nu-i spunea nimic important, ci vorbea doar aşa ca de obicei, cu vocea lui uşoară, grăbită, de tenor – de fapt, momentan spunea ceva despre stofă şi fabricarea ei. *Vă imaginaţi cât de greu se obţine negrul?*

Voia să-i spună că ei îi e acum greu să şi-l imagineze mort, o viaţă curmată care a lăsat în urmă un hău pe care nu-l văzuse pentru că îl umpluse el.

Greşeau. Simon nu era omul care să moară.

Sir Rowley se uită prin bucătăria casei bătrânului Benjamin după ajutor. Ce, nu mai e niciuna din femei în stare să zică nimic? Şi copilul? Avea de gând să rămână veşnic aşa, cu ochii la foc?

Se adresă eunucului, care stătea în picioare, cu mâinile una peste alta, și se uita afară, spre râu.

– Mansur. Fu nevoit să se apropie foarte mult, până ajunseră față în față. *Mansur*. Cadavrul e la castel. Evreii pot descoperi asta în orice clipă și o să-l îngroape. Știu că e unul dintr-ai lor. Ascultă-mă. Îl scutură de umăr. Nu are timp să-l jelească. Trebuie să examineze cadavrul. A fost ucis, nu vezi?

– Vorbești araba?

– Da' ce crezi că vorbesc, cămilă mare ce ești? Trezește-o și pune-o în mișcare.

Adelia își înclină capul într-o parte, gândindu-se la echilibrul pe care l-a reprezentat, la afecțiunea fără implicații sexuale și la acceptarea lui, respectul plin de umor, la o prietenie atât de rară între o femeie și un bărbat, cum nu-i va mai fi dat să întâlnească vreodată. Acum înțelegea oarecum ce înseamnă să pierzi un tată vitreg.

Se înfurie, dând vina pe umbra lui Simon. „Cum ai putut să fii atât de neatent? Știi cât te-am prețuit; e o mare pierdere; e atât de *stupid* să mori într-un râu mocirlos din Anglia."

Și biata femeia pe care o iubea atât de mult! Și copiii lui!

Mansur îi puse mâna pe umăr.

– Omul ăsta zice că Simon a fost ucis.

A mai durat un minut, apoi s-a sculat în picioare.

– *Nu*. Era față în față cu Picot. A fost un accident. Omul ăla, supraveghetorul râului, i-a spus Gylthei că a fost un accident.

– A găsit documentele, femeie, *știa cine e*. Sir Rowley scrâșni din dinți exasperat, apoi începu să vorbească încet. Ascultă-mă. Mă asculți?

– Da.

– A întârziat la banchetul lui Joscelin. Mă auzi?

– Da. L-am văzut.

– A venit la capul mesei să se scuze că a întârziat. Maestrul de ceremonii l-a condus la locul lui, dar a trecut pe lângă mine, s-a oprit și și-a lovit portmoneul pe care-l avea la cingătoare. Și mi-a spus... mă asculți? Mi-a spus: „Am pus mâna pe el, sir Rowley. Am găsit copiile." Vorbea cu voce joasă, dar asta a zis.

– „Am pus mâna pe el, sir Rowley", repetă Adelia.

– Așa a spus. I-am văzut trupul. Nu are niciun portmoneu asupra lui. De-asta a fost omorât.

Adelia o auzi pe Matilda B. țipând îndurerată, iar pe Gyltha scoțând un vaiet. A vorbit cu Picot în englezește? Probabil.

– De ce să-ți fi spus ție așa ceva? îl întrebă.

– Pentru Dumnezeu, femeie, toată ziua ne-am ocupat de asta. Ar fi fost de neconceput ca unicele înregistrări ale datornicilor să fie cele care au ars. Blestemații de evrei ar fi putut pune mâna pe ele oricând dacă și-ar fi dat seama; erau la bancherul lui Chaim.

– Să nu vorbești așa despre ei. Îi și pusese o mână în piept și îl împingea. Să nu *vorbești* așa. Simon era evreu.

– *Exact.* Îi prinse mâna. Tocmai pentru că era evreu, acum trebuie să vii cu mine să-i cercetezi trupul înainte ca evreii să pună mâna pe el. Îi văzu expresia, dar era fără milă. Ce s-a întâmplat cu el. Când. Și de aici, cu ceva noroc, poate reușim să aflăm și cine. Tu m-ai învățat asta.

– A fost prietenul meu. Nu pot.

Sufletul i se revoltă la acest gând și așa s-ar fi revoltat și al lui Simon: să se știe expus, să-i umble ea prin trup, să-l taie. Autopsia era în orice caz împotriva legii evreiești. Ar fi nesocotit Biserica creștină oricând, dar de dragul lui Simon, nu pe cea evreiască.

Gyltha păși între ei și scrută fața perceptorului.

– Ce zici? Maestru' Simon a fost omorât de ăl ce-a omorât copiii? Așa-i?

– Da, *da.*

– Și ea poa' să zică dacă se uită la bietu' lui trup?

Sir Rowley își dădu seama că are în ea un aliat și dădu din cap.

– Ar putea.

– Adu-i mantia, îi spuse Gyltha Matildei B. Apoi i se adresă Adeliei: Mergem amândouă. Și lui Ulf: Tu stai aci, băiete. Ajută-le pe Matilde.

Între ei, urmați de Mansur și de Paznic, Adelia fu dusă repede pe străzi, până la pod. Încă mai protesta.

– Nu se poate să fi fost ucigașul. El nu-i atacă decât pe cei fără apărare. Asta-i altceva. Asta-i... Încetini pasul, încercând să se gândească ce e. Asta-i grozăvie de zi cu zi.

Pentru supraveghetorul râului, care venise să le spună, era ceva obișnuit să dea peste cadavre în apă. Adelia n-a pus la îndoială verdictul său de simplu înec, ea care examinase atâtea cadavre umflate de apă pe masa de marmură de la morga din Salerno. Oamenii se înecă în baie, marinarii cad peste bord, mulți marinari nu știu să înoate, valurile duc victimele în larg. Copii, bărbați și femei înecați în râuri, bălți, fântâni, în smârcuri. Oamenii calculează câteodată prost, fac un pas neatent. Era o moarte banală.

Auzi gâfâitul de nerăbdare al perceptorului grăbit.

– Omul nostru e un câine turbat. Când sunt amenințați, câinii turbați sar la beregată. Simon a devenit o amenințare.

– Și nici nu era prea mare, spuse Gyltha. Era un omuleț cumsecade, da' cât un iepure.

Nu, nu era. Dar să fie ucis! Gândurile Adeliei se luptau cu acest lucru. Ea și Simon veniseră să rezolve o situație dificilă în care fuseseră implicați oamenii dintr-un târg aflat într-o țară străină, nu să se trezească și ei implicați în cele întâmplate. S-a gândit cumva că ei doi sunt excluși printr-un soi de dispensă specială dată investigatorilor. Și știa că la fel credea și Simon.

Se opri din drum.

– Suntem în primejdie?

Se opri și perceptorul.

– Îmi pare bine că-ți dai seama. Te credeai scutită?

O împingeau din nou să se grăbească și vorbeau peste capul ei.

– L-ai văzut când a plecat, Gyltha?

– N-a zis că pleacă. A venit l-a bucătărie să-l laude pe bucătar și mie mi-a spus la revedere. Glasul Gylthei a tremurat un moment. Întotdeauna a fost foarte politicos.

– Și asta a fost înainte de dans?

Gyltha oftă. A fost tare multă treabă în bucătăria lui sir Joscelin aseară.

– Să fiu a naibii de-mi aduc aminte. Da' s-ar putea. Știu c-a zis că mai are mult de studiat înainte de culcare. Că vrea să plece mai devreme.

– „Mai are mult de studiat."

– Așa a zis el.

– Voia să se uite peste documente.

Ca de obicei, podul era aglomerat; nu mai puteau să meargă unul lângă altul și, pentru că sir Rowley o ținea strâns, Adelia se ciocnea de trecători, majoritatea slujbași, toți grăbiți, fiecare cu lanțul distinctiv în jurul gâtului. Veniseră multe oficialități la Cambridge. Se întreba vag de ce.

Întrebările și răspunsurile zburau pe deasupra capului ei.

– A spus că se duce acasă pe jos? Sau cu barca?

– Fără o geană de lumină? E periculos pe jos.

Ca majoritatea târgoveților din Cambridge, Gyltha considera barca unicul mijloc de transport.

– Trebe să mai fi plecat și alcineva care să fi zis că-l duce pân' acasă.

– Mă tem că tocmai așa s-a întâmplat.

– Oh, Doamne, ajută-ne.

„Nu, *nu*, își spuse Adelia. Simon nu era nesăbuit; doar nu era copil să fie ispitit cu jujube. Ca orășean ce era, plecase, în mod stupid, pe jos. Era întuneric și a alunecat; a fost un accident."

– Cine a mai plecat în același timp? Vocea lui Picot.

Gyltha însă nu-i putea spune. Oricum, ajunseseră la castel. Astăzi, în curtea interioară nu era niciun evreu. În schimb, erau și mai mulți slujbași, zeci, parcă era o năvală de gândaci.

– Slujbași regali ca să pregătească sesiunea. Le ia câteva zile ca să se pregătească pentru judecătorii regelui. Veniți pe aici. L-au dus în capelă.

L-au urmat, dar când au ajuns, capela era goală. L-au găsit doar pe preotul castelului care cădelnița de zor în naos, ca să-l resfințească.

– Ați știut că era cadavrul unui evreu, sir Rowley. Așa ceva... Credeam că-i creștin, dar când l-am așezat... Părintele Alcuin îl apucă de braț și-l trase mai departe ca să nu audă femeile. L-am dezbrăcat și am văzut dovada. Era tăiat împrejur.

– Și ce-ați făcut cu el?

– Nu putea să rămână aici, pentru numele lui Dumnezeu. Am cerut să fie scos. Nu poate fi înmormântat

aici, oricât tărăboi ar face evreii. Am trimis după stareț, deși e mai mult o problemă care ține de episcop, dar starețul Geoffrey știe cum să-i liniștească pe israeliți.

Părintele Alcuin dădu cu ochii de Mansur și îngălbeni.

– Și acum aduci alt păgân în locașul ăsta sfânt? Scoate-l de-aici, scoate-l de-aici.

Sir Rowley văzu disperarea de pe fața Adeliei și-l apucă pe preotul cel scund de piept, ridicându-l o palmă de la sol.

– Unde au dus cadavrul?

– Nu știu. Lasă-mă jos, diavole. Când se văzu din nou cu picioarele pe pământ, continuă sfidător: Și nici nu-mi pasă.

Și se întoarse la cădelnița lui, dispărând într-un nor de tămâie și proastă dispoziție.

– Nu-l tratează cu respect, spuse Adelia. Oh, Picot, ai grijă să aibă parte de o înmormântare evreiască, așa cum se cuvine.

Chiar dacă părea un umanist cosmopolit, Simon din Neapole era, *au fond*, un evreu foarte credincios; iar faptul că ea nu credea l-a deranjat mereu. Și i se părea îngrozitor să se descotorosească cineva așa de trupul lui, iar religia să-i fie ignorată.

– Asta nu-i drept, i se alătură Gyltha. E ca la Sfânta Carte: „Că au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus."

Poate că era blasfemie, dar a spus-o cu multă indignare și tristețe.

– Doamnelor, spuse sir Rowley Picot, și de-ar fi s-ajung până la Sfântul Duh pentru asta, maestrul Simon va fi înmormântat cum se cuvine. Ieși, apoi reveni. Se pare că l-au luat evreii.

Porni spre turnul evreilor. Îl urmară, iar Adelia își strecură mâna în cea a menajerei.

Starețul Geoffrey era la ușa turnului și vorbea cu un om pe care nu-l cunoștea, dar pe care-l recunoscu de îndată ca fiind rabin. Nu din cauza perciunilor sau a bărbii neîngrijite – era îmbrăcat cam la fel, adică la fel de sărăcăcios ca și ceilalți evrei. Ci a ochilor: erau ai unui erudit, mai severi decât ai starețului Geoffrey, dar exprimând aceeași vastă cunoaștere și un licăr de amuzament ușor obosit. Cu bărbați cu astfel de ochi purta adesea tatăl ei vitreg dispute nevinovate privind legea evreiască. Un învățat al Talmudului, își zise ușurată; acesta se va îngriji de trupul lui Simon așa cum și-ar fi dorit el. Și, pentru că așa ceva e interzis, nici nu va fi de acord să fie autopsiat, orice ar face sir Rowley. Și asta era o ușurare pentru Adelia.

Starețul Geoffrey îi luă mâinile într-ale sale.

– Fată dragă, ce lovitură, ce lovitură pentru noi toți. Dar pentru tine, pierderea e nemărginită. Și eu am ținut foarte mult la el. Deși ne-am cunoscut doar puțin, mi-am dat seama de gingășia sufletului maestrului Simon din Neapole și îi deplâng moartea.

– Părinte, trebuie înmormântat după legea evreiască, ceea ce înseamnă că trebuie îngropat astăzi.

A-i ține trupul neîngropat mai mult de douăzeci și patru de ore însemna să-l umilească.

– Ah, da, despre asta... Starețul Geoffrey era încurcat. Se întoarse spre perceptor, ca și rabinul: asta era o treabă pentru bărbați. E o problemă, sir Rowley, chiar sunt surprins că n-a mai apărut până acum, dar se pare, din fericire, bineînțeles, că niciunul din oamenii rabinului Gotsce de aici, din castel, n-a murit în acest an de când sunt închiși...

– Probabil că din cauza mâncării.

Rabinul Gotsce avea vocea groasă și, dacă a făcut o glumă, expresia sa nu arăta așa ceva.

– Prin urmare, continuă starețul, și recunosc că aici e vina mea, nu s-a organizat nimic pentru așa ceva...

– Nu există loc de înmormântare pentru evreii din castel, spuse rabinul Gotsce.

Starețul Geoffrey dădu din cap.

– Mă tem că părintele Alcuin susține că tot ceea ce se află în interiorul castelului e pământ creștin.

Sir Rowley făcu o grimasă.

– Poate că reușim să-l ducem pe furiș în oraș, la noapte.

– Nu există cimitir evreiesc în Cambridge, spuse rabinul Gotsce.

Se holbară cu toții la el, în afară de stareț, care se uita rușinat.

– Şi ce s-a întâmplat cu Chaim şi cu nevasta lui? întrebă sir Rowley.

– În pământ spurcat, cu sinucigaşii, recunoscu starețul. Oriunde altundeva ar fi amplificat revolta.

Prin uşa deschisă a turnului în faţa căreia stăteau se vedea mare agitaţie. Femei cu lighene şi cârpe în mâini urcau şi coborau în fugă scara în spirală, iar în sala cea mare discutau câţiva bărbaţi. În mijlocul lor, Adelia l-a văzut pe Yehuda Gabirol ţinându-se cu mâinile de cap.

Se prinse şi ea cu mâinile de cap pentru că, peste toată zarva, care complica şi mai mult lucrurile, se auzea că cineva e în suferinţă. Discuţia dintre staret, rabin şi perceptor era întreruptă din când în când de un sunet puternic şi profund care venea dinspre ferestrele de sus ale turnului, ceva între geamătul şi pufăitul unor foale stricate. Bărbaţii nu-i dădeau nicio atenţie.

– Cine e? întrebă ea, dar nu se uită niciunul la ea.

– Şi atunci unde vă duceţi de obicei morţii? îl întrebă sir Rowley pe rabin.

– La Londra. Regele a fost bun şi ne-a îngăduit un cimitir lângă cartierul evreiesc din Londra. Aşa a fost întotdeauna.

– E singurul?

– Singurul. Dacă murim în York sau la graniţa cu Scoţia, în Devon sau în Cornwall, trebuie să ducem sicriul la Londra. Trebuie să plătim o taxă specială, se-nţelege. Şi mai costă şi închirierea câinilor

care latră când trecem prin orașe, zâmbi el fără veselie. E scump.

– Nu înțeleg, spuse sir Rowley.

– Cum ați putea? îi răspunse rabinul înclinându-se.

– Suntem într-un impas, interveni starețul Geoffrey. Bietul trup nu poate fi îngropat în incinta castelului și mă îndoiesc că putem trece de târgoveți ca să-l ducem pe furiș la Londra.

„La Londra? Pe furiș?" Durerea Adeliei se transformă într-o furie pe care abia și-o reținea. Păși în față.

– Iertați-mă, dar Simon din Neapole nu e o pacoste de care să vreți să scăpați. A fost trimis aici de regele Siciliei ca să stârpească un ucigaș din mijlocul vostru și dacă omul acesta de aici are dreptate – spuse ea arătând spre perceptor – a și murit din cauza asta. Pentru numele lui Dumnezeu, puteți măcar să-l înmormântați cum se cuvine.

– Are dreptate, părinte stareț, spuse Gyltha. Și a fost și un om bun.

Femeile îi puneau în încurcătură pe cei doi bărbați. Și mai mult îi încurcă însă un alt geamăt, care deveni, fără putință de tăgadă, un țipăt de femeie.

Rabinul Gotsce se simți dator să explice.

– Domnița Dina.

– Copilul? întrebă Adelia.

– E puțin înainte de vreme, îi spuse rabinul, dar femeile speră să se nască cu bine.

– Domnul dă și tot Domnul ia, o auzi pe Gyltha.

Adelia nu întrebă ce face Dina, pentru că era evident că, momentan, nu făcea bine. Umerii i se lăsară un pic în jos, pe măsură ce-o părăsea mânia. Tot e și ceva bun, și nou în lumea asta plină de răutate.

– Sunteți evreică, domniță? întrebă rabinul.

– Am fost crescută de un evreu. Nu sunt nimic altceva decât prietena lui Simon.

– Așa mi-a spus și el. Stai liniștită, fata mea. Pentru noi, cei din această comunitate mică, înmormântarea prietenului nostru este o datorie sfântă a tuturor. Am făcut deja *tahara*, spălarea și curățarea corpului, și începe călătoria spre următoarea etapă. A fost înveșmântat în giulgiul simplu *tachrichim*. Acum i se face un sicriu din răchită, așa cum a cerut marele înțelept Rabban Gamliel. Vezi? Îmi sfâșii hainele pentru el.

Și rabinul își sfâșie tunica oricum zdrențăroasă într-un gest de jelire rituală.

Ar fi trebuit să-și dea seama.

– Vă mulțumesc. Mai era însă ceva. Dar nu trebuie lăsat singur.

– Nu e singur. Bătrânul Benjamin face pe *shomer*-ul și îl păzește, citindu-i psalmii care se cer.

Rabinul Gotsce se uită în jur. Starețul și perceptorul erau adânciți în discuție. Își coborî vocea.

– În ceea ce privește înmormântarea. Noi suntem oameni care ne adaptăm ușor, suntem nevoiți să fim așa, și Domnul știe ceea ce nu putem face. Înțelege dacă ne adaptăm oleacă. Vocea îi deveni aproape o șoaptă. Și am văzut că nici legile creștine nu sunt

rigide, mai ales când e vorba și de bani. Strângem și noi bănuții pe care-i avem la noi să cumpărăm o bucată de pământ în incinta castelului ca să ne putem îngropa prietenul cum se cuvine.

Adelia zâmbi pentru prima oară în acea zi.

– Am eu bani, și încă destui.

Rabinul Gotsce se dădu puțin înapoi.

– Atunci de ce să ne mai facem griji? întrebă el și-i luă mâna ca să facă binecuvântarea destinată jeluitorilor. „Binecuvântată fii în numele Dumnezeului nostru cel veșnic, Conducătorul Universului, judecătorul cel adevărat."

Un moment, Adelia a simțit o liniște binefăcătoare; poate că era binecuvântarea, poate că era prezența acestor bărbați bine intenționați, poate că era venirea pe lume a copilului Dinei.

„Da, își zise, îl îngroapă totuși, Simon e mort; ceva de mare preț a dispărut din această lume. Iar tu, Adelia, ești chemată să vezi dacă a fost vorba de un accident sau a fost ucis – nimeni altcineva nu poate face asta."

Încă simțea o reținere la ideea examinării trupului lui Simon, care implica, își dădea seama, și teama de ceea ce i-ar fi putut spune. Dacă l-a ucis bestia, a dat o lovitură mortală nu numai lui Simon, ci și hotărârii ei de a-și continua misiunea. Fără Simon, responsabilitatea era doar a ei și, fără Simon, era ca o trestie singuratică, ruptă și înspăimântată.

Dar rabinul, cu care vorbea acum foarte repede sir Rowland, nu voia deloc s-o lase să se apropie de trupul lui Simon din Neapole.

– Nu, spunea el, nici vorbă şi, mai ales, nu o femeie.

– *Dux femina facil*, încercă stareţul Geoffrey să-i sară în ajutor.

– Domnule, părintele stareţ are dreptate, se ruga Rowley. În această situaţie, conducătorul e o femeie. Ei îi vorbesc morţii. Îi spun cauza morţii, iar noi putem deduce cine a provocat-o. Datorăm acest lucru mortului, dreptăţii, să vedem dacă ucigaşul de copii e cel care l-a omorât şi pe el. Pentru numele lui Dumnezeu, omule, lucra pentru ai voştri. Dacă a fost ucis, nu vreţi să-l răzbunaţi?

– *Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor*. Stareţul tot voia să fie şi el de ajutor: Ridică-te din oasele mele moarte, răzbunătorule.

Rabinul se înclină.

– Dreptatea e bună, domnule, dar noi am văzut că nu poate fi făcută decât pe lumea cealaltă. Ceri să fie făcut acest lucru în numele Domnului, dar cum îi facem lui Dumnezeu pe plac încălcându-I poruncile?

– Ce mai cerşetor încăpăţânat, îi spuse Gyltha Adeliei, clătinând din cap.

– De-asta-i evreu.

Câteodată, Adelia chiar se întreba cum de-au reuşit totuşi să supravieţuiască, atât rasa, cât şi religia, în faţa unei ostilităţi aproape universale, pentru ea

inexplicabilă. Lipsa unei patrii, persecuțiile, degradarea, încercarea de a-i elimina: poporul evreu suferise toate acestea, dar se agăța și mai tenace de evreitatea sa. În timpul primei cruciade, armatele creștine, înflăcărate de ardoare religioasă și de băutură, considerând că e de datoria lor apostolică să-i convertească pe evreii întâlniți în cale, le ofereau ca alternativă botezul sau moartea. Răspunsul? Mii de evrei au murit.

Rabinul Gotsce era un om rezonabil, dar ar fi preferat să moară pe treptele acelui turn înainte de a accepta ca o dogmă a credinței sale să fie încălcată, iar unei femei să-i fie îngăduit să atingă trupul unui bărbat, indiferent cât de profitabilă s-ar fi dovedit acea atingere.

Cât îi trecură toate acestea prin minte, discuția devenise tot mai animată, iar vocea lui sir Rowley se auzea cel mai tare. Acum i se adresa ei.

– Am obținut măcar un singur lucru, spuse el. Eu și starețul avem voie să ne uităm la cadavru. Tu poți să stai afară și să ne spui *la ce* să ne uităm.

Ridicol, dar de vreme ce asta mulțumea pe toată lumea, inclusiv pe ea...

Cu mare greutate, evreii îi duseseră cadavrul în încăperea din vârful turnului, singura neocupată, în care ea, Simon și Mansur îi cunoscuseră pe bătrânul Benjamin și pe Yehuda.

Parcă temându-se că, dintr-un exces de zel, ar putea da buzna, rabinul i-a spus Adeliei să aștepte pe

palierul de dedesubt; Paznic o însoțea. Auzi deschizându-se ușa încăperii. Înainte de a se închide din nou, ajunse până la ea vocea bătrânului Benjamin cântând *Țehillim*.

„Picot are dreptate, se gândi. Simon nu trebuie băgat în pământ înainte de a se face auzit. Și chiar spiritul său ar considera că profanarea este mai mare dacă nu ascultă nimeni ce are de spus trupul."

Se așeză pe scara de piatră și-și adună gândurile, concentrându-se asupra mecanismului morții prin înec.

Era greu. Dacă nu poate să taie o secțiune din plămân să vadă dacă e umflat și conține mâl și buruieni, diagnosticul se bazează în mare măsură pe excluderea altor cauze ale morții. De fapt, se gândi, era puțin probabil să existe vreun semn care să le spună dacă a fost crimă. Probabil că verdictul ei va fi că s-a înecat, indiferent dacă Simon trăia sau nu când a ajuns în apă, dar întrebarea care se punea era dacă fusese împins sau căzuse.

Se auzi vocea bătrânului Benjamin: „Dumnezeule, Tu ești sălașul nostru în neam și în neam..." Și bocănitul surd al cizmelor perceptorului care cobora scara, spre ea.

– Pare împăcat. Ce facem?

– Îi iese spumă pe gură și pe nări?

– Nu. L-au spălat.

– Apasă-l pe piept. Dacă iese spumă, șterge-o și apasă din nou.

– Nu știu dacă o să mă lase rabinul.

Adelia se ridică.

– Nu-l întreba. Apasă-l pur și simplu.

Devenise din nou doctorul morților.

Sir Rowley urcă în grabă treptele.

– „Nu te vei teme de spaima nopții, nici de săgeata ce zboară ziua..."

Se aplecă peste fereastra îngustă în formă de săgeată de lângă ea, mângâindu-l absentă pe Paznic pe cap și privind peisajul pe care-l mai văzuse, râul, și copacii, și dealurile din depărtare ca în *Bucolicele* lui Virgiliu.

„Dar mă *tem* de spaima nopții."

Sir Rowley era din nou lângă ea.

– Spumă, spuse el, scurt, de ambele dăți. Roz-deschis.

„Înseamnă că era viu când a ajuns în apă. E un indiciu, dar nu și o dovadă; poate că i-a plesnit inima și din cauza asta a căzut în apă."

– Vânătăi? îl întrebă.

– N-am văzut niciuna. Are niște tăieturi între degete. Bătrânul Benjamin zice că i-au găsit tulpini de plante. Înseamnă ceva?

„Și asta înseamnă că Simon era viu când a ajuns în râu; în răstimpul îngrozitor, cam de un minut, în care a murit, a rupt trestiile și iarba asupra cărora s-a închis mâna sa în spasmul final."

– Uită-te dacă are vânătăi pe spate, îi spuse, dar nu-l pune cu fața în jos; e împotriva legii.

Îl auzi discutând în contradictoriu cu rabinul; și sir Rowley și rabinul Gotsce au ridicat tonul. Bătrânul Benjamin cânta mai departe: „La loc cu pășune, acolo m-a sălășluit; la apa odihnei m-a hrănit."

A câștigat sir Rowley, care se întoarse la ea.

– E o vânătaie mare aici și aici, îi spuse, punându-și mâna pe un umăr, apoi pe celălalt ca să-i arate o porțiune de-a curmezișul spatelui său. A fost bătut?

– Nu. Se mai întâmplă. S-a luptat să iasă la suprafață și i s-au rupt mușchii umerilor și ai gâtului. S-a înecat, Picot. Asta-i tot ce pot să-ți spun, Simon s-a înecat.

– Și mai e o vânătaie. Aici. De această dată, își îndoi mâna la spate, mișcându-și degetele și întorcându-se să vadă și ea. Era un punct între partea de jos a omoplaților. De la ce e?

Văzând-o încruntându-se, scuipă pe scări, la picioarele lui, și îngenunche să deseneze pe piatră o pată udă.

– Cam așa. Rotundă. Separată, după cum ți-am spus. Ce e?

– Nu știu.

Era exasperată. Cu legile lor meschine, cu teama lor de necurățenia originară a femeii, cu *prostiile* lor, ridicau o barieră între doctor și pacient. Simon o striga, iar ei n-o lăsau să-l audă.

– Scuză-mă, îi spuse.

Urcă scara și pătrunse în încăpere. Trupul era întins pe o parte. În mai puțin de o clipă era din nou afară.

– A fost ucis, îi spuse lui sir Rowley.
– Cu o prăjină de luntre?
– Probabil
– L-au ţintuit cu ea?
– Da.

Capitolul 11

Zidul-cortină era un meterez de unde arcașii puteau respinge – iar în timpul războiului lui Stephen cu Matilda chiar o făcuseră – un atac asupra castelului. Azi era liniștit și gol, în afară de o santinelă ce-și făcea rondul și de o femeie înfășurată într-o mantie, cu un câine alături, care stătea lângă unul din creneluri și nu i-a răspuns la bună-ziua.

O după-amiază frumoasă. Adierea dinspre apus a împins ploaia spre răsărit și mâna norii ca lâna de mielușel pe cerul spălat și albastru, adăugând frumusețe și chiar mai multă animație scenei oricum frumoase și animate pe care o privea Adelia, umflând acoperișurile din pânză tare ale tarabelor din piață, făcând să freamete pavilioanele bărcilor amarate lângă pod, legănând ramurile sălciilor într-un dans sincronizat și încrețind râul în vălurele lucitoare.

Ea însă nu vedea nimic.

„Cum ai făcut-o? îl întreba pe ucigașul lui Simon. Ce i-ai spus ca să-l faci să stea într-o poziție care ți-a permis să-l împingi în apă? Nici nu ți-a trebuit multă putere să-l ții sub apă cu prăjina înfiptă în spate; te-ai lăsat cu toată greutatea pe ea și i-a fost imposibil să se miște."

A durat un minut sau două cât s-a zbătut ca un gândac, apoi viața aceea atât de bună și de complexă s-a stins.

„Oh, Doamne Sfinte, cum o fi fost pentru el?" Adelia văzu stropi de mâl mânjind vegetația din jur care-l ținea ca-ntr-o capcană, se uită la bulele de apă ieșite din ultima suflare. Începu să se sufoce de panica pe care trebuie s-o fi simțit el... de parcă ar fi inspirat apă, și nu aerul proaspăt din Cambridge.

Oprește-te. Nu-l ajută cu nimic.

Dar ce-l ajută?

Fără îndoială, să aduci ucigașul, care i-a omorât și pe copii, în fața justiției – dar acest lucru va fi mult mai greu fără el. *S-ar putea să fim nevoiți să facem și așa ceva înainte să încheiem această treabă, domniță doctor. Să gândim ca el.*

Iar ea îi răspunsese: *Atunci, fă-o tu. Ești mai subtil.*

Acum trebuia să încerce să intre într-o minte care vedea în moarte un expedient; iar în cazul copiilor, îi producea și plăcere.

Dar nu reușea să vadă decât împuținarea pe care-o produsese. Ea însăși devenise mai mică. Știa acum că furia simțită la gândul torturării copiilor fusese cea

a unui *deux ex machina* chemat pe Pământ să rezolve problemele. Ea și Simon nu erau incluși, se situau deasupra acțiunii, erau finalul, nu continuarea ei. Bănuia că pentru ea fusese o formă de superioritate – nu era în piesa în care zeii sunt protagoniști –, dar moartea lui Simon schimbase situația, distribuind-o printre actorii din Cambridge, la fel de neștiutoare și de neajutorată ca oricare dintre siluetele mărunte de acolo de jos, bătute de vânt și aflate în voia sorții.

Și în această democrație a mizeriei o avea alături pe Agnes, cea care stătea acolo jos, în fața colibei ei ca un stup de albine, pe vânătorul Hugh, care-și plângea nepoata, pe Gyltha și pe toți ceilalți oameni care au pierdut pe cineva drag.

Abia când a auzit pași familiari apropiindu-se pe lângă metereze și-a dat seama că-i aștepta. Și singura scândurică de care se putea agăța în acest vârtej era faptul că știa că perceptorul e la fel de nevinovat ca și ea de uciderea copiilor. Ar fi fost fericită, chiar foarte fericită, să-și ceară cu umilință scuze pentru suspiciunile ei, doar că el o făcea să se simtă și mai derutată.

Adeliei îi plăcea să apară imperturbabilă în fața tuturor, cu excepția apropiaților, adoptând maniera amabilă, dar detașată pe care zeul medicinei o cerea practicanților acestei profesii. Era o aparență care o ajuta să pareze obrăznicia sau prea marea familiaritate, iar, uneori, cutezanța fizică de-a dreptul, cu care încercau s-o trateze colegii sau primii pacienți.

De fapt, chiar se considera retrasă dintre oameni, un refugiu calm și tainic la care putea apela când simțea nevoia, dar care n-o făcea totuși invulnerabilă.

Dar față de cel care se apropia își arătase mâhnirea și spaima, îi ceruse ajutorul, insistase pe lângă el; îi căutase sprijinul și, chiar în această nefericire, era recunoscătoare că era cu ea.

Așadar, fața pe care o întoarse Adelia spre sir Rowley era lipsită de expresie.

– Care-i verdictul?

N-a fost chemată să depună mărturie în fața juraților adunați în grabă spre a ancheta moartea lui Simon. Sir Rowley credea că nu e nici în interesul ei, și nici în cel al aflării adevărului dacă și-ar da în vileag profesia de doctor de morți. „În primul rând, ești femeie și apoi străină. Chiar dacă te-ar crede, te-alegi cu un rău renume. Le arăt eu vânătaia de pe spate și le spun că a încercat să afle starea financiară a ucigașului de copii și a devenit astfel victima lui, deși mă îndoiesc sincer că judele sau procurorul – toți sunt niște țopârlani – au destulă minte să creadă ceva din toată învălmășeala asta."

Acum, își dădea seama, după privirea lui, că nu l-au crezut.

– Moarte accidentală prin înec, i-a spus. Au crezut că sunt nebun.

S-a sprijinit de zid și a oftat exasperat spre orașul aflat la baza lui.

– Nu am reuşit decât să le clatin uşor convingerea că cel care i-a omorât pe Sfântul Peter cel Mic şi pe ceilalţi copii a fost unul dintre ei, nu evreii.

Preţ de o clipă, în tumultul din mintea Adeliei s-a ridicat ceva, arătându-şi colţii hidoşi, apoi s-a cufundat din nou, ascuns de mâhnire, dezamăgire şi nelinişte.

– Şi înmormântarea? îl întrebă

– Ah. Vino cu mine.

Paznic s-a ridicat imediat pe labele ca nişte fuse şi a pornit după el. Adelia îl urma mai încet.

În curtea mare a castelului se construia. Zumzetul vocilor slujbaşilor era acoperit de bătaia insistentă, asurzitoare a ciocanului pe lemn. Într-un colţ se ridica schelăria care să susţină triplele spânzurători ce urmau să fie folosite atunci când judecătorii regelui aveau să golească temniţele comitatului şi să-i judece pe cei aduşi în faţa lor. Şi aproape la aceeaşi înălţime cu laţurile spânzurătorilor, lângă porţile castelului, se ridicau o masă lungă şi o bancă, la care se ajungea urcând nişte trepte, pentru ca judecătorii să stea deasupra mulţimii.

Zgomotul se auzea acum mai puţin, după ce sir Rowley, urmat de Adelia şi de Paznic, dădu colţul. Aici, cei şaisprezece ani de pace angevină le permiseseră şerifilor din comitatul Cambridge să renunţe la un contrafort, o anexă la apartamentele lor de la care cobora o scară spre această grădină ascunsă,

înconjurată de ziduri, în care se putea intra printr-o poartă boltită.

Coborâră niște trepte; înăuntru era chiar mai multă liniște. Adelia auzi și văzu primele albine din acea primăvară zburând din floare în floare.

Era o grădină englezească tipică, plantată pentru ierburi vindecătoare și mai puțin pentru admirat. În această perioadă, culoarea lipsea, excepție făcând ciuboțica-cucului dintre pietrele de pe alei și o idee de albastru de la niște violete îngrămădite lângă un zid. Mirosea a proaspăt și a pământ.

– Crezi că merge? o întrebă sir Rowley simplu.

Adelia se uita la el uluită.

– E grădina șerifului și a doamnei sale, spuse el cu multă grijă. Au acceptat ca Simon să fie înmormântat aici.

O luă de braț și o conduse pe o cărare spre un cireș sălbatic ale cărui flori albe și delicate se legănau încet deasupra ierbii smălțuite cu margarete.

– Ne-am gândit să-l îngroape aici.

Adelia închise ochii și inspiră adânc.

– Trebuie să le plătesc, zise ea după un timp.

– În niciun caz, protestă el jignit. Când am spus că e grădina șerifului, ar fi trebuit să spun mai degrabă că e a regelui, pentru că, în cele din urmă, suveranul e proprietarul fiecărui acru de pământ din Anglia, cu excepția celor care aparțin Bisericii. Și, pentru că Henric Plantagenet își iubește evreii, și pentru că eu sunt omul lui Henric Plantagenet, nu a trebuit decât

să-i sugerez șerifului Baldwin că, găzduindu-i pe evrei, îl găzduiește, de fapt, pe rege, ceea ce, într-un alt sens va și face – și destul de curând – pentru că Henric urmează să viziteze în scurt timp castelul, ceea ce, de asemenea, i-am spus Înălțimii Sale.

Se opri încruntat.

– Va trebui să insist pe lângă rege să se facă cimitire evreiești în toate orașele; lipsa lor e scandaloasă. Nici nu cred că știe.

Așadar, nu era vorba de bani. Adelia știa însă pe cine trebuie să plătească. Era vremea s-o facă așa cum se cuvine.

Își îndoi genunchiul, făcând o plecăciune adâncă în fața lui sir Rowley.

– Domnule, îți rămân datoare, nu numai pentru amabilitatea dumitale, dar și pentru suspiciunea bolnăvicioasă pe care am avut-o față de dumneata. Îmi pare foarte rău.

– Ce suspiciune?

Adelia făcu o grimasă.

– Am crezut că dumneata ești ucigașul, spuse ea fără nicio tragere de inimă.

– *Eu?*

– Ai fost în cruciadă și, cred eu, și el. Ai fost în Cambridge la datele respective. Erai printre cei care se aflau în apropiere de Inelul Wandlebury în noaptea în care au fost mutate cadavrele copiilor...

Și cu cât își expunea teoria, cu atât i se părea mai rezonabilă; de ce și-ar cere scuze?

– Ce altceva aș fi putut crede? îl întrebă.

Împietrise și o privea fix, cu ochii lui albaștri, îndreptând neîncrezător un deget spre ea, apoi spre el.

– Eu?

Adelia se neliniști.

– Îmi dau seama că a fost o bănuială nefondată.

– Bineînțeles c-așa a fost, izbucni el atât de tare că făcu un măcăleandru să-și ia zborul. Domniță. Să știi că mie îmi plac copiii. Bănui că și am câțiva, deși nu pot spune despre niciunul că-i al meu. Pentru Dumnezeu, și eu îl vânez pe ticălosul ăla. Doar ți-am spus.

– Și ucigașul ar fi putut pretinde asta. Nu mi-ai explicat de ce.

Tăcu o clipă.

– Nu ți-am spus, nu? De fapt, e numai treaba mea și... deși, date fiind împrejurările... O privi din nou țintă. E ceva confidențial, domniță.

– N-o să spun nimănui.

Mai încolo, în grădină, unde frunzele tinere de hamei imaginau o tapiserie pe zidul de cărămidă, era o bancă acoperită cu iarbă. I-o arătă și se așeză și el cu mâinile încleștate, sprijinite pe un genunchi.

Începu să-i vorbească despre el.

– Trebuie să știi că sunt un om norocos.

A avut noroc cu tatăl său, care era șelarul lordului de Aston, din comitatul Hertford, și care a avut grijă ca el să învețe, a fost norocos în privința staturii și forței, pentru că s-a făcut remarcat, norocos că avea o minte ageră...

– Şi să ştii că şi dibăcia mea la matematică e remarcabilă, la fel ca şi uşurinţa în privinţa limbilor...

„Şi nici nu te duci înapoi când vrei să mergi înainte", gândi amuzată Adelia. Era o expresie pe care-o auzise la Gyltha.

Calităţile tânărului Rowley Picot au fost curând remarcate de lordul tatălui său, care l-a trimis la şcoala pitagoreică de aici, din Cambridge, unde a studiat ştiinţele greceşti şi arabe. Dascălii l-au recomandat apoi lui De Luci, cancelarul lui Henric al II-lea, care l-a luat în slujba sa.

– Ca perceptor? întrebă Adelia cu nevinovăţie.

– Pentru început, ca slujbaş la curtea de justiţie. În cele din urmă, am fost remarcat chiar de rege.

– Bineînţeles.

– Să spun mai departe sau vrei să discutăm despre vreme?

– Continuă, te rog, milord, spuse ea pusă la punct. Chiar mă interesează.

„Oare de ce îl tachinez, se mira ea, tocmai azi? Pentru că îl face mai suportabil, prin tot ceea ce face şi spune.

Oh, Doamne Sfinte, îşi dădu seama şocată, mă simt atrasă de el."

Conştientiză acest lucru ca pe un atac, ca şi cum s-ar fi strâns într-un ungher tainic din fiinţa ei şi ar fi crescut dintr-odată prea mult pentru a mai trece neobservat. *Atrasă?* Îşi simţi picioarele moi, iar mintea îi înregistră ameţeala, împreună cu o oarecare

neîncredere că ar fi posibil așa ceva, dar și protestul față de inconvenientul în sine.

„E prea ușurel pentru mine; nu în greutate, bineînțeles, ci în privința seriozității, a atitudinii. Nu-i decât o pacoste, o nebunie abătută asupra mea din cauza unei grădini, a primăverii și a unei amabilități pe care nu i-o bănuiam. O să treacă; *trebuie* să treacă."

El vorbea însuflețit despre Henric al II-lea.

– ...Sunt omul regelui în toate cele. Azi, perceptorul lui, mâine – ce vrea să fiu, îi spuse întorcându-se spre ea. Cine *a fost* Simon din Neapole? Ce-a făcut?

– A fost... Adelia încerca să se concentreze. Simon? Păi... a lucrat în secret pentru regele Siciliei, printre alții. Își strânse mâinile: nu trebuie să vadă că-i tremură, în niciun caz. Mi-a spus odată că era un fel de doctor al imaterialului, unul care rezolvă probleme fără rezolvare.

– Adică omul de casă, uns cu toate alifiile? Nu te supăra, Simon din Neapole ar înțelege.

– Da. Cred că da.

Bărbatul de lângă ea dădu din cap și, pentru că acum ea voia neapărat să știe cine e, să știe totul despre el, înțelese că și el era uns cu toate alifiile și că regele Angliei îi spusese, în franceza lui angevină: *Ne vous en faites pas, Pico va tout arranger.*

– Ce ciudat, nu-i așa? povestea mai departe omul de casă. Toată povestea începe cu un copil mort.

Un prunc regal, moștenitorul tronului Angliei și al imperiului pe care l-a construit tatăl său pentru el.

William Plantagenet, băiatul regelui Henric II şi al reginei Eleanor de Aquitania, născut în 1153. Mort în 1156.

– Henric nu crede în cruciadă, spunea Rowley. „Te întorci cu spatele, zice el, şi cât eşti plecat vine un ticălos să-ţi ia tronul." Eleanor însă, da; ea a fost în una cu primul ei soţ.

Şi a dat naştere unei legende pe care creştinii o cântă încă – deşi nu în biserici – care îi aduse Adeliei în minte imagini ale unei amazoane făcându-şi drum cu pieptul gol prin dunele deşertului, trăgându-l pe bietul Ludovic, piosul rege al Franţei, pe urmele ei.

– William era un copil precoce şi, cât era de mic, făcuse legământ să plece în cruciadă când va creşte. I-au comandat şi o sabie mititică, Eleanor şi Henric, şi când copilul a murit, Eleanor a vrut să fie dusă în Ţara Sfântă.

„Da", se gândi Adelia mişcată. Văzuse foarte multe astfel de treceri prin Salerno, un tată ducând sabia fiului, un fiu pe a tatălui, spre Ierusalim, într-o cruciadă „prin delegaţie" ca urmare a unei penitenţe sau jurământ, alteori în nume propriu, câteodată în numele vreunui mort care nu mai apucase să şi-l ducă la împlinire.

Poate că acum o zi sau două n-ar fi fost atât de mişcată, dar parcă moartea lui Simon şi această pasiune nouă, nebănuită o făceau să simtă o dragoste dureroasă faţă de întreaga lume. Era demnă de milă.

– Foarte mult timp, povestea mai departe Rowley, regele a refuzat să cedeze; susținea că Dumnezeu nu-i refuză Paradisul unui copil de trei ani pentru că nu și-a împlinit un jurământ. Dar regina nu l-a lăsat în pace și astfel – când să fi fost asta, acum aproape șapte ani, cred – l-a ales, în cele din urmă, pe Guiscard de Saumur, unul din unchii săi angevini, să ducă sabia la Ierusalim.

Rowley surâse în sinea sa.

– Când face ceva, Henric are întotdeauna mai multe motive. Nu l-a ales degeaba pe lordul Guiscard să ducă sabia; era puternic, cutezător, cunoștea bine Orientul, dar era iute la mânie, ca toți angevinii. O dispută cu unul din vasalii săi amenința pacea în Anjou și regele și-a dat seama că plecarea lui Guiscard ar calma lucrurile. Urma să-l escorteze un om călare. Henric s-a gândit să trimită cu Guiscard pe cineva de încredere, o persoană abilă, cu calități diplomatice, sau, cum a spus chiar el: „Pe cineva destul de puternic să nu-l lase pe ticălos să intre în vreun necaz."

– Pe tine? întrebă Adelia.

– Pe mine, răspunse Rowley, plin de sine. Și m-a făcut cavaler, pentru că eu trebuia să duc sabia. Chiar Eleanor mi-a încins-o la spate și, din acea zi până când am adus-o înapoi la mormântul micului William, a fost tot timpul asupra mea. Noaptea, când o scoteam, dormeam cu ea. Și așa am pornit spre Ierusalim.

Numele acelui loc copleși grădina și pe cei doi oameni dinăuntru, umplând aerul cu adorația și agonia

celor trei religii ostile, ca niște planete care-și vibrează fiecare melodia iubită și se izbesc puternic una de cealaltă.

– Ierusalim, spuse din nou Rowley, și continuă cu cuvintele Reginei din Saba: „Și iată, nici pe jumătate nu mi se spusese."

Ca un om în transă, a călcat peste pietrele sfințite de Mântuitorul, s-a târât în genunchi pe Via Dolorosa, a făcut mătănii și a plâns la Sfântul Mormânt. I s-a părut atunci un lucru bun că bărbații plecați în prima cruciadă au curățat acest centru al tuturor virtuților de tirania păgână, pentru ca pelerinii creștini să se poată închina acolo, cum s-a închinat și el. Era plin de admirație pentru ei.

– Nici acum nu știu cum au făcut. Clătina din cap a mirare. Muște, scorpioni, sete, căldură – îți moare calul sub tine; dacă pui mâna pe armură ți se fac bășici pe degete. Și au fost în minoritate, seceraţi de boli. Nu, Dumnezeu Tatăl a fost cu pelerinii cei dintâi, pentru că altfel n-ar fi reușit niciodată să ia înapoi casa Fiului Său. Cel puțin, așa credeam atunci.

Au mai fost și alte plăceri, profane. Urmașii primilor cruciați au ajuns la înțelegere în privința teritoriului care alcătuiește statele cruciate. Sigur, era greu să-i mai deosebești de arabii al căror stil de viață îl imită acum.

Perceptorul îi descrise palatele de marmură, curțile cu fântâni arteziene și smochini, băile – „Îți jur că

marile băi maure sunt îngropate în podea" – și parfumul bogat, puternic inundă grădina.

Iar din acest grup de cavaleri, mai ales Rowley a fost cel fermecat, nu doar de sfințenia bizară, exotică a acestui loc, ci și de complexitatea și diversitatea lui.

– La asta nu te-aștepți deloc: cât e de încâlcit totul. Un creștin nu e pur și simplu împotriva unui sarazin; nu e așa, de-a dreptul. Ai crede, Doamne ajută, că ăla e dușman pentru că i se închină lui Allah. Și, Doamne ajută-ne, celălalt își face semnul crucii, e creștin, trebuie să fie de partea noastră. Și *chiar* e creștin, dar nu e neapărat de partea noastră, pentru că poate să fie aliat cu un prinț musulman.

Cel puțin atâta lucru știa și Adelia. Negustorii aventurieri italieni făceau comerț cu partenerii lor musulmani din Siria și Alexandria cu mult înainte ca papa Urban să fi chemat, în 1096, la eliberarea Locurilor Sfinte de sub jugul musulman și au blestemat cât au putut cruciada, și au blestemat, din nou, în 1147, când cei înrolați în cea de a doua cruciadă s-au dus iar în Țara Sfântă cu tot atâta necunoaștere a mozaicului uman pe care-l invadau ca și predecesorii lor, distrugând astfel o colaborare profitabilă care dura de generații între diferitele religii.

În timp ce Rowley îi descria amestecul care-l încântase, Adelia se sperie văzând cum se face fărâme și ultimul zid de apărare pe care-l ridicase împotriva lui. Întotdeauna gata să categorisească și să dea sentințe, descoperea în acest bărbat o putere de percepție

atât de rară la cruciați. „Nu. *Nu*. Nu trebuie să mă las pradă acestei orbiri."

Rowley își continua povestea, străin la gândurile ei.

– La început, am fost uimit că dragostea evreilor și a musulmanilor față de Sfântul Templu era la fel de arzătoare ca și a mea, că era la fel de sfânt și pentru ei.

Și chiar dacă faptul că și-a dat seama de acest lucru nu l-a făcut să se îndoiască niciun pic de justețea cauzei cruciadei – „asta a venit mai târziu" – a început totuși să-l dezguste intoleranța gălăgioasă și nerușinată a celor mai mulți dintre nou-veniți. A preferat compania și felul de viață al cruciaților descendenți din cruciații ce se adaptaseră deja acestui melanj. Mulțumită ospitalității lor, aristocratul Guiscard și cei care-l însoțeau au putut să se simtă bine.

Nici nu putea fi vorba de întoarcerea acasă, nu încă. Au învățat araba, s-au îmbăiat în apă parfumată cu uleiuri, și-au însoțit gazdele la vânătoare cu șoimi berberi, mici și feroce, au purtat cu plăcere veșmintele lungi și s-au desfătat în compania femeilor atât de îndatoritoare, s-au delectat cu șerbet, perne moi, le-au plăcut servitorii negri și mâncarea condimentată. Când plecau la război, își acopereau armura cu un burnuz ca s-o apere de soare, devenind astfel de nerecunoscut printre dușmanii sarazini, de n-ar fi fost crucea de pe scuturi.

Pentru că Guiscard și micul lui grup plecau la război, devenind, din pelerini, cruciați. Regele Amalric

chemase urgent sub arme toți francii ca să-l oprească pe generalul arab Nur-ad-Din – care fusese și în Egipt – să-i unească pe toți musulmanii împotriva creștinilor.

– Mare războinic, Nur-ad-Din, și mare ticălos. Atunci credeam, ca să știi, că dacă ne alăturăm armatei regelui Ierusalimului e ca și cum ne-am alătura oștilor cerești.

Au pornit spre sud.

Până acum, remarcă Adelia, bărbatul de lângă ea povestise în amănunt, construind pentru ea domuri aurite, spitale mari, străzi foarte aglomerate, imensitatea deșertului. Dar relatarea despre cruciada în sine a fost concisă.

– Nebunie sfântă, atât a avut de zis, deși a mai adăugat: A existat totuși cavalerism de ambele părți. Când s-a îmbolnăvit Amalric, Nur-ad-Din a încetat lupta și a așteptat până s-a mai înzdrăvenit.

Armata creștină era însă urmată de scursura Europei. Indulgența dată de papă tuturor păcătoșilor și criminalilor care luau drumul Crucii adusese în statele cruciate oameni care ucideau orbește, convinși că, orice-ar face, vor fi bine primiți în brațele Mântuitorului.

– Vite, le spunea Rowley, care puteau încă a grajdul din care veniseră. Au scăpat de iobăgie și acum voiau pământ, se voiau bogați.

Au măcelărit greci, armeni și copți, creștini mai vechi decât ei, pentru că i-au crezut păgâni. Evrei și arabi, cunoscători ai filozofiei grecești și romane, cu solide cunoștințe de matematică, medicină și

astronomie, științe pe care popoarele semitice le-au dat Apusului, au fost nevoiți să se plece în fața unor oameni care nu știau nici să scrie, nici să citească și nici nu vedeau ce rost ar fi avut.

– Amalric a încercat să-i țină în frâu, povestea mai departe Rowley, dar erau peste tot, ca vulturii. Ne-ntorceam la liniile noastre și descopeream c-au spintecat burțile prizonierilor pentru că își închipuiau că musulmanii își înghit giuvaiericalele ca să le păstreze în siguranță. Femei, copii, nu conta. Unii nici nu mergeau cu armata, ci rătăceau în bande pe rutele comerciale și jefuiau. Ardeau și orbeau, iar când erau prinși, spuneau că fac asta pentru nemurirea sufletului. Și probabil că și acum fac la fel.

Tăcu un moment.

– Iar ucigașul nostru a fost unul dintre ei, continuă.

Adelia întoarse iute capul și-l privi.

– Îl cunoști? A fost acolo?

– Nu l-am văzut niciodată. Dar sigur a fost acolo.

Măcăleandrul s-a întors. A fâlfâit ușor și s-a așezat pe o tufă de levănțică, s-a uitat o clipă la cei doi oameni tăcuți de pe teritoriul său, apoi a zburat din nou în urmărirea unei brumărițe-de-pădure.

– Știi ce realizează marii noștri cruciați? a întrebat-o Rowley.

Adelia a clătinat din cap. Deziluzie, decepție dezamăgire. Figura lui exprima dezamăgire, iar acest lucru îl făcea să pară mai bătrân, și se gândi că probabil sub

jovialitatea sa se află tot timpul amărăciunea, ca un substrat de stâncă.

– Îşi spun eu ce realizează. Inspiră o asemenea ură printre arabi, care se urau unii pe alţii, încât aceştia se unesc în cea mai mare forţă îndreptată vreodată împotriva Creştinătăţii. Se numeşte Islam.

Se întoarse şi intră în casă. Adelia îl privi în tot acest timp. Nu mai era durduliu, cum i-o fi trecut aşa ceva prin minte? Era masiv.

Îl auzi cerând bere.

Când se întoarse, avea câte o cană de bere cu capac în fiecare mână.

– Spovedania face sete.

Asta ce mai era? Luă cana şi sorbi, incapabilă să-şi ia ochii de la el, ştiind cât se poate de limpede că, indiferent ce păcat avea să mărturisească, ea îl va ierta.

El era în picioare şi o privea.

– Timp de patru ani am purtat la spate săbiuţa lui William Plantagenet, îi spuse. O purtam pe sub cămaşa de zale ca să nu se strice când luptam. Am luat-o în bătălii. Mi-a zgâriat pielea atât de adânc că mi-a rămas semnul crucii, ca la măgarul care l-a purtat pe Domnul nostru Iisus în Ierusalim. E singura cicatrice de care sunt mândru. Vrei s-o vezi? o întrebă el uitându-se un pic într-o parte.

– Poate că nu acum, zâmbi ea.

„Eşti o târfă, îşi zise, te laşi sedusă de povestea unui soldat. State cruciate, vitejie, cruciadă – nu-i decât o poveste iluzorie de dragoste. Vino-ţi în fire, femeie."

– Mai târziu să fie. Bău o înghiţitură de bere şi se aşeză. Unde-am rămas? Ah, da. De-acum eram în drum spre Alexandria. Trebuia să-l împiedicăm pe Nur-ad-Din să-şi construiască corăbiile în porturile de pe coasta egipteană. Să nu crezi că sarazinii voiau să ducă război pe mare – un proverb arab zice că e mai bine să auzi ghiorăitul din maţele cămilelor decât rugăciunile peştilor –, dar într-o bună zi vor face şi asta.

Nisip, căldură, vântul pe care musulmanii îl numesc *khamsin*, care-ţi zgârie ochii. Atacuri venind din senin de la arcaşii sciţi călare.

– Erau ca nişte centauri şi slobozeau asupra noastră săgeţi ca un roi de lăcuste, că până la urmă şi oamenii, şi caii erau ca nişte arici.

Şi Guiscard s-a îmbolnăvit foarte tare.

– N-a prea fost bolnav în viaţa lui şi atunci s-a speriat că s-ar putea să moară; nu voia să moară pe pământ străin. „Du-mă acasă, Rowley", mi-a spus el. „Promite-mi că mă duci în Anjou." Şi i-am promis.

În numele domnului său bolnav, Rowley a înge-nuncheat în faţa regelui Ierusalimului şi l-a rugat să-i îngăduie să se întoarcă în Franţa.

– Drept să-ţi spun, eram bucuros. Obosisem să ucid. Mă tot întrebam dacă de-asta a venit Domnul nostru Iisus pe Pământ. Şi mai era şi gândul la băieţelul din mormânt care-şi aştepta sabia şi care începuse să-mi tulbure somnul. Dar chiar şi aşa...

Termină de băut berea, apoi clătină obosit din cap.

– Chiar și așa, sentimentul de vină pe care m-a cuprins când mi-am luat rămas-bun... mă simțeam ca un trădător. Îți jur că n-aș fi plecat în veci înainte de a câștiga războiul dacă nu ar fi trebuit să-l duc pe Guiscard acasă.

„Nu, se gândi ea, n-ai fi plecat. Dar de ce te scuzi? Ești viu și tot vii sunt și oamenii pe care i-ai fi ucis dacă ai mai fi rămas. Poate că e bestia din bărbați – și, oh Doamne, și precis că tot bestia din mine mă face să înfior așa."

A început să se ocupe de organizarea întoarcerii acasă.

– Știam că nu va fi ușor. Eram destul de departe în Deșertul Alb, într-un loc numit Baharia, o așezare destul de mare pentru o oază, dar cred că nici Dumnezeu n-a auzit de el. Aveam de gând să mă îndrept spre apus până la Nil și apoi cu corabia până la Alexandria – pe atunci era încă în mâna prietenilor –, iar de acolo să trec în Italia. Dar, pe lângă cavaleria scită, ucigași la pândă în spatele fiecărui tufiș, fântâni otrăvite, mai erau și dragii noștri proscriși în căutare de pradă; iar, în atâția ani, Guiscard strânsese atâtea relicve și giuvaieruri și stofe țesute cu fir, încât eram nevoiți să călătorim cu o caravană de animale de samar lungă de două sute de metri, invitând parcă să fim atacați.

Așa că au luat ostatici.

Adeliei i s-a clătinat cana în mână.

– Ai luat ostatici?

– Bineînțeles că am luat. Era iritat. Acolo, așa ceva e îngăduit. Dar nu pentru răscumpărare, cum facem noi în Apus. Acolo ostaticii reprezintă siguranța.

Erau o garanție, un contract, o formă de bună-credință, o promisiune că înțelegerea va fi păstrată – parte integrantă din diplomația și schimburile culturale dintre diferitele rase. Prințese france, nu mai mari de patru ani, erau date pentru a asigura o alianță între părinții lor creștini și răpitorii mauri. Fii de mari sultani trăiau în gospodării france, uneori ani de zile, ca garanție pentru buna comportare a familiilor lor.

– Ostaticii împiedică vărsarea de sânge, spuse el, și ideea e foarte bună. Să zicem că ești asediat într-un oraș și vrei să ajungi la o înțelegere cu asediatorii. Foarte bine, ceri ostatici ca să fii sigur că ticăloșii nu se apucă de violat și de ucis și că predarea se va face fără represalii. Sau, să zicem că trebuie să plătești o răscumpărare, dar nu poți strânge imediat toți banii, și atunci oferi și ostatici, pe lângă celelalte. Ostaticii sunt folosiți aproape pentru orice. Când împăratul Nicefor a vrut să angajeze la curtea sa un poet arab, i-a dat ostatici califului poetului, Harun al-Rashid, ca o chezășie că poetul se va întoarce. Sunt ca lucrurile amanetate la cămătar.

Adelia clătină din cap a mirare.

– Și merge?

– Perfect. Apoi se gândi puțin. Aproape întotdeauna. Cât am fost acolo, n-am auzit niciodată de

vreun ostatic care să fie pedepsit, deși cred că primii cruciați erau mai iuți la mânie.

S-a grăbit însă s-o liniștească.

– Să știi că-i o treabă foarte bună. Păstrează pacea și ajută la înțelegerea dintre cele două părți. Băile alea maure – noi, apusenii, n-am fi auzit niciodată de ele dacă un ostatic de viță nobilă n-ar fi cerut să i se facă una.

Adelia se întreba cum funcționează sistemul invers. Ce i-au învățat oare cavalerii europeni, despre a căror curățenie nu avea o părere prea bună, pe cei ai căror ostatici erau?

Nu voia însă să se abată de la subiect. Povestea înainta încet. „Nu vrea să ajungă acolo, își spuse. Nici eu nu vreau; o să fie groaznic."

– Așa că am luat ostatici.

Văzu cum bărbatul strânge în mâini poalele tunicii de pe genunchi.

A trimis un sol la Al-Hakim Biamrallah la Farafra, care domnea aproape peste tot drumul pe care urmau să-l străbată.

– Hakim era din dinastia fatimidă, era șiit, și fatimizii erau de partea noastră împotriva lui Nur-ad-Din, spuse el privind-o dintr-o parte. Ți-am spus că e complicat.

Cu solul mai fuseseră trimise daruri și o cerere de ostatici ca să asigure trecerea în siguranță a lui Guiscard, a oamenilor și animalelor sale spre Nil.

– Acolo urma să-i lăsăm. Pe ostatici. Iar oamenii lui Hakim trebuiau să-i ia de acolo.

– Înțeleg, spuse ea cu blândețe.

– Mare vulpoi, Hakim ăsta, zise Rowley cu admirație, un mare vulpoi despre alt mare vulpoi. Cu barba lungă până aici și o grămadă de neveste. Ne întâlnirăm de câteva ori în luptă, am fost și la vânătoare împreună. Îmi plăcea.

Adelia se uita tot la mâinile lui Rowley – frumoase mâini – cum se încleștează întruna, ca ghearele unei păsări răpitoare pe o încheietură.

– Și a fost de acord?

Emisarul s-a întors fără daruri, dar cu ostaticii – doi, ambii băieți. Ubayd, nepotul lui Hakim, și Jaafar, unul din fiii săi.

– Ubayd avea aproape doisprezece ani, cred; Jaafar... avea opt, era preferatul tatălui său.

A urmat o pauză și vocea perceptorului venea parcă de departe.

– Copii foarte buni, cu maniere frumoase ca toți copiii sarazinilor. Foarte emoționați că sunt ostatici pentru unchiul și, respectiv, tatăl lor. Erau importanți. Priveau totul ca pe o aventură.

Mâinile mari se strânseră, scoțând în evidență oasele articulațiilor.

– O aventură, repetă.

Poarta grădinii scârțâi și intrară doi bărbați cu hârlețe, trecură pe lângă sir Rowley și pe lângă Adelia, scoțându-și bonetele, și o luară pe cărarea ce ducea la cireș. Au început să sape.

Fără să mai spună nimic, bărbatul și femeia de pe banca acoperită cu iarbă își întoarseră capetele să privească, ca și cum ar fi văzut ceva acolo, fără nicio legătură cu ei, ceva care se desfășura în cu totul alt loc.

Rowley a fost ușurat să vadă că Hakim nu-i trimisese doar oameni pentru asini și cămile, să-l ajute cu toate lucrurile lui Guiscard, ci și doi războinici care să-i păzească.

– Grupul nostru de cavaleri se redusese. James Selkirk și D'Aix au fost uciși la Antiohia. Gerard de Nantes a murit într-o încăierare dintr-o tavernă. Singurii rămași din grupul inițial mai erau Guiscard, Conrad de Vries și eu.

Guiscard, care era prea slăbit să mai încalece, călătorea într-un palanchin dus de sclavi, deci nu puteau înainta decât la pas. Convoiul lung și lent și-a început astfel călătoria, dar starea lui Guiscard s-a înrăutățit și n-au mai putut continua.

– Eram pe la mijlocul drumului, merseserăm prea departe ca să ne mai întoarcem și nici nu puteam continua, dar unul dintre oamenii lui Hakim știa o oază aflată cam la un kilometru și jumătate dacă ne abăteam din drum, așa că l-am dus pe Guiscard acolo și ne-am ridicat corturile. Era un loc mic, gol, cu doar câțiva curmali, dar, ca prin minune, izvorul avea apă dulce. Acolo a și murit.

– Îmi pare rău, spuse Adelia. Dezolarea care-l cuprinsese pe bărbatul de lângă ea era aproape palpabilă.

– Şi mie mi-a părut rău. Îşi înălţă capul. Dar n-aveam timp să stăm şi să jelim. Ştii mai bine decât oricine ce se întâmplă cu corpurile, iar pe căldura aia se întâmplă foarte repede. Până să fi ajuns la Nil, cadavrul... ştii.

Pe de altă parte, Guiscard fusese lord de Anjou, unchiul lui Henric Plantagenet, nu un vagabond oarecare să-l îngroape în pământ necunoscut, săpat în nisipul Egiptului. Familia avea nevoie de ceva ca să-l înmormânteze cum se cuvine.

– Şi, mai ales, îi promisesem că-l duc acasă.

Şi atunci, i-a spus Rowley, a făcut el greşeala care-l va urmări până în mormânt.

– Să mă ierte Dumnezeu, dar atunci am despărţit forţele.

Ca să meargă mai repede, s-a hotărât să-i lase pe cei doi ostatici unde erau, iar el şi De Vries, împreună cu doi servitori, să se întoarcă în grabă în Baharia, cu cadavrul, în speranţa că vor găsi pe cineva să-l îmbălsămeze.

– La urma urmelor, eram în Egipt, iar Herodot intră în nişte detalii destul de dezgustătoare privind felul în care îşi păstrează egiptenii morţii.

– L-ai citit pe Herodot?

– Ce scrie despre egipteni. Am aflat o mulţime de lucruri despre Egipt de la Herodot.

Dumnezeu să-l aibă în paza Sa; străbate deşertul cu un ghid de o mie de ani.

– Băieții erau mulțumiți de această situație, chiar fericiți. Îi aveau pe cei doi războinici ai lui Hakim care să-i păzească, o mulțime de servitori, sclavi. Le-am dat minunata pasăre a lui Guiscard cât timp eram noi plecați – amândoi erau pasionați de șoimi. Și am făcut tot ce-am putut, am trimis pe unul dintre servitorii arabi ai lui Hakim să-i spună ce s-a întâmplat și unde sunt băieții, în cazul în care păţeam eu ceva.

O listă întreagă de justificări; probabil c-a reluat-o de o mie de ori.

– Credeam că noi aveam de înfruntat riscuri, adică De Vries și cu mine, pentru că eram singuri. Băieții ar fi trebuit să fie în siguranță.

Se întoarse spre ea de parcă ar fi vrut s-o scuture.

– *Doar erau în țara lor, fir-ar să fie.*

– Da, încuviință Adelia.

În fundul grădinii, cei doi bărbați care lucrau la mormânt săpau și aruncau pământul la marginea gropii cu mișcări ritmice. Puteau să se fi aflat și la trei mii de kilometri depărtare de creuzetul de nisip încins în care, acum, ea abia mai respira.

Au făcut un harnașament între două animale de povară pe care au pus palanchinul cu trupul lui Guiscard și, însoțiți doar de doi oameni care să mâne catârii, sir Rowley și celălalt cavaler au încălecat și au pornit cât au putut de repede.

– Nu era niciun îmbălsămător în Baharia, dar am găsit un șaman bătrân, care i-a scos inima și a

conservat-o în saramură, iar restul a fost fiert, până nu a rămas decât scheletul.

A durat mai mult decât se aşteptase Rowley, dar, în cele din urmă, cu oasele lui Guiscard într-o taşcă de piele prinsă la şa şi cu inima într-un vas astupat, a pornit împreună cu De Vries spre oază şi au ajuns în apropiere după opt zile de la plecare.

– Am văzut vulturii când eram cam la cinci kilometri distanţă. Tabăra fusese atacată. Toţi servitorii erau morţi. Războinicii lui Hakim erau tăiaţi bucăţi, şi mai erau trei cadavre ale atacatorilor. Corturile, sclavii, lucrurile şi animalele dispăruseră.

În cutremurătoarea linişte a deşertului, cei doi cavaleri au auzit un suspin venind dintr-un curmal. Era Ubayd, băiatul cel mare, viu şi fără răni pe trup.

I-au atacat noaptea şi, fiind întuneric, el şi unul din sclavi au reuşit să se urce într-un pom şi să se ascundă în frunziş. Băiatul stătea acolo de o zi şi două nopţi. De Vries a trebuit să urce să-i descleştеze mâinile ca să-l coboare. Văzuse totul şi nu se putea mişca.

Pe Jaafar, cel de opt ani, nu l-au găsit.

– Încă îl căutam, când au sosit Hakim şi oamenii lui. Cam în acelaşi timp cu mesajul meu, primise şi înştiinţarea că prin acele părţi se afla o bandă de jefuitori. Şi a pornit imediat călare, ca vântul iadului, spre oază.

Rowley îşi lăsă în jos capul mare, pregătit parcă să fie lovit de bulgări de foc.

– Hakim nu m-a învinuit. Niciun cuvânt, nici mai târziu, când am găsit... ce-am găsit. Ubayd i-a explicat, i-a spus bătrânului că n-a fost vina mea, dar acum, în ultimii ani, știu a cui vină a fost. N-ar fi trebuit să-i las, ar fi trebuit să iau copiii cu mine. Eu răspundeam de ei. Erau ostaticii mei.

Degetele Adeliei acoperiră o clipă mâna care se strângea. Bărbatul nici nu observă.

Când, în cele din urmă, Ubayd a fost în stare să vorbească despre asta, le-a spus că atacatorii au fost de douăzeci-douăzeci și cinci de ori mai puternici. I-a auzit vorbind mai multe limbi cât a durat măcelul.

– Mai ales franca, a spus el. L-a auzit pe vărul lui strigându-L pe Allah în ajutor. Le-am luat urma. Aveau un avans de treizeci și șase de ore, dar ne-am făcut socoteala că vor înainta mai greu din cauza prăzii. A doua zi, am văzut urmele de la potcoavele unui cal singuratic care se despărțise de ceilalți și-o luase spre sud.

Hakim a trimis câțiva oameni după banda de jefuitori, iar el și Rowley s-au luat după urmele călărețului singuratic.

– Acum, când mă gândesc la cele întâmplate, nu știu de ce am făcut asta; bărbatul ăla putea să fi avut cel puțin zece motive s-o ia în altă parte. Cred totuși că am știut.

Au știut când au văzut vulturii zburând în cerc strâns spre ceva aflat între dune. Băiețelul gol era chircit în nisip ca un semn de întrebare.

Rowley avea ochii închiși.

– I-a făcut acelui copil ceva ce nicio ființă omenească n-ar trebui să vadă sau să povestească.

„Eu m-am uitat la ei, se gândi Adelia. Ai fost supărat când m-am uitat la ei, acolo în chilia Sfintei Werbertha. Ți-am descris tot și îmi pare rău. Îmi pare foarte rău pentru tine."

– Am jucat șah amândoi, spunea mai departe Rowley. Copilul și cu mine. Chiar pe drum. Era un băiat isteț. Mă bătea de opt ori din zece.

Au înfășurat trupul în mantia lui Rowley și l-au dus acasă la Hakim, unde a și fost îngropat, în aceeași noapte, jelit de femei.

Apoi au început înfrigurați vânătoarea. O vânătoare tare ciudată, condusă de o căpetenie musulmană și de un cavaler creștin, ocolind câmpurile de bătălie unde se războiau crucea și semiluna.

– Diavolul era slobod în acel deșert. A trimis împotriva noastră furtuni de nisip, a șters urmele, locurile de odihnă le-a lăsat fără apă și le-a devastat, ce-o fi fost el, creștin sau maur, dar nimic nu ne oprea și, în cele din urmă, am ajuns banda.

Ubayd avusese dreptate, erau niște lepădături.

– Mai ales dezertori, fugari, scursura închisorilor creștinătății. Ucigașul a fost șeful lor și, când a plecat cu copilul, a luat și cea mai mare parte din giuvaiericale și le-a lăsat oamenilor lucrurile mai mari, care nu însemnau mai nimic. N-au opus cine știe ce rezistență – cei mai mulți erau prostiți de hașiș, iar

restul se luptau încă pentru prada rămasă. I-am luat la întrebări, pe fiecare în parte: unde s-a dus șeful vostru? Cine e? De unde vine? Încotro se îndreaptă? Niciunul nu știa prea multe despre cel pe care-l urmaseră. Ziceau că e un șef sălbatic. Și norocos.

Norocos.

– Pentru pleava aia, naționalitatea nu însemna nimic; pentru ei, nu era decât franc, ceea ce înseamnă că putea proveni de oriunde, din Scoția până la marea Baltică. Nici din felul în care ni l-au descris n-am aflat mare lucru; înalt, de înălțime mijlocie, brunet, blonziu – vezi tu, spuneau orice credeau că ar fi vrut Hakim să știe, dar parcă fiecare l-ar fi văzut în alt fel. Unul ne-a zis că avea coarne care-i creșteau din cap.

– Avea un nume?

– Îi spuneau Rakshasa. E numele unui demon: maurii își sperie copiii cu el. Din ce-am putut înțelege de la Hakim, acești Rakshasa vin din Răsărit, cred că din India. Hindușii i-au chemat să-i atace pe musulmani într-o bătălie străveche. Luau forme diferite și chinuiau oamenii noaptea.

Adelia se aplecă să culeagă un fir de levănțică. Îl frecă între degete, uitându-se în jur, prin grădină, ca să se proptească bine în această verdeață englezească.

– E deștept, spunea perceptorul, apoi se corectă. Nu, nu deștept, ci are instinct, miroase pericolul din aer, ca un șobolan. Dacă s-ar fi îndreptat spre Nilul Superior – cum eram siguri c-o va face – l-am fi prins;

Hakim trimisese vorbă triburilor Fatimir – dar nu, el a tăiat-o spre nord-est și s-a întors în Palestina.

I-au luat din nou urma în Gaza, unde au descoperit că a plecat din portul Teda în Cipru, cu o corabie.

– Cum? întrebă Adelia. Cum i-ați luat urma?

După giuvaiericale. Luase mai toate giuvaierurile lui Guiscard. Trebuia să le vândă unul câte unul ca să nu-l ajungem. De câte ori vindea ceva, triburile îi trimiteau de veste lui Hakim. I-am anunțat și cum arată – un bărbat înalt, aproape tot atât de înalt ca și mine.

În Gaza, sir Rowley și-a pierdut tovarășii.

– De Vries a vrut să rămână în Țara Sfântă – el nu avea obligația pe care o aveam eu: Jaafar a fost ostaticul meu și nu el a luat decizia care a dus la moartea copilului. Iar Hakim... bunul bătrân a vrut să vină cu mine, dar i-am spus că e prea bătrân și că în Ciprul creștin va ieși în evidență ca o hurie într-o mulțime de călugări. Sigur că nu i-am spus chiar așa, deși aceasta era ideea. Dar chiar atunci și acolo am îngenuncheat în fața lui și m-am jurat pe Dumnezeul meu, pe Sfânta Treime și pe Fecioara Maria că-l voi urmări pe Rakshasa, dacă e nevoie până în mormânt, și c-o să-i tai ticălosului capul și-o să i-l trimit.

Perceptorul se lăsă în genunchi, își scoase bereta și își făcu semnul crucii.

Adelia stătea nemișcată ca o stâncă, derutată de amestecul de aversiune și de extraordinară consolare pe care îl descoperea în acest bărbat. Dispăruse o

parte din singurătatea în care se trezise după moartea lui Simon. Și totuși, el nu era un alt Simon; își oferise ajutorul, poate că a ajutat chiar, i-a luat la întrebări pe atacatori; „i-a luat la întrebări" era categoric un eufemism pentru torturarea până la moarte, un lucru pe care Simon nu l-ar fi făcut niciodată. Bărbatul acesta a jurat pe Hristos, întruchiparea milei, să se răzbune și se ruga pentru acest lucru în fiecare minut.

Dar, când îi acoperise mâna încleștată, dosul palmei ei a fost udat de lacrimi și, preț de o clipă, locul gol lăsat de Simon a fost umplut de altcineva a cărui inimă, la fel ca a lui Simon, se frângea de durere pentru un copil de altă rasă și credință.

Își reveni. El se ridică în picioare și-i povestea mai departe, plimbându-se.

Așa cum o purtase pas cu pas împreună cu el peste imensele teritorii din statele cruciate, acum îl însoțea, alături de relicvele mortului, în urmărirea celui numit Rakshasa, înapoi în Europa.

Din Gaza în Cipru. Din Cipru în Rhodos – era cu doar un vapor în urmă, dar o furtună a îndepărtat vânatul de vânător, așa că Rowley nu i-a mai dat de urmă până în Creta. La Siracuza și, de acolo, pe coastă spre Apulia. La Salerno...

– Erai acolo? o întrebă el.

– Da, eram acolo.

La Neapole, la Marsilia și apoi în Franța.

I-a spus că nimeni n-a făcut un drum mai ciudat într-o țară creștină, în care creștinii să fi jucat un rol atât de neînsemnat. Cei care l-au ajutat au fost cei disprețuiți: arabi și evrei, giuvaiergii, aurari, zarafi, cămătari, meșteri la care-și trimit târgoveții creștini diverse lucruri la reparat, locuitori din ghetouri – acei oameni la care ar fi fost obligat să apeleze un ucigaș urmărit și disperat care avea de vândut o bijuterie ca să facă rost de bani.

– Nu era Franța pe care o cunoșteam eu; putea să fi fost o cu totul altă țară. Eram ca un orb, iar ei erau firul cu noduri care mă călăuzea. „De ce-l vânezi pe omul ăsta?" eram întrebat. Iar eu le răspundeam: „A ucis un copil." Era destul. Da, vărul, mătușa, fiul cumnatei au auzit de un străin care a avut de vânzare un fleac în orașul următor – și la un preț de nimic pentru că a trebuit să-l vândă repede. Rowley făcu o pauză. Îți dai seama că toți evreii și arabii din țările creștine par să se cunoască între ei?

– Da, n-au încotro.

Rowley ridică din umeri.

– Așa. Nu stătea nicăieri destul de mult ca să-l prind. Când ajungeam în orașul următor, plecase mai departe spre nord. Întotdeauna spre nord. Știam că se îndreaptă spre un loc anume.

Au mai apărut și alte noduri, îngrozitoare, pe fir.

– A ucis în Rhodos, înainte să ajung acolo, o fetiță creștină, pe care au găsit-o într-o vie. Toată insula era în fierbere.

La Marsilia, o altă moarte, de această dată un băiețel, cerșetor, înșfăcat de pe marginea drumului, al cărui cadavru fusese astfel mutilat încât autoritățile, de obicei mai indiferente la soarta vagabonzilor, oferiseră o recompensă pentru cel care-l prinde.

La Montpellier, un alt băiețel, de patru ani.

– „După faptele lor îi veți cunoaște", ne spune Biblia. Eu îl cunoșteam după ale lui. Însemna harta cu trupuri de copii; ca și cum n-ar fi putut merge mai mult de trei luni fără să-și sature pofta. Când îl pierdeam, nu trebuia decât să aștept ca să aud geamătul unui părinte care trecea ca un ecou dintr-un oraș în altul. Atunci încălecam și porneam în urmărirea lui.

A găsit și femeile pe care Rakshasa le lăsa în urmă.

– Femeile sunt atrase de el, dar numai Dumnezeu știe de ce; nu le tratează deloc bine.

Toate bietele făpturi pline de vânătăi cărora Rowley le-a pus întrebări au refuzat să-l ajute.

– Parcă așteptau și sperau că se va întoarce la ele. Nu mai conta. Acum urmăream pasărea pe care o avea cu el.

– O *pasăre?*

– Un graur, un fel de graur vorbitor. Într-o colivie. Știu de unde l-a cumpărat, dintr-un bazar din Gaza. Știam și cât a dat pe el. Dar *de ce* o ținea... poate că-i era unicul prieten, spuse el cu un rictus pe față. Slavă Domnului că l-a făcut remarcat. Și am primit vorbă, de mai multe ori, despre un bărbat înalt, cu o colivie

cu o pasăre la oblâncul șeii. În cele din urmă, așa am aflat unde merge.

Vânătorul și vânatul se apropiau acum de valea Loarei, iar sir Rowley era preocupat pentru că la Angers – Anjou – era căminul oaselor pe care le ducea.

– Să-l urmăresc pe Rakshasa așa cum am jurat? Sau să-mi țin jurământul față de Guiscard și să-l duc la locul de odihnă veșnică?

Era în Tours și această dilemă i-a îndreptat pașii spre catedrală, ca să se roage pentru îndrumare.

– Și acolo, Dumnezeu Atotputernicul, în marea Sa milă, văzând că dreptatea e de partea mea, și-a deschis mâna spre mine.

Pentru că, exact când a ieșit din catedrală pe marea ușă dinspre apus, în lumina orbitoare a soarelui, Rowley a auzit venind dinspre o alee cârâitul unei păsări dintr-o colivie atârnată la o fereastră.

– M-am uitat în sus. Iar pasărea s-a uitat în jos la mine și mi-a spus bună ziua în englezește. Și m-am gândit că Dumnezeu m-a îndrumat spre aleea aceea cu un scop, hai să văd dacă nu-i asta pasărea lui Rakshasa. Așa că am bătut la ușă și mi-a deschis o femeie. Am întrebat de omul ei. Mi-a spus că e plecat, dar mi-am dat seama că era acolo și că era el – era exact ca celelalte, murdară și înspăimântată. Am tras sabia și am împins-o, dar s-a luptat cu mine când am încercat să urc, mi s-a agățat de braț ca o pisică și a început să țipe. L-am auzit strigând din camera de la etaj, apoi am auzit un zgomot înăbușit. Sărise pe fereastră.

M-am întors, dar femeia m-a împiedicat din nou și până am ajuns pe alee, fugise.

Rowley își trecu mâinile prin părul des și cârlionțat de disperare, povestindu-i goana fără niciun rezultat care-a urmat.

– În cele din urmă, m-am întors la acea casă. Femeia plecase, dar, în camera de la etaj, pasărea se zbătea în colivia pe care el o dăduse pe jos când sărise. Am ridicat colivia și pasărea mi-a spus unde-l voi găsi.

– Cum? Cum ți-a spus?

– Bineînțeles că nu mi-a dat adresa. S-a uitat la mine cu ochii ei rotunzi și obraznici și mi-a spus că sunt un băiat drăguț, un băiat isteț – lucruri din astea banale, dar șocant era faptul că auzeam vocea lui Rakshasa. O dresase. Nu, nu era nimic deosebit în *ce* spunea, ci în felul *cum* o spunea. Accentul. Vorbea cu accent din comitatul Cambridge. Pasărea imita vocea stăpânului său. Rakshasa era un om din comitatul Cambridge.

Perceptorul se închină în semn de mulțumire lui Dumnezeu care a fost atât de bun cu el.

– Am lăsat pasărea să-și spună tot repertoriul. Aveam destul timp, îl puteam duce pe Guiscard la Angers. Știam unde merge Rakshasa; se ducea acasă, să-și facă un rost cu ceea ce mai rămăsese din giuvaericalele lui Guiscard. Asta a făcut și asta face, iar de această dată n-o să-mi mai scape. Încă mai am colivia, spuse el uitându-se la Adelia.

– Ce s-a întâmplat cu pasărea?

– I-am sucit gâtul.

Groparii au plecat, neobservați, după ce și-au isprăvit treaba. Umbra lungă a zidului de la capătul grădinii ajunsese până la banca lor.

Adelia, tremurând de răcoarea serii care se apropia, își dădu seama că îi era frig de mai mult timp. Poate că mai erau multe de spus, dar, momentan, nu se putea gândi la asta. Și nici el.

– Trebuie să mă ocup de pregătiri, spuse el în timp ce se ridica.

Între timp s-au ocupat alții în locul lui.

Un șerif, un arab, un perceptor, un stareț augustin, două femei și un câine stăteau lângă trepte, în timp ce sicriul din răchită cu trupul lui Simon, precedat de purtătorii de torțe și urmat de toți evreii, bărbați, din castel, era purtat spre groapa de sub cireș, în celălalt capăt al grădinii. Nu au fost invitați să se apropie. Sub o lună aproape plină, ca de ceară, figurile celor care jeleau păreau foarte întunecate, iar florile de cireș foarte albe, ca o volbură de zăpadă suspendată.

Șeriful era neliniștit. Mansur își pusese mâinile pe umerii Adeliei, iar ea se sprijinea de el și asculta cascada notelor grave ale rabinului care repeta Psalmul 91, nereușind să distingă prea bine cuvintele.

Ceea ce nu băga în seamă, iar ceilalți nu acordau atenție pentru că erau obișnuiți cu zgomotele castelului, erau vocile ridicate de jos, de lângă porțile principale, unde părintele Alcuin, preotul, își exprima nemulțumirea.

Auzindu-l, Agnes își părăsise coliba și alergase în oraș, iar Roger din Acton încerca să convingă gărzile că, prin înmormântarea secretă a unui evreu, castelul lor era pângărit.

Cei care jeleau sub cireș auzeau; urechile lor prindeau imediat necazurile.

El ma'aleh rachamim. Vocea rabinului Gotsce nu șovăia. *Shochayn bahm-ro...* „Doamne, cu milă de mamă, dă-i fratelui nostru Simon deplină odihnă sub aripile Tale ocrotitoare, între cei aleși, sfinți și curați, strălucitori ca bolta cerească, precum și sufletelor tuturor celor care, din popoarele Tale, au fost uciși în și de jur împrejurul pământurilor unde a pășit Abraham, strămoșul nostru..."

„Cuvinte, își zise Adelia. O pasăre neștiutoare poate repeta cuvintele ucigașului. Cuvinte rostite deasupra celui pe care l-a ucis, ca să aducă mângâiere sufletului."

Auzi izbitura, izbitura, izbitura pământului aruncat pe sicriu. Procesiunea se îndrepta acum în rând spre poarta grădinii, pregătindu-se să iasă și, deși ea nu era evreică, și mai era și femeie, toți bărbații au binecuvântat-o când au trecut prin dreptul treptelor lângă care stătea ea.

Hamakom y'nachem etchem b'toch sh'ar availai tziyon ee yerushalayim. „Dumnezeu să te mângâie laolaltă cu toți jeluitorii Sionului și Ierusalimului."

Rabinul se opri și făcu o plecăciune în fața șerifului.

– Vă suntem recunoscători pentru fapta bună, Înălțimea Voastră, și să dea Domnul să nu aveți necazuri din pricina asta.

Și au plecat.

– Ei, spuse șeriful Baldwin, scuturându-și veșmântul, trebuie să ne întoarcem la treabă, sir Rowley. Dacă diavolul găsește într-adevăr de lucru pentru mâinile leneșe, astă-seară n-o să găsească nimic aici.

Adelia își exprimă recunoștința.

– Pot să vin mâine la mormânt?

– Cred că da, cred că da. Poți să-l aduci și pe señor doctor cu dumneata. Am o fistulă care mă deranjează foarte tare când stau jos. Ce e cu toată zarva asta, Rowley? întrebă el privind spre porți.

Erau vreo zece bărbați înarmați cu o mulțime de arme domestice – furci, spade folosite la pescuitul țiparilor – conduși de Roger din Acton, toți înfierbântați de o furie înăbușită de prea mult timp, care se repezeau în grădină urlând și blestemând în atâtea feluri încât le-a trebuit ceva să distingă tema „ucigaș de copii" și „evreu" între ele.

Acton urca treptele, agitând într-o mână o făclie, iar în cealaltă o furcă.

– Evreul va fi scufundat în groapa pe care a făcut-o, pentru că Domnul ne-a mântuit azi de spurcăciunea lui, striga el. Am venit să-l scoatem din pământul care-i al nostru de drept. Temeți-vă de numele Domnului, voi, trădători.

Când urla, împroșca salivă. În spatele lui, un bărbat masiv învârtea amenințător în mână un satâr de bucătărie.

Ceilalți se împrăștiaseră ca să caute, iar el se întoarse spre aceștia.

– Găsiți mormântul, fraților, ca să ne revărsăm mânia asupra hoitului său. Pentru că ni s-a făgăduit că cel ce-i pedepsește pe necredincioși nu va fi dojenit.

– Nu, spuse Adelia. Au venit să-l scoată din mormânt. Au venit să-l scoată pe Simon din mormânt.

Nu.

– Târfă. Acton urca treptele, cu furca îndreptată spre ea. Te-ai dus ca o curvă după ucigașii de copii, dar nu-ți mai înghițim rușinea.

Un bărbat se afla sub cireș, strigând și făcându-le semne celorlalți.

– Aici, e aici.

Adelia coborî treptele, ferindu-se de Acton, și o luă la fugă spre mormânt. Nu se gândea deloc la ce va face când va ajunge acolo – nu se putea gândi decât să oprească această grozăvie.

Sir Rowley Picot se luă după ea, Mansur era chiar în spatele lui, cu Roger din Acton urmându-l îndeaproape, iar ceilalți alergau să-i oprească. Și toți se opriră într-o grămadă grozavă, care urla, dădea pumni, lovea, înghiontea, călca în picioare. Iar Adelia se trezi dedesubt.

Nu mai văzuse asemenea violență: nu era atât durerea, cât șocul nemaipomenit al puterii neașteptate

și furioase a bărbaților. O cizmă îi rupse nasul; își acoperi capul, iar lumea de deasupra ei se sparse în bucăți ascuțite.

Undeva se auzea o voce dominatoare – a starețului.

Puțin câte puțin, cioburile căzură. Nu mai era nimic. Apoi a fost în stare să se ridice în picioare, clătinându-se, și să vadă siluete retrăgându-se de lângă sir Rowley Picot care zăcea cu un satâr înfipt în vintre, cu sângele țâșnind din rană.

Capitolul 12

– Am murit? întrebă sir Rowley aşa, nu pe cineva anume.

– Nu, îi răspunse Adelia.

– Oh, Doamne Sfinte, unde mi-e sula? strigă el îngrozit după ce căuta cu o mână slabă şi palidă pe sub aşternuturi.

– Dacă te referi la penis, e la locul lui. Sub pansament.

– Oh. Deschise din nou ochii duşi în fundul capului. Şi-o să mai facă treabă?

– Sunt sigură c-o să funcţioneze perfect din toate punctele de vedere, îi răspunse Adelia răspicat.

– Oh.

Şi îşi pierdu din nou cunoştinţa, liniştit după schimbul scurt de cuvinte, fără să-şi dea seama c-a avut într-adevăr loc.

Adelia se aplecă asupra lui şi-i îndreptă pledul.

– Dar era cât pe-aci, îi spuse ea blând.

Şi nu era vorba doar de *membrum virilis*, ci chiar de viaţa lui. Satârul atinsese artera şi Adelia a trebuit, până l-au dus înăuntru, să-şi bage pumnul în rană ca să oprească hemoragia care l-ar fi omorât. A folosit apoi acul şi aţa de brodat ale lui lady Baldwin, dar chiar şi aşa sângele curgea atât de tare, încât a ştiut, singura dintre cei care se adunaseră îngrijoraţi în jurul ei, că e nevoie de noroc chior ca să facă acele cusături exact unde trebuie.

Nu câştigase însă războiul, ci doar o bătălie. Reuşise să scoată bucăţelele din tunică pe care satârul le împinsese în rană, dar câte resturi de pe lamă au mai rămas înăuntru, asta n-avea de unde să ştie. Corpurile străine puteau provoca, şi aşa făceau de obicei, otrăvirea, care ducea la moarte. Şi-a amintit cum dezmembra cadavre cangrenoase – şi şi-a amintit, de asemenea, curiozitatea detaşată cu care căuta focarul de la care pornise întreaga nenorocire.

De această dată, nu era detaşată. Când rana lui Rowley s-a inflamat şi el a început să delireze din cauza febrei, s-a rugat cum n-a mai făcut-o niciodată în viaţa ei, în timp ce-l îmbăia în apă rece şi-i picura lichide răcoroase între buzele flasce şi palide ca ale unui mort.

La ce se ruga? La ceva, la orice. Ruga, implora, *cerea* să fie ajutată să-l aducă din nou la viaţă.

Fir-ar să fie. Ce jurăminte le-a făcut tuturor Dumnezeilor pe care i-a invocat? Credinţă? Înseamnă că acum era adepta lui Iehova, Allah, a Sfintei Treimi,

dar și a lui Hipocrat. A plâns apoi, recunoscătoare tuturor, când pe fața pacientului a apărut transpirația și când respirația lui s-a transformat din horcăit într-un sforăit ușor și firesc.

Când s-a trezit din nou, i-a urmărit mâna explorând instinctiv. Ce ființe primitive sunt bărbații!

– E la loc. Închise ochii ușurat.

– Da.

Chiar și în fața morții rămân conștienți de sexualitatea lor.

Deschise din nou ochii.

– Ești tot aici?

– Da.

– De cât timp?

– De cinci nopți și – se uită pe fereastră, la soarele după-amiezii care trimitea fâșii de lumină prin grilaj, pe podea – cam șapte ore.

– De atâta vreme? Încercă să-și ridice capul. Unde suntem?

– În vârful turnului.

La scurt timp după operație, care fusese făcută pe masa din bucătăria șerifului, Mansur – dând dovadă de mare forță – a dus pacientul în încăperea din turnul unde erau evreii pentru ca doctorul și bolnavul să nu fie deranjați și să aibă liniște în bătălia lor pe viață și pe moarte.

Încăperea nu avea *garderobe;* pe de altă parte, Adelia a fost binecuvântată cu oameni doritori – nu, mai bine zise, entuziaști –, gata să urce și să coboare scările

cu oalele de noapte, mai ales evreice recunoscătoare lui sir Rowley pentru că a apărat mormântul unui evreu. Într-adevăr, salvarea lui sir Rowley devenise un efort colectiv, și dacă Adelia a refuzat cele mai multe oferte de ajutor a fost ca să nu-i jignească pe Mansur și pe Gyltha, care făcuseră din asta propria lor cauză.

Prin fereastra fără geamuri intra o adiere, fiind astfel feriți de aerul rău care circula la nivelul inferior al castelului și de duhoarea haznalelor deschise, având de suportat doar mirosul lui Paznic, care intra pe gaura de sub ușa dinspre scară, unde fusese exilat. Chiar și după baie, blana câinelui începuse iar să miroasă de-ți muta nasul. Era singurul lucru agresiv în ceea ce-l privea; lipsise până și din învălmășeala din grădina șerifului, în care ar fi trebuit să se implice, de drept, ca să-și apere stăpâna.

– L-am omorât pe ticălos? se auzi vocea din pat.

– Pe Roger din Acton? Nu, e bine, dar e închis în donjon. Ai reușit să-l schilodești pe Quincy, măcelarul, și să-l rănești la gât pe Colin de la Sfântul Giles, și mai e un vânzător de indulgențe ale cărui șanse de procreare sunt mai mici decât ale tale, dar jupân Acton a scăpat fără nicio rană.

– *Merde.*

Chiar și aceste puține cuvinte l-au obosit; a adormit din nou.

Copulația e prima pe listă, își zise Adelia. Lupta, a doua.

Și chiar dacă ești acum mult mai slab, se vede că ești lacom; și arogant. Iar acestea sunt păcate capitale. Și atunci de ce, dintre toți oamenii, tu ești cel ales?

Gyltha ghicise. Când Rowley avea febra cea mai mare, când Adelia refuzase s-o lase să stea în locul ei la căpătâiul lui, Gyltha îi spusese:

– Știu că-l iubești, femeie, da' dragostea nu te-ajută dacă pici lată.

– Ce dragoste? strigase ea. Am grijă de un pacient; nu e... Oh, Gyltha, ce să fac? Omul ăsta nu-i pentru mine.

– Și ce legătură are asta? întrebase Gyltha suspinând.

Așa e. Adelia era silită să admită că, într-adevăr, n-avea nicio legătură.

Sigur că erau multe de spus în favoarea lui. După cum le demonstrase evreilor, începea să sară în apărarea celor lipsiți de apărare. Era amuzant, o făcea să râdă. Și cât a fost cu febră a revăzut de nenumărate ori duna unde zăcea trupul copilului – ca să mai simtă o dată aceeași vină și amărăciune. Mintea sa l-a urmărit pe ucigaș într-un delir la fel de fierbinte și cumplit ca nisipurile deșertului, până când Adelia i-a dat un soporific, de teamă ca febra să nu-i istovească peste măsură trupul slăbit.

Dar erau multe și contra lui. În timpul aceleiași febre mari, a bătut câmpii cu aprecieri senzuale asupra femeilor pe care le-a cunoscut, confundând adesea calitățile lor cu mâncarea cu care, de asemenea, s-a

desfătat în Orient. Sagheerah, cea mică și zveltă, ca sulița sparanghelului, Samina, care avea destulă carne pe ea ca să acopere o masă cu patru feluri, Abda, neagră și frumoasă precum caviarul. De fapt, era mai degrabă un meniu decât o listă de frumuseți. Iar Zabidah...

Adelia, ale cărei cunoștințe despre ceea ce fac bărbații și femeile în pat erau limitate, a rămas aproape șocată de scălâmbăielile acelei femei cu calități acrobatice, cu mintea deschisă spre un interes mai colectiv.

Dar și mai tare a înfiorat-o dezvăluirea ambițiilor sale. La început, Adelia, ascultând discuțiile fantastice pe care le purta cu un personaj nevăzut, a crezut că folosirea frecventă a apelativului „domnul meu" se adresează direct Tatălui Ceresc, dar și-a dat seama că se referă la Henric II. Nevoia irezistibilă de a-l găsi și a-l pedepsi pe Rakshasa se suprapunea cu dorința de a-l servi, în același timp, pe regele Angliei. Dacă reușea să-l scape pe Henric de supărarea care lipsea trezoreria de banii evreilor din Cambridge, Rowley se aștepta la recunoștință regală și la avansare.

Și nu la o avansare oarecare.

– Baron sau episcop? se întreba el în aiureala lui, strângând mâna Adeliei care încerca să-l liniștească, de parcă ea ar fi trebuit să hotărască asta. Episcopia sau baronia?

Deci ăsta era omul. Fără îndoială că era brav și milos, dar mai era gurmand, afemeiat, șiret și avid de faimă. Plin de defecte, licențios. Nu era bărbatul

pe care să-l fi așteptat Adelia sau pe care să vrea să-l iubească.

Dar îl iubea.

Și când capul acela în suferință s-a întors pe pernă, dezgolindu-i gâtul, și când s-a rugat de ea – „Domniță doctor, ești acolo? Adelia?" –, păcatele lui, dar și inima ei s-au topit de tot.

După cum îi spusese Gyltha, n-avea nicio legătură.

Și totuși, *trebuie* să conteze. Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar avea scopul ei bine stabilit. Nu era vorba de avansare sau de bogății, ci de a servi harului care-i fusese dat. Pentru că era un har, care îi fusese însă dăruit împreună cu o obligație, și anume să nu dea naștere la viață, ca alte femei, ci să descopere mai multe despre natura vieții și s-o salveze.

A știut dintotdeauna, și știa și acum acest lucru, că dragostea nu era pentru ea; și de aceea, trebuia să rămână la fel de castă ca și călugărițele juruite lui Dumnezeu. Și atâta vreme cât castitatea a fost claustrată în Școala Medicală de la Salerno, se imagina continuând așa, netulburată, până la o vârstă respectabilă, disprețuitoare – asta recunoștea – față de femeile care se lasă pradă pasiunii nimicitoare.

Acum, stând în camera din turn, se acuza de ignoranță crasă. „N-ai știut. N-ai știut nimic de această furie care te face să-ți pierzi judecata. Dar *trebuie* să judeci, femeie, *judecă*."

Ceasurile în care s-a luptat să-l salveze au fost un privilegiu; salvarea oricărei vieți era un privilegiu;

bucuria lui, a ei. Nu-i venea deloc să plece de la căpătâiul lui ca să trateze pacienții pe care Matildele îi trimiteau acum la castel, pentru a-i lecui împreună cu Mansur, dar se ducea totuși.

Acum era vremea să-și vină în fire.

Despre căsătorie nici nu putea fi vorba, chiar presupunând c-ar fi cerut-o, ceea ce era aproape imposibil. Adelia avea o părere foarte bună despre propria-i valoare, dar se îndoia că el i-o va recunoaște. În primul rând, dacă ar fi să judece după culoarea părului pubian despre care îi vorbise în timpul celor mai lascive deliruri, prefera brunetele. În al doilea rând, ea nu putea – nu voia – să intre pe o listă la concurență cu Zabidah.

Nu, părea foarte puțin probabil să se simtă atras de o doctoriță reținută, cu figură comună.

În orice caz, el se gândea la ea ca la o ființă asexuată, pentru că altfel relatarea despre cruciadă n-ar fi fost atât de sinceră și de plină de înjurături. Un bărbat vorbește folosind astfel de cuvinte cu un preot cumsecade; poate cu starețul Geoffrey, nu cu domnița inimii sale.

În orice caz, cu o episcopie în perspectivă, nu poate cere pe nimeni în căsătorie. Iar amanta episcopului? Erau nenumărate, unele care se lăudau cu asta, dezmățate nerușinate, altele despre care umblau doar zvonuri, prilej de bârfă și chicoteli, ascunse în iatacuri tainice, la dispoziția toanelor iubiților lor prelați.

„Bine ai venit la Porțile Cerului, Adelia, dar ce se alege de viața ta? Doamne Dumnezeule, curvă de episcop?"

Și dacă devine baron? O să-și caute una bogată ca să-și sporească moșiile, așa cum fac toți. Biata fată – o viață dedicată aprovizionării cămării, copiilor, ospătării soțului și preaslăvirii nenorocitelor lui fapte de vitejie când se întoarce de pe cine știe ce câmp de bătălie unde l-a târât regele. Și unde, respectivul soț a avut alte femei – brunete, în cazul de față – cărora le-a turnat bastarzi cu nesațul unui iepure în călduri.

În mod deliberat, epuizată, s-a lăsat pradă unei astfel de furii la adresa unui sir Rowley Picot presupus adulterin și a progeniturilor sale presupuse și nelegitime, încât, atunci când a intrat Gyltha în cameră, cu un castron de terci pentru bolnav, Adelia i-a spus:

– Astă-noapte aveți grijă de porcul ăsta tu și Mansur. Eu mă duc acasă.

Yehuda a oprit-o jos, la capătul scării, ca să întrebe de Rowley și s-o conducă să-i vadă fiul nou-născut. Bebelușul care amușina la pieptul Dinei era mititel, dar avea tot ce-i trebuie, deși părinții erau îngrijorați că nu ia destul în greutate.

– Am căzut de acord cu rabinul Gotsce ca *brit mila* să mai fie amânată, după cele opt zile. S-o facem când e mai zdravăn, spuse Yehuda neliniștit. Ce credeți, domniță?

Adelia i-a răspuns că e probabil înțelept să nu supună copilul la circumcizie până nu mai crește puțin.

– Credeți că e din cauza laptelui? Că nu am destul?

Moșitul și îngrijirea lăuzei nu făceau parte din specialitățile Adeliei. Știa principiile, dar Gordinus le spunea mereu studenților că e mai bine să lase aceste lucruri pe seama doftoroaielor, indiferent cum își spun ele, și să intervină doar dacă apar complicații. Spunea, pe baza observațiilor sale, că supraviețuiesc mai mulți copii aduși pe lume de moașe cu experiență decât de un medic bărbat. Iar această învățătură nu l-a făcut popular nici în rândul medicilor, nici al Bisericii, pentru că și unii și cealaltă găseau că e mult mai profitabil să condamne majoritatea moașelor de vrăjitorie. Însă numărul morților – bebeluși, dar și al mamelor asistate la naștere de medici bărbați – demonstra că Gordinus are dreptate.

Totuși, copilul *era* foarte mic și părea să sugă în gol, așa că Adelia încercă totuși.

– Ai încercat cu o doică?

– Și unde să găsim așa ceva? întrebă Yehuda cu un rânjet iberic. Crezi că gloata care ne-a adus aici a avut grijă să ne asigure și doici? Uite că la asta nu s-au gândit, chiar nu știu de ce.

Adelia ezită puțin înainte de a vorbi.

– Aș putea s-o întreb pe lady Baldwin dacă nu este una la castel.

Se aștepta la dezaprobare. Margaret fusese la început doica ei și Adelia știa că și alte creștine se angajau

în această calitate la case evreiești, dar dacă această mică enclavă rigidă avea de gând să îngăduie celui mai tânăr membru al său să sugă la piept de goy...

Dina o luă prin surprindere.

– Laptele-i lapte, soțul meu. Eu am încredere că lady Baldwin o să-mi găsească o femeie curată.

Yehuda își puse blând mâna pe capul soției sale.

– Doar dacă înțelege că nu-i vina ta. După atâta suferință, suntem norocoși că avem totuși un fiu.

„Oho, își zise Adelia, paternitatea te-a făcut mai înțelegător, tinere." Iar Dina, deși nervoasă, părea mai fericită decât ultima oară când o văzuse; căsătoria părea să meargă mai bine decât arătase la început.

Când ieși, Yehuda o urmă.

– Domniță doctor...

Adelia se întoarse repede.

– Nu trebuie să-mi spui așa. Doctorul e maestrul Mansur Khayoun din Al Amarah. Eu sunt ajutoarea lui.

Bineînțeles că vestea cu operația din bucătăria șerifului a circulat, iar Adelia avea deja destule probleme și fără opoziția inevitabilă pe care ar fi întâmpinat-o din partea medicilor din Cambridge, asta lăsând la o parte Biserica, în momentul în care s-ar fi aflat ce profesie are.

Poate că reușește să explice că Mansur – care a fost acolo în timpul operației – este maestrul care a supravegheat procedura. Să pretindă că a fost o sărbătoare

musulmană și că Allah nu i-a îngăduit să se atingă de sânge în acel timp. Cam așa ceva.

Yehuda se înclină.

– Domniță, nu voiam decât să vă spun că-i vom da copilului numele Simon.

Adelia îi luă mâna.

– Mulțumesc.

Deși era obosită, pentru ea ziua se schimbase, viața însăși luase o altă întorsătură. Se simțea, la propriu, înălțată spiritual aflând numele copilului – avea chiar un curios sentiment de plutire.

Își dădu seama că e dragoste. Dragostea, chiar condamnată, avea puterea să facă sufletul să vibreze. Niciodată n-a fost atâta puritate în zborul pescărușilor pe cerul de porțelan albastru, niciodată n-au fost țipetele lor mai emoționante.

În primul rând, trebuia să-i facă o vizită celuilalt Simon și, în drum spre grădina șerifului, Adelia se abătu prin curtea interioară ca să caute flori pentru mormânt. Această parte a castelului era strict utilitară și din cauza găinilor și a porcilor care circulau liberi nu mai avea aproape deloc vegetație. Însă pe coama unui zid vechi înflorea niște usturoiță, iar pe colnicul saxon, acolo unde demult se afla o pădure, creștea un porumbar.

Copiii alunecau pe pantă pe o scândură și, în timp ce ea se chinuia să rupă niște rămurele, se apropiară un băiețel și o fetiță.

– Ce-i ăsta?

– Câinele meu, le răspunse Adelia.

Copiii au cercetat o clipă animalul.

– Negriciosu' cu care ai venit, domniță, e vrăjitor?

– E doctor, le răspunse.

– Îl drege pe sir Rowley, domniță?

– E tare fain, sir Rowley, spuse fetița. Zice că are în mână un șoarece, da' are un bănuț, și ni-l dă nouă. Ne place de el.

– Și mie, recunoscu Adelia neputincioasă, descoperind ce plăcut e să mărturisească.

– Ăia-s Sam și Bracey, spuse băiatul arătându-i cu degetul. N-ar fi trebuit să-i lase înăuntru, nu? Nici chiar să-i omoare pe evrei, așa zice tata.

Arăta spre un loc de lângă noile spânzurători, unde se aflau doi stâlpi ai infamiei din care se iteau două capete, probabil gărzile care fuseseră la poartă când au intrat în castel Roger din Acton și târgoveții.

– Sam zise că el n-a vrut să-i lase, spuse fetița. Sam zice că ticăloșii au dat buzna înăuntru.

– Oh, Doamne! De când sunt acolo?

– N-ar fi trebuit să-i lase, nu?

Fetița era mai iertătoare.

– Le dă drumu' noaptea.

Stâlpul infamiei e foarte dăunător pentru spate. Adelia se grăbi într-acolo. De gâtul fiecăruia dintre cei doi bărbați atârna câte-o scândură pe care scria: „Lipsă la datorie."

Ocolind cu grijă excrementele adunate în jurul picioarelor victimelor, Adelia puse florile jos și ridică

una din scânduri. Apoi strânse tunica paznicului la gât, sub sfoara care-i intra adânc în piele. Procedă la fel şi la celălalt.

– Sper că-i mai bine aşa.

– Mulţumim, domniţă.

Priveau amândoi drept în faţă, milităreşte.

– Cât mai trebuie să staţi aşa?

– Încă două zile.

– Oh, Doamne! Ştiu că nu e uşor, dar dacă, din când în când, lăsaţi încheieturile mâinilor să preia toată greutatea şi vă înclinaţi picioarele înapoi, mai scade presiunea din coloană.

– O să ţinem minte, domniţă, spuse sec unul dintre bărbaţi.

– Să ţineţi.

Într-un capăt al grădinii şerifului era soţia acestuia, care supraveghea despărţirea rădăcinilor de vetrice şi purta o conversaţie în gura mare cu rabinul Gotsce, care se afla în celălalt capăt, aplecat peste mormânt.

– Poţi s-o pui în pantofi, rabinule. Eu aşa fac. Vetricea e foarte bună la friguri.

– Mai bună decât usturoiul?

– Mult mai bună.

Încântată şi fără a fi văzută, Adelia mai zăbovi la poartă până o zări lady Baldwin.

– Ah, iată-te, Adelia. Cum se simte sir Rowley, azi?

– Mai bine, vă mulţumesc, Înălţimea Voastră.

– Bine, bine. Nu putem să pierdem un luptător așa viteaz. Și nasul tău ce face?

Adelia zâmbi.

– S-a dres și am uitat.

Grija de a opri hemoragia lui Rowley o făcuse să uite de orice altceva. Și-a dat seama de fractura de la nas abia peste două zile, când Gyltha i-a spus că s-a umflat și s-a învinețit. După ce s-a dezumflat, a pus osul la loc fără probleme.

Lady Baldwin dădu din cap.

– Ce buchet frumos, atât de alb și verde! Rabinul are grijă de mormânt. Du-te, du-te. Da, și câinele, asta e.

Adelia o luă pe poteca spre cireș. Pe mormânt fusese pusă o scândură simplă pe care era scris în ebraică „Aici odihnește" și numele lui Simon. Iar în partea de jos erau cinci litere care însemnau „Fie-i sufletul legat în legătura vieții veșnice."

– Ajunge deocamdată, îi zise rabinul Gotsce. Lady Baldwin a spus că ne face rost de o piatră pe care s-o punem în locul ei, una grea să nu poată fi ridicată, să nu-l profaneze pe Simon. Se ridică și își scutură pământul de pe mâini. Adelia, e o femeie foarte cumsecade.

– Da, spuse ea.

Grădina nu era atât a șerifului, cât a soției sale; aici se jucau copiii ei și de aici culegea plantele aromate pe care le folosea la mâncare și ca să înmiresmeze camerele. Iar sacrificiul pe care l-a făcut ca să cedeze o parte pentru înmormântarea unui om disprețuit de

religia ei nu era neînsemnat. Sigur, de vreme ce, în cele din urmă, tot pământul era al regelui, acest lucru i-a fost impus prin *force majeure*, dar, indiferent ce va fi simțit ea în particular, lady Baldwin a acceptat cu bunăvoință.

Mai mult decât atât, se aplica și aici principiul potrivit căruia „a da" impune obligație atât din partea celui care dă, cât și a celui care primește, așa că lady Baldwin se arăta preocupată de starea de bine a ciudatei comunități din castelul ei. Scutecele celui mai mic dintre copiii Baldwin i-au fost date Dinei și a propus ca evreii să poată folosi și ei marele cuptor de pâine al castelului, să nu-și mai coacă singuri.

– Doar sunt și ei oameni ca noi, știi și tu, i-a spus ea Adeliei când a venit în vizită la bolnav și a adus răcituri din picioare de vițel. Și rabinul lor știe o mulțime de lucruri despre ierburi, chiar foarte multe. Se pare că de Paște mănâncă foarte multe plante aromate, dar văd că le aleg pe cele amare, hrean și altele. De ce nu și un pic de anghelică? l-am întrebat. Ca să le mai îndulcească?

– Cred că așa trebuie să fie, amare, zâmbi Adelia.

– Da. Așa mi-a spus și el.

A întrebat-o dacă poate să găsească o doică pentru micul Simon și lady Baldwin a promis c-o să aducă una.

– Și nu o târâtură din castel, spuse ea. Acest copil are nevoie de lapte creștin *respectabil*.

„Singura care i-am înșelat așteptările lui Simon, își zise Adelia, așezând buchetul, am fost eu." Numele lui pe scândura grosolană ar fi trebuit să strige că e vorba de o crimă și nu să-l facă să apară ca o victimă a propriei neglijențe.

– Ajutați-mă, îi spuse ea rabinului. Trebuie să-i scriu familiei lui Simon, să le spun soției și copiilor lui ce s-a întâmplat.

– Atunci scrie-le, o îndemnă rabinul Gotsce. O să avem noi grijă să trimitem scrisoarea; avem oameni la Londra care corespondează cu cei din Neapole.

– Vă mulțumesc, vă sunt recunoscătoare. Dar nu-i vorba de asta, e... dar *ce* să scriu? Că a fost ucis, dar că moartea sa a fost considerată un accident?

Rabinul gemu.

– Dacă ai fi soția lui, ce ai prefera să știi?

– Adevărul, răspunse ea imediat. Apoi se gândi mai bine. Oh, nu știu.

Era mai bine pentru Rebecca lui Simon să sufere din cauza unui accident prin înec decât să se gândească la nesfârșit la ultimele minute ale lui Simon, cum o făcea ea, să umple doliul de oroare, ca Adelia, să dorească atât de tare să se facă dreptate încât să nu-i mai tihnească nimic altceva.

– Cred că n-o să le spun, zise ea învinsă. Nu înainte de a fi răzbunat. După ce ucigașul va fi găsit și pedepsit, poate că atunci le putem spune adevărul.

– Adevărul, Adelia? Așa, pur și simplu?

– Nu?

Rabinul Gotsce suspină.

– Pentru tine, poate. Dar, după cum ne spune Talmudul, numele muntelui Sinai vine de la cuvântul nostru ebraic care înseamnă „ură", *sinah*, pentru că adevărul aduce întotdeauna ură celor care-l spun. Acum, Ieremia...

„Oh, Doamne, se gândi ea. Ieremia, profetul care plânge." Niciuna din vocile joase, înțelepte, versate ale evreilor care discutau în atriumul însorit din vila părinților ei nu l-a pomenit vreodată pe Ieremia fără a profeți ceva rău. Și era o zi atât de frumoasă, iar cireșul în plină floare.

– ...ar trebui să nu uităm vechiul proverb evreiesc că adevărul e cea mai sigură minciună.

– Nu l-am înțeles niciodată, spuse Adelia.

– Nici eu prea bine, dar, în mare, ne spune că restul lumii nu crede niciodată pe deplin un adevăr evreiesc. Adelia, crezi că adevăratul ucigaș va fi găsit și condamnat mai devreme sau mai târziu?

– Mai devreme sau mai târziu, răspunse ea. Oh, Doamne, trimite-l mai devreme.

– Amin. Și în acea zi fericită, oamenii cei buni din Cambridge se vor alinia lângă castel, plângând și regretând, regretând foarte tare, că au omorât doi evrei și i-au ținut închiși pe ceilalți? Și asta crezi? Și va afla toată creștinătatea că evreii nu răstignesc copii așa, de plăcere. Și asta crezi?

– De ce nu? E adevărat.

Rabinul Gotsce ridică din umeri.

– E adevărul tău, al meu, era adevărat pentru omul înmormântat aici. Poate că o să creadă și târgoveții din Cambridge. Dar adevărul călătorește încet și slăbește pe măsură ce merge mai departe. Minciunile convenabile sunt mai puternice și se răspândesc mai repede. Iar această minciună a fost foarte convenabilă; evreii l-au pus pe cruce pe Mielul lui Dumnezeu, prin urmare ei îi răstignesc și pe copii – se potrivește perfect. O minciună atât de potrivită zburdă în toată creștinătatea. Crezi că satele din Spania cred adevărul dacă acesta se poate târî atât de departe? Sau țăranii din Franța? Ori cei din Rusia?

– Nu. Oh, nu.

Parcă acest om ar fi trăit o mie de ani; poate că i-a și trăit.

Rabinul se aplecă să ia o floare de pe mormânt și se ridică din nou, apoi o luă de braț și o conduse spre poartă.

– Găsește ucigașul, Adelia. Scapă-ne din acest Egipt britanic. Dar, în final, tot evreii vor fi cei care au crucificat copilul.

„Găsește ucigașul, își zise, în timp ce cobora dealul. Găsește ucigașul, Adelia. Nu contează că Simon din Neapole a murit și Rowley nu poate să facă nimic, că nu am rămas decât eu și Mansur. Mansur nu vorbește englezește, iar eu sunt medic, nu copoi. Și unde mai pui că suntem singurii care credem că trebuie găsit un ucigaș."

Ușurința cu care Roger din Acton a strâns oameni pentru atacul asupra grădinii castelului demonstra că locuitorii din Cambridge îi credeau încă pe evrei responsabili de ucidere rituală, în ciuda faptului că erau închiși când au fost comise trei dintre crime. Logica nu juca niciun rol aici: târgoveții se temeau de evrei pentru că erau altfel, iar teama și această diferență le confereau evreilor puteri supranaturale. Evreii l-au omorât pe Sfântul Peter cel Mic, prin urmare tot ei i-au omorât și pe ceilalți.

Și cu toate acestea, în ciuda rabinului și a lui Ieremia, în ciuda mâhnirii pentru Simon, a propriei hotărâri de a renunța la dragostea carnală și de a se dedica științei în curățenie trupească, ziua continua să fie la fel de frumoasă.

„Ce e asta? Sunt încordată, slăbită și epuizată, vulnerabilă în fața morții și a durerii oamenilor, dar și în fața vieții în infinitatea ei."

Orașul și locuitorii săi înotau parcă într-o efervescență aurie ca vinul din Champagne. Un grup de studenți și-au dus mâinile la berete când au trecut prin dreptul ei. A fost scutită de taxa pentru pod când, căutându-se în buzunar să găsească o jumătate de penny, a văzut că nu are.

– Nu-i nimic, treceți și bună ziua.

Pe pod, căruțașii își ridicau bicele în semn de salut, iar cei care erau pe jos îi zâmbeau.

Luând-o pe drumul mai lung, pe mal, spre casa bătrânului Benjamin, rămurele de salcie o atingeau

prietenește, iar peștii urcau la suprafața apei într-un vârtej de bule precum cele din venele ei.

Pe acoperișul casei bătrânului Benjamin era un om care-i făcu Adeliei cu mâna. Îi răspunse.

– Cine e?

– Gil, meșterul de acoperișuri, îi spuse Matilda B. Zice că se simte mai bine cu piciorul și că trebuie să aranjeze o țiglă sau două de pe acoperiș.

– Și face asta gratis?

– Cum gratis? se miră Matilda, făcându-i cu ochiul. Doar doctorul i-a salvat piciorul, nu?

Adelia punea pe seama proastei creșteri lipsa de recunoștință a pacienților din Cambridge, care nu spuneau aproape niciodată mulțumesc pentru tratamentul pe care-l primeau de la doctorul Mansur și de la asistenta sa. De obicei, ieșeau din cameră la fel de acri precum veniseră, spre deosebire de cei din Salerno, care o lăudau vreme de cinci minute.

Pe lângă repararea acoperișului însă, mai aveau la cină rață, adusă de soția fierarului a cărei orbire era cel puțin mai ușor de suportat de când nu-i mai supurau ochii. O cană cu miere, câteva ouă, o bucată de unt și un vas de lut care conținea ceva cu aspect respingător, care s-a dovedit însă a fi anason-de-mare, au fost toate lăsate la ușa bucătăriei, fără un cuvânt, arătându-i că locuitorii orașului aveau un mod mai concret de a-i mulțumi.

Lipsea însă cineva.

– Unde e Ulf?

Matilda B. arătă înspre râu, unde, de sub un arin negru, se vedea, pe deasupra trestiilor, o bonetă brună, murdară.

– Prinde păstrăvi pentru cină, da' Gyltha zice să fim cu ochii pe el; i-am spus să nu se miște din locu' ăla. Nici pentru jujube, nici pentru nime'.

– I-a fost dor de dumneavoastră, îi spuse Matilda W.

– Și mie de el.

Era adevărat; în toată nebunia cu salvarea lui Rowley Picot, îi părea rău că trebuia să stea departe de băiat și îi trimitea mesaje prin Gyltha. Și aproape c-a plâns peste bucheţelul de primule legat cu o sfoară pe care i l-a trimis prin Gyltha.

– ...să-ți spună că-i pare rău pentru pierderea pe care ai suferit-o.

Această dragoste nouă pe care o simțea iradia în toată incandescența ei; după moartea lui Simon, dogoarea ei se revărsa asupra celor care, își dădea acum seama, deveniseră atât de importanți pentru starea ei de bine, și nu mai puțin asupra băieţelului care stătea încruntat pe o găleată răsturnată, printre trestiile de pe malul Camului, ținând în mâinile-i murdare o undiță făcută de el.

– Du-te un pic mai încolo. Fă-i loc unei doamne.

Se mută cam în silă, iar ea se așeză în locul lui. Dacă era să judece după numărul de păstrăvi zvârliți în coș, Ulf își alesese bine locul. Nu pescuia în Cam direct, ci într-un pârâu care izvora dintre trestii și tăia

prin mâl, formându-și o albie destul de mare înainte de a ajunge în râu.

În comparație cu Șanțul Regelui, din cealaltă parte a orașului, un canal puturos, cu apă aproape stătătoare, folosit odinioară ca să-i oprească pe danezii invadatori, chiar și Camul era curat. Adelia însă, cu-surgioaică, deși n-avea încotro și trebuia să mănânce pește vinerea, avea bănuielile ei față de un râu care primea și scurgeri umane sau de la vite în trecerea sa prin satele din sud ale comitatului.

Așa că se bucură că Ulf a ales o apă de izvor unde să pescuiască. Stătu o vreme tăcută, uitându-se la peștii care se mișcau sinuos, de parcă ar fi înotat în aer. Libelule scânteiau ca niște pietre prețioase printre trestii.

– Ce mai face Rowley-Powley? întrebă el rânjind.

– Mai bine; și nu fi nepoliticos.

Băiatul mormăi și-și văzu mai departe de pescuit.

– Ce viermi ai? îl întrebă ea politicoasă. Sunt buni.

– Ăștia? Scuipă. Așteaptă până la spânzurători, când vine sesiunea și să vezi atunci viermi; vin toți peștii, să știi.

– Și ce legătură au spânzurătorile? întrebă ea fără să-și dea seama.

– Ăi mai buni viermi îs sub o spânzurătoare pe care putrezește careva. Credeam că știe toată lumea asta. Viermii de spânzurătoare prinde toți peștii. N-ai știut?

N-a știut și nici n-ar fi vrut să știe. O pedepsea.

– Trebuie să vorbești cu mine, îi spuse. Maestrul Simon a murit, sir Rowley e la pat. Am nevoie de cineva care gândește și care să mă ajute să prind ucigașul – și tu gândești, Ulf, doar știi asta.

– Da, fir-aș a' naibii.

– Și nu mai înjura.

Tăcere.

Folosea ca plută o scorneală de-a lui: sfoara trecea printr-o pană mare de pasăre astfel încât momeala și cârligele mici din fier să rămână la suprafața apei.

– Mi-a fost dor de tine, îi spuse Adelia.

– Hm. Dacă-și închipuia că asta avea să-l înduplece... S-a înecat, maestrul Simon, spuse totuși după un timp.

– Da. Știu că s-a înecat.

Încă un păstrăv care s-a ridicat la momeală a fost desprins de pe cârlig și aruncat în coș.

– E râul, zise copilul.

– Ce vrei să spui?

Se uită la ea pentru prima oară. Figura lui mică era foarte concentrată.

– E râul. El îi ia. M-am interesat și eu...

– *Nu*, aproape că țipă ea. Ulf, indiferent... nu trebuie, îți interzic. Și Simon s-a interesat. Promite-mi, *promite-mi*.

O privi cu dispreț.

– Am vorbit numa' cu rude. Nu-i niciun bai, nu? M-a auzit *el* când am întrebat? Se face cioară și stă în copaci, așa crezi?

Cioară. Adelia se cutremură.

– L-aș crede în stare.

– Asta-i o prostie. Vrei să știi sau nu?

– Vreau.

Trase sfoara și o dezlegă de nuia și de plută, le puse pe toate cu grijă în coșul de răchită și apoi se așeză cu picioarele încrucișate, cu fața la Adelia, ca un mic Buddha gata să ilumineze.

– Peter, Harold, Mary, Ulric, spuse el. Am vorbit cu ai lor și nu cred că a mai ascultat altcineva. Și toți, *da' toți*, au fost văzuți ultima dată la Cam sau mergând spre Cam. Peter? Lângă râu. Ridică un deget. Mary? Îl ridică pe al doilea. Era mezina lu' Jimmer, păsăraru' – nepoata lu' Hugh vânătoru' – și pe unde a fost văzută ultima dat'? Îi ducea cina lu' tac'su prin rogoz, pe drumul spre Trumpington.

Ulf făcu o pauză.

– Jimmer a fost printre ăi de-a dat năvală pe porțile castelului. Și dă vina pe evrei pentru Mary.

Așadar, tatăl lui Mary se afla în grupul acela cumplit condus de Roger din Acton. Adelia își aminti că omul era un tiran și, probabil, încerca să-și împace conștiința pentru felul în care se purtase cu copila, atacându-i pe evrei.

Ulf își continua lista. Arătă cu degetul mare în susul râului.

– Harold? Se încruntă de durere. Băiatul vânzătorului de țipari, Harold s-a dus după apă în care să

pună țiparii. A dispărut – Ulf se aplecă spre ea – *în drum spre Cam.*

– Și Ulric?

– Ulric, spuse Ulf, locuia cu mama și cu surorile lui pe Pajiștea Oilor. A fost luat de Sfântu' Edward. Și în ce zi a fost Sfântu' Edward?

Adelia clătină din cap.

– Într-o luni.

– Luni?

Băiatul clătină și el din cap văzându-i neștiința.

– Îți râzi de mine? Zi de spălat, femeie. Lunea e zi de spălat. Am vorbit cu sor-sa. Au rămas fără apă de ploaie să fiarbă și l-au trimis pe Ulric cu două găleți...

– La râu, spuse ea în șoaptă.

S-au uitat unul la celălalt, apoi și-au întors capetele spre Cam.

Era umflat; plouase tare toată săptămâna; Adelia trăsese obloanele la fereastra camerei din turn ca să nu intre apa înăuntru. Acum, inocent, poleit de soare, Camul își umpluse albia și părea o intarsie sinuoasă.

Oare au mai observat și alții acest factor comun în morțile copiilor? Probabil, își zise Adelia; doar judele nu e așa de prost. Se poate însă să le fi scăpat semnificația. Camul era cămara, drumul de apă și baia orașului; malurile sale le dădeau combustibilul, acoperișurile și mobila; toată lumea se folosea de el. Faptul că toți copiii au dispărut în apropierea sa probabil că n-a surprins pe nimeni.

Dar Adelia și Ulf mai știau ceva: Simon a fost înecat intenționat tot în apa lui – și era cam mult pentru o simplă coincidență.

– Da, spuse ea, e râul.

Pe măsură ce se înserа, Camul se umplea de bărci și de oameni cu figuri de nedeslușit, pe fundalul soarelui ce apunea. Cei care se duceau acasă după o zi de muncă le făceau semne celor ce se întorceau de pe câmp către sud sau înjurau când bărcile li se aglomerau într-un loc și se încurcau. Rațele se speriau, lebedele își luau zborul agitate. Într-o barcă cu vâsle era un vițel nou-născut care urma să fie hrănit cu mâna, lângă foc.

– Crezi că i-a dus pe Harold și pe ceilalți pe Wandlebury? o întrebă Ulf.

– Nu. Nu e nimic acolo.

Începuse să nu se mai gândească la deal ca la posibilul loc unde-au fost uciși copiii; era prea deschis. Pentru a-i supune la o suferință atât de îndelungată, ucigașul ar fi avut nevoie de mai multă intimitate decât i-ar fi putut oferi un vârf de deal – o încăpere, o pivniță, undeva unde să-i închidă și să nu li se audă țipetele. Wandlebury era izolat, dar agonia nu le-a fost tăcută; Rakshasa s-ar fi temut că putea fi auzit și că n-are destul timp.

– Nu, spuse ea din nou, poate că a dus cadavrele acolo, dar locul... Voia să spună, în care i-a omorât, dar s-a oprit: în fond, Ulf nu era decât un băiețel. Ai dreptate, lângă sau pe râu.

Și s-au uitat mai departe la friza de siluete și bărci în mișcare.

Acum veneau trei vânători de păsări, cu luntrea plină de grămezi de gâște și de rațe pentru masa șerifului. Apoi spițerul în barca sa din nuiele căptușită cu piele – Ulf i-a spus că are o prietenă lângă Șapte Pământuri. Un urs de bâlci stătea la pupa în timp ce stăpânul lui își îndrepta șandramaua spre Hauxton. Precupețele mergeau pe lângă coșurile lor mari, pe care le împingeau ușor cu prăjinile. O barjă cu opt rame, care trăgea după ea alta, încărcată cu calcar și marnă, se îndrepta spre castel.

– De ce te-ai dus, Hal? murmura Ulf. Cine-a fost?

Adelia se gândea la același lucru. De ce s-au dus copiii? Cine de pe râu i-a încântat și i-a prins în mreje? Cine le-a spus „Vino cu mine" și ei s-au dus? Nu se putea să fi fost doar tentația jujubelor, trebuie să mai fi existat și autoritate, încredere, familiaritate.

Adelia înălță capul când văzu trecând o luntre pe care se afla o siluetă cu gluga trasă pe cap.

– Cine e?

Ulf își miji ochii în lumina tot mai slabă.

– Ăla? Fratele Gil.

Aha, fratele Gil.

– Și unde merge?

– Duce ostii la pustnici. Barnwell are pustnici, ca și călugărițele, și aproape toți trăiesc mai în sus, pe malul râului, în pădure, îi spuse Ulf și scuipă. Buni nu are treabă cu ei. Niște sperietori de ciori bătrâne,

așa zice, care se rup de toată lumea. Ăști nu-s creștini, zice buni.

Așadar, călugării de la Barnwell le duc mâncare sihaștrilor pe râu, la fel ca și călugărițele.

– Dar e seară, se miră Adelia. De ce merg atât de târziu? Fratele Gilbert n-are timp să se întoarcă la ultima slujbă.

Monahii își ordonau viața în funcție de dangătul clopotelor care anunțau orele sfinte. În Cambridge, clopotele țineau, pe timpul zilei, loc de ceas; după ele își fixau oamenii întâlnirile, se întorceau clepsidrele, începeau și se încheiau treburile; tot ele îi anunțau și pe lucrătorii călugărilor de pe câmpurile din Lauds și-i aduceau la vecernie. Iar bătăile de noapte erau, pentru laicii care dormeau, prilej de bucurie răutăcioasă că ei pot sta în pat, în timp ce călugărițele și călugării trebuiau să-și părăsească chiliile și arhondaricele ca să-și spună rugăciunile.

Pe fața mică și urâțică a lui Ulf se așternu o teribilă înțelegere a lucrurilor.

– De-aia, spuse el. E noaptea lor liberă. Un somn bun sub stele, un pic de vânătoare și pescuit a doua zi, poate se mai văd cu câte-un prieten, toți fac asta. Bine'nțeles că-s mai câștigate călugărițele, zice buni, că nime' nu știe *ce* fac ele-n pădure. Da'...

Deodată o privi printre gene.

– *Fratele Gilbert?*

Îl privi și ea la fel, dând din cap.

– S-ar putea.

Cât sunt de vulnerabili copiii, își spuse. Dacă lui Ulf, atât de inteligent și știind bine cum stau lucrurile, i-a trebuit atât de mult timp să bănuiască o persoană de vază, ceilalți au fost o pradă ușoară.

– E ţâfnos, bătrânu' Gil, asta știu, spuse copilul cam șovăind, da' vorbește frumos cu noi copiii și e cru...

Și Ulf s-a lovit peste gură; era prima oară când Adelia îl vedea pierzându-și cumpătul.

– Oh, fir-aș, a fost în cruciadă.

Soarele apusese și acum erau mai puține bărci pe Cam, iar cele care erau aveau o lanternă la prora, așa că râul devenise un șirag dezordonat de lumini.

Ei doi stăteau încă acolo, lăsându-se cu greu duși, simțind atracție, dar și respingere față de râu, atât de aproape de sufletele copiilor pe care-i luase, încât foșnetul stufărișului părea să le poarte șoaptele.

– De ce nu curgi înapoi, ticălosule? urlă Ulf la el.

Adelia îl luă pe după umeri; îi venea să plângă de dragul lui. Da, să întorci natura și timpul înapoi Să-i aduci acasă.

Matilda W. îi strigă să vină la cină.

– Și cum rămâne pentru mâine? o întrebă Ulf când se întorceau în casă. Îl putem lua pe bătrânu' Negriciosu'. Se pricepe la vâslit.

– Nici nu mă gândesc să mergem fără Mansur, spuse ea. Și dacă nu-l respecți, rămâi pe jos.

Știa, la fel ca și Ulf, că trebuie să cerceteze râul. Undeva pe malurile sale era o clădire ori o cărare ce

ducea la o clădire, unde s-a întâmplat o asemenea oroare încât trebuie s-o mărturisească.

Poate că nu e niciun semn pe afară, dar își va da seama când o va vedea.

În acea noapte, o siluetă stătea în picioare pe celălalt mal al Camului.

Adelia a văzut-o pe fereastra deschisă a solarului când își peria părul și s-a speriat atât de tare, încât nu s-a mai putut mișca. Preț de o clipă, ea și umbra de sub copaci s-au privit față în față cu ardoarea îndrăgostiților separați de un hău.

Se dădu înapoi, suflă în lumânare și pipăi după pumnalul pe care-l ținea noaptea lângă pat, neîndrăznind să-și ia ochii de la arătarea de pe malul celălalt, temându-se c-ar putea să sară peste apă și să intre pe fereastră.

Când simți oțelul în mână, își mai reveni. Ce ridicol. Silueta ar fi trebuit să aibă aripi sau o scară de asediu ca să ajungă la fereastra bătrânului Benjamin. Acum nu mai putea fi văzută; casa era în întuneric.

Dar știa că se uită cum închide grilajul. Îi simți ochii sfredelind pereții când coborî desculță, în vârful picioarelor, la parter ca să se asigure că era zăvorât peste tot, cu Paznic urmând-o cam în silă.

Când ajunse în sală, două brațe ridicară o armă deasupra capului ei.

– Doamne Sfinte, spuse Matilda B., era să mă scap pe mine de spaimă.

– Şi eu, o linişti Adelia gâfâind. E cineva dincolo de râu.

Fata puse jos vătraiul din mână.

– E acolo în fiecare seară de când maestru' Mansur e la castel. Se uită, se uită tot timpu'. Şi Ulf e singuru' bărbat din casă.

– Unde e Ulf?

Matilda arătă spre treptele ce duceau la subsol.

– Doarme dus.

– Eşti sigură?

– Sigură.

Cele două femei se uitară împreună pe un ochi din rozasă.

– S-a dus.

Faptul că silueta dispăruse era chiar mai rău decât când era acolo.

– De ce nu mi-aţi spus? întrebă Adelia.

– Ne-am gândit c-aveţi destule pe umeri. Le-am zis străjerilor. Da' nu-s buni de nimic. N-au văzut pe nimeni şi nimic – nici nu mă mir, la cât tropăie pe pod ca s-ajungă acolo. Au zis c-o fi vreun libidinos.

Matilda B. se duse în mijlocul camerei să pună vătraiul la loc. Acesta vibră o secundă, lovindu-se de barele grătarului ca şi cum mâna ce-l ţinea tremura prea tare ca să-i dea drumul.

– Înseamnă cu nu-i un libidinos, nu?

– Nu.

A doua zi, Adelia îl mută pe Ulf în turnul castelului, să stea acolo cu Gyltha şi cu Mansur.

Capitolul 13

– Nu te duci fără mine, îi spuse sir Rowley, chinuindu-se să se dea jos din pat. Căzu. Au, au, să putrezești, Roger din Acton. Dați-mi un satâr să-i toc podoabele și să-mi fac nadă la pești din ele. O să...

Încercând să nu râdă, Adelia și Mansur ridicară pacientul de pe jos și-l puseră înapoi în pat. Ulf îi recuperă scufia de noapte și i-o puse pe cap.

– Voi fi în siguranță cu Ulf și cu Mansur; și mergem ziua, îi spuse ea. Iar tu o să te răsfeți cu niște exerciții ușoare. Te plimbi puțin prin cameră să-ți întărești mușchii și deocamdată atât. Mai vedem.

Perceptorul scoase un mârâit de nemulțumire și lovi cu pumnul în așternuturi, ceea ce-i smulse un muget, de această dată de durere.

– Termină cu prostiile, spuse Adelia. Și nu Acton a dat cu satârul. Nu știu precis cine, a fost așa o învălmășeală.

– Nu-mi pasă. Vreau să-l văd spânzurat înainte să-i vadă judecătorii în sesiune tonsura blestemată.

– Trebuie pedepsit, spuse Adelia.

Acton a incitat un grup de oameni care au intrat cu forţa ca să profaneze mormântul lui Simon.

– Dar sper să nu fie spânzurat.

– A atacat un castel regal, femeie, şi aproape că m-a castrat; ar trebui jupuit deasupra unui foc moale, cu o ţepuşă înfiptă-n cur. Sir Rowley îşi schimbă poziţia şi o privi pieziş. Ai realizat că numai tu şi cu mine am fost răniţi în încăierare? În afară de flăcăii pe care i-am scos din luptă?

Nu o făcuse.

– În orice caz, un nas spart nu se poate numi chiar rană.

– Putea fi mult mai rău.

– Putea. Dar a fost un accident.

A fost şi vina ei c-a intrat în luptă.

– Da, insinuă Rowley, dar rabinul n-a fost rănit.

Era derutată.

– Vrei să-i implici şi pe evrei?

– Bineînţeles că nu. Vreau doar să-ţi atrag atenţia că bunul rabin n-a fost atacat. Şi să-ţi spun că au mai rămas doar doi oameni care fac cercetări în privinţa copiilor, acum că Simon a murit. Tu şi cu mine. Şi noi am fost răniţi.

– Şi Mansur, spuse ea absentă. El n-a fost rănit.

– Pe Mansur nu l-au văzut decât după ce-a intrat în luptă. Apoi, el n-a pus întrebări; nu vorbește englezește.

Adelia cugetă o clipă.

– Nu-ți pot urmări argumentația. Vrei să spui că Roger din Acton este ucigașul copiilor? *Acton?*

– Fir-ar să fie, vreau să spun – slăbiciunea fizică îl făcea pe Rowley irascibil –, *spun* c-a fost pus să facă asta. I-a sugerat cineva, lui sau unuia din banda lui, că tu și cu mine iubim evreii și c-ar fi mai bine să murim.

– După părerea lui ar trebui să moară toți cei care-i iubesc pe evrei?

– *Cineva*, spuse perceptorul printre dinții încleștați, cineva e pe urmele noastre. Ne urmărește pe noi, pe tine și pe mine.

„Pe tine, Doamne Sfinte, îi trecu ei prin minte. Nu pe *noi;* pe *tine. Tu* ai pus întrebări, Simon și cu tine. La petrecere, Simon cu tine a vorbit. *Am pus mâna pe el, sir Rowley.*"

Pipăi cu mâna marginea patului și se așeză.

– Aha, făcu sir Rowley, *acum* ne-am trezit. Adelia, nu vreau să mai stai în casa bătrânului Benjamin. Te poți muta aici, cu evreii, o vreme.

Adelia se gândi la silueta dintre copaci, de noaptea trecută. Nu-i spusese lui Rowley ce-au văzut ea și Matilda; oricum el nu putea face nimic și n-avea nici-un rost să-l necăjească și mai tare.

Ulf era în pericol; individul voia un alt copil și îl voia negreșit pe acesta. A știut asta și atunci și știa și acum; de aceea, băiatul trebuia să-și petreacă nopțile în castel, iar zilele întotdeauna cu Mansur în preajmă.

Dar, Doamne Dumnezeule, dacă arătarea vede și în Rowley o amenințare; e atât de *inteligent;* are resurse... două ființe pe care le iubea erau în pericol.

Apoi se gândi mai bine: „La naiba, Rakshasa face ce vrea pe seama noastră și ne ține închiși în castelul ăsta blestemat. Așa, n-o să-l găsim în veci. Eu, cel puțin, am libertate de mișcare."

– Ulf, spune-i lui sir Rowley ce crezi tu despre râu.

– Ba nu. Își bate joc de mine.

Adelia suspină văzând un început de gelozie între cei doi bărbați din viața ei.

– Spune-i.

Copilul începu, posac și fără convingere.

– În orașul ăsta toată lumea e lângă râu, pufni Rowley.

Și a fost la fel de disprețuitor și când a auzit că-l bănuiesc pe fratele Gilbert.

– Crezi că el e Rakshasa? Un călugăr slăbănog ca ăsta n-ar putea trece nici pârloaga din Cambridge, darămite deșertul.

Discutau în contradictoriu. Gyltha intră cu tava cu micul dejun al lui Rowley și li se alătură.

Deși vorbeau despre orori și suspiciuni, Adeliei i se strânse inima. Acești oameni îi erau dragi. Să se

tachineze cu ei, chiar dacă era vorba de viață și de moarte, îi făcea atâta plăcere, ei care nu tachina pe nimeni niciodată, încât simți în acea clipă o fericire intensă. *Hic habit felicitas.*

Iar cât îl privea pe bărbatul solid, neputincios și minunat din pat, care acum mesteca șuncă, el era al ei; viața lui era a ei și o câștigase nu numai prin pricepere, dar și prin șuvoiul de putere pe care i-l transmisese, o stare de grație căutată și care-i fusese acordată.

Și deși atât de minunată pentru ea, era o poveste de dragoste tristă, în care iubește doar unul și va trebui să trăiască așa, tot restul vieții. Fiecare clipă petrecută în compania lui îi confirma faptul că ar fi o catastrofă să-i arate cât e de vulnerabilă: fie o va respinge, fie, și mai rău încă, o va manipula. Intențiile lui și ale ei se anulau reciproc.

Deja se sfârșea. Rana era aproape vindecată și refuza s-o mai lase pe ea să-l panseze, preferând să se dea pe mâna Gylthei sau a lui lady Baldwin.

– E indecent ca o fată nemăritată să-și facă de lucru în această parte a corpului unui bărbat, spuse el încruntat.

S-a abținut să-l întrebe unde ar fi fost acum dacă nu și-ar fi făcut ea de lucru pe acolo: nu mai avea nevoie de ea, trebuia să se retragă.

– Oricum, îi răspunse, trebuie să cercetăm râul.

– Pentru numele lui Dumnezeu, nu fi atât de proastă.

Adelia se ridică; era gata să moară pentru porcul ăsta, dar nu să fie insultată. Îi aranjă mai bine așternutul, iar el fu învăluit în mirosul ei, un amestec de tinctură din boabe de răchițică, pe care i-o administra de trei ori pe zi, și mușețel cu care își spăla părul – un miros acoperit imediat de putoarea câinelui care trecu pe lângă pat ca să iasă și el din cameră.

Rowley o privi, în tăcere, plecând.

– Nu am dreptate? îi spuse el în arabă lui Mansur, și apoi, iritat, pentru că era obosit. N-aș vrea s-o știu cercetând râul ăla împuțit.

– Și unde *ați* vrea s-o știți, *effendi?*

– Întinsă pe spate, acolo unde-i e locul.

Dacă n-ar fi fost slăbit și irascibil, n-ar fi spus așa ceva; sau, cel puțin, nu atât de tare. Se uită cu teamă la arabul care înainta; nu era în stare să se lupte cu ticălosul.

– N-am vrut să spun asta, se scuză el grăbit.

– Foarte bine, *effendi,* pentru că m-aș fi văzut nevoit să vă deschid rana și s-o lărgesc.

Rowley era acum învăluit într-un miros care-l purtă înapoi în bazaruri, un amestec de transpirație, tămâie și lemn de santal.

Arabul se aplecă spre el și își strânse vârfurile degetelor de la mâna stângă în fața lui Rowley, apoi le atinse cu arătătorul de la dreapta, o mișcare delicată care arunca o umbră de îndoială asupra obârșiei lui sir Rowley, indicându-i că are cinci tați.

Apoi se îndreptă, se înclină și ieși din încăpere, urmat de copilul al cărui gest a fost mai simplu și mai necioplit, dar la fel de explicit.

Gyltha a rămas să strângă tava și resturile înainte de a-i urma.

– Nu știu ce-ați zis, da' se poa' zice și mai frumos.

„Oh, Doamne, mă port ca un copil, se gândi. Doamne, iartă-mă, dar e adevărat. Acolo o vreau, în pat, sub mine."

Și o dorea atât de mult, încât a trebuit să n-o mai lase să-i îngrijească rana cu terciul ăla verde, oare ce era?... tătănească?... pentru că mădularul său își recăpătase forța și voia să se sumețească de câte ori i-l atingea.

Se revolta împotriva lui Dumnezeu și a sa că a ajuns într-un asemenea impas; nici măcar nu era genul lui de femeie. Remarcabilă? Mai mult decât oricare altă femeie; ei îi datora viața. Și, mai ales, cu ea putea să vorbească așa cum nu mai vorbea cu nimeni altcineva, nici bărbat, nici femeie. I-a dezvăluit mai multe despre el însuși, în timp ce-i povestea cum l-a vânat pe Rakshasa, chiar decât regelui – și se temea că a lăsat-o să afle și mai multe în timpul delirului. În prezența ei putea să înjure – dar nu pe ea, după cum s-a și văzut când a ieșit din cameră – ceea ce-o făcea o companie plăcută și dorită.

Ar putea fi sedusă? Probabil; poate fi ea oricât de versată în toate funcțiile trupului, dar e fără îndoială neștiutoare în ceea ce face inima să bată mai iute – iar Rowley învățase să se încreadă în considerabila,

deși puțin înțeleasa, atracție pe care o simțeau femeile pentru el.

O seduci și, cât ai pocni din degete, o lipsești nu numai de haine, dar și de onoare și, bineînțeles, de ceea ce-o face remarcabilă, făcând din ea încă o femeie în alt pat.

Și o dorea așa cum era; cu „hm"-urile ei când se concentra, cu felul îngrozitor de a se îmbrăca – deși la petrecerea de la Grantchester a arătat chiar foarte bine –, cu importanța pe care o dădea ea întregii omeniri, chiar și scursurilor, *mai ales* scursurilor, cu gravitatea care se dizolva uneori într-un râset uluitor, cu felul în care-și îndrepta umerii când era descurajată, cu felul ei de a amesteca medicamentele și cu blândețea mâinilor sale când îi ținea cana la gură. Cu felul ei de a merge, cu felul ei general de a fi. Avea o calitate pe care n-o mai întâlnise; ea *era* calitate.

– Oh, la naiba, exclamă sir Rowley în încăperea goală. Trebuie să mă însor cu femeia asta.

Aventura în susul râului a fost minunată, dar s-a dovedit inutilă. Dat fiind scopul ei, Adeliei îi era rușine că s-a simțit atât de bine într-o zi în care s-a lăsat în voia ambarcațiunii, pe sub tuneluri formate din crengile copacilor plecați peste râu, după care ieșeau din nou la soare, unde femeile se opreau din spălatul rufelor ca să le facă cu mâna și să strige la ei; că s-a uitat la o vidră care înota agilă pe lângă ei în timp ce oamenii și ogarii de pe mal încercau s-o vâneze;

păsărarii își întindeau plasele; copiii prindeau păstrăvi cu mâna; iar malurile râului se vedeau pustii pe kilometri întregi, în afară de păsărelele care se legănau periculos pe trestii și ciripeau.

Paznic sărea jucăuș pe mal, pentru că se tăvălise în ceva care-i făcea prezența în luntre imposibilă, iar Mansur și Ulf împingeau pe rând prăjina, luându-se la întrecere cu asemenea măiestrie, încât Adeliei i s-a părut că e foarte ușor și a întrebat dacă nu poate să încerce și ea. A sfârșit însă agățându-se de prăjină ca o maimuță, iar luntrea a intrat în derivă și a fost salvată de Mansur pentru că Ulf râdea prea tare ca să mai poată face ceva.

Pe mal se aflau o mulțime de colibe, cocioabe, ascunzișuri – toate părând să fie pustii noaptea și suficient de izolate ca orice zgomot venit dinspre ele să nu fie auzit decât de viețuitoarele sălbatice. Erau atât de multe că le-ar fi trebuit o lună să le cerceteze pe toate și un an ca să o ia pe potecuțele bătute și podețele prin păpuriș care duceau la altele.

Camul avea mulți afluenți, unii doar pârâuri, alții, mai mari și navigabili. Aceste șesuri, își dădu seama Adelia, erau înțesate de căi de circulație: diguri, poduri, drumuri prost întreținute și adesea de nefolosit, dar oricine putea să meargă oriunde cu barca.

În timp ce Paznic s-a apucat să vâneze păsări, cei trei exploratori au mâncat niște pâine și brânză și au băut jumătate din cidrul pregătit de Gyltha. Ședeau pe malul de lângă casa bărcilor de la Grantchester, unde sir Joscelin își ținea luntrile.

Apa trimitea reflexe liniștite și tremurătoare pe pereții care găzduiau rame, prăjini și unelte de pescuit. În orice caz, privind casa mare din depărtare, îți dădeai seama că, la fel ca în toate conacele, și în cel al lui sir Joscelin era mult prea multă lume ca aici să aibă loc orori fără a băga nimeni de seamă. Dacă lăptăresele, văcarii, grăjdarii, cei ce munceau pe câmp și servitorii din casă care dormeau în sala mare nu erau cu toții complici la răpirea copiilor, cruciatul nu putea ucide în propria-i casă.

– Ne-am pierdut dracului timpu', spuse Ulf scuipând în apă, când se întorceau în oraș.

– Nu chiar de tot, îl liniști Adelia.

În timpul excursiei și-a dat seama de un lucru pe care ar fi trebuit să-l observe mai înainte. Indiferent dacă au mers de bunăvoie cu răpitorul sau nu, copiii ar fi fost văzuți. Toate bărcile de pe aceste întinderi, din aval de Podul Mare, aveau pescaje mici și copastii joase, ceea ce făcea imposibilă ascunderea unui copil mai mare decât un bebeluș; doar dacă ar fi stat întins sub banca lopătarului. Așadar, fie copiii s-au ascuns de bunăvoie, fie le-a făcut ceva ca să-și piardă cunoștința și i-a acoperit cu o haină sau cu un sac în timpul călătoriei care i-a dus la moarte.

Spuse acest lucru în arabă și în engleză.

– Atunci, înseamnă că nu merge cu barca, spuse Mansur. Diavolul îi aruncă în șa. Și îi duce pe uscat, neobservat.

Era posibil – cele mai multe case din această parte a Comitatului Cambridge erau pe malul apelor, iar interiorul era practic pustiu, în afara animalelor sălbatice –, dar Adelia se îndoia totuși. Prezența precumpănitoare a râului în dispariția tuturor copiilor era un argument puternic împotriva acestei variante.

– Atunci, opiul, sugeră Mansur.

Era mai probabil. Adelia era încântată de cât de mult se cultivă macul răsăritean în această zonă total nepotrivită din Anglia și de folosirea proprietăților sale, dar era și neliniștită. John, spițerul, cel care-și vizita noaptea iubita, îl distila în alcool – îi spunea „întăritor Sfântul Gregory" – și-l vindea oricui, deși îl ținea sub tejghea, departe de ochii fețelor bisericești, care condamnau amestecul și ziceau că-i păcătos pentru că poate alina durerea, un lucru care ar trebui lăsat doar în grija Domnului.

– Asta e, spuse Ulf. Le dă o picătură de Sfântu' Gregory. Își miji ochii și rânji: *Ia o înghițitură, scumpu' meu, și hai cu mine în rai*"

O caricatură de răutate învăluită în vorbe dulci care înfioră căldura primăverii.

Adelia s-a înfiorat din nou a doua zi dimineața, când stătea într-un birou particular dintr-o clădire comercială cu ferestre plumbuite de pe Dealul Castelului. Încăperea era plină de documente și sipete legate cu lanțuri și încuiate cu lacăte, o încăpere bărbătească, anume făcută astfel ca să-i intimideze pe doritorii de

împrumuturi şi să refuze cu totul femeile. Maestrul de Barque de la Fraţii de Barque a primit-o cu reţinere şi i-a refuzat cererea.

– Dar scrisoarea de credit e şi pe numele lui Simon din Neapole, dar şi al meu, protestă Adelia şi îşi auzi vocea absorbită în pereţi.

De Barque întinse un deget şi împinse spre ea un sul de pergament cu o pecete.

– Citiţi şi dumneavoastră, domniţă, dacă sunteţi în stare să înţelegeţi limba latină.

Citi. Printre „mai sus-menţionat" şi „prin care" şi „potrivit totodată dorinţei dumneavoastră", filiala de la Salerno a bancherilor din Lucca, emitenţii actului, se angaja să plătească, în numele solicitantului, regele Siciliei, fraţilor de Barque din Cambridge sumele pe care le va cere beneficiarul, Simon din Neapole. Alt nume nu era menţionat.

Ridică ochii spre faţa grasă, nerăbdătoare şi lipsită de interes. Cât de uşor poţi fi insultat dacă n-ai bani.

– Dar s-a subînţeles că în această misiune am aceleaşi drepturi ca şi maestrul Simon. Am fost aleasă.

– Sunt sigur, domniţă, răspunse maestrul de Barque.

„Crede probabil că sunt târfa lui Simon." Adelia se ridică şi îşi îndreptă umerii.

– O cerere la banca din Salerno sau la regele Siciliei va confirma acest lucru.

– Atunci faceţi-o. Până atunci...

Şi maestrul de Barque ridică un clopoţel de pe masă şi-l sună pe slujbaş. Era un om ocupat.

Adelia a rămas pe loc.

– Durează luni de zile. Nu avea bani nici măcar să plătească trimiterea scrisorii. În camera lui Simon nu a găsit decât câțiva penny; sau se pregătea și el să vină aici să mai ia bani, sau îi ținea în portofelul pe care îl luase ucigașul. Pot să împrumut până...

– Nu dăm bani cu împrumut femeilor.

Se opuse slujbașului care o luă de braț s-o scoată din încăpere.

– Și atunci ce să fac? Trebuia să-i plătească spițerului, mai era piatra de mormânt a lui Simon care trebuia inscripționată de un cioplitor, Mansur avea nevoie de cizme noi, *ea* avea nevoie de ghete...

– Domniță, noi suntem o organizație creștină. Vă sugerez să cereți de la evrei. Ei sunt cămătarii regelui și înțeleg că sunteți apropiată de ei.

Citea asta în ochii lui: era femeie și îi iubea pe evrei.

– Doar știți situația evreilor, spuse ea disperată. Momentan, nu au acces la banii lor.

Preț de o clipă, pe fața plină a maestrului de Barque se citi un pic de căldură.

– Nu?

În timp ce Adelia urca dealul împreună cu Paznic, au fost depășiți de căruța închisorii plină cu cerșetori; curierul de la castel îi aduna pentru condamnare la apropiata sesiune. O femeie zgâlțâia gratiile cu mâini scheletice.

Adelia se uită după ea. „Cât suntem de lipsiți de putere când suntem săraci!"

Niciodată în viața ei nu mai rămăsese fără bani. „Trebuie să mă duc acasă. Dar nu pot până când nu e găsit ucigașul și chiar și atunci cum să-l las...?" Nici nu voia să se gândească la numele lui; mai târziu sau mai devreme tot trebuie să-l lase... „În orice caz, nu pot pleca. *Nu am bani.*"

Ce să facă? Era ca Ruth pe țarina străină. Ruth se salvase măritându-se, ceea ce nu era cazul ei.

Oare poate să trăiască? Bolnavii au fost trimiși la castel după ce ea s-a mutat acolo și, atunci când nu avea grijă de Rowley, se ocupa, împreună cu Mansur, de ei. Dar aproape toți erau prea săraci pentru a-i plăti cu bani.

Iar neliniștea ei nu s-a potolit deloc când, intrând în turnul castelului, însoțită de Paznic, l-a găsit pe sir Rowley în picioare și îmbrăcat, așezat pe pat și discutând cu sir Joscelin de Grantchester și cu sir Gervase de Coton. Zorindu-se spre el, s-a repezit la Gyltha care stătea într-un colț, ca o santinelă.

– Trebuia să se odihnească.

Nici nu-i băgă în seamă pe cei doi cavaleri, care se ridicaseră la intrarea ei – Gervase mai în silă și numai la un semn al tovarășului său. Luă imediat pulsul pacientului. Era mai regulat decât al ei.

– Nu te supăra pe noi, domniță, îi spuse sir Joscelin, că am venit să ne-arătăm grija față de sir Rowley. Slavă Domnului că doctorul și dumneavoastră ați fost

pe aici. Nemernicul de Acton.... să sperăm că nu-l lasă judecătorii să scape de spânzurătoare. Toți zicem că spânzurătoarea e o pedeapsă chiar prea ușoară.

– Chiar așa? se răsti ea.

– Domnița Adelia nu vede cu ochi buni spânzurătoarea; are metode mai crude, spuse Rowley. Ar vrea să trateze toți criminalii cu o doză bună de isop.

– Asta da, cruzime, zâmbi sir Joscelin.

– Și metodele voastre sunt foarte bune, nu? întrebă Adelia. Orbirea și spânzurarea și tăierea mâinilor ne fac să dormim liniștiți, nu? Dacă-l omorâți pe Roger din Acton nu vor mai fi crime?

– Dar a stârnit o răscoală, spuse Rowley. A pătruns într-un castel regal.

– Și cu ucigașul de copii, domniță? întrebă cu blândețe sir Joscelin. Cu el ce-ați face?

Adelia nu se grăbi să răspundă.

– Stă pe gânduri, spuse dezgustat sir Gervase. Ce fel de femeie e asta?

Era o femeie care vedea în pedeapsa cu moartea o necuviință din partea celor care-o impuneau – cu atâta ușurință și, uneori, pentru un motiv minor – deoarece, pentru ea, viața, pe care dorea s-o salveze, era unicul miracol adevărat. Era o femeie care nu era niciodată de partea judecătorului, nici a călăului, ci întotdeauna a acuzatului. „Aș fi ajuns și eu în locul lui în aceleași împrejurări? Dacă m-aș fi născut în mediul lui, aș fi făcut altceva? Dacă nu cei doi doctori din Salerno, ci altcineva ar fi găsit bebelușul pe

Vezuviu, aș tremura și eu de frică, așa cum tremură acești oameni?"

Pentru ea, legea ar trebui să fie punctul la care se oprește barbaria, pentru că i se așază în drum civilizația. Nu omorâm pentru că vrem să ne fie mai bine. Își imagina că ucigașul trebuie să moară și că va muri cu siguranță – ca un animal turbat –, dar doctorul din ea nu poate să nu se întrebe de ce a turbat și să rămână profund întristată pentru că nu știe ce să răspundă.

S-a întors cu spatele la ei, spre masa cu medicamente și a observat pentru prima dată cât de crispată stă Gyltha.

– Ce s-a întâmplat?

Femeia părea epuizată și, subit, îmbătrânită. Ținea pe palmele întinse o cutiuță din stuf, cam cum ține preotul pâinea sfințită înainte de a o da credincioșilor.

– Sir Joscelin mi-a dat niște bomboane, Adelia, dar Gyltha nu-mi dă voie să le mănânc, strigă sir Rowley de pe pat.

– Nu eu, răspunse Joscelin. Eu le-am adus doar. M-a rugat lady Baldwin să le aduc eu până aici, sus.

Gyltha o privi pe Adelia drept în ochi, apoi se uită în jos, la cutiuță. Ținând-o cu o mână, ridică ușor capacul cu cealaltă.

Înăuntru, pe niște frunze frumoase, stăteau așezate, ca ouăle într-un cuibar, mai multe jujube rombice, colorate și aromate.

Cele două femei se uitară fix una la cealaltă. Adelia simți că i se face rău.

– *Otravă?* schiță ea încet cuvântul, stând cu spatele la bărbați.

Gyltha ridică din umeri.

– *Unde-i Ulf?*

– *Mansur,* răspunse Gyltha în același fel. *E bine.*

– Doctorul i-a interzis lui sir Rowley dulciurile, spuse încet Adelia.

– Atunci dă-le înapoi oaspeților noștri, strigă Rowley de pe pat.

„Nu ne putem ascunde de Rakshasa, se gândi Adelia. Suntem ținte; oriunde am fi, suntem ca niște oameni de paie în bătaia armelor lui."

Îi făcu Gylthei semn cu capul spre ușă, se întoarse spre cei trei bărbați și le ură bună dimineața, iar Gyltha ieși prin spatele ei, cu cutiuța în mână.

Medicamentele. Adelia le cercetă grăbită. Toate dopurile erau la locul lor, iar cutiile așezate ordonat așa cum le lăsa Gyltha întotdeauna.

Ești absurdă, își spuse; e undeva pe afară; nu se putea atinge de nimic. Dar oroarea de aseară, cu Rakshasa cu aripi, o urmărea încă și se hotărî să înlocuiască toate ierburile și toate siropurile de pe masă înainte de a i le administra.

E afară? A fost aici? *E acum aici?*

În spatele ei, conversația revenise la cai, așa cum se întâmplă întotdeauna printre cavaleri.

Era conștientă de prezența lui Gervase tolănit pe scaun pentru că-l simțea și pe *el* conștient de prezența

ei. Propozițiile sale erau mormăite și abstracte. Când l-a privit, bărbatul i-a rânjit intenționat.

„Fie că ești ucigaș sau nu, își zise, ești o brută, iar prezența ta e o insultă." Se duse la ușă și o deschise.

– Pacientul e obosit, domnilor.

Sir Joscelin se ridică.

– Îmi pare rău că nu l-am văzut pe doctorul Mansur, nu-i așa, Gervase? Transmiteți-i complimentele noastre, vă rugăm.

– Unde e? întrebă Gervase.

– Îl ajută pe rabinul Gotsce la arabă, îi răspunse Rowley.

Ieșind, Gervase murmură, pasămite către tovarășul său:

– Asta-i bună, o evreică și un sarazin într-un castel regal. De ce dracu' am mai fost în cruciadă?

Adelia trânti ușa după ei.

– Fir-ar să fie, femeie, spuse Rowley supărat, tocmai aduceam discuția despre statele cruciate ca să văd cine și când a fost acolo; poate că lăsau să le scape ceva.

– Crezi?

– I-ai scos afară prea repede, fir-ar să fie. Adelia recunoscu irascibilitatea recuperării. Și e destul de ciudat că fratele Gilbert a recunoscut c-a fost în Cipru cam în aceeași perioadă.

– Fratele Gilbert a fost aici?

Și starețul Geoffrey *și* șeriful Baldwin *și* spițerul – cu o fiertură care a jurat că vindecă o rană în câteva minute – *și* rabinul Gotsce.

– Sunt foarte popular. Ce-i rău în asta? întrebă el, pentru că Adelia trântise atât de tare pe masă o cutie cu praf de brustur, încât îi căzu capacul și se împrăștie un nor de praf verde.

– Nu ești popular, îi spuse scrâșnind din dinți, ești un cadavru. Rakshasa vrea să te otrăvească.

Se duse la ușă și o strigă pe Gyltha, dar femeia urca deja scările, cu cutiuța în mână. Adelia i-s smulse, o deschise și i-o vârî lui Rowley sub nas.

– Ce sunt astea?

– Sfinte Iisuse, jujube.

– Am tot întrebat, spuse Gyltha. O fetiță le-a dat la un paznic și a zis că-s de la stăpâna ei pentru bietu' gentleman din turn. Trebuia să le aducă sus lady Baldwin, da' a zis sir Joscelin că le aduce el ca să-i mai cruțe picioarele. E foarte politicos întotdeauna, nu ca alții.

Gyltha nu-l plăcea pe sir Gervase.

– Și fetița?

– Paznicu' e unu de la Londra pe care l-a trimis regele să ajute la paza evreilor. Îl cheamă Barney. Zice că n-o cunoaște.

Au fost chemați Mansur și Ulf ca să discute această problemă cu toții.

– Poate că sunt jujube așa cum și arată, spuse Rowley.

– Suge una și vezi, îl repezi Ulf. Ce zici, domniță?

Adelia luă una cu penseta și o mirosi.

– Nu-mi dau seama.

– Hai să le încercăm, spuse Rowley. Să i le trimitem lui Roger din Acton în celulă, cu complimentele noastre.

Era tentant, dar Mansur duse cutia în curte s-o arunce în focul de la fierărie.

– Nu mai intră niciun vizitator în această cameră, le spuse Adelia, şi niciunul dintre voi, mai ales Ulf, nu pleacă din castel şi nici nu se plimbă singur prin el.

– La naiba, femeie, aşa nu-l mai găsim niciodată.

Se pare că Rowley făcea propriile investigaţii din pat, folosindu-şi funcţia de perceptor ca să-şi ia la întrebări oaspeţii.

Aflase de la evrei că Chaim, potrivit propriului său cod, nu vorbea niciodată despre clienţii săi şi nici nu pomenea ce datorii au la el. Singurele lui documente erau cele care au ars şi cele furate de la Simon când a fost omorât.

– Dacă trezorierul din Winchester nu are o listă cu datoriile, pe care s-ar putea s-o aibă – am trimis scutierul să afle –, regele nu va fi prea mulţumit; evreii asigură o bună parte din veniturile ţării. Şi când Henric nu e mulţumit...

Fratele Gilbert a spus că el preferă să ardă de viu decât să ceară bani de la evrei. Spiţerul cruciat, sir Joscelin şi sir Gervase au spus acelaşi lucru, dar cu mai puţină convingere.

– Bineînţeles că nu mi-ar spune mie dacă o fac, dar toţi trei par să se fi îmbogăţit prin eforturi proprii.

– S-au descurcat bine în Țara Sfântă, spuse Gyltha dând din cap. Uite că John și-a deschis spițeria când s-a-ntors. Gervase – când era țânc era ca un rahat cu ochi și nici acu' nu-i mai bun, da' și-a mai cumpărat pământ. Și tânăru' Joscelin, care de la tac'su n-avea nici cu ce-și acoperi curu', a făcut un palat din Grantchester. Fratele Gilbert? E tot fratele Gilbert.

Auziră un gâfâit pe scară și intră lady Baldwin, ținându-se cu o mână de șold, și având o scrisoare în cealaltă.

– Boală. La mănăstire, Doamne, ajută-ne! Dacă-i ciumă...

Era urmată de Matilda W.

Scrisoarea era pentru Adelia și fusese trimisă la casa bătrânului Benjamin, de unde a adus-o Matilda W. Era o bucățică de pergament ruptă dintr-un manuscris, ceea ce arăta că era foarte urgent; scrisul era însă puternic și citeț.

> Stareța Joan îi prezintă complimentele sale domniței Adelia, ajutoarea doctorului Mansur despre care a auzit numai lucruri bune. Ciuma a dat în noi și o rog, în numele lui Iisus și al scumpei Sale Mame, pe mai sus-numita Adelia să vină la mănăstirea binecuvântatei Sfinte Radegund ca să-i poată apoi cere sfatul bunului doctor și să ne învețe ce să facem să alinăm suferința măicuțelor noastre, care e foarte mare și unele sunt pe moarte.

Scrisoarea era urmată de un post-scriptum:

Nu ne tocmim pentru onorariu. Totul trebuie făcut cu discreție ca să nu răspândim panica.

În curte, pe Adelia o aștepta un rândaș cu un cal.

– O să-ți dau să le duci niște supă concentrată de vită, îi spuse lady Baldwin. Joan nu intră ușor în panică. Trebuie că e foarte rău.

„Probabil că e, își zise Adelia, dacă o stareță creștină cere ajutorul unui doctor sarazin."

– Maica-bolniceresă s-a îmbolnăvit și ea, spuse Matilda W. – îl auzise pe rândaș. Toate varsă și au cufureală. Doamne, ajută-ne să nu fie ciumă. N-a suferit oare destul orașu' ăsta? De ce nu le cruță Sfântu' Peter ăl Mic pe sfintele măicuțe?

– Nu te duci, Adelia, spuse Rowley, chinuindu-se să se dea jos din pat.

– Trebuie.

– Mă tem că trebuie, spuse lady Baldwin. Stareța nu lasă niciun bărbat să intre în sanctuarul măicuțelor, deși se zic atâtea vorbe rele, în afară de preotul care le spovedește. Și cu bolniceresa *hors de combat,* domnița Adelia e singura; și e foarte bine că e ea. Dacă ține un cățel de usturoi în dreptul nărilor n-are cum să moară.

Și se grăbi să pregătească supa de vită.

Adelia îi dădea explicații și instrucțiuni lui Mansur.

– O, prietene al meu de atâta vreme, ai grijă de omul acesta, de femeie și de copil cât timp lipsesc eu. Nu-i lăsa să plece nicăieri. Diavolul e afară. Păzește-i în numele lui Allah.

– Și pe tine cine te păzește, micuțo? Sfintele femei n-au de ce să nu accepte prezența unui eunuc.

– Nu e un harem, zâmbi Adelia, dar femeile de acolo își păzesc templul de bărbați. O să fiu în siguranță.

Ulf o trăgea de mânecă.

– Eu pot să vin. Nu-s mare și călugărițele de la Sfânta Raggy mă știu. Și de mine nu se prinde nicio boală.

– Nici asta nu vreau să se prindă.

– Nu te duci, îi spuse Rowley.

Îi făcu Adeliei cu ochiul și o trase lângă fereastră, ca să nu-l audă ceilalți.

– E un complot ca să pună mâna pe tine. Rakshasa pândește pe undeva.

Văzându-l din nou pe picioarele lui, Adelia își aminti cât e de mare și ce înseamnă pentru un bărbat puternic să fie lipsit de putere. Și nici nu și-a dat seama că el credea că, după moartea lui Simon, va veni rândul ei. Așa cum se temea ea pentru el, se temea și el pentru ea. Era mișcată, mulțumită, dar acum avea altele de făcut – trebuia să-i spună Gylthei să schimbe medicamentele de pe masă, trebuia să aducă altele de acasă de la bătrânul Benjamin... nu avea acum timp pentru el.

– Tu eşti cel care ai pus întrebări, îi spuse ea blând. Te rog să ai grijă de tine şi de ai mei. În faza asta ai nevoie doar de o bolnicereasă, nu şi de un doctor. O să aibă Gyltha grijă de tine. Încercă să se îndepărteze de el. Acum trebuie să plec.

– Pentru numele lui Dumnezeu, strigă el, nu te mai juca de-a doctorul, măcar o dată!

Se joacă de-a doctorul? Adică ea *se joacă de-a doctorul?*

Deşi o ţinea cu o mână, Adelia îl văzu de parcă s-ar fi căscat pământul între ei şi, privindu-l în ochi, se văzu pe ea însăşi dincolo de genune – o fiinţă mică şi destul de plăcută, dar care se amăgeşte singură, care-şi face de lucru, o fată bătrână ce-şi umple timpul până ce-i vine vremea să se ocupe de ceea ce trebuie să se ocupe o femeie.

Dacă-i aşa, de ce-o aşteptau atâţia suferinzi în fiecare zi? Şi Gil, meşterul de acoperişuri, care acum se putea urca pe scară?

Şi *tu*, îşi spuse uluită, privindu-l în ochi, n-ai fi sângerat până la moarte dacă nu eram eu?

Acum era absolut sigură că nu se va căsători niciodată cu el. Pentru că era Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar, că va fi foarte, foarte singură, dar va rămâne mereu doctor.

Se eliberă de mâna lui.

– Bolnavul poate să mănânce hrană solidă, Gyltha, dar schimbă toate medicamentele alea cu altele proaspete, spuse ea şi ieşi.

„Oricum am nevoie de onorariul promis de stareță."

Biserica Sfânta Radegund și acareturile de lângă râu erau înșelătoare: fuseseră construite după invazia danezilor și înainte ca așezământul să rămână fără bani. Corpul principal al mănăstirii, capela și chiliile, era mai mare și mai izolat și apucase domnia regelui Edward Confesorul.

Se înălța mai departe de râu, ascunsă printre copaci, astfel încât să nu fie găsită de bărcile cele lungi ale vikingilor care își făceau drum prin apele puțin adânci ale afluenților râului Cam. Când călugării care au locuit aici inițial au murit, lăcașul le-a fost dat maicilor.

Toate aceste lucruri le-a aflat Adelia peste umărul lui Edric în timp ce călăreau amândoi pe calul lui, urmat de Paznic, spre domeniul mănăstirii pe care au intrat printr-o poartă laterală în zid, pentru că porțile principale au fost închise vizitatorilor.

La fel ca și Matilda W., rândașul era îngrijorat că Sfântul Peter cel Mic a dat greș.

– Și e și rău să închidem acum, când tocmai a început perioada pelerinajelor. Așa a spus și măicuța Joan.

O lăsă pe Adelia lângă grajduri și cotețe, singurele construcții din mănăstire bine întreținute pe care le văzuse până atunci Adelia, și-i arătă o potecă de pe lângă pășune.

– Dumnezeu să fie cu dumneata, domniță.

Pentru că, evident, el nu avea de gând să facă asta.

Adelia însă nu era pregătită să se izoleze complet de lumea de afară. I-a poruncit rândașului să meargă la castel în fiecare dimineață și să ducă toate mesajele pe care le avea ea de trimis, să vadă ce fac ai ei și să-i aducă răspuns.

Porni, urmată de Paznic. Larma orașului de dincolo de râu se stinse. În jurul ei, ciocârliile se ridicau în văzduh și trilurile lor explodau ca niște bășici. În spate, ogarii stareței se porniseră pe lătrat, iar undeva în pădurea din față mugi o ciută.

„E aceeași pădure, își aminti ea, în care se află și conacul lui sir Gervase."

– Se poate face ceva? o întrebă stareța Joan.

Era mult mai trasă la față decât ultima dată când o văzuse Adelia.

– Nu e ciumă, răspunse Adelia, și nici tifos, slavă Domnului; niciuna dintre măicuțe nu are erupție. Cred că e holeră. Apoi, pentru că stareța se îngălbeni, adăugă: o formă mai ușoară decât cea întâlnită în Răsărit, dar e totuși destul de rea. Mă îngrijorează bolniceresa și sora Veronica.

Cea mai bătrână și cea mai tânără. Sora Veronica era călugărița care se ruga la racla Sfântului Peter cel Mic și i se înfățișase Adeliei ca imagine a grației eterne.

– Veronica. Stareța părea uluită și Adeliei îi plăcu mai mult așa. E cea mai blândă dintre toate, Doamne, îndură-Te de ea. Ce-i de făcut?

„Chiar așa. Ce?" Adelia se uită înspăimântată spre celălalt capăt al peristilului unde, după stâlpi, se ridica ceva ce părea o hulubărie supradimensionată, cu două șiruri de bolți fără uși, fiecare dând într-o chilie mai îngustă de un metru și jumătate și în fiecare aflându-se câte-o călugăriță prosternată.

Nu era nicio bolniță, iar titlul de „bolnicereasă" se părea că era doar unul onorific, acordat mai vârstnicei maici Odilia doar pentru că se pricepea la ierburi. Nu exista arhondaric; de fapt, nu era niciun loc comun în care să poată avea grijă de măicuțe.

– Călugării de dinainte erau asceți care preferau chiliile individuale, spuse stareța, surprinzând privirea Adeliei. Și am rămas cu ele pentru că încă n-am avut bani de construcție. Te descurci?

– Am nevoie de ajutor.

I-ar fi fost destul de greu și într-un spital să aibă singură grijă de douăzeci de femei care varsă și au diaree puternică, dar să mai și alerge din chilie în chilie, să aducă și să ducă una-alta în sus și în jos pe scara cumplit de îngustă și fără balustradă care ducea la chiliile de sus ar fi doborât-o.

– Slujnicele noastre au fugit când au auzit de ciumă.

– Și nici nu vrem să se întoarcă, în niciun caz, spuse Adelia hotărâtă.

I-a fost de ajuns să arunce o privire prin mănăstire ca să-și dea seama că cele care ar fi trebuit să asigure curățenia au îngăduit întronarea mizeriei cu mult

înainte de apariția bolii, neglijență care s-ar putea chiar să fi provocat îmbolnăvirile.

– Pot să vă întreb ce mănâncă măicuțele?

– Și ce legătură are asta cu prețul peștelui, domniță? Stareța era jignită, de parcă Adelia ar fi acuzat-o că-și neglijează îndatoririle.

Ceea ce nu era prea departe de adevăr. Își aduse aminte de grija maicii Ambrose pentru hrana fizică și spirituală a călugărițelor ei în timp ce prezida mesele din refectoriul imaculat de la St Giorgio, unde alimentele sănătoase erau însoțite de lecturi din Biblie, iar lipsa de apetit a câte unei călugărițe, fie pentru una, fie pentru cealaltă, era observată și se intervenea imediat. Însă nu voia o confruntare atât de repede.

– S-ar putea să aibă legătură cu otrăvirea, se mulțumi ea să spună.

– Cu otrăvirea? Vrei să spui că încearcă cineva să ne omoare?

– Nu în mod voit. Fără să vrea. Holera e o formă de otrăvire. De vreme ce se pare că dumneavoastră ați scăpat...

Expresia stareței sugera că începea să regrete c-a chemat-o pe Adelia.

– Eu am apartamentul meu și, de obicei, sunt prea ocupată cu treburile mănăstirii ca să mănânc cu surorile. Săptămâna trecută am fost la Ely și m-am consultat cu abatele asupra... unor chestiuni religioase.

Edric i-a spus că a cumpărat un cal de la abate.

– Îți sugerez să te limitezi la treaba pentru care ai fost chemată, continuă stareța Joan. Să-i spui doctorului că nu e nimeni aici care vrea să ne otrăvească și întreabă-l, în numele Domnului, ce e de făcut.

Era nevoie de ajutor. Mulțumită că nu aerul mănăstirii provocase boala măicuțelor – deși așezământul era umed și mirosea a putreziciune –, Adelia se întoarse la cotețe și-l trimise pe Edric, rândașul, după cele două Matilde.

Sosiră împreună cu Gyltha.

– Băiatul e în siguranță la castel împreună cu sir Rowley și cu Mansur, răspunse ea reproșurilor Adeliei. Cred că tu ai mai multă nevoie de noi decât are el.

Asta așa era, dar era și periculos.

– Sunt bucuroasă să vă am aici ziua, le spuse Adelia celor trei femei. Dar nu trebuie să stați peste noapte pentru că, atât timp cât durează molima, nu mâncați nimic de la mănăstire și nici nu beți apă de aici. Stărui asupra acestui lucru. De asemenea, vor fi aici, în peristil, găleți cu rachiu și după ce ne atingem de călugărițe, sau de oalele de noapte, sau de orice altceva care are legătură cu ele, trebuie să vă spălați mâinile în ele.

– În *rachiu?*

– În rachiu.

Adelia avea propria-i teorie în privința bolilor ca cea care dăduse iama printre călugărițe. Și ca atâtea alte teorii de-ale ei, nu se potrivea cu cele ale lui Galenus sau cu alte teorii la modă. Ea credea că în cazuri

ca acesta, purgația este o încercare a corpului de a scăpa de o substanță pe care n-o tolerează. A fost îngurgitată otravă, într-o formă sau alta, și acum ea ieșea. Chiar apa era contaminată atât de des – la fel ca și în cartierele sărace din Salerno, unde boala era prezentă permanent –, încât trebuia tratată ca sursă a otrăvirii până la proba contrarie. Deoarece orice distilat, în cazul de față rachiul, oprea de obicei infectarea rănilor, el putea avea efect și asupra otrăvii ieșite din corp care atingea mâinile unei îngrijitoare, împiedicând-o astfel pe aceasta s-o ingereze.

Așa gândea Adelia și așa și acționă.

– *Rachiul meu?* își exprimă starețа nemulțumirea văzând cum e turnat conținutul butoiașului din pivnița ei în două găleți.

– Doctorul a insistat să facem așa, îi spuse Adelia, ca și cum mesajul adus de Edric de la castel ar fi cuprins instrucțiuni de la Mansur.

– Ar trebui să știi că e spaniol, de cea mai bună calitate, îi spuse Joan.

– Cu atât mai bine.

Se găseau în acel moment în bucătărie, unde starețа era în dezavantaj față de Adelia, care o bănuia că nici n-a intrat vreodată pe acolo. Încăperea era întunecată și respingătoare; câțiva șobolani s-au făcut nevăzuți la intrarea lor, iar Paznic s-a repezit după ei cu o viteză pe care Adelia n-o mai văzuse până atunci la el. Pereții din piatră erau plini de grăsime. Mesele din pin musteau de mizerie. Plutea un miros

de putreziciune dulceagă. Oalele care atârnau de cârlige erau căptușite cu resturi de mâncare, lăzile cu făină erau descoperite și mișuna ceva prin ele, și același lucru se întâmpla și cu hârdaiele cu apă de gătit, de asemenea descoperite. Adelia se întrebă dacă nu în unul dintre ele a fost fiert cadavrul Sfântului Peter cel Mic și dacă a fost curățat după aia. Bucățile care atârnau de lama unui satâr puteau a puroi.

– Ziceți că nu-i nimeni care să vă otrăvească pe aici? Bucătăreasa ar trebui arestată.

– Prostii, spuse stareța. Un pic de murdărie nu strică nimănui.

Dar și-a tras ogarul favorit de zgardă când acesta s-a oprit să lingă ceva care nu se putea ști ce este de pe o farfurie aflată pe jos.

– Îl plătesc pe doctorul Mansur să-mi vindece călugărițele și nu ca asistenta lui să-mi iscodească mănăstirea, mai spuse ea ironic.

– Doctorul Mansur zice că tratarea casei înseamnă tratarea pacientului.

La așa ceva Adelia nu voia să cedeze. Cazurilor mai grave le dăduse o pilulă de opiu ca să le mai ușureze crampele și acum, în afară de a le spăla pe celelalte și de a le da să soarbă apă fiartă – lucruri de care se ocupau deja Gyltha și Matilda W. – nu mai puteau face aproape nimic pentru bolnave până când nu puneau la punct bucătăria.

Adelia se întoarse spre Matilda B. căreia îi revenea această muncă herculeeană.

– Crezi că te descurci, micuțo? Să cureți grajdurile lui Augias?

– Aha, au ținut și cai aici? întrebă ea suflecându-și mânecile. Cred că da.

Urmată de stareța ofensată, Adelia își continuă inspecția. Într-un dulăpior din refectoriu erau borcane etichetate care arătau bunele cunoștințe ale maicii Odilia într-ale ierburilor, dar și o cantitate generoasă de opiu – *prea* generoasă, după părerea Adeliei, care, știindu-i puterea, îl ținea sub cheie și într-o cantitate minimă, în cazul în care ar fi fost furat.

Apa mănăstirii se dovedi sănătoasă. Un izvor de pe un teren curat, de culoarea turbei, fusese captat într-un jgheab care trecea prin mai multe clădiri, mai întâi pe la bucătărie, apoi în bazinul cu pești, prin spălătorie, spălător și, în cele din urmă, în jos, pe sub bancheta lungă, cu multe găuri, care era privata măicuțelor. Bancheta era destul de curată, deși nu mai frecase nimeni jgheabul de sub ea de mai bine de o lună – o treabă pe care Adelia i-o rezervă stareței, pentru că nu vedea de ce ar trebui să facă acest lucru Gyltha sau cele două Matilde.

Dar asta mai trebuia să aștepte. După ce a făcut tot ce i-a stat în puteri pentru ca starea pacientelor ei să nu se înrăutățească, Adelia și-a concentrat toată energia spre salvarea vieților acestora.

Starețul Geoffrey a venit să le salveze sufletele. A fost un act de generozitate din partea lui, având

în vedere vrajba dintre el și stareță. Dar și de curaj; preotul care le spovedea de obicei pe măicuțe a refuzat să vină, temându-se de ciumă, și a trimis în schimb o scrisoare cu o iertare generală a tuturor păcatelor care ar fi putut fi săvârșite.

Ploua. Garguiele împroșcau apa de pe acoperișul peristilului chiar în mijlocul grădinii neîngrijite. Stareța Joan îl primi pe stareț, mulțumindu-i cu o politețe rece. Adelia îi duse mantia udă la bucătărie să se usuce.

Când se întoarse, starețul era singur.

– Doamne, iart-o, îi spuse el. Cred că mă bănuiește că vreau să-i fur oasele Sfântului Peter cel Mic, acum, când ea e la ananghie.

Adelia era fericită să-l vadă.

– Te simți bine, Sfinția Ta?

– Destul de bine, îi răspunse, făcându-i cu ochiul. Până acum merge bine.

Era mai slab decât înainte și părea mai în formă. Ceea ce o liniști pe Adelia, care se simțea ușurată pentru că el se afla acolo.

– Păcatele lor sunt atât de mici, dar lor nu li se par așa, îi spuse ea despre măicuțe. În momentele cele mai groaznice, când se credeau aproape de moarte, a auzit motivele pentru care se temeau cele mai multe dintre ele de flăcările iadului. Maica Walburga a mâncat puțin din cârnatul pe care-l ducea la pustnicele din susul râului, dar e atât de nefericită încât ai crede

că-i deopotrivă vreun călăreț al Apocalipsului și o târfă babiloniană.

Adelia nu mai dădea crezare acuzelor făcute de fratele Gilbert la adresa comportamentului măicuțelor. Un medic află multe secrete de la un pacient grav bolnav, în fază acută, și Adelia a descoperit astfel că aceste femei erau poate indolente, nedisciplinate, majoritatea analfabete – cusururi pe care le-a pus, pe toate, pe seama neglijenței stareței –, dar nu erau imorale.

– Hristos o s-o ierte pentru cârnat, declară solemn starețul Geoffrey.

Când a terminat cu spovedania măicuțelor de la parter, era deja întuneric. Adelia l-a așteptat în fața chiliei sorei Veronica, să-i lumineze drumul spre chiliile de sus.

Starețul se opri.

– I-am dat maicii Odilia ultima împărtășanie.

– Eu sper încă s-o mai vindec.

– Nici măcar tu nu poți face minuni, copila mea, îi spuse el bătând-o pe umăr. Se întoarse apoi spre chilia din care tocmai ieșise. Îmi fac griji pentru sora Veronica.

– Și eu. Starea tinerei călugărițe îi depășea puterile.

– Iar spovedania nu i-a ușurat deloc acestei copile apăsarea păcatului, îi spuse starețul Geoffrey. Poate că asta-i crucea celor cu suflet sfânt, ca ea, care se tem prea mult de Dumnezeu. Pentru Veronica, sângele Domnului nostru e încă jilav.

După ce stareţul a urcat, căinându-se, treptele alunecoase din cauza ploii, Adelia a intrat din nou în chilia Odiliei. Bolnicereasa zăcea la fel de zile întregi, strângând pătura cu mâinile-i slabe şi impregnate de pământ, încercând s-o dea la o parte.

Adelia o înveli, îi şterse puţin uleiul care-i aluneca pe frunte şi încercă să-i dea un pic din piftia de viţel făcută de Gyltha.

– Îţi dă putere, o rugă Adelia.

Inutil. Sufletul Odiliei voia să se elibereze de trupu-i golit şi ostenit.

Era ca şi cum ar fi abandonat-o, dar Gyltha şi Matildele plecaseră, cam fără tragere de inimă, şi, pentru că nu mai era decât ea şi stareţa, Adelia trebuia să aibă grijă şi de celelalte călugăriţe.

Walburga, „sora Grasa", cum o poreclise Ulf, era acum mult mai slabă.

– Domnul m-a iertat, Domnul fie lăudat.

– N-am avut nicio grijă. Hai, deschide gura.

După câteva linguri, călugăriţa îşi exprimă îngrijorarea.

– Şi acum cine le duce mâncare pustnicelor noastre? Nu-i frumos să mâncăm şi ele să moară de foame.

– Vorbesc eu cu stareţul Geoffrey. Gura mare. Una pentru Tatăl. Bun. Una pentru Sfântul Duh...

Agatha, din următoarea chilie, a avut un nou acces după doar trei linguri.

– Nu-ți face griji, îi spuse Adeliei în timp ce-i ștergea gura. Mâine mi-e mai bine. Ce fac celelalte? Vreau să-mi spui adevărul.

Adeliei îi plăcea Agatha, călugărița care fusese suficient de vitează, sau de beată, pentru a-l provoca pe fratele Gilbert la petrecerea de la Grantchester.

– Majoritatea, mai bine, îi spuse și continuă apoi, răspunzând privirii întrebătoare a Agathei, dar nu-mi place cum sunt Odilia și Veronica.

– Vai, nu și Odilia, spuse iute Agatha. O, Sfântă Maică a lui Dumnezeu, roagă-te pentru ea.

Și Veronica? Pentru ea de ce să nu se roage? Era ciudat; mai ales că la fel reacționaseră și celelalte călugărițe când s-au interesat de surorile lor întru Hristos; doar Walburga, care avea cam aceeași vârstă, întrebase de ea.

Poate că nu le plăceau frumusețea și tinerețea fetei, și faptul că era, evident, preferata stareței.

„Cât se poate de preferată", se gândi Adelia. Pentru că pe fața lui Joan se putea citi o asemenea agonie, la vederea suferinței Veronicăi, încât trăda o mare dragoste. Sensibilă fiind acum la dragoste în toate formele sale, Adelia își dădu seama că simte o adâncă milă față de această femeie și se întrebă dacă energia pe care-o dedica vânătorii nu era cumva o modalitate de a-și concentra spre altceva pasiunea care, călugăriță fiind, și mai ales una cu funcție, trebuie s-o roadă ca un păcat.

Oare sora Veronica își dădea seama că e obiectul unei asemenea dorințe? Probabil că nu. După cum spusese starețul Geoffrey, această fată avea ceva nepământean, care dezvăluia o viață spirituală ce le lipsea celorlalte.

Și sigur că știau și celelalte călugărițe despre asta. Tânăra nu s-a plâns, dar vânătăile de pe corp arătau că fusese agresată fizic.

După ce a terminat și cu chiliile de sus, Adelia i-a spus starețului să se spele pe mâini cu rachiu. Ceea ce l-a buimăcit...

– De obicei, îl beau. Dar nu mai pun la îndoială nimic din ce-mi spui să fac.

L-a condus până la poartă, să-i lumineze calea. Acolo îl aștepta un rândaș cu doi cai.

– Ce loc păgânesc, spuse el, nedându-se dus. Poate că e de vină arhitectura călugărilor barbari care l-au construit, dar când mă aflu aici, simt mai degrabă mâna Încornoratului decât a Domnului și de această dată nu mă gândesc la stareța Joan. Chiar și felul în care sunt așezate chiliile... Se strâmbă. Mi-e greu să te las aici, cu așa puține ajutoare.

– Le am pe Gyltha și pe Matilde, îi spuse Adelia. Și, bineînțeles, pe Paznic.

– Gyltha e cu tine? De ce n-am văzut-o? Atunci n-am de ce să-mi fac griji; femeia aia poate risipi forțele Întunericului cu o singură mână.

O binecuvântă pe Adelia. Rândașul îi luă din mâini lădița cu sfintele taine, o puse în oblâncul șeii, îl ajută să încalece și porniră.

Nu mai ploua, dar luna, care ar fi trebuit să fie plină, era acoperită de nori. Adelia rămase așa câteva minute după plecarea lor, ascultând zgomotul copitelor pierzându-se în noapte.

Nu-i spusese starețului că Gyltha nu a rămas peste noapte și că noaptea îi este ei frică.

– Păgânesc, spuse ea cu voce tare. Până și starețul simte asta.

Se întoarse în peristil, dar lăsă porțile deschise; nu o înspăimânta ceea ce se afla în afara așezământului, ci mănăstirea însăși. Nu era aer înăuntru, nimic din lumina lui Dumnezeu, nici măcar capela nu avea ferestre, ci doar niște crăpături în formă de săgeată în zidurile din piatră masivă, fără înfloriturі, care reflectau barbaria împotriva căreia fuseseră construite.

Aceasta a pătruns însă și înăuntru, se gândi Adelia. Mormântul grotesc, ca o cocoașă, din capelă fusese cioplit cu lupi și dragoni care se mușcau unii pe alții printr-o încurcătură de siluete masculine. Voluta de la altar încercuia o siluetă cu brațele ridicate, probabil că Lazăr, căreia lumina lumânărilor îi dădea o înfățișare diavolească. Frunzișul sculptat care înconjura bolțile chiliilor imita pădurea gata să dea năvală, învelind contraforții în tot felul de plante agățătoare.

Noaptea, stând lângă patul unei călugărițe, ea, care nu credea în diavol, s-a trezit ascultându-l și

răspunzându-i-se prin țipătul unei bufnițe. Pentru Adelia, la fel ca și pentru starețul Geoffrey, cele douăzeci de găuri căscate, zece jos și zece sus, în care erau înghesuite călugărițele, accentuau barbaria. Chemată la altă chilie, a trebuit să-și adune tot curajul ca să înfrunte treptele afurisite și întunecate și bârna îngustă care ducea la ea.

A doua zi, când s-au întors Gyltha și Matildele, aducând cu ele zgomotul și firescul, și-a îngăduit o oră sau două de odihnă în apartamentul stareței, dar chiar și atunci cele două rânduri de chilii și-au făcut loc în picotelile ei obosite, pline de reproșuri de parcă ar fi fost mormintele unor morți troglodiți.

Seara, când a străbătut peristilul ca să se ducă să vadă ce face sora Veronica, pâlpâirile felinarului păreau să dea viață capetelor urâte de pe capitelurile coloanelor. Se strâmbau la ea. Era bucuroasă că are alături câinele.

Veronica se zvârcolea în pat, cerându-i iertare Domnului că nu a murit.

– Iartă-mă, Doamne, că nu sunt la Tine. Nu-ți abate, Doamne, mânia asupra mea, că aș veni dacă aș putea...

– Nu mai vorbi prostii, îi spuse Adelia. Dumnezeu e foarte mulțumit de tine și vrea să trăiești. Deschide gura să mănânci un pic de piftie de vițel.

Însă Veronica, la fel ca și Odilia, n-a vrut să mănânce. În cele din urmă, Adelia i-a dat o jumătate de pilulă de opiu și a rămas lângă ea până și-a făcut

efectul. Era cea mai golașă chilie din toate cele douăzeci și singura podoabă era o cruce care, ca și crucifixele de pe pereții celorlalte chilii, era împletită din răchită.

Undeva, în mlaștină, a țipat un buhai-de baltă. Apa pica pe pietrele de afară cu o regularitate care punea la grea încercare nervii Adeliei. O auzi pe maica Agatha încercând să vomite și se duse la ea.

Ca să golească oala de noapte, trebuia să iasă din peristil. Când s-a întors, printre nori se strecura lumina lunii și Adelia a văzut silueta unui bărbat lângă unul din stâlpii aleii.

Închise ochii, apoi îi deschise din nou și trecu mai departe.

O păcăliseră o umbră și lucirea ploii. Nu era nimeni acolo. Se sprijini o clipă de stâlp, gâfâind; silueta avea coarne. Se pare că Paznic nu văzuse nimic, dar lui rareori i se întâmpla să vadă ceva.

„Sunt foarte obosită", își spuse.

Stareța Joan țipă ascuțit din chilia Odiliei...

După ce au spus rugăciunile, Adelia și stareța au înfășurat trupul bolniceresei într-un cearșaf și l-au dus în capelă. L-au așezat pe un catafalc improvizat din două mese acoperite cu o pânză și i-au aprins lumânări la căpătâi și la picioare.

Stareța a rămas să cânte un recviem. Adelia s-a întors la chilii, să stea cu Agatha. Toate călugărițele dormeau și asta o mulțumea; nu trebuiau să afle

despre moarte până a doua zi de dimineață, când vor fi mai puternice.

„Asta dacă mai vine dimineața în acest loc îngrozitor", se gândi ea. Starețul spusese că-i păgân. De la această distanță, vocea puternică de contralto care venea dinspre capelă suna mai degrabă a tânguire de războinic căzut decât a recviem creștin. Să fi fost moartea Odiliei, sau altceva aflat în pietrele înseși care a invocat silueta încornorată din peristil?

„Oboseala, își spuse Adelia. Ești obosită."

Însă imaginea persista și, pentru a scăpa de ea, și-a folosit imaginația ca s-o înlocuiască cu o altă siluetă, mai solidă, mai amuzantă, și infinit de mult iubită, până când Rowley a luat locul grozăveniei. Cu această prezență liniștitoare stând de pază afară, adormi.

Sora Agatha a murit în noaptea următoare.

– Inima i-a încetat pur și simplu să mai bată, a scris Adelia într-un mesaj trimis starețului Geoffrey. Îi mergea bine. Nu m-am așteptat.

A plâns pentru ea. Cu odihnă și cu mâncarea bună a Gylthei, celelalte călugărițe și-au revenit pe dată. Veronica și Walburga, fiind mai tinere decât celelalte, s-au sculat din pat mai repede decât ar fi vrut Adelia, dar i-a fost greu să reziste spiritului lor tânăr. Însă insistența lor de a urca pe râu să ducă mâncare pustnicelor neglijate era lipsită de judecată, mai ales că, pentru a le duce suficientă mâncare și combustibil, o călugăriță trebuia să împingă cu parul o luntre, iar sora ei întru Domnul, pe o a doua.

Adelia s-a dus la stareța Joan cu rugămintea de-a nu le îngădui să se epuizeze.

– Sunt încă pacientele mele. Și nu le îngădui, îi spuse ea fără tact, obosită fiind.

– Sunt încă măicuțele mele. Iar de pustnice, eu răspund. Din când în când, sora Veronica, mai ales, are nevoie de libertatea și de singurătatea pe care nu o găsește decât printre ele; o caută și eu i-o acord întotdeauna.

– Starețul Geoffrey mi-a promis că se ocupă el de pustnice.

– N-am deloc o părere bună în legătură cu promisiunile starețului Geoffrey.

Nu era nici prima dată, nici a doua, nici a treia când Joan și Adelia se certau. Stareța, conștientă că numeroasele sale absențe aduseseră atât mănăstirea, cât și pe călugărițe în pragul ruinei, încerca instinctiv să-și păstreze autoritatea, opunându-i-se Adeliei.

S-au certat din cauza lui Paznic, stareța spunând că pute, ceea ce era adevărat, dar nu mai mult decât atmosfera în care erau călugărițele silite să stea. S-au certat din cauza administrării opiului, stareța adoptând poziția Bisericii.

– Durerea e trimisă de Dumnezeu. Numai Dumnezeu trebuie s-o înlăture.

– Și cine spune asta? Unde scrie așa ceva în Biblie? o întrebase Adelia.

– Mi s-a spus că dă dependență. O să se obișnuiască să-l ia.

– Ba nu. Ele nu știu ce le dau. E un panaceu temporar, un soporific pentru a le alina durerea.

Poate pentru că a câștigat atunci, a pierdut acum. Cele două călugărițe au primit permisiunea superioarei lor să le ducă pustnicelor provizii, iar Adelia, știind că nu mai are ce să facă, a plecat de la mănăstire după două zile.

Adică în aceeași zi în care au sosit judecătorii la Cambridge.

Zgomotul era oricum uriaș, dar pentru Adelia, ale cărei urechi se obișnuiseră cu liniștea, era ucigător. Împovărată fiind de lădița grea cu leacuri, drumul de la mănăstire fusese anevoios, iar acum, nedorindu-și decât să ajungă la casa bătrânului Benjamin și să se odihnească, stătea într-o mulțime de oameni de pe cealaltă parte a Străzii Podului, așteptând să treacă parada.

La început nu și-a dat seama că era vorba de Tribunalul regelui; cavalcada de muzicanți în livrele, care suflau din trompete și băteau la tobe, a dus-o cu gândul înapoi la Salerno, în săptămâna de dinaintea Postului Paștelui când în oraș sosea *carnevale*, în ciuda încercărilor Bisericii de a-l opri.

Aici venea cu și mai multe tobe – și aprozi în haine de gală scumpe, cu sceptre mari din aur pe umăr. Și, oh, Doamne, episcopi cu mitre și abați pe cai gătiți, iar unul sau doi chiar făceau cu mâna. Și un călău comic cu glugă și secure...

Apoi și-a dat seama că gâdele nu e defel comic; și că n-o să urmeze nici tumbe și nici urși care dansează. Blazonul cu cei trei leoparzi al Plantageneților se vedea pretutindeni, iar în palauchinele frumoase, purtate pe umeri de bărbați în zale, stăteau judecătorii regelui veniți să cântărească în balanțele lor dreptatea la Cambridge, iar dacă Rowley intuia corect, să descopere că aceasta cam lipsea.

Și totuși, oamenii adunați în jurul lor îi aclamau, ca și cum le-ar fi lipsit tare mult distracția, ca și cum procesele și amenzile și sentințele la moarte care urmau să vină aveau să le aducă și puțin amuzament.

Zăpăcită de agitație, Adelia o văzu deodată pe Gyltha făcându-și loc prin mulțime, pe cealaltă parte a străzii, cu gura căscată de parcă și ea ar fi aclamat. Dar nu aclama.

Sfinte Dumnezeule, n-o lăsa să spună asta. E de nespus, de nesuportat. Nu așa pare.

Gyltha se repezi în stradă, unde un călăreț fu nevoit să tragă de hățuri, înjurând, iar calul se dădu nervos la o parte ca să n-o calce. Vorbea, se uita, se agăța de toți. Se apropia, iar Adelia se feri, dar strigătul pătrunse peste tot.

– Mi-a văzut cineva băiețelul?

Parcă era oarbă. O apucă pe Adelia de mânecă fără s-o recunoască.

– Nu mi-ai văzut băiețelul? Îl cheamă Ulf. Nu-l găsesc.

Capitolul 14

Stătea pe malul Camului, în același loc, pe aceeași găleată răsturnată pe care stătuse și Ulf când pescuise. Și se uita la râu. Atât.

Străzile din spatele casei erau pline de zgomot și forfotă, parte din cauza sesiunii, dar mai ales din cauza căutării lui Ulf. Gyltha, Mansur, cele două Matilde, pacienții Adeliei, clienții Gylthei, prieteni, vecini, epitropii parohiei, dar și atâția alții căutau copilul – cu disperare tot mai mare.

– Băiatul s-a săturat să tot stea în castel și a vrut să se ducă la pescuit, îi spusese Mansur Adeliei, atât de apatic încât era aproape rigid. Am venit cu el. Apoi, aia mică și grasă – se referea la Matilda B. – m-a chemat în casă să repar piciorul unei mese. Când am ieșit din nou, nu mai era. Refuza s-o privească în ochi, ceea ce-i arăta cât era de tulburat. Spune-i tu femeii că-mi pare rău.

Gyltha nu l-a învinuit și n-a învinuit pe nimeni; teroarea era prea mare pentru a se transforma în mânie. Dar se zbârci toată, devenind o femeie bătrână, mult mai măruntă, care nu stătea o clipă locului. Fusese deja cu Mansur în susul și în josul râului, întrebându-i pe toți cei pe care i-au întâlnit dacă n-au văzut un băiat și au sărit în bărci cărora le-au rupt acoperitorile să vadă ce ascund. Astăzi, îi întrebau pe negustorii de lângă Podul Mare.

Adelia nu s-a dus cu ei. Toată noaptea a stat la fereastra solariului, privind râul. Astăzi stătea unde șezuse Ulf și îl privea în continuare, cuprinsă de o tristețe atât de cumplită încât o paraliză – deși ar fi stat oricum pe mal. *E râul,* spusese Ulf și îl asculta în minte repetând acest lucru la nesfârșit, pentru că, dacă nu-l mai asculta, l-ar fi auzit țipând.

Rowley se apropie șchiopătând prin păpuriș și încercă s-o ia de acolo. Îi spunea ceva, o ținea. Părea că vrea ca ea să meargă la castel, unde el era obligat să stea, ocupat fiind cu Sesiunea. Tot zicea ceva de rege; abia-l auzea.

– Îmi pare rău, îi răspundea ea, dar trebuie să stau aici. Râul e, știi. Râul îi ia.

– Cum poate să-i ia râul? Îi vorbea blând, o credea nebună, cum și era de altfel.

– Nu știu. Trebuie să stau aici până rezolv afacerea asta.

O bătea la cap. Îl iubea, dar nu suficient pentru a merge cu el; era sub influența unei iubiri diferite, mai dominatoare.

– O să mă întorc, îi spuse el în cele din urmă.

Dădu din cap. Nici n-a observat c-a plecat.

Era o zi frumoasă, însorită și caldă. Oamenii din unele bărci de pe râu, care știau ce s-a întâmplat, strigau vorbe de încurajare către femeia care stătea pe mal, pe o găleată răsturnată, având un câine alături.

– Nu-ți face griji, rățușcă. Poate că se joacă pe undeva. Apare el.

Alții se uitau în altă parte și rămâneau tăcuți.

Nu-i vedea, nici nu-i auzea. Nu-l vedea decât pe Ulf gol, cu trupul lui mic și slab, luptându-se în mâinile Gylthei care-l ținea deasupra băii, gata să-i dea drumul în apă.

E râul.

Luă o hotărâre după-amiaza târziu, când sora Veronica și sora Walburga s-au întors cu luntrea. Walburga a văzut-o și a împins luntrea la mal.

– Acum, nu ne sfădi, domniță. Starețul n-a trimis mâncare nici cât pentru un pisoi și trebuie să ne întoarcem cu și mai multă. Da' acum suntem zdravene, nu-i așa, soră? Ne-a dat Dumnezeu putere.

Sora Veronica era preocupată.

– Ce s-a întâmplat, domniță? Pari obosită.

– Nici nu-i de mirare, spuse Walburga. S-a ostenit tot îngrijindu-ne. Un înger, asta e, fie binecuvântată.

E râul.

Adelia se sculă de pe găleată.

– Vreau să vin și eu cu voi, dacă se poate.

Încântate, o ajutară să urce în luntre și o așezară pe bancheta de la pupa. Stătea cu genunchii la bărbie și cu o ladă cu găini sub picioare. Râseră când Paznic – „Puturosul bătrân", așa-i spuneau – a pornit supărat după ele pe potecă.

Stareța Joan, i-au povestit, a spus peste tot că le-a vindecat Sfântul Peter cel Mic, pentru că niciodată n-au mai fost atâtea bolnave și n-au murit decât două, dintre care una bătrână. Sfântul a fost pus la încercare și și-a făcut treaba.

Cele două călugărițe împingeau pe rând prăjina cu mișcări care arătau că nu și-au recăpătat pe deplin puterile, dar nu le păsa.

– Ieri a fost mai greu, i-a spus Walburga, când a trebuit să urcăm cu două luntre. Dar Domnul ne-a dat putere.

Putea să vâslească mai mult fără să se odihnească. Totuși, Veronica era mai agilă și făcea mai mare economie în mișcări; avea mai multă grație în brațele subțiri care țineau și ridicau prăjina, abia învolburând apa care, acum, la asfințit, părea să fi împrumutat culoarea ambrei.

Au trecut pe lângă Trumpington. Grantchester...

Erau într-o parte a râului pe care Adelia, Mansur și Ulf nu o exploraseră în acea zi. Aici râul se despărțea în două: Camul o lua spre sud, celălalt râu, spre răsărit.

Luntrea o luă spre est. Walburga, care împingea acum prăjina, i-a răspuns Adeliei la întrebare – prima pe care i-a pus-o.

– Ăsta? Ăsta-i Granta. El ne duce la pustnice.

– Și la mătușica ta, spuse zâmbind Veronica. Ne duce și la mătușica ta, soră.

– Așa e, zâmbi și Walburga. Ce-o să se mire că mă vede de două ori în aceeași săptămână.

Peisajul se schimbă odată cu râul, devenind un fel de podiș, trestiile și arinii negri fiind înlocuiți de iarbă mai tare și copaci mai înalți. În lumina apusului, se vedeau garduri, garduri vii și mai puține diguri. Luna, la început o ostie subțire și rotundă pe cerul înserării, deveni mai vizibilă.

Paznic a început să șchiopăteze și Veronica a spus c-ar trebui să meargă cu ele, bietul de el. După ce găinile au încetat protestele pricinuite de prezența lui, s-a instaurat liniștea spartă doar de ciripitul păsărilor.

Walburga a îndreptat luntrea spre un golfuleț, de la care pornea o cărare spre o gospodărie. Ieși cu greu din luntre.

– Și nu ridica toate alea singură, soră, spuse ea. Cheamă-le pe babele alea să te-ajute.

Veronica dădu din cap și zâmbi. Walburga îi făcu o plecăciune Adeliei, apoi le făcu amândurora cu mâna.

Granta se îngustă și deveni mai întunecat, făcându-și drum printr-o vale întortocheată și puțin adâncă, în care fagii se aplecau câteodată până în apă, iar

Veronica trebuia să se lase pe vine ca să nu se lovească de crengi. S-a oprit să aprindă un felinar, pe care l-a pus pe scândura de la picioare, luminând apa cam la un metru mai în față și reflectându-se în ochii verzi ai unui animal care le privi și dispăru apoi în tufișuri.

Când au ieșit dintre copaci, lumina lunii învăluia în argint peisajul alb-negru de pășuni și garduri vii. Veronica îndreptă luntrea spre malul stâng.

– Călătoria s-a sfârșit, Domnul fie lăudat, spuse ea.

Adelia privi atentă și arătă în față spre o formă uriașă, cu vârful plat, care se vedea în depărtare.

– Ce-i aia?

Veronica se întoarse să se uite.

– Acolo? E dealul Wandlebury.

Bineînțeles, ce altceva putea fi?

O steluță care licărea părea să fi poposit pe vârful dealului, amăgitoare, ca toate stelele: o clipire o făcea să dispară, o alta o aducea înapoi.

Se mută puțin ca să-i permită Veronicăi să ia lada cu găini de sub picioarele ei.

– Te aștept aici.

Călugărița se uită nehotărâtă la ea, apoi la coșurile care se aflau încă în luntre și trebuiau cărate la schitul nevăzut.

– Îmi lași mie felinarul?

– Ți-e teamă de întuneric? o întrebă sora Veronica ridicându-și capul.

– Da, îi răspunse Adelia după un moment de gândire.

– Atunci ia-l și rămâi în paza Domnului. Nu stau mult.

Călugărița își puse un sac pe umeri și, luând lada în cealaltă mână, porni pe poteca luminată de lună, printre copaci.

Adelia aștepta să plece, îl duse pe Paznic pe mal, ridică felinarul să vadă dacă are fitilul bun și rezistent, apoi porni.

O vreme, râul și poteca de pe mal urmară direcția spre care se îndrepta ea, dar, cam după un kilometru și jumătate, văzu că a ajuns mult prea spre sud. Așa că o părăsi și porni spre est, cum zboară cioara – doar că cioara nu avea în cale piedicile ridicate acum în fața Adeliei: porțiuni întinse de rugi de mure, dâmburi și coborâșuri alunecoase de la ploaie, garduri împletite peste care uneori se putea cățăra sau sub care se putea târî, iar alteori, nu.

Dacă s-ar fi uitat cineva de pe dealul Wandlebury, ar fi văzut o luminiță mișcătoare rătăcind prin întuneric, îndreptându-se într-o parte sau în alta, aparent fără țel, odată cu Adelia care ocolea o piedică sau alta. Câteodată, luminița se oprea pentru că purtătoarea ei cădea, și cădea rău, încercând să ferească felinarul să se lovească de pământ și să se stingă; iar Paznic o aștepta să se ridice.

Câteodată, se speria de câte o căprioară sau de câte o vulpe care-i tăia calea și pe care nu o auzise pentru că suspina prea tare ca să mai audă și altceva, deși nu suspina de jale sau de sfârșeală, ci de efort.

În orice caz, privitorul de pe dealul Wandlebury, dacă ar fi fost un privitor, ar fi văzut că, în ciuda tuturor ezitărilor, luminița se apropia.

Iar Adelia, luptându-se prin valea ei de umbre, văzu dealul umflându-se încet până a ajuns să domine tot ce se afla în față. Steaua care se prinsese acum pe creștetul lui nu mai era intermitentă, ci căpătase o lucire constantă.

Îi veni aproape să verse dându-și seama de propria-i prostie. *De ce nu m-am dus direct acolo? Trupurile copiilor mi-au spus, mi-au spus. Cretă, asta mi-au spus. Am fost omorâți în cretă. M-a obsedat râul. Dar râul duce la dealul Wandlebury. Ar fi trebuit să știu.*

Zgâriată și însângerată, șchiopătând, dar cu felinarul aprins, se cățără cu greu pe un tăpșan și își dădu seama că e chiar porțiunea din drumul roman unde starețul Geoffrey urlase să-l audă cine vrea că nu poate urina.

Nu era nimeni acolo: sigur, acum era târziu și luna era sus pe cer, dar Adelia era ruptă de timp; nu exista un trecut în care să fi trăit oameni; nu exista un băiețel pe care-l chema Ulf, nu-l mai auzea și nu-l mai vedea; nu mai exista decât un deal în vârful căruia trebuia să ajungă. Urmată de câine, porni pe cărarea abruptă fără să-și aducă aminte de prima oară când a urcat-o, știind doar că pe acolo trebuie s-o ia.

Când a ajuns în vârf, a trebuit să se uite după lumina pâlpâitoare, uluită că a îndrumat-o de la depărtare, dar n-o mai vede. Oh, Doamne, fă să nu se

stingă. În întuneric și printre atâtea colnice n-o să găsească niciodată locul.

O văzu, o lucire printre tufișurile din față, și o luă la fugă, uitând de denivelările solului. De această dată, când căzu, felinarul se stinse. Începu să se târască.

Era o lumină ciudată, nici foc, dar nici lumină de lumânări; era mai mult ca o rază îndreptată în sus. Luptându-se să ajungă acolo, neavând de ce să se prindă, fu zvârlită în față și căzu grămadă pe povârniș. Paznic se uita drept în față și era chiar acolo, la trei metri de ea, în mijlocul depresiunii ca un castron. Nu erau nici felinare, nici foc. Nu se afla nimeni acolo. Lumina venea de la o gaură din pământ. Era gura căscată a iadului luminată de flăcările de dedesubt.

Tot ce învățase Adelia trebuia să-i vină în ajutor acum: orice sâmbure de filozofie a naturii, orice ipoteză dovedită, orice urmă de bun-simț trebuia să înfrunte absurdul pentru a învinge panica nebună ce-a smuls-o de lângă groapă, tânguindu-se. Se rugă pentru izbăvire: *Dumnezeule Atotputernic, apără-mă de spaima nopții.*

„Nu e gura *iadului*, îi răsună o voce clară în cap. E o *groapă*."

Asta era. O groapă. Pur și simplu o groapă. Iar înăuntru era Ulf.

Începu să se târască în față și se lovi la genunchi de ceva din iarbă, care părea o denivelare în teren, dar, după un minut, descoperi, pipăind cu mâinile,

că era o roată mare și solidă. Se târî peste ea și văzu că e acoperită cu un strat de iarbă.

Întinse mâna spre Paznic ca să-l împiedice să se apropie prea tare, apoi, cu o încetineală de broască țestoasă, își întinse gâtul ca să se uite peste marginea gropii.

Nu era o groapă. Era un puț, cam de doi metri diametru și numai Dumnezeu știe cât de adânc – iar lumina se ridica din fundul lui, aflat la cine știe ce distanță –, dar oricum adânc. O scară cobora în albeața lui; da, era alb, cu totul alb, cât vedea ea de jos.

Cretă. Bineînțeles că era cretă, creta de pe copiii morți.

Nu l-a săpat Rakshasa; o săpătură ca asta ar fi implicat muncă la scară mare. L-a găsit și l-a folosit; și *cum* l-a mai folosit.

Asta erau toate depresiunile de pe deal? Intrări astupate în mine? Dar cine să fi avut nevoie de atâta cretă?

Nu avea importanță; nu contează acum la ce-a folosit. Ulf e acolo jos.

Dar și ucigașul. El a aprins focul – acolo jos sunt făclii; aceasta e lumina pe care a văzut-o păstorul și a crezut că-i fața diavolului. Sfinte Dumnezeule, trebuia s-o fi găsit; doar am fost pe dealul ăsta nenorocit, ne-am uitat în toate gropile; cum de ne-a scăpat această invitație spre lumea subpământeană?

„Pentru că nu era deschisă", își zise. Roata acoperită cu iarbă peste care s-a târât nu era, de fapt,

o roată, ci o acoperitoare, ca un capac de fântână. Când era pusă la locul ei, această adâncitură în pământ arăta ca toate celelalte.

Deștept bărbat, Rakshasa ăsta!

O parte din oroarea care-o făcea pe Adelia să se înfioare gândindu-se la ucigaș dispăru, pentru că știa că, atunci când Simon l-a dus pe starețul Geoffrey cu căruța pe dealul Wandlebury, Rakshasa a intrat în panică. Vinovat cum era, a luat noaptea trupurile din puț și le-a coborât dealul pentru a-și tăinui pe mai departe bârlogul.

„Deci puțul e locul tău, își zise, și ții atât de mult la el, încât ești vulnerabil. Strălucește pentru tine, așa cum strălucește acum și pentru mine, chiar când e astupat; e tunelul din trupul tău, intrarea spre sufletu-ți putred, osânda ta care poate fi descoperită. Pentru tine, acest loc e un strigăt către Dumnezeu, pe care-L insultă.

Și eu l-am găsit."

Ascultă. Dealul din jurul ei fremăta de viață, dar din puț nu se auzea niciun sunet. N-ar fi trebuit să vină singură, oh, Doamne ai milă, n-ar fi trebuit. Cu ce-l putea ajuta pe băiețelul ăsta dacă n-a adus ajutoare și n-a spus nimănui unde s-a dus?

Dar a fost o decizie de moment; nu s-a gândit la ce altceva ar fi putut să facă. Oricum, asta era și trebuia să se descurce cumva.

Dacă Ulf ar fi mort, ar putea ridica scara și împinge roata la locul ei, îngropând ucigașul de viu, apoi

să plece, iar Rakshasa să rămână și să se zvârcolească în propriu-i mormânt.

Dar plecase de la convingerea că Ulf nu e mort, că ceilalți copii au fost menținuți în viață în bârlogul lui Rakshasa până s-a pregătit el – ipoteză bazată pe ce i-a spus cândva trupul unui băiețel mort. O dovadă slabă, o credință atât de efemeră, care a mânat-o totuși în luntrea călugărițelor și a făcut-o să străbată toată distanța până la această gaură a iadului atât de...

Atât de... ce?

Întinsă cu fața în jos, cu capul deasupra găurii, Adelia își cântări alternativele cu logica rece a disperării. Să dea fuga după ajutor, care, având în vedere cât ar dura să-l aducă, nici nu putea fi o alternativă – ultima locuință pe care a văzut-o a fost ferma mătușii surorii Walburga –, iar ea se afla acum atât de aproape de Ulf, încât nu-l putea părăsi. Poate să coboare în puț și să fie omorâtă, lucru la care ar trebui să se aștepte în cele din urmă, dacă poate să-l scape astfel pe bărbat.

Sau – și asta e de departe cea mai demnă de luat în seamă, se gândi ea – poate coborî și să-l omoare pe ucigaș. Da. Trebuie să caute o bâtă, o piatră, ceva ascuțit.

Paznic, care stătea lângă ea, se mișcă brusc. Niște mâini o prinseră pe Adelia de glezne și o ridicară de picioare. Apoi, cu un icnet, cineva o aruncă în puț.

Ceea ce-a salvat-o a fost scara. Pe la jumătatea drumului în jos s-a izbit de ea, și-a rupt câteva coaste din lovitură, dar corpul i-a alunecat mai departe pe

fusceii ei. Și a avut timp – i s-a părut chiar c-a avut mult timp – să se gândească, să *fie conștientă*, înainte de a da cu capul de pământ, când n-a mai fost.

Cunoștința i-a revenit după foarte mult timp, după ce a trecut încet printr-o mulțime de oameni în ceață care se tot mișcau în jurul ei, o mișcau și vorbeau, ceea ce-o enerva atât de tare, încât, dacă n-ar fi avut dureri atât de mari, le-ar fi spus să înceteze. Treptat, aceștia s-au îndepărtat și sunetul vocilor s-a redus la una, care o enerva la fel de tare.

„Nu mai vorbi", spuse ea și deschise ochii, dar a durut-o atât de tare, încât s-a hotărât să rămână așa, fără cunoștință, o vreme, ceea ce era la fel de imposibil, pentru că o aștepta oroarea și încă cineva.

Așa că mintea ei hotărî s-o salveze și pe ea, și pe acel altcineva, și insistă să-și revină.

„Stai liniștită și gândește." Doamne, *durerea;* capul o durea de parcă suferise o trepanație. Asta trebuie să fie de la izbitură – îi era imposibil să-și dea seama cât era de grav fără să știe cât a stat inconștientă. Doamne, ce-a mai durut! Și coastele o dor, s-ar putea să aibă două fracturi acolo, dar – încercă ea cu o inspirație adâncă și se crispă de durere – probabil că nu i-a fost atins plămânul. Și nici nu era bine că stătea cu brațele deasupra capului pentru că-și comprima pieptul.

„Nu are importanță. Ești într-un asemenea pericol încât starea ta medicală nu contează. *Gândește-te cum să supraviețuiești.*"

Așa. Era în puț. Și-a amintit că era sus; acum era jos; o privire rapidă i-a dezvăluit albeață de jur împrejur. Nu-și amintea însă cum a ajuns de sus, jos – rezultatul firesc al izbiturii. Evident a fost împinsă sau a căzut.

Și a mai căzut cineva, sau a fost adus aici înainte ori după Adelia, pentru că atunci când a încercat să deschidă ochii a văzut pe peretele din față o siluetă. Și acest cineva făcea fără încetare un zgomot enervant.

– Mântuiește-mă și scapă-mă, Doamne Dumnezeul meu, o s-ascult poruncile Tale câte zile oi avea și mă plec Ție. Pedepsește-mă cu biciul Tău, dar apără-mă...

Bolboroseala era a surorii Veronica. Călugărița stătea cam la trei metri distanță, de cealaltă parte a încăperii fără tavan care se afla în fundul puțului. Vălul și broboada îi fuseseră rupte și părul îi atârna peste față ca niște fuioare de pâclă întunecată. Mâinile îi erau întinse deasupra capului unde, la fel ca ale Adeliei, erau încătușate de un belciug în perete.

De spaimă, își pierduse total controlul, saliva îi curgea pe bărbie, iar trupul îi tremura atât de tare, încât cătușele din fier acompaniau cu zăngănitul lor rugăciunea de eliberare pe care o rostea.

– Aș vrea să taci, îi spuse Adelia arțăgoasă.

Ochii Veronicăi se măriră din cauza șocului și, puțin, dintr-o justificată acuzare.

– Te-am urmărit, o anunță. Ai plecat și eu te-am urmărit.

– Ai fost nesocotită.

– Fiara e aici, Marie, Măicuța Domnului, ocrotește-ne, el m-a luat, e aici jos, o să ne mănânce, of, Iisuse, Marie, mântuiți-ne pe amândouă, e Încornoratul.

– Nu te contrazic. Dar nu mai țipa.

Răzbindu-și durerea, Adelia se întoarse să se uite în jur. Câinele zăcea lângă scară cu gâtul frânt.

Suspină. „Nu acum, nu acum, își spuse; nu am timp pentru așa ceva; nu pot jeli acum. Trebuie să gândești ca să supraviețuiești. Dar, oh, Paznic..."

Flăcările celor două torțe așezate în suporturi la înălțimea capului, pe ambele laturi ale încăperii, luminau pereții albi, aspri și rotunzi pătați ici și colo de o algă verde, încât i se părea că ea și Veronica stăteau în fundul unui tub masiv din hârtie grasă, murdară și boțită.

Erau singure; nu se vedea nici urmă de Fiară, deși dintr-o parte și din cealaltă a încăperii pornea câte un tunel. Deschiderea spre cel din stânga Adeliei era mică, un spațiu prin care te puteai doar târî, în fața căruia se afla un grătar din fier. Cel din dreapta era luminat de torțe nevăzute și fusese lărgit cât să treacă un bărbat fără să se aplece. O cotitură a tunelului o împiedica să vadă cât e de lung, dar chiar la intrare, proptit de perete și reflectat de creta din față, stătea un scut lovit și lustruit pe care era gravată crucea cruciadei.

Iar la loc de onoare, în mijlocul acestei camere de tortură, între ea, Veronica și câinele mort, era altarul Fiarei.

Era o nicovală. Atât de banală la locul ei obişnuit, atât de înfiorătoare aici; o nicovală scoasă din dogoarea unui atelier de fierărie pentru a-i penetra, pe ea, pe copii. Deasupra ei se afla arma, strălucind între pete, un vârf de lance. Era faţetată, la fel ca şi rănile pe care le provocase.

Cremene, sfinte Dumnezeule, cremene. Din filoanele de cremene care se găseau în cretă. Diavolii din vechime trudiseră să sape această mină ca să ajungă la cremenea pe care s-o cioplească şi cu care să ucidă. Şi la fel de primitiv ca şi ei, Rakshasa folosea o unealtă făcută de un popor întunecat în vremuri întunecate.

Închise ochii.

Însă petele de sânge erau întunecate; pe nicovală nu murise nimeni de curând.

– Ulf, ţipă ea, deschizând ochii. *Ulf.*

Din stânga, de departe, din întunecimea tunelului, înfundat din cauza pereţilor poroşi din cretă, dar distinct, se auzi un geamăt.

Adelia îşi întoarse faţa spre cercul de cer de deasupra capului şi înălţă o mulţumire. Greaţa provocată de căzătură, senzaţia de vomă din cauza mirosului predominant de cretă, dar şi de răşină emanat de torţele care ardeau dispărură sub adierea aerului proaspăt de mai. Băiatul trăia.

Iar acolo, pe nicovală, la doar doi metri distanţă, se afla o armă pregătită parcă s-o apuce.

Deşi mâinile îi erau legate, din ceea ce vedea la sora Veronica, şi dacă situaţia acesteia semăna cu a

sa, cătușele care-i țineau brațele deasupra capului erau prinse de un belciug fixat pur și simplu în cretă. Iar creta e cretă: se sfărâmă ca nisipul când e să țină ceva prins în ea.

Adelia își îndoi cotul și trase de pironul de deasupra capului. *Oh, Doamne, la dracu'*! Durerea i-a străbătut pieptul ca un fier înroșit. De această dată, precis, dar *precis* și-a străpuns un plămân. A așteptat, gâfâind, să i se umple gura de sânge. După o vreme și-a dat seama că n-o să se întâmple asta, dar dacă afurisita de călugăriță nu încetează cu jelania...

– Nu mai îndruga atâtea prostii, țipă ea la fată. Uite, trage. *Trage*, fir-ai tu să fii. Belciugul. Din perete. Dacă tragi, iese. Cu toată durerea, a simțit că peretele din cretă a cedat puțin.

Dar Veronica nu putea, *nu voia* să înțeleagă; avea ochii măriți și sălbatici ca ai unei căprioare în fața dulăilor; murmura neîncetat.

„În mine e toată nădejdea."

Nu mai trebuia să smucească, dar dacă zgâlțâie cătușele, gaura din jurul belciugului se lărgește și poate fi scos.

Începu să-și hâțâne frenetic în sus și în jos mâinile, uitând de toate în afară de bucata de fier, de parcă ar fi fost închisă cu ea în cretă, mișcând câte-un pic, câte-un pic, dureros, dureros, *văzând* însă capătul pironului îndărătnic desprinzându-se de...

Călugărița țipă.

– Liniște, țipă și Adelia la ea. Mă concentrez.

Călugărița țipa în continuare.

– Vine.

În dreapta ei zări o tresărire de mișcare. Șovăind, Adelia își întoarse capul. Cotitura tunelului, care se deschidea în fața Veronicăi, o împiedica pe Adelia, așezată vizavi de ea, să vadă, dar zări oglindirea în scut. Suprafața neregulată, convexă arunca o reflexie de piele neagră, micșorată și monstruoasă. Creatura era goală și se privea. Mândră, își atinse organele genitale și apoi construcția de pe cap.

Moartea își pregătea intrarea.

Pe această culme a terorii, Adelia rămase pustiită. Dacă ar fi putut cădea în genunchi, s-ar fi târât la picioarele creaturii: ia-o pe călugăriță, ia-l pe băiat, dar cruță-mă. Dacă mâinile i-ar fi fost libere, s-ar fi repezit la scară și l-ar fi lăsat pe Ulf acolo. I-a pierit curajul, rațiunea, totul în afară de instinctul de conservare.

Și de regret. Regretul i-a străpuns groaza cu o viziune care nu era a Creatorului ei, ci a lui Rowley Picot. Ea avea să moară și, dezgustător, fără să fi iubit un bărbat.

Arătarea ieși din tunel; era înalt și părea și mai înalt din cauza coarnelor de pe cap. Partea de sus a feței era acoperită cu o mască din piele de cerb, dar corpul era de om, cu păr negru pe piept și în zona pubiană. Penisul era în erecție. Se umflă în pene în fața Adeliei, împingându-se în ea. Acolo unde ar fi trebuit să fie ochii cerbului, erau găuri din care

clipeau ochi albaștri, de om. Gura îi rânjea. Simțea mirosul de animal.

Vomă.

Când arătarea se feri de vomă, coarnele se clătinară și Adelia văzu că drăcovenia era legată de capul lui Rakshasa cu sfoară, dar nu suficient de strâns pentru a o împiedica să se clatine atunci când el făcea o mișcare bruscă.

Ce *vulgar!* Au copleșit-o disprețul și furia; avea treburi mai importante decât să se lase amenințată de un șarlatan cu coarne artizanale.

– Rahat împuțit, îi spuse, să știi că nu mă sperii.

În clipa aceea chiar nu mai era speriată.

Îl derutase; ochii din spatele măștii au ezitat, din gură i-a ieșit un șuierat. Iar când se retrase, văzu că penisul îi atârna.

Însă pipăia cu mâna în spate, neluându-și ochii de la Adelia. Mâna lui dădu peste corpul surorii Veronica și când ajunse la gât îi rupse veșmântul până la talie. Fata țipă.

Privind-o în continuare pe Adelia, arătarea se fuduli o clipă, apoi se întoarse și o mușcă de piept pe Veronica. Când se răsuci din nou să vadă reacția Adeliei, penisul era iarăși pe poziție.

Adelia începu să înjure; limbajul era singura armă pe care o avea și bombarda cu ea.

– Gură de scârnă, prostănac împuțit, la ce ești bun? Să lovești femeile și copiii după ce-i legi. Altfel nu ți se scoală? Te îmbraci în câine, fiu de scroafă

călărită de ciumă; nici nu ești bărbat, ești un fătălău nevolnic.

Adelia nici nu știa și nici nu-i păsa cum de putea spune asemenea lucruri. O să moară, dar n-o să moară înjosindu-se ca sora Veronica. Și continuă să-l blesteme.

Doamne Atotputernic, l-a lovit unde-l durea mai tare, Creatura s-a dezumflat din nou. Șuiera și, privind-o în continuare, sfâșie hainele călugăriței până între picioare.

Arabă, ebraică, latină și engleza saxonă a Gylthei, Adelia le folosea pe toate – obscenități din surse necunoscute îi veneau acum în ajutor.

Linge-cur, bășinos, fute-capre, cur-turtit, putoare de căcat, *homo insanus*. I-a spus în toate felurile.

În timp ce urla, se uita și la penisul arătării; acesta era stindardul, semnalul victoriei ei sau a lui. Știa că omorul îl aduce în poziție de secreție, dar ca *să* secrete, Fiara avea nevoie de teama victimei sale. Existau creaturi... îi spusese tatăl ei vitreg... reptile care îi trăgeau pe oameni sub ape și îi ascundeau până când carnea devenea destul de moale pentru a le face masa plăcută. Pentru aceasta, teroarea era cea care frăgezea carnea.

– *Crocodilule*, îi strigă ea.

Din teamă se hrănea Rakshasa; spaima-l excita, din ea-și lua seva. Ia-i teama și, vezi Doamne, nu mai poate omorî.

Țipă la el: era un hăitaș de bucătărie, un porc cu minte de vierme și cu sculă de melc; că și o mure e mai mare decât boașele lui.

Nu avea timp să se minuneze. „Supraviețuiește. Bate-ți joc de el. Ai sânge în vene că altfel rămâi fără el." Și cu fiecare cuvânt își zăngănea cătușele de fier din jurul mâinilor – iar belciugul din peretele de cretă se mișca tot mai ușor.

Veronica avea sânge pe burtă, frica ei trecuse dincolo de teroare până la punctul în care corpul rămânea flasc în fața asalturilor arătării, avea capul dat pe spate, ochii închiși, iar gura i se strâmbase într-un rictus de cadavru.

Iar Adelia înjura mai departe.

Acum Rakshasa smulgea el însuși cătușele Veronicăi din perete. Se dădu înapoi și o lovi pe fată peste gură, apoi o apucă de ceafă și o împinse spre tunelul mic, unde o făcu să îngenuncheze, lovind-o cu putere. Împinse grătarul la o parte.

– Adu-l, spuse el, arătându-i cu degetul.

Înjurăturile Adeliei își pierdură forța. Urma să aducă copilul în această necurățenie și să-l mânjească.

Veronica, în genunchi, își privea torționarul, aparent năucă. Rakshasa îi dădu un picior în spate și arătă înspre hrubă, uitându-se tot la Adelia.

– Adu băiatul.

Călugărița se târî în tunel, iar clinchetul cătușelor de la mâini deveni mai înfundat, pe măsură ce se îndepărta.

Adelia se rugă într-un strigăt tăcut: „Dumnezeule Atotputernic, ia-mi sufletul, nu mai pot suporta."

Rakshasa ridicase corpul lui Paznic şi-l aruncă pe nicovală, cu burta în sus. Urmărind-o în continuare cu privirea pe Adelia, întinse mâna după cuţitul din cremene şi-l trecu peste dosul încheieturii. Apoi ridică braţul să-i arate sângele.

„Are nevoie de teama mea, îşi spuse. Acum o are."

Coarnele i se clătinară când, luându-şi pentru prima dată ochii de la ea, îşi îndreptă privirea în jos. Ridică cuţitul...

Adelia închise ochii. Era o reconstituire şi nu trebuia să se uite. „O să-mi taie pleoapele şi tot n-o să mă uit."

Dar fu nevoită să asculte cuţitul lovind carnea, strivirea şi spargerea osului. De multe, multe ori.

Acum nu mai înjura, nu-l mai provoca; nu-şi mai mişca nici mâinile. „Dacă există iad, se gândi ea abătută, al lui e bine pus deoparte."

Zgomotele încetară. Îl auzi apropiindu-se, îi simţi duhoarea.

– Uită-te, îi spuse.

Clătină din cap şi simţi o lovitură pe braţul stâng care-o făcu să deschidă ochii. Îi înfipsese cuţitul ca să-i atragă atenţia. Era iritat.

– *Uită-te.*

– Nu.

Auziră amândoi; un târşâit de picioare din tunelul cel mic. Din spatele măştii de cerb se arătară dinţii.

Arătarea se uită spre intrare, de unde ieșea, împleticindu-se, Ulf. Se uită și Adelia.

Doamne, apără-l, băiatul era atât de mic, atât de firesc, prea real, prea *normal* față de scena monstruoasă pe care i-o pregătise arătarea; se uita pieziș, iar Adeliei i se făcu rușine că se află acolo în prezența lui.

Era îmbrăcat complet, dar era semiconștient și se clătina; avea mâinile legate în față. În jurul gurii și a nasului avea bubițe. Laudanum. I-a acoperit fața. Ca să-l țină liniștit.

Ochii băiatului se îndreptară încet spre resturile făcute zob de pe nicovală și se măriră.

– Nu-ți fie frică, Ulf, îi strigă Adelia.

Nu era un sfat, ci o poruncă. Nu arăta teamă, nu-l hrăni. Văzu cum încearcă să se concentreze.

– Nu mi-e, șopti el.

Adeliei îi reveni curajul. Și ura. Și ferocitatea. Nicio durere de pe pământ n-o poate opri. Rakshasa se întorsese pe jumătate de la ea, spre Ulf. Fata își smuci mâinile și pironul ieși din perete. Și în aceeași mișcare își coborî brațele astfel încât lanțul care ținea legate cătușele una de cealaltă să-i treacă lui Rakshasa peste cap și să-l poată strânge de gât cu el.

Mișcarea însă n-a fost destul de înaltă și lanțul s-a prins doar de coarne. Îl balansă, iar podoaba de pe cap se clătină ridicol în spate și într-o parte, iar sforile se strânseră sub nasul lui Rakshasa și peste un ochi.

Preț de o clipă, fu orbit; atacul îl făcu să-și piardă echilibrul și căzu. Adelia cu el – în fragmentele din intestinele câinelui care făceau podeaua alunecoasă.

Se auzeau gemete, ale ei sau ale lui Rakshasa. Adelia se ținea strâns, altceva nu avea ce să facă: era legată prin lanț de coarnele de care el era legat prin sfori; erau uniți, trupul lui era adunat sub al ei, genunchii ei peste brațul lui întins, în care ținea cuțitul. Fiind într-o poziție incomodă, se lupta s-o dea jos ca să poată lovi în spate; iar ea se lupta ca el să n-o poată clinti și omorî. Și în tot acest timp, striga:

– Pleacă de aici, Ulf! Scara. Pleacă de aici!

Spatele de sub ea se ridică; se ridică și ea cu el, apoi căzu din nou pentru că Rakshasa alunecă. Cuțitul îi căzu din mână pe suprafața lunecoasă. Cu Adelia deasupra, se târî după el, împingându-i pe Veronica și pe Ulf, care căzură și ei în învălmășeală. Și toți patru se rostogoliră înainte și înapoi ca un ghem încâlcit prin mizeria de pe podea.

Undeva a apărut ceva nou. Un sunet. Nu avea nicio semnificație. Adelia era oarbă și surdă. Mâinile ei dăduseră peste coarne și acum încerca, cu stângăcie, să le răsucească și să găurească cu un vârf țeasta lui Rakshasa. Zgomotul cel nou nu însemna nimic, cum nu însemna nimic nici propria ei agonie. Răsucește. În creier. Răsucește. Nu-l lăsa să scape. Răsucește. Omoară.

Sfoara coarnelor se rupse și rămase cu ele în mână. Corpul de dedesubt alunecă de sub ea și, întorcându-se, se ghemui, gata să sară.

O clipă, s-au aflat față în față, privindu-se și gâfâind. Zgomotul era puternic acum; venea de sus, de la intrarea în puț, un amestec de sunete familiare, atât de deplasate în această luptă, încât Adelia nici nu le dădu atenție.

Dar pentru fiară, ele însemnau ceva; privirea i s-a schimbat, i-a văzut în ochi o umbră. Iar bucuria de a ucide a dispărut. Arătarea era tot o fiară, cu dinții la vedere, dar ridicase capul, amușina, calcula; era speriat.

Doamne Sfinte; îi era și frică să se gândească, dar asta era: minunat, oh, minunat, sunetul unui corn și lătrat de câini.

Rakshasa era cel vânat.

Buzele îi dădură la iveală un rânjet la fel de bestial ca al lui.

– Tu mori acum, îi spuse.

Dinspre gura puțului se auzi un strigăt.

– Hei.

Minunat, da, minunat. Era vocea lui Rowley. Și se vedeau și picioarele mari ale lui Rowley coborând scara.

Ochii arătării erau pretutindeni, căutând cu frenezie cuțitul. Adelia îl văzu prima.

– *Nu.*

Căzu peste el, acoperindu-l. N-o să-l ai.

Rowley, cu sabia în mână, era aproape de capătul scării, dar nu putea coborî din cauza trupului lui Ulf și al Veronicăi.

De pe podea, Adelia se întinse să prindă piciorul lui Rakshasa care trecea pe lângă ea, dar mâinile îi alunecară. Rowley îi îndepărtă cu piciorul pe Ulf și pe călugăriță din drum. Adelia nu mai vedea picioarele și fesele lui Rakshasa care sărise spre tunelul cel mare pentru că Rowley pornise după el. Îl văzu pe Rowley căzând și răsucindu-se, pentru că se împiedicase de scut. Îl auzi înjurând; apoi a dispărut.

Stătea și se uita în sus. Lătratul câinilor era acum puternic; le putea vedea boturile și dinții la gura puțului. Scara se clătina; altcineva era pe ea și se pregătea să coboare.

Nu exista nicio părticică din corp care să n-o doară. Ar fi bine să leșine, dar nu îndrăznea încă. Nu s-a sfârșit – cuțitul a dispărut.

Și, de asemenea, Veronica și copilul.

Rowley ieși alergând din tunel, lovi cu piciorul scutul din drum, iar acesta alunecă și se izbi de nicovală. Apucă o torță de pe perete și dispăru din nou în tunel.

Era în întuneric; nu mai era nici cealaltă torță. Un licăr de lumină i-a dezvăluit un norișor de cretă și tivul unui veșmânt negru dispărând în tunelul din care ieșise Ulf.

Adelia se târî și ea într-acolo. Nu. *Nu*, nu acum. Suntem salvați. Dă-mi-l mie.

Era o gaură de vierme, o galerie de explorare care nu fusese exploatată, pentru că flacăra torței Veronicăi dezvălui înăuntru o linie brăzdată, scânteietoare de cremene, ca un soclu. Tunelul cotea, și filonul odată cu el, lipsind-o pe Adelia de lumina din față; se trezi într-un întuneric atât de adânc de parcă ar fi fost orbă. Înainte.

Nu. Nu acum. Acuși, acuși suntem salvați.

Se târa într-o rână; în brațul stâng, în care o înjunghiase Rakshasa, nu mai avea putere. Obosită, era atât de obosită. Obosită de a-i fi frică. Nu e timp de oboseală, *nu*. Nu acum. Bulgărași de cretă i se sfărâmau sub mâna dreaptă în timp ce înainta. Vi-l iau. Dați-mi-l.

Îi găsi într-o cămăruță, strânși ca o pereche de iepurași; Ulf era moale în strânsoarea călugăriței și avea ochii închiși. Veronica ținea torța sus, într-o mână; în cealaltă, cu care-l înconjura pe copil, ținea cuțitul.

Ochii frumoși ai călugăriței erau gânditori. Era liniștită, deși în colțul gurii îi curgea saliva.

– Trebuie să-l ocrotim, îi spuse Adeliei. Nu lăsăm fiara să-l ia și pe el.

– N-o să-l ia, îi spuse Adelia blând. A fugit, soră. El e vânatul acum. Dă-mi cuțitul.

Câteva zdrențe erau aruncate pe jos, lângă un stâlp din fier fixat adânc în pământ, de care atârna o curea de câine, cu o zgardă suficient de largă pentru a cuprinde gâtul unui copil. Erau în cămara lui Rakshasa.

Pereții circulari erau roșii de la lumina pâlpâitoare a torței. Desenele de pe ei tresăltau. Adelia, care nu îndrăznea să-și desprindă privirea dintr-a Veronicăi, nu s-ar fi uitat în niciun caz la ele; în această obscenitate de pântece, embrionii nu așteptau să se nască, ci să moară.

– Iar cine va sminti pe unul dintr-aceștia mici, spuse Veronica, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară...

– Da, soră, încuviință Adelia, așa va fi. Se târî mai în față și luă cuțitul din mâna călugăriței.

Îl puseră pe Ulf între ele și-l traseră prin gaura de vierme. Când au ieșit, l-au văzut pe Hugh vânătorul, cu un felinar în mână, care se uita în jur înmărmurit. Rowley ieși din celălalt tunel. Înjura și era ca turbat.

– L-am scăpat; sunt zeci de tuneluri aici și afurisita asta de torță s-a stins. Ticălosul știe drumurile; eu nu. Apoi se întoarse spre Adelia de parcă era furios pe ea – *era* furios pe ea. Mai e vreun puț pe undeva? Voi sunteți rănite? întrebă el după o scurtă pauză. Ce face băiatul?

Le grăbi pe scară și-l luă pe Ulf sub braț.

Adeliei, suișul i se păru nesfârșit. Fiecare fuscel urcat era un succes obținut cu durere și senzație de leșin și dacă n-ar fi fost mâna lui Hugh s-o susțină de la spate s-ar fi prăvălit din nou la fund. O ustura brațul unde o înțepase creatura și se îngrijoră gândindu-se că ar putea fi otravă. Ce stupid ar fi să moară acum. „Pune rachiu pe rană, își zise, sau merge și

mușchi de turbă; nu trebuie să mor acum, acum când am câștigat."

Iar când ajunse la gura puțului și simți aerul... am *câștigat*. „Simon, Simon, am câștigat."

Agățându-se de ultimul fuscel, se uită în jos spre Rowley.

– Acum vor ști că n-au făcut-o evreii.

– Așa e, îi răspunse. Urcă.

Veronica se agăța de el, plângând și bolborosind. Adelia, chinuindu-se să coboare de pe scară, fu amușinată de câini, care își agitau frenetic cozile, încântați ca de o treabă bine făcută. Hugh îi strigă și se retraseră. Când ieși și Rowley, Adelia îl rugă:

– Spune-le tu. Spune-le că nu evreii sunt de vină.

Doi cai păsteau în apropiere.

– Aici a murit Mary a noastră? întrebă Hugh. Acolo jos? Cine a făcut-o?

Ea îi spuse. Bărbatul rămase liniștit o clipă. Iar felinarul îi lumina de jos fața strâmbată de umbre cumplite.

Tremurând de ciudă și nehotărâre, Rowley îl împinse pe Ulf în brațele Adeliei. Avea nevoie de bărbați să pornească vânătoarea în tuneluri, dar niciuna dintre cele două femei nu era în stare să-i aducă, iar el nu îndrăznea să plece singur, nici să-l trimită pe Hugh.

– Cineva trebuie să stea de pază la puț. E sub dealul ăsta blestemat și, mai devreme sau mai târziu, o să iasă ca un iepure nenorocit, dar poate că mai

există o ieșire pe undeva. Îi smulse felinarul lui Hugh și porni peste deal într-o încercare fără speranță, știa și el asta, ca și ceilalți, de a-l găsi.

Adelia îl întinse pe Ulf pe iarbă, la marginea depresiunii, și își scoase pelerina ca să i-o pună sub cap. Apoi se așeză lângă el și inspiră aerul nopții – cum de mai era încă noapte? Simți miros de păducel și de ienupăr. Iarba îi aduse aminte că era murdară de transpirație, sânge și urină, probabil că ale ei, și de duhoarea trupului lui Rakshasa care, chiar dacă ar fi să-și petreacă toată viața în baie, nu-i va părăsi nările. Știa asta.

Se simțea secătuită, de parcă ar fi ieșit tot din ea și n-ar mai fi rămas decât pielea care tremura.

Lângă ea, Ulf se ridică brusc în șezut, sufocându-se de la aerul înviorător, cu pumnii încleștați. Se uită în jur, la deal, la cer, la Hugh, la câini, la Adelia. Articula cu greutate.

– Unde-i... asta? Sunt afară?

– Ești afară și în siguranță.

– L-au... prins?

– O să-l prindă.

Dumnezeu i-a trimis și-o să-l prindă.

– Nu m-a... speriat deloc, spuse Ulf și începu să tremure. M-am luptat cu scârba... am strigat... și m-am tot luptat cu el.

– Știu, îi liniști Adelia. Au trebuit să te liniștească cu suc de mac. Ai fost prea curajos pentru ei. Și îl

înconjură cu brațul pe după umeri, iar el începu să plângă. Acum nu mai trebuie să fii curajos.

Așteptară.

O nuanță de cenușiu spre răsărit îi anunță că noaptea se va sfârși în cele din urmă. De cealaltă parte a depresiunii, sora Veronica stătea în genunchi, iar rugăciunile ei șoptite sunau ca foșnetul frunzelor.

Hugh avea un picior pe capătul scării dinspre gura puțului, ca să simtă orice mișcare ar putea apărea, iar o mână o ținea pe cuțitul de vânătoare de la cingătoare. Își liniști câinii, chemându-i încet pe nume și spunându-le că au fost curajoși.

Se uită la Adelia.

– Au urmărit mirosul corciturii ăleia a dumitale tot drumu', flăcăii ăștia ai mei.

Câinii își ridicară capetele ca și cum și-ar fi dat seama că despre ei era vorba.

– Sir Rowley, el a zis: „S-a dus după băiat și fără îndoială c-a fost și ea omorâtă." Și era așa supărat că v-a zis în toate felurile. Da' eu i-am spus: „Câinele ăla al ei e tare puturos. Flăcăii mei sigur îi iau mirosu'." Așa i-am zis. A fost și el acolo, jos?

Adelia își reveni.

– Da.

– Îmi pare rău. Da' și-a făcut bine treaba.

Glasul vânătorului era controlat, egal. Undeva, în tunelurile de sub picioarele sale, alerga creatura care-i măcelărise nepoata.

Un freamăt îl făcu pe Hugh să-și ia cuțitul de la cingătoare: era o bufniță cu urechile lungi care se lansa în ultimul atac din acea noapte. Se auzeau ciripiturile somnoroase ale păsărelelor ce se trezeau. Acum îl vedeau și pe Rowley, nu numai felinarul lui, o siluetă mare, grăbită, care-și folosea sabia pe post de baston ca să cerceteze terenul. Dar fiecare tufiș de pe solul accidentat și neregulat împestrița lumina lunii cu o umbră ce putea ascunde o întunecime mult mai sinuoasă și s-o ajute să fugă.

Spre răsărit, cerul deveni extraordinar, o bandă joasă și amenințătoare, de un roșu brăzdat cu umbre de negru.

– Prevenirea păstorului, spuse Hugh. Zorile diavolului.

Adelia se uită indiferentă. Ulf, care stătea lângă ea, era la fel de lipsit de interes.

„E vătămat, își spuse Adelia; ca și mine. Am fost în locuri care depășesc orice închipuire și suntem pătați. Poate că eu o să suport, dar el? El mai ales a fost trădat."

Atunci îi reveni energia. Se sculă de jos cu mare durere și porni, pe marginea depresiunii, spre locul unde stătea îngenuncheată Veronica, cu mâinile împreunate în sus, în lumina zorilor, cu capul aplecat grațios în rugăciune, așa cum o văzuse Adelia și prima oară.

– Mai e vreo ieșire? o întrebă Adelia.

Călugărița nu se mișcă. Buzele i se liniștiră o clipă, apoi începu din nou, tot în șoaptă, Tatăl Nostru.

Adelia o înghionti cu piciorul.

– Mai e o ieșire?

Din partea lui Hugh se auzi un sunet de protest.

Privirea lui Ulf, care-o urmărise pe Adelia, se îndreptă spre călugăriță. Urletul lui răsună până dincolo de dealul Wandlebury.

– *Ea* a fost. Arăta spre Veronica. O femeie rea, *rea*, asta e.

– Șșt, copile, șopti Hugh uluit.

Pe fața urâtă a lui Hugh curgeau lacrimi, dar își recăpătase inteligența și concentrarea și mânia amară.

– Ea a fost. Ea mi-a pus ceva pe față când m-a luat. *E cu el.*

– Știu, spuse Adelia. Ea m-a aruncat în puț.

Călugărița o privea fix, rugătoare.

– Diavolul a fost prea puternic pentru mine, spuse. M-a torturat – l-ai văzut. Eu n-am vrut.

Și își rostogolea ochii care străluceau roșii, reflectând lumina zorilor ce se ridicau în spatele Adeliei.

Hugh și Ulf s-au întors și ei spre răsărit. Adelia se roti și ea. Cerul ardea sălbatic, de parcă luase foc o întreagă emisferă și înainta spre ei, copleșindu-i. Iar acolo, ca și cum el ar fi invocat așa ceva, era diavolul însuși, o siluetă neagră, goală, ce fugea ca un cerb.

Rowley, aflat cam la cincizeci de metri depărtare, alerga după el să-l prindă. Silueta sări și își schimbă

direcția. Privitorii îl auziră strigând: „Hugh. Scapă. *Hugh.*"

Vânătorul îngenunche și le șopti ceva câinilor. Apoi le dădu drumul. O luară la goană și își începură urmărirea spre soare-răsare.

Diavolul alerga, Doamne, cum mai alerga, dar câinii se vedeau acum în dreptul lui.

A urmat un moment care le-a apărut privitorilor ca un detaliu al iadului de pe un manuscris anluminat, negru pe aur roșu, cu câinii în plin salt, iar bărbatul cu mâinile ridicate ca și cum ar fi vrut să urce în aer, înainte ca haita să cadă asupra lui sir Joscelin de Grantchester și să-l sfâșie în bucăți.

Capitolul 15

Adelia și Ulf au fost ajutați să încalece pe unul dintre caii cu care Rowley și vânătorul urcaseră dealul. Pe celălalt, Hugh o ridică pe călugăriță. Luând frâiele, bărbații începură să coboare dealul, evitând porțiunile mai accidentare ca să n-o zdruncine pe Adelia.

Mergeau în tăcere.

În mâna liberă, Rowley ducea o boccea făcută din mantia sa. Obiectul dinăuntru era rotund și le-a atras atenția câinilor, până când i-a chemat Hugh. După ce a aruncat o privire, Adelia nu s-a mai uitat într-acolo.

Ploaia cu care-i amenințaseră zorile a început când au ajuns la drum. Țăranii care se îndreptau spre lucru și-au tras glugile și se uitau de sub ele la mica procesiune urmată de câinii cu boturile roșii.

Trecând printr-o zonă mlăștinoasă, Rowley a oprit calul și i-a spus ceva lui Hugh, care a ieșit din drum și s-a întors cu o mână de mușchi de mlaștină.

– Gunoiul ăsta îl pui pe răni?

Adelia dădu din cap, stoarse puțin apă din mușchi și o puse pe rană.

Ar fi o prostie să moară acum de putreziciune, deși pe moment nici nu mai avea puterea să se întrebe de ce.

– Mai bine ți-ai pune și pe ochi, îi spuse Rowley, și atunci își dădu seama că mai simțea o durere și ochiul stâng i se tot închide.

Calul călugăriței ajunsese lângă al ei. Adelia se uită fără interes la fata ce stătea cu fața ascunsă de pelerina cu care-o înfășurase, din decență, Hugh.

Rowley îi urmări privirea.

– Putem pleca acum? o întrebă de parcă ea i-ar fi cerut să se oprească. Trase de dârlogi, fără să-i mai aștepte răspunsul.

Adelia se scutură din toropeală.

– Nu v-am mulțumit, îi spuse ea și simți apăsarea mâinii lui Ulf pe umeri. Amândoi vă mulțumim...

Nu era loc de cuvinte. Nici nu l-a clintit.

– Oare ce naiba a fost în capul tău? Îți dai seama prin ce-am trecut?

– Îmi pare rău, îi răspunse.

– Îți pare rău? Adică îți ceri scuze? *Scuze?* Ai idee...? Stai să-ți spun, a fost numai mila Domnului că am plecat mai devreme de la sesiune. Am pornit spre casa bătrânului Benjamin pentru că îmi părea rău de suferința ta. *Suferință?* Maica Domnului, ce-am mai suferit eu când am descoperit c-ai plecat!

– Îmi pare rău, repetă ea. Undeva, adânc în indiferența epuizării care pusese stăpânire pe ea, simți o urmă de mișcare, un freamăt.

– Matilda B. mi-a spus că te-ai dus probabil la biserică să te rogi. Dar am știut, am știut prea bine. Așteaptă să-i spună ceva râul ăla blestemat, mi-am zis. S-a dus după ticălosul ăla mic, ca o femeie fără minte ce e.

Freamătul crescu și se intensifică. Îl auzi pe Ulf fornăind, cum făcea el când îl distra ceva.

– Vezi..., începu ea.

Rowley era însă neîndurător, iar ofensa sa prea mare. Auzise cornul lui Hugh pe celălalt mal și a trecut cu mare greutate râul ca să ajungă la el. Iar vânătorul îi propuse imediat să ia urma Adeliei după mirosul lui Paznic.

– Hugh mi-a spus că starețul Geoffrey ți-a dat blestematul ăla de animal tocmai pentru asta, că își făcea griji pentru siguranța ta într-un oraș străin și că niciun alt câine nu lasă un miros mai puturos decât ăla. M-am întrebat mereu de ce mergi peste tot cu jigodia aia, dar a avut măcar atâta bun-simț să lase o urmă, ceea ce e mai mult decât ai făcut tu.

„Dumnezeu să-l binecuvânteze, dar supărat mai e!" Adelia se uită în jos, la perceptor și se lăsă cuprinsă de farmecul lui.

I-a spus că a făcut o inspecție scurtă prin casa bătrânului Benjamin și a urcat și în camera ei. A luat covorașul pe care dormea Paznic și a coborât din nou

să-l dea câinilor lui Hugh să-l miroasă. Iar caii i-a luat chiar de sub niște călăreți nevinovați aflați în trecere, care au protestat, bineînțeles.

Au luat-o la galop pe lângă râu... Au urmărit mirosul de-a lungul Camului, apoi al Grantei. La un moment dat, aproape că l-au pierdut...

– Și chiar l-am fi pierdut dacă javra aia a ta n-ar fi puțit ca dracu'. M-ai fi omorât cu zile, harpie aiurită. Știi cât am suferit?

Ulf hohotea de-acum. Adelia abia mai respira și-i mulțumea lui Dumnezeu Atotputernicul pentru un asemenea bărbat.

– Eu chiar te iubesc, Rowley Picot, reuși ea să îngaime.

– Asta n-are importanță, spuse el. Și nici nu-i de *glumă*.

Începuse să picotească și se mai ținea în șa doar prin apăsarea mâinilor lui Ulf pe umerii ei; ca s-o încercuiască cu brațele ar fi fost prea dureros pentru el.

Mai târziu și-a amintit că a trecut prin porțile cele mari ale stăreției Barnwell și s-a gândit la ultima oară când a intrat acolo, împreună cu Simon și cu Mansur, în căruța de negustori ambulanți, neștiutori ca niște prunci nenăscuți de ceea ce-i aștepta. *Acum vor afla, Simon. Va afla toată lumea.*

După aceea, picotelile se transformaseră într-o lungă stare de inconștiență. În care auzea doar vag vocile lui Rowley, ca o bătaie de tobă, dând explicații și ordine, și a starețului Geoffrey, îngrozit, dar

dând și el instrucțiuni. Omiteau însă lucrul cel mai important și Adelia se deșteptă suficient pentru a-i da glas:

– Vreau să fac baie.

Apoi adormi din nou.

– ...și pentru numele lui Dumnezeu, *stai* acolo, îi spuse Rowley. Se trânti o ușă.

Erau doar ea și Ulf, singuri pe un pat, într-o cameră, iar ea se uita la grinzile de pe un tavan pe care-l mai văzuse. Lumânări – *lumânări?* Nu era zi? Ba da, dar erau trase obloanele pentru că ploua și picăturile răpăiau pe ele.

– Unde suntem?

– În casa de oaspeți a starețului, îi răspunse Ulf.

– Ce se întâmplă?

– Nu știu.

Stătea lângă ea, cu genunchii adunați la piept, și se uita în gol.

„Ce vede?" Adelia îl înconjură cu brațul teafăr și îl îmbrățișă strâns. „Ne suntem tovarăși unul altuia, își zise, numai noi doi." Amândoi supraviețuiseră unor chinuri din care nu scăpase nimeni cu viață; doar ei știau cât e de mare distanța pe care au străbătut-o și cât le-a luat să facă asta, cât mai aveau încă de mers. Ajungând la capătul întunericului și-au dat seama de niște lucruri, chiar în legătură cu ei înșiși, pe care n-ar fi trebuit să le cunoască.

– Spune-mi, îl îndemnă.

– Nu-i nimic de spus. Ea a îndreptat luntrea spre locul unde pescuiam și *Vai, Ulf, cred că luntrea ia apă.* Dulce ca mierea. Mi-a și pus ceva pe față și dus am fost. M-am trezit în groapă.

Și-a dat capul pe spate și un strigăt incredibil, exprimând inocența pierdută a vârstei, străbătu încăperea.

– *De ce?*

– Nu știu.

Băiețelul se întoarse disperat spre ea.

– Era ca un crin. Și el era cruciat.

– Erau niște monștri. Nu se vedea din înfățișarea lor, dar erau monștri care s-au găsit unul pe altul. Ulf, sunt mai mulți ca noi decât ca ei. Cu mult mai mulți. Să nu uiți asta.

Încerca să nu uite nici ea.

Copilul o privi drept în ochi.

– Ai venit după mine.

– Nu-i puteam lăsa să mi te ia.

Copilul se gândi o clipă, apoi figura îi exprimă ceva din vechiul Ulf.

– Te-am auzit. Da' știu c-ai înjurat. N-am auzit așa înjurături nici când au venit soldații în oraș.

– Dacă spui cuiva, te duci înapoi în groapă.

Gyltha apăru în pragul ușii. La fel ca și Rowley, care se vedea în spatele ei, era mânioasă de ușurare. Avea fața plină de lacrimi.

– Vierme mic ce ești, strigă ea la Ulf. Nu ți-am zis? Te snopesc în bătaie.

Alergă hohotind să-și îmbrățișeze nepotul, care suspină mulțumit și își întinse brațele spre ea.

– Afară, le spuse Rowley. În spatele său erau servitori încărcați; Adelia văzu fața îngrijorată a fratelui Swithin, călugărul care se ocupa de oaspeți.

Îndreptându-se spre ușă cu Ulf în brațe, Gyltha se opri să-l întrebe pe Rowley:

– Sigur nu pot s-o ajut cu ceva?

– Nu. Pleacă de-aici.

Gyltha nu se prea dădea dusă și o privea pe Adelia.

– Am avut mare noroc c-ai venit la Cambridge, îi spuse. Și ieși.

Au intrat câțiva bărbați cu o cadă mare din cositor în care au turnat oale cu apă fierbinte. Unul ducea pe brațe un teanc de pânză veche, aspră, care era folosită pe post de prosoape la mănăstire, iar deasupra calupuri de săpun galben.

Adelia urmărea pregătirile de parcă era flămândă; dacă nu-și poate spăla murdăria pe care i-au lăsat-o ucigașii în minte, cel puțin să și-o îndepărteze de pe trup.

Fratele Swithin era îngrijorat.

– Domnița e rănită. Ar trebui să-l aduc pe fratele bolnicer.

– Când am găsit-o eu pe domniță, se zvârcolea pe pământ în luptă cu forțele Întunericului; o să supraviețuiască, cu siguranță.

– Ar trebui măcar să vină o femeie care să...

– Afară, îi spuse Rowley, afară. Acum.

Desfăcu brațele și-i mână pe toți afară, după care închise ușa. „E un bărbat masiv", își zise Adelia. Grăsimea pe care o luase în râs se împuținase; era încă solid, dar se vedea forța mușchilor.

Se aplecă peste pat, o prinse de subsuori și o ridică în picioare, pe podea. După care începu s-o dezbrace, scoțându-i, cu o surprinzătoare delicatețe, hainele îmbâcsite.

Se simțea foarte mică. O seducea. „Se oprește el precis când ajunge la cămașă."

Nu s-a oprit. Când i-a ridicat trupul gol și l-a lăsat să alunece în baie, i-a privit fața: era concentrată ca a lui Gordinus când se apleca deasupra unui cadavru ce trebuia autopsiat.

„Ar trebui să fiu stânjenită, se gândi ea. Dar nu sunt."

Apa era caldă și alunecă sub ea, dar, înainte să se scufunde de tot, apucă o bucată de săpun și începu să se frece, încântată să-i simtă asprimea pe piele. Îi era greu să-și ridice brațele și-l rugă s-o spele pe cap. Îi simțea degetele puternice pe scalp. Servitorii lăsaseră urcioare cu apă proaspătă cu care a clătit-o.

Nici nu se putea apleca destul fără durere, așa că a spălat-o și pe picioare, meticulos, și între degete.

Se uita la el și își spunea: „Sunt în baie, goală într-o baie și mă spală un bărbat; s-a zis cu reputația mea, și la naiba cu ea. Am fost în iad și nu vreau decât să trăiesc pentru acest bărbat. El m-a scos de acolo."

Ca și cum ea și Ulf – amândoi – căzuseră într-o lume pentru care nu i-a pregătit niciun coșmar, dar care coexistă alături de cea normală, și e atât de aproape încât un pas neatent te trimite acolo; era la sfârșitul tuturor lucrurilor, sau poate că la începuturile lor, o sălbăticie care, deși i-au supraviețuit, le-a dezvăluit că toate convențiile nu sunt decât o iluzie. Firul vieții ei a fost atât de aproape de a fi retezat, încât nu-și va mai face niciodată griji pentru viitor.

Iar acum îl dorea pe acest bărbat. Încă îl dorea.

Adelia, care se credea familiarizată cu orice condiție a trupului, o descoperea pe aceasta, total nouă pentru ea. Se simțea onctuoasă, *unsă*, și pe dinăuntru și pe dinafară; parcă ar fi stat să înflorească, pielea i se ridica spre a lui, era disperată să fie atinsă de el – de el care, în această clipă, nu-i privea sânii, ci vânătăile de pe coaste.

– Te-a rănit? Adică, te-a rănit *cu adevărat?* o întrebă.

Se gândi ce altceva crede el că ar fi vânătăile și rana de pe braț; și ochiul. „Aha, se gândi apoi, dacă m-a violat? Îl interesează. Virginitatea e pentru ei ca Sfântul Graal."

– Și dacă a făcut-o? îl întrebă ea cu blândețe.

El îngenunche lângă cadă, așa că aveau acum capetele la același nivel.

– Tot aia e. Când am urcat dealul, mă gândeam la ce ți-ar putea face, dar, atât timp cât trăiești, *nu-mi*

pasă. Clătină din cap. Dezonorată sau în bucăţele, te voiam înapoi. Erai a mea, nu a lui.

Oh. *Oh*.

– Nu m-a atins, îi spuse ea. În afară de asta şi de asta. Dar le dreg eu.

– Bun, spuse el iute şi se ridică. Bun. Mai sunt multe de făcut. Nu am timp să flirtez cu femeile în baie; trebuie să organizez diverse lucruri, şi nu în ultimul rând pentru căsătoria noastră.

– Pentru *căsătorie?*

– Bineînţeles c-o să vorbesc şi cu starețul, iar el o să discute cu Mansur; lucrurile astea trebuie făcute cum se cuvine. Şi mai e regele... Mâine, sau poate că poimâine, după ce se mai liniştesc lucrurile.

– Căsătorie?

– Acum trebuie să te măriţi cu mine, femeie, făcu el surprins. Te-am văzut în baie.

Pleca, chiar pleca.

Ieşi cu greu din cadă şi apucă un prosop. „N-o să mai fie niciun mâine, el nu-şi dădea seama? Zilele de mâine sunt pline de grozăvii. Azi, *acum,* asta era esenţialul. Nu aveau timp de convenienţe."

– Nu mă lăsa, Rowley. Nu suport să fiu singură.

Şi era adevărat. Nu dispăruseră toate forţele Întunericului; una era încă undeva, în această clădire; unele vor sta la pândă în mintea ei de-a pururi. Numai el le putea ţine departe. Crispându-se de durere,

își trecu brațul pe după gâtul lui și își simți pielea caldă și umedă lipită de a lui.

El se desprinse ușurel.

– Asta-i altceva, nu vezi, femeie? Asta-i căsătoria noastră; trebuie să fie făcută după sfânta lege.

„Și-a și găsit, își zise ea, să-și facă acum griji cu sfânta lege."

– Nu avem timp, Rowley. După ușa aceea nu mai e timp.

– Nu, nu e. Trebuie să mă ocup de multe lucruri.

Începea însă să gâfâie. Adelia stătea cu picioarele goale pe cizmele lui, prosopul îi alunecase, și tot corpul era lipit de al lui.

– Adelia, mi-e foarte greu. Din mai multe privințe, adăugă în surdină.

– Știu. Simțea.

– N-o să fie ușor să fac dragoste cu o femeie cu coastele rupte, se prefăcu el că suspină.

– Încearcă, îl îndemnă.

– Oh, Doamne, spuse el aspru.

Și a dus-o în pat. Și a încercat. Și a fost foarte bine. La început a legănat-o și i-a cântat încet în arabă, de parcă n-ar fi fost suficiente nici engleza, nici franceza să-i spună cât i se părea lui de frumoasă, cu ochi negri sau fără ochi negri, și apoi și-a sprijinit greutatea în brațe ca să n-o strivească.

Iar ea știa că pentru el e frumoasă, așa cum și el e frumos pentru ea, și că făceau dragoste, că asta însemnau vibrațiile și înălțarea spre stele și înapoi.

– Mai poți să faci o dată?

– Doamne ferește, femeie. Nu, nu pot. Nu încă. A fost o zi grea.

Apoi însă, după o vreme, a încercat și a făcut-o tot atât de bine.

Fratele Swithin nu a fost prea generos cu lumânările, care s-au stins, și încăperea a rămas în semiîntuneric. Ploaia bătea în storuri. Adelia stătea ghemuită în brațele lui, inspirând mirosul minunat de săpun și transpirație.

– Te iubesc foarte tare, îi spuse ea.

– Plângi? o întrebă ridicându-se în capul oaselor.

– Nu.

– Ba da. Coitul are uneori acest efect asupra femeilor.

– Bineînțeles că știi. Apoi își șterse ochii cu dosul palmei.

– Scumpa mea, s-a terminat. El s-a dus, iar ea... o să vedem. Eu voi fi răsplătit după cum merit, și tu la fel – nu c-ai merita și tu ceva. Henric o să-mi dea o baronie frumoasă unde ne îngrășăm amândoi și creștem zeci de baronași frumușei și grăsuți.

Se ridică din pat și se întinse după haine.

Adelia observă că-i lipsea mantia. E pe undeva, cu capul lui Rakshasa în ea. Toate lucrurile îngrozitoare sunt dincolo de această ușă; singura împlinire pe care o vom avea noi doi este acum.

– Nu pleca, îi spuse.

– Mă întorc. Deja nu se mai gândea la ea. Nu pot să stau aici toată ziua, obligat să satisfac femei nesătule

împotriva voinței mele. Am multe de făcut. Du-te la culcare.

Și a plecat.

Uitându-se încă la ușă, își zise supărată: „O să fie mereu al meu. O să fie al meu și el, și baronii cei mici. Ce înseamnă să fac pe doctorul pe lângă o fericire ca asta? Nimic. Și cine sunt morții să mă lipsească de viața mea?"

După ce lămuri toate astea, se întinse pe spate și închise ochii, căscând, mulțumită. Iar înainte de a adormi, ultimul ei gând coerent a fost la clitoris, la ce organ surprinzător și minunat este. Data viitoare, când disec o femeie, trebuie să-i acord mai multă atenție.

A fost și va fi întotdeauna medic.

Se trezi. Nemulțumită că cineva îi tot spune numele, hotărâtă să doarmă în continuare. Simți mirosul înțepător de haine ținute în purecariță, contra moliilor.

– Gyltha? Cât e ceasul?

– E noapte. Și e vremea să te scoli, fato. Ți-am adus haine curate.

– Nu.

Era înțepenită și o dureau loviturile; era în pat. Făcu o concesie și deschise un ochi.

– Unde-i Ulf?

– Doarme; somnul drepților. Mâinile aspre ale Gylthei cuprinseră o clipă obrazul Adeliei. Trebuie

să vă sculați amândoi. E o adunare de mărimi și trebuie să răspundeți la întrebările lor.

– Bănuiesc, spuse ea obosită.

S-au grăbit cu procesul. Mărturiile lor – a ei și a lui Ulf – sunt esențiale, dar unele lucruri e mai bine să rămână uitate.

Gyltha se duse după mâncare, felii de șuncă care înotau într-o zeamă delicioasă, iar Adeliei îi era atât de foame că se ridică imediat în capul oaselor.

– Pot să mănânc și singură.

– Ba nu poți.

Mai puțin meșteră la cuvinte, Gyltha își manifesta recunoștința pentru că i s-a întors teafăr nepotul, băgându-i Adeliei în gură, ca unui pui de pasăre, linguri pline cu mâncare.

Trebuia să-i pună totuși o întrebare printre îmbucăturile de slănină.

– Unde-au pus-o...?

Nu putea încă să spună numele femeii nebune. „Și cred, se gândi Adelia și mai dezgustată, tocmai pentru că e nebună, trebuie să am grijă să n-o tortureze."

– E chiar alături. Și e așteptată cum nu se poate. Buzele Gylthei se strâmbară de parcă-ar fi atins ceva acru. Și nu cred.

– Ce nu cred? Cine nu crede?

– Ce le-a făcut... lucrurile ce le-a făcut, cu *el*.

Nici Gyltha nu putea rosti numele ucigașilor.

– Le poate spune Ulf. Și eu. Gyltha, ea m-a aruncat în puț.

– Ai văzut-o făcând asta? Și ce preț se pune pe cuvântul lui Ulf? Un țânc prost care vinde țipari cu bunică-sa, tot așa de proastă.

– *Ea a fost.*

Adelia scuipă mâncarea, pentru că simți panica ridicându-i-se în gâtlej. Una era ca tânăra călugăriță să nu fie torturată, și alta era să fie eliberată; femeia e nebună, poate s-o facă oricând.

– Peter, Mary, Harold, Ulric... bineînțeles că s-au dus cu ea; au avut încredere în ea. O călugăriță. Cruciatul a învățat-o să le ofere jujube. Apoi laudanum pe nas – crede-mă, la mănăstire se află din belșug. Adelia văzu brațele ridicate în rugăciune lăsate în jos și prinse în cătușe din fier. Dumnezeule Atotputernic... Își frecă fruntea.

Gyltha ridică din umeri.

– Călugărițele de la Sfânta Raddy nu cred.

– Dar *râul* a fost. Știam și de-asta m-am dus în luntrea ei. Se bucura de libertatea râului, în sus și în jos – la Grantchester, la *el*. E cunoscută; oamenii îi făceau cu mâna sau nici n-o băgau în seamă. O călugăriță care duce mâncare la pustnice? Nimeni nu-i urmărește mișcările, în niciun caz stareța Joan. Și Walburga, când era cu ea, mergea întotdeauna la mătușa ei. Ce-și închipuiau că face când stătea afară toată noaptea?

– Eu știu și știe și Ulf. Dar, vezi... Gyltha se transformase în avocatul diavolului, e aproape la fel de lovită ca și tine. Au adus o călugăriță să-i facă baie

zicând că eu nu m-ating de scorpie, da' m-am uitat. E plină de vânătăi, de muşcături, un ochi e închis ca a' tău. Călugăriţa care-a spălat-o a plâns de cât a suferit biata de ea şi asta numa' că a venit în ajutoru' tău.

– I-a... i-a plăcut. Îi făcea plăcere când o lovea. *E adevărat.*

Gyltha se trăsese înapoi, încruntându-se nedumerită. Cum să-i explice, ei sau *oricui altcuiva,* că urletele de groază ale călugăriţei, în timpul atacului fiarei, se amestecau cu ţipete nebune de bucurie extremă.

„Nu poate înţelege o astfel de perversitate, se gândi disperată Adelia, şi nici eu nu pot."

– Ea i-a făcut rost de copii. Şi tot ea l-a omorât şi pe Simon, spuse Adelia tristă.

Castronul căzu din mâna Gylthei şi se rostogoli în cealaltă parte a camerei, iar supa se vărsă peste podelele din lemn de ulm.

– Pe maestru' Simon?

Adelia se întoarse cu gândul la Grantchester, în noaptea petrecerii, şi-l văzu pe Simon din Neapole vorbind precipitat cu perceptorul la capătul mesei principale, documentele din portmoneu, la mică distanţă de scaunul pe care stătea gazda, cel ce dăduse petrecerea, pe care aceste documente îl incriminau, şi la doar câteva locuri de femeia care-i făcuse rost ucigaşului de victimele sale.

– Am văzut când i-a spus să-l omoare pe Simon. Şi îi văd din nou acum, dansând împreună, cruciatul şi călugăriţa, şi cum îi spunea ce să facă.

Sfinte Dumnezeule, ar fi trebuit să-și dea atunci seama. Fratele Gilbert, irascibil și misogin, i-a spus fără să-și dea seama de însemnătatea vorbelor sale: „Stau pe-afară toată noaptea. Sunt destrăbălate și pline de pofte trupești. Într-o casă cumsecade ar fi biciuite până la sânge, dar stareța lor unde e? La vânătoare."

Simon a plecat devreme să cerceteze actele pe care le-a primit și a descoperit cine avea motive financiare să-i implice pe evrei în crime. Iar gazda s-a întors din grădină după o scurtă absență, după ce a văzut-o pe femeie pornită la drum.

– I-am mulțumit. Doamne, ajută-mă. I-am mulțumit pentru petrecere.

Și apoi, ce? Călugărița cea mai blândă și cea mai angelică dintre toate...? „Aveți atâta de mers pe întunericul ăsta, maestre Simon, nu vreți să vă duc cu luntrea acasă? Da, da, e loc. Sunt singură și mă bucur să mă însoțiți."

Adelia se gândi la Camul mărginit de sălcii întunecate și la o siluetă subțiratică, cu încheieturi tari ca oțelul, împingând prăjina în apă, apăsând apoi cu ea bărbatul ca pe un pește în cange, zbătându-se și apoi înecându-se.

– I-a spus să-l omoare pe Simon și să-i fure portmoneul, îi zise Adelia. Iar ea a făcut ce i-a spus, era înrobită de el. În groapă a trebuit să i-l smulg pe Ulf, cred că voia să-l omoare ca să n-o dea de gol.

– Crezi că nu știu? întrebă Gyltha, deși făcea cu mâna o mișcare de respingere a acestei informații.

Crezi că nu mi-a spus Ulf? Şi nu ştiu ce i-ar fi făcut amândoi copilului dacă bunul Dumnezeu nu te-ar fi trimis să-i opreşti. Ce le-a făcut şi la ăilalţi... Ochii i se îngustară şi se ridică. Hai să mergem în camera vecină şi să-i punem o pernă pe faţă.

– Nu. Trebuie să ştie toată lumea ce a făcut; şi ce-a făcut *el*.

Rakshasa scăpase de judecată. Sfârşitul său oribil... Adelia îşi blocă mintea să oprească viziunea profilată la răsărit... n-a fost o judecată. Stârpind acea creatură de pe pământul pe care l-a mânjit n-a atârnat în balanţă la fel de greu ca micile trupuri pe care le-a lăsat în drumul său din Ţara Sfântă.

Chiar dacă l-ar fi prins şi l-ar fi adus în faţa sesiunii, l-ar fi judecat şi executat, balanţa ar fi rămas dezechilibrată pentru cei cărora li s-au luat copiii, dar cel puţin oamenii ar fi văzut ce a făcut şi l-ar fi văzut plătind. Evreii ar fi fost exoneraţi în mod public. Şi cel mai important lucru, Legea care instaura ordinea în haos, care îi separa pe oamenii civilizaţi de animale, ar fi fost respectată.

În timp ce Gyltha o ajuta să se îmbrace, Adelia îşi scrută conştiinţa să vadă dacă renunţase la obiecţia sa împotriva pedepsei capitale. Nu, nu; era un principiu. Nebunul trebuie, cu siguranţă, închis, însă nu ucis. Rakshasa scăpase de lege; nu trebuia să scape şi complicea sa. Acţiunile ei trebuiau povestite în faţa tuturor pentru a asigura un oarecare echilibru în lume.

– Trebuie judecată, spuse Adelia.

– Crezi c-o să fie?

Starețul Geoffrey bătu la ușă.

– Copila mea dragă, biata de tine. Îi mulțumesc Domnului pentru că ți-a dat curaj și te-a scăpat.

Ea însă nu-l ascultă.

– Părinte, călugărița... A fost complicea lui în toate. Și e și ucigașă; ea l-a omorât pe Simon din Neapole fără să stea pe gânduri. Mă credeți?

– Teamă mi-e că trebuie să te cred. Am ascultat povestea lui Ulf care, deși cam încurcată din cauza soporificului pe care i l-a dat, nu lasă nicio îndoială asupra faptului că ea l-a dus în acel loc, unde viața i-a fost pusă în primejdie. Și am auzit și ce aveau de spus sir Rowley și vânătorul. Chiar în seara asta am fost cu ei la gaura aia...

– Ați fost la Wandlebury?

– Am fost, spuse starețul abătut. M-a dus Hugh acolo și niciodată n-am fost mai aproape de iad. Oh, Doamne, și instrumentele pe care le-am găsit acolo. Nu ne putem decât bucura că sufletul lui sir Joscelin o să ardă veșnic în iad. *Joscelin*... Accentuarea numelui era menită să-l facă să creadă. Un băiat de aici. Mă gândeam că el va fi viitorul șerif al comitatului. O scânteie de mânie învioră ochii obosiți ai starețului. Am acceptat chiar și o donație către noua noastră capelă din mâinile acelea îngrozitoare.

– Banii evreilor, spuse Adelia. Le datora bani evreilor.

– Cred că da, suspină el. Ei, cel puțin, prietenii noștri din turn au fost absolviți.

– Și va fi anunțat și orașul că *sunt* absolviți? Adelia arătă cu degetul, într-un gest inelegant, spre încăperea în care se afla călugărița. Va *fi* judecată? Începea să se enerveze; unele dintre răspunsurile starețului erau rezervate sau neclare.

Starețul se duse la fereastră și deschise puțin un oblon.

– Se zice c-o să plouă. Se pare că zorile au fost într-adevăr așa cum zic păstorii. Oricum, grădinile au nevoie după o primăvară așa de secetoasă. Închise oblonul. Da, în plină sesiune va fi făcut un anunț despre nevinovăția evreilor – slavă Domnului că nu s-a terminat încă. Dar în ceea ce privește... femeia... am cerut o convocare a tuturor celor interesați să afle adevărul. Se adună acum.

– De ce convocare? De ce nu proces? Și de ce noaptea?

Starețul continuă, de parcă ea nici n-ar fi vorbit.

– M-aș fi așteptat să aibă loc la castel, dar slujbașul de la sesiune a socotit că e mai bine să se țină aici o anchetă, ca să nu se amestece problemele juridice. Și, în fond, aici au fost și copiii înmormântați. Vom vedea, vom vedea.

Un om așa de bun; primul ei prieten în Anglia și nici nu i-a mulțumit încă.

– Sfinția Voastră, vă datorez viața. Dacă nu mi-ați fi dăruit câinele, fie binecuvântat... Ați văzut ce-a făcut cu el?

– Am văzut. Starețul Geoffrey clătină din cap, apoi zâmbi slab. Am poruncit să-i fie adunate rămășițele și să i se dea lui Hugh vânătorul, pe care fratele Gilbert îl bănuiește în secret că-și îngroapă ogarii în cimitirul stăreției când nu e nimeni în preajmă. Paznic poate să fie înmormântat alături de ceilalți care sunt mai puțin credincioși.

S-au întristat un pic cu toții. Adelia s-a mai mângâiat.

– Totuși, continuă starețul, după cum știu și eu și știi și tu, îi mai datorezi viața cuiva care are mai multe drepturi și, în parte, și pentru el sunt aici.

Adelia se gândea însă din nou la călugăriță. „Au de gând să-i dea drumul. N-a văzut-o niciunul dintre noi omorând; nici Ulf, nici Rowley, nici eu. E călugăriță; Biserica se teme de scandal. *Au de gând să-i dea drumul.*"

– Nu sunt de acord, părinte, spuse ea.

Starețul începuse deja să spună ceva ce-i făcea evident plăcere; se opri cu gura căscată și clipi.

– E o hotărâre cam pripită, Adelia.

– Oamenii trebuie să știe ce-a făcut. Trebuie judecată chiar dacă este socotită prea nebună pentru a fi condamnată. De dragul copiilor, de dragul lui Simon și al meu; le-am găsit bârlogul și era să fiu omorâtă pentru asta. Vreau dreptate – și trebuie avut grijă să se facă.

Nu din sete de sânge, nu din răzbunare, ci pentru că, fără finalizare, coșmarurile atâtor oameni nu se vor sfârși.

Apoi își dădu seama că starețul spunea ceva.

– Poftim, părinte?

Starețul Geoffrey suspină și începu din nou.

– Înainte de a fi obligat să se întoarcă la sesiune – știi, a sosit regele – a venit la mine. Pentru că nu are pe altcineva, mă consideră *in loco parentis*...

– Regele? Adelia nu se putea concentra.

Starețul oftă din nou.

– Sir Rowley Picot. Sir Rowley a venit la mine cu o rugăminte – desigur, maniera sa mi-a sugerat ceva previzibil –, să mă roage să-ți cer mâna.

A fost o zi extraordinară. A coborât în iad și s-a înălțat în aceeași zi. Un om a murit sfâșiat. În camera de alături se afla o ucigașă. A fost dezvirginată în mod glorios și cel care a dezvirginat-o a revenit acum la etichetă, apelând la bunele servicii ale unui înlocuitor de tată ca s-o ceară în căsătorie.

– Ar mai trebui să adaug, spuse starețul Geoffrey, că propunerea e făcută cu un anumit preț. La sesiune, regele i-a oferit lui sir Rowley episcopia de St Albans și l-am auzit cu urechile mele pe Picot refuzând-o pe motiv că vrea să fie liber să se căsătorească.

Mă vrea atât de tare?

– Regele Henric n-a fost deloc încântat, continuă starețul. Își dorește în mod deosebit să-l pună pe bunul nostru perceptor să aibă grijă de St Albans și nici nu e obișnuit să nu i se facă pe plac. Dar sir Rowley a fost de neclintit.

Acum Adelia rămase tăcută pentru că știa că trebuie să-i dea un răspuns, dar nu era în stare să-l formuleze.

Odată cu fiorul dragostei apărea și teama că va accepta pentru că-și dorea foarte mult acest lucru, pentru că de dimineață sir Rowley îi scosese durerea din suflet și o purificase. Ceea ce, bineînțeles, era un pericol în sine. „A făcut un asemenea sacrificiu pentru mine. Nu e drept și frumos ca eu să fac un sacrificiu la fel de mare pentru el?"

Sacrificiu.

– S-ar putea să-l fi dezamăgit pe regele Henric, spuse starețul Geoffrey, dar m-a însărcinat pe mine să-ți spun că e în continuare bine privit și ales pentru o poziție înaltă, așa că această căsătorie nu-ți va aduce niciun neajuns. Și pentru că Adelia tot nu răspundea, continuă: Iar eu trebuie să-ți spun c-aș fi tare mulțumit să vă văd legați.

Legați.

– Adelia, draga mea – starețul Geoffrey o luă de mână –, merită și el un răspuns.

Așa e. I-l dădu.

Se deschise ușa și în prag apăru fratele Gilbert, care privi scena din fața lui – superiorul său în compania a două femei – ca pe ceva deșănțat.

– Domniile lor s-au adunat, Înălțimea Ta.

– Atunci trebuie să mergem și noi.

Stareţul ridică mâna Adeliei şi i-o sărută, dar Gylthei îi făcu cu ochiul – iar ea îi răspunse la fel; mai degrabă asta era deşănţat.

Cei convocaţi s-au adunat în refectoriul mănăstirii, şi nu în biserică, ca să nu-i deranjeze pe călugării care stăteau de veghe şi se rugau ca de obicei; şi pentru că aceştia cinaseră deja, iar până la micul dejun mai erau câteva ore, adunarea nu avea să fie deranjată în niciun fel.

„Probabil că nici nu ştiu că are loc", îşi zise Adelia.

I-au spus convocare, dar era, mai degrabă, un proces. *Nu* al tinerei călugăriţe care era vegheată de stareţă şi de sora Walburga, cu capul plecat în semn de modestie şi cu mâinile aşezate cu umilinţă în poală.

Acuzată era Vesuvia Adelia Rachel Ortese Aguilar, o străină care, potrivit supăratei stareţe Joan, ce fusese sculată din pat, făcuse o acuzaţie nejustificată, obscenă, *diavolească* împotriva unei membre inocente şi cucernice a sfântului ordin al Sfintei Radegund şi care trebuia biciuită.

Adelia stătea în mijlocul sălii şi se uita spiriduşii care decorau grinzile în consolă şi care rânjeau spre ea. Masa lungă şi băncile fuseseră împinse la o parte, lângă un perete, în aşa fel încât linia scaunelor de la celălalt capăt, pe care stăteau judecătorii, era descentrată, deformând proporţiile altfel plăcute şi călcând-o şi mai mult pe nervii şi aşa întinşi la maximum de furie şi neîncredere, dar şi de teamă, pur şi simplu.

Trei dintre judecătorii regelui veniseră s-o înfrunte – episcopii de Norwich și Lincoln, și abatele de Ely. Aceștia reprezentau autoritatea juridică a Angliei. Puteau să-și strângă pumnii plini de bijuterii și s-o strivească pe Adelia ca pe un nimic. Și mai erau și supărați pentru că au fost sculați dintr-un somn binemeritat după o zi lungă de audieri la sesiune, pentru că au trebuit să vină de la castel la Sfântul Augustin în toiul nopții, pe ploaie; și erau supărați pe ea. Le simțea ostilitatea emanată spre ea, destul de puternică pentru a sufla fâșii din stuful de pe jos care i se adunau într-o grămăjoară la picioare.

Cel mai ostil dintre toți era arhidiaconul de Canterbury, care nu era judecător, dar care se considera, și se pare că era considerat și de alții, drept purtătorul de cuvânt al defunctului Thomas Becket, cel ce fusese sanctificat. Acesta părea să creadă că orice atac asupra vreunui membru al Bisericii – în cazul de față acuzația făcută de Adelia contra Veronicăi, soră la Sfânta Radegund – era comparabilă cu fapta cavalerilor lui Henric al II-lea care i-au împrăștiat creierii lui Becket pe pardoseala catedralei sale.

Faptul că erau cu toții oameni ai Bisericii îl luase pe starețul Geoffrey prin surprindere.

– Sfințiile Voastre, am sperat că vor asista și câțiva laici.

Îl făcură să tacă; în fond, erau superiorii săi spirituali.

– E o problemă care ține strict de Biserică.

Împreună cu ei era un tânăr îmbrăcat în haine nepreoțești, ușor amuzat de întreaga procedură, și care avea un pupitru portabil pe care-l folosea pentru a lua notițe pe un pergament. Adelia îi află numele doar pentru că unul dintre ceilalți i se adresă cu Hubert Walter.

În spatele scaunelor erau înșiruiți câțiva asistenți de-ai judecătorilor, doi slujbași, dintre care unul dormea în picioare, un soldat înarmat până în dinți, care uitase să-și scoată scufia de noapte înainte de a-și pune coiful, și doi aprozi cu cătușe la cingători și cu câte o ghioagă.

Adelia stătea mai la o parte singură, deși, o vreme, Mansur fusese lângă ea.

– *Ce e... acela, părinte stareț?*

– *E însoțitorul domniței Adelia.*

– *Un sarazin?*

– *Un distins medic arab.*

– *N-are nevoie nici de medic, nici de însoțitor. Și nici noi.*

Mansur fusese scos din cameră.

Starețul Geoffrey stătea în picioare la capătul șirului de scaune împreună cu șeriful Baldwin; în spatele lor, era fratele Gilbert.

A făcut tot ce-a putut, fie binecuvântat; le-a relatat povestea cea îngrozitoare, le-a explicat rolurile pe care le-au avut Adelia și Simon, descoperirile pe care le-au făcut, moartea lui Simon, a spus ce-a văzut cu propriii

săi ochi sub dealul Wandlebury – și a subliniat acuzațiile împotriva surorii Veronica.

A avut grijă să lase deoparte cercetarea pe care a făcut-o Adelia asupra trupurilor copiilor, dar și cât de calificată era pentru a face acest lucru – o omisiune pentru care ea i-a mulțumit Domnului; avea și așa destule necazuri, și știa asta, ca să nu mai fie acuzată și de vrăjitorie.

Au fost chemați în refectoriu și Hugh vânătorul cu garanții săi, oameni care, în sistemul juridic englez, răspundeau de buna lui credință. A stat în picioare, cu pălăria în dreptul inimii, și a declarat că, uitându-se în jos, în puț, a văzut un bărbat gol și plin de sânge pe care l-a recunoscut a fi sir Joscelin de Grantchester. Că mai târziu a coborât în tuneluri. Că a cercetat cuțitul din cremene. Și că a recunoscut zgarda de câine legată cu lanț din încăperea ca un pântece.

– A lui sir Joscelin era, Sfințiile Voastre. Am văzut-o doar de zeci de ori pe copoiu' lui – avea și pecetea lui în piele.

A fost adusă zgarda și examinată pecetea.

Nu mai era nicio îndoială că sir Joscelin de Grantchester omorâse copiii – judecătorii erau îngroziți. *Joscelin de Grantchester să fie declarat mârșav trădător și ucigaș. Rămășițele trupului său vor fi spânzurate în piața din Cambridge ca să le vadă toată lumea și nu va avea parte de înmormântare creștinească.*

Cât despre sora Veronica...

Nu era nicio dovadă directă împotriva ei deoarece Ulf nu avea voie să depună mărturie.

– Câți ani are copilul, Sfinția Ta? Nu primește garant până la doisprezece.

– Nouă, dar e un băiat isteț și onest.

– Și ce statut are?

– E liber, nu e iobag. Lucrează pentru bunica lui, vinde țipari.

Aici se auzi o interjecție din partea fratelui Gilbert, care șopti perfid ceva în urechea arhidiaconului, foarte satisfăcut.

Aha, bunica nu era căsătorită, și nici n-a fost, deci avusese copii nelegitimi. Înseamnă că băiatul era bastard și nu avea niciun statut.

– Legea nu-l recunoaște.

Așa că Ulf, la fel ca și Mansur, au fost exilați în bucătăria din spatele refectoriului, iar Gyltha trebui să-i acopere gura cu mâna ca să nu țipe. Stăteau amândoi de cealaltă parte a zidului, lângă *passe-plat* – deschizătura din perete pe unde intra miros de șuncă și ciorbă, care se împletea cu mirosul bogat și umed de la ploaie al blănii de hermină ce tivea robele judecătorilor. Îl ascultau pe rabinul Gotsce, care era și el în bucătărie și le traducea în engleză judecata care se desfășura în limba latină.

Curtea fusese scandalizată de prezența acestuia.

– *Vrei s-aduci un evreu în fața noastră, stareț Geoffrey?*

– Sfințiile Voastre, evreii din acest oraș au fost defăimați într-un mod grosolan. Se poate dovedi că sir Joscelin era unul dintre principalii lor datornici și în răutatea lui a făcut să fie acuzați de omor, iar registrele lor arse.

– Au evreii vreo dovadă că așa s-a întâmplat?

– După cum v-am spus, documentele au fost distruse. Dar sunt sigur că rabinul poate să...

– Legea nu-l recunoaște.

Legea nu recunoștea nici că o călugăriță, cu sufletul pur care-i lumina fața, a putut face ceea ce-a spus Adelia c-a făcut.

Stareța a vorbit în apărarea ei...

– La fel ca și Sfânta Radegund, iubita noastră fondatoare, sora Veronica s-a născut în Thuringia, a început ea, dar tatăl ei, negustor, s-a stabilit la Poitiers, a dat-o la mănăstire la vârsta de trei ani și a fost trimisă în Anglia, pe când era copilă. Încă de atunci și-a manifestat dăruirea față de Dumnezeu și de sfânta Sa Maică.

Stareța Joan își temperase glasul, iar mâinile bătătorite de frâu și le ținea ascunse în mâneci. Era întruchiparea superioarei unei case a Domnului ținută așa cum se cuvine.

– Sfințiile Voastre, garantez pentru modestia și cumpătarea acestei călugărițe și pentru cucernicia ei în fața Domnului – de multe ori, când celelalte călugărițe se odihneau, sora Veronica era în genunchi

lângă sfințișorul nostru binecuvântat, Peter din Trumpington.

Din bucătărie se auzi un chițăit înfundat.

– Pe care l-a momit spre moarte, spuse Adelia.

– Taci din gură, femeie, îi porunci arhidiaconul.

Stareța se întoarse spre Adelia, arătând-o cu degetul, cu vocea ca un corn de vânătoare.

– *Judecați.* Judecați între *aia,* o năpârcă defăimătoare, și *ea,* un exemplu de sfințenie.

Păcat că rochia pe care i-o adusese Gyltha din casa bătrânului Benjamin era cea pe care-o purtase Adelia la petrecerea de la Grantchester, cu corsajul prea decoltat și prea colorată în comparație cu veșmântul sobru, alb și negru, al călugărițelor. Și păcat că, atât de bucuroasă fiind de întoarcerea lui Ulf, Gyltha a uitat să-i aducă un văl sau o tocă și că, prin urmare, Adelia, a cărei bonetă se pierduse pe undeva pe sub dealul Wandlebury, era cu capul descoperit, ca o târfă.

În apărarea ei nu a vorbit nimeni altcineva decât starețul Geoffrey.

Rowley Picot nu, pentru că nu era acolo.

Arhidiaconul de Canterbury s-a ridicat în picioare; era încălțat încă în papuci. Era un bătrân mărunțel, plin de energie.

– Să grăbim treaba asta, domnilor, ca să ne întoarcem în paturile noastre și, dacă descoperim că a fost făcută cu intenție criminală – și își întoarse spre Adelia fața care semăna cu a unei maimuțe răutăcioase – să-i

trimitem pe cei responsabili de comiterea ei să fie biciuiți. Și acum...

Una câte una, cărămizile pe care Adelia și-a întemeiat cazul au fost cercetate și date la o parte.

Cuvântul unui vânzător de țipari bastard și minor să condamne pe o mireasă a lui Hristos?

Faptul că sora cunoștea bine râul? Dar cine nu e familiarizat cu manevrarea luntrilor în acest oraș mlăștinos?

Laudanum? Nu se găsește la toate spițeriile?

Că-și petrecea câte-o noapte departe de mănăstire? Mda...

Pentru prima dată, cel numit Hubert Walter și-a făcut auzită vocea și și-a înălțat capul de pe pergament.

– Poate că aici s-ar cere o explicație, domnilor. E destul de... neobișnuit.

– Dacă-mi dați voie, Înălțimile Voastre. Stareța Joan păși din nou în față. Ducerea de provizii la pustnicele noastre este un act de milostenie care o stoarce pe sora Veronica de puteri – vedeți cât e de slăbuță. Așa că i-am îngăduit să-și petreacă acele nopți în odihnă și contemplație, împreună cu una din schimnicele noastre, înainte de a se întoarce la mănăstire.

– Lăudabil, lăudabil.

Ochii judecătorilor se opriră apreciativ asupra siluetei mlădioase a surorii Veronica.

„*Care* schimnică, se întrebă Adelia, și de ce să nu fie și ea adusă înaintea acestei curți și întrebată câte

nopți și-au petrecut ea și slăbuța soră Veronica în contemplație?

Niciuna, pot să garantez."

Era însă inutil; pustnica, *fiind* pustnică, n-o să vină. Iar pretenția ca ea să vină nu făcea decât să confirme stridența Adeliei în comparație cu tăcerea plină de respect a Veronicăi.

„Unde ești, Rowley? O să mă mărit cu tine, nu pot sta aici singură. *Rowley, vor să-i dea drumul.*"

Demontarea a continuat. Cine l-a văzut pe Simon din Neapole murind? Nu a confirmat investigația că evreul s-a înecat dintr-un accident?

Pereții marii săli se închideau peste ea. Unul din aprozi se uită la cătușele pe care le avea, ca și cum ar fi cântărit dacă sunt destul de mici pentru încheieturile Adeliei. Deasupra capului, garguii chicoteau în culmea bucuriei, iar ochii judecătorilor îi jupuiau pielea de pe ea.

Arhidiaconul întrebă ce motiv a avut, în fond, să meargă pe dealul Wandlebury.

– Ce a mânat-o spre acel loc infam, Sfințiile Voastre? Cum de știa ce se întâmplă acolo? Nu am putea presupune că ea ca fost aliata diavolului din Grantchester, și nu sfânta soră pe care o acuză? Și a cărei crimă unică e, se pare, că a urmărit-o pentru că și-a făcut griji din pricina ei.

Starețul Geoffrey a deschis gura, dar i-a luat-o înainte Hubert Walter, care era amuzat în continuare.

– Cred că trebuie să acceptăm, domnilor, că cei patru copii au murit înainte ca această femeie să pună piciorul în Anglia. Cel puțin de moartea lor o putem achita.

– Într-adevăr. Arhidiaconul era dezamăgit. Am dovedit totuși că e o defăimătoare și, conform propriei ei declarații, știa de puț și de ce se petrecea acolo. Găsesc acest lucru curios, ba chiar suspect.

– Și eu, interveni, căscând, episcopul de Norwich. Duceți femeia la stâlpul de biciuit și haideți să terminăm odată.

– Sunteți cu toții de acord cu acest verdict?

Au fost.

Adelia a țipat, nu pentru ea, ci pentru copiii din comitatul Cambridge.

– Nu-i dați drumul, vă implor. O să ucidă din nou.

Judecătorii nu o ascultau și nici nu se uitau la ea. Atenția le-a fost atrasă de cineva care intrase în refectoriu din bucătărie, de unde-și luase un castron cu ciorbă de șuncă și mânca.

Își miji ochii către adunare.

– Un proces, nu?

Adelia se aștepta ca bărbatul simplu, îmbrăcat în haine din piele, să fie trimis înapoi de unde a venit. Împreună cu el intraseră doi câini mari, folosiți la vânătoarea de mistreți. Un vânător care-a ajuns aici din greșeală.

Dar judecătorii s-au ridicat. S-au înclinat. Au rămas în picioare.

Henric Plantagenet, regele Angliei, duce de Normandia și Aquitania, conte de Anjou, s-a așezat pe masa din refectoriu. Și-a lăsat câinii în voie și s-a uitat în jurul său.

– Ei, bine?

– Nu e un proces, Înălțimea Voastră. Episcopul de Norwich era acum treaz și zglobiu ca o ciocârlie. E doar o convocare, o anchetă în legătură cu copiii uciși din oraș. Ucigașul a fost identificat, dar *aia* – și arătă spre Adelia –, femeia aia a adus o acuzație de complicitate împotriva acestei călugărițe de la Sfânta Radegund.

– Ah, da, spuse regele amabil. M-am *gândit* eu că judecătorii noștri spirituali vor fi reprezentați peste măsură. Unde-i De Luci? De Glanville? Judecătorii laici?

– N-am vrut să le deranjăm odihna, domnul meu.

– Sunteți foarte grijulii, spuse Henric, tot amabil, dar episcopul tremura. Cum merge?

Hubert Walter își părăsise locul și venise lângă rege; i-a întins pergamentul.

Henric și-a pus jos castronul cu fiertură și l-a luat.

– Sper că nu se va supăra nimeni dacă vreau să mă familiarizez și eu cu cazul – știți că mi-a cam dat bătăi de cap. Din cauza lui au fost încarcerați în castel evreii mei din Cambridge. Și, prin urmare, mi-au scăzut și veniturile, adăugă el blând, iar judecătorii se foiră neliniștiți.

În timp ce se uita peste pergament, se aplecă și luă de jos o mână de stuf. Cât timp citi se făcu liniște; nu se mai auzea decât bătaia ploii în ferestrele înalte și zgomotul de ros al unui câine care găsise un os sub masă.

Adeliei îi tremurau picioarele atât de tare, încât nu mai era sigură c-o vor susține; bărbatul acesta cu înfățișare comună și care părea atât de degajat umpluse refectoriul de teroare.

Regele începu să murmure în timp ce ținea pergamentul în fața unui sfeșnic cu mai multe brațe de pe masă, ca să vadă mai bine.

– Băiatul spune că a fost răpit de călugăriță... nu e recunoscut de lege... hm. Puse unul din firele de stuf din mână pe masă, lângă sfeșnic.

– Splendidă fiertură, părinte stareț, spuse el absent.

– Mulțumesc, Înălțimea Voastră.

– Călugărița cunoaște bine râul și călătorește pe el... Puse încă un fir lângă primul. Un soporific... De această dată, firul fu așezat de-a curmezișul, peste vârful celorlalte două. Veghere pe timpul întregii nopți cu o pustnică... Ridică privirea. A fost chemată pustnica să depună mărturie? Oh, nu, am uitat – nu e proces.

Picioarele Adeliei deveniră și mai neputincioase, de această dată datorită unei speranțe atât de firave încât nici nu îndrăznea să se gândească la ea. Firele de stuf ale lui Henric Plantagenet, încrucișate atât de ordonat de parcă ar fi vrut să se joace cu ele, se

înmulțeau cu fiecare mărturie pe care o depusese ea împotriva Veronicăi.

– Laica e suspectă... Dealul Wand-le-bury... susține că a fost aruncată în puț... nu a văzut cine... încăierări... laica și călugărița... amândouă rănite... copil salvat... cavaler local vinovat...

Se uită în sus, apoi în jos la grămada de stuf, apoi la judecători.

Episcopul de Norwich își drese glasul.

– După cum vedeți, sire, toate acuzațiile împotriva surorii Veronica sunt lipsite de substanță. N-o poate incrimina nimeni pentru că...

– În afară de băiat, bineînțeles, îl întrerupse Henric, dar nu-i putem acorda nicio încredere din punct de vedere legal, nu? Nu, sunt de acord... totul e prezumție.

Se mai uită o dată la stuf.

– Dar sunt a' dracului de multe prezumții, dacă nu vă supărați... Regele își umflă obrajii, expiră cu zgomot și stuful se împrăștie. Așa că ce ați hotărât să faceți împotriva acestei doamne care a defăimat... cum o cheamă? Adele? Scrisul tău e jalnic, Hubert.

– Scuzați-mă, Înălțimea Voastră. O cheamă Adelia.

Arhidiaconul începea să se agite.

– Este de neiertat că o calomniază în acest fel pe călugăriță; este de neiertat.

– Categoric așa este, încuviință Henric. Nu crezi c-ar trebui s-o spânzurăm?

Arhidiaconul nu se dădu bătut.

– Femeia e străină, a venit de nu se știe unde însoțită de un evreu și de un sarazin. Să-i îngăduim oare să defăimeze sfânta noastră Biserică? Cu ce drept? Cine a trimis-o și de ce? Să semene discordia? Eu zic că diavolul a adus-o printre noi.

– De fapt, eu am adus-o, spuse regele.

Se așternu liniștea peste toată încăperea, de parcă ar fi amuțit-o o avalanșă de zăpadă. De după ușa din spatele judecătorilor se auzeau pașii călugărilor care-și făceau drum prin ploaie spre biserică, prin peristil.

Henric se uită la Adelia pentru prima oară și-și dezveli dinții mici și cruzi într-un rânjet.

– N-ai știut, nu? Apoi se întoarse spre judecători, care, nefiind invitați să ia loc, stăteau încă în picioare. Vedeți, domniile voastre, copiii din Cambridge dispăreau, și la fel și veniturile mele. Evreii erau în turn. Pe străzi era agitație. Și i-am spus lui Aaron din Lincoln, îl cunoști, părinte episcop, doar ți-a împrumutat bani pentru catedrală. Aaron, i-am spus, trebuie să facem ceva la Cambridge. Dacă evreii căsăpesc copiii pentru ritualurile lor, trebuie să-i spânzurăm. Dacă nu, trebuie spânzurat altcineva. Ceea ce-mi amintește... Ridică vocea. Vino aici, rabinule. Mi s-a spus că nu-i proces.

Ușa bucătăriei se deschise și intră prudent rabinul Gotsce, înclinându-se cu o frecvență care arăta cât era de neliniștit.

Regele nu-l mai băgă în seamă.

– Şi Aaron s-a dus să se gândească şi, după ce s-a gândit, s-a întors. Mi-a spus că omul de care avem nevoie e fără îndoială Simon din Neapole – mă tem că alt evreu, domnii mei, dar un anchetator renumit. Aaron mi-a mai sugerat ca Simon să fie rugat să aducă cu el un maestru în arta morţii. Henric le zâmbi din nou judecătorilor. Bănuiesc că vă întrebaţi: Ce *e* un maestru în arta morţii? Eu, unul, m-am întrebat. Necromant? Vrăjitor? Vreun torţionar rafinat? Dar nu, se pare că sunt oameni calificaţi care pot să „citească" pe cadavre şi, în acest caz, felul în care au fost ucişi copiii din Cambridge putea fi un indiciu care să ducă la găsirea făptaşului. Mai este vreun pic din fiertura asta excelentă?

Trecerea a fost atât de rapidă, încât stareţului Geoffrey i-au trebuit câteva minute până să se scoale şi să se ducă la *passe-plat*, ca un om în transă. I s-a părut firesc ca o mână de femeie să-i întindă un castron aburind. L-a luat, s-a întors, s-a lăsat pe un genunchi şi i l-a dat regelui.

Între timp, regele a început să discute cu stareţa Joan.

– Speram să merg diseară după mistreţi. Credeţi că e prea târziu? S-or fi întors la bârlog?

Stareţa a fost uluită, dar încântată.

– Încă nu, Înălţimea Voastră. V-aş recomanda să mergeţi cu câinii spre Babraham, unde pădurile... Dar vocea i se pierdu când îşi dădu seama. Vorbesc şi eu din auzite. Nu am timp de vânătoare.

– Chiar așa? Henric părea ușor surprins. Am auzit că aveți renume de adevărată Diană.

O cursă, se gândi Adelia. Își dădu seama că asistă la un exercițiu care, indiferent dacă reușește sau nu, ridică șiretenia la nivel de artă.

– Așa..., spuse regele mestecând. Mulțumesc, părinte stareț. Așa că l-am întrebat pe Aaron: „Unde dracu' găsesc eu un maestru în arta morții?" Iar el mi-a răspuns: „Nu la dracu', Înălțimea Voastră, ci la Salerno..." Îi plac glumițele lui Aaron al nostru. Se pare că la Salerno există o excelentă școală medicală care pregătește oameni în această știință tainică. Așa, și ca să scurtez povestea, i-am scris regelui Siciliei... Îi zâmbi radios stareței. E prietenul meu, știți. I-am scris și l-am implorat să-mi pună la dispoziție serviciile lui Simon din Neapole și ale unui maestru în arta morții.

Pentru că a înghițit prea repede, regele a început să tușească, iar Hubert Walter a trebuit să-l bată pe spate.

– Mulțumesc, Hubert. Își șterse ochii. Două lucruri nu au mers însă cum trebuie. În primul rând, eu nu eram în Anglia, a trebuit să-i potolesc pe nenorociții de Lusignani[1] când a sosit Simon din Neapole în această țară. În al doilea rând, se pare că la Salerno pot studia și femeile – vă vine să credeți așa ceva,

[1] Familie nobiliară franceză ai cărei membri au participat la cruciade (n. tr.).

domnii mei? – și un idiot care nu a putut să facă diferența între Adam și Eva ne-a trimis nu un *maestru* în arta morții, ci o *maestră*. Iat-o.

Se uită la Adelia, dar n-o mai privi nimeni altcineva; toți îl urmăreau pe rege, doar pe rege.

– Așa că mă tem, domnii mei, că n-o putem spânzura – oricât de mult am dori acest lucru. Nu e proprietatea noastră, după cum vedeți, ci e supusă a regelui Siciliei, iar el o vrea înapoi în bună stare.

Coborâse acum de pe masă și se plimba prin încăpere, scobindu-se în dinți, ca și cum ar fi reflectat adânc.

– Ce ziceți, domnii mei? Credeți, având în vedere faptul că se pare că această femeie și un evreu au salvat alți copii de la o moarte urâtă, din mâinile unui gentleman al cărui cap e conservat într-o găleată cu saramură la castel... Inspiră încurcat, clătinând din cap. Putem s-o biciuim oare?

Nimeni nu spunea nimic; nici nu avea ce.

– De fapt, domnilor, regele Wilhelm al Siciliei ne-o va lua în nume de rău dacă ne amestecăm în treburile domniței Adelia, dacă încercăm s-o acuzăm de vrăjitorie sau de malpraxis. Vocea regelui era ca un bici. Și eu la fel.

„Voi fi servitoarea ta cât voi trăi. Adelia era copleșită de recunoștință și admirație. Dar poți tu, chiar tu, marele Plantagenet, să faci astfel încât călugărița să fie judecată?"

Rowley era acum și el în încăpere și se înclina în fața lui Henric, care era mult mai scund, înmânându-i ceva.

– Îmi pare rău că v-am făcut să așteptați, domnul meu.

Schimbară o privire și Rowley dădu din cap. Erau complici, el și regele.

Rowley se duse la starețul Geoffrey și rămase în picioare lângă el. Mantia îi era neagră de la ploaie și mirosea a aer curat; el *era* aerul curat, iar ea se bucură dintr-odată că are corsajul prea decoltat și capul descoperit ca o târfă; s-ar fi dezbrăcat încă o dată de tot pentru el. „Sunt târfa ta ori de câte ori vrei și sunt mândră de asta."

El spunea ceva. Starețul îi dădu niște porunci fratelui Gilbert care ieși din sală.

Henric se întorsese la locul său de pe masă. Îi făcu semn celei mai grase dintre cele trei călugărițe din mijlocul încăperii.

– Soră, dumneata. Da, dumneata. Vino aici.

Stareța Joan se uită suspicioasă la Walburga care se îndrepta ezitând spre rege. Ochii Veronicăi rămâneau plecați, iar mâinile la fel de neclintite ca la început.

Mai blând acum, dar rostind clar fiecare cuvânt, regele începu:

– Spune-mi, soră, ce faci la mănăstire? Vorbește tare: n-o să pățești nimic, îți promit.

A început mai nesigură, dar puțini îi puteau rezista lui Henric când era amabil, iar Walburga nu se număra printre aceștia.

– Păi, eu meditez la Cuvântul Sfânt, la fel ca celelalte, și zic rugăciuni către maica fondatoare. Și duc mâncare la pustnice..., mai spuse ea cu o notă de îndoială.

Adelia își dădu seama că Walburga, cu latina ei nesigură, a fost atât de uluită de cele ce se întâmplă că nici nu a ascultat cum trebuie.

– Și respectăm orele de rugăciune, aproape întotdeauna...

– Mâncați bine? Mâncați multă carne?

– Oh, da, Înălțimea Voastră. Walburga era pe teren sigur acum și devenise mai încrezătoare. Maica Joan ne aduce întotdeauna câte-un căprior, doi, de la vânătoare, iar mătușica îmi dă smântână și lapte. Mâncăm bine.

– Și ce mai faceți?

– Eu lustruiesc racla Sfântului Peter cel Mic și mai împletesc amulete ca să cumpere pelerinii și...

– Pun rămășag că împletești cel mai bine din toată mănăstirea. Era foarte jovial.

– Mda, destul de bine, Înălțimea Voastră, deși n-ar trebui să spun asta, dar poate că sora Veronica și biata maica Agnes nu sunt departe.

– Cred că aveți fiecare un stil propriu. La clipitul Walburgăi, Henric reformulă. Să zicem că eu vreau să cumpăr o mărturie dintr-o grămadă, mi-ai putea

spune care sunt ale tale și care ale lui Agnes? Sau ale Veronicăi?

Doamne Sfinte. Adelia simți cum i se face pielea de găină. Încercă să prindă privirea lui Rowley, dar el nu se uita la ea.

Walburga chicoti.

– Nu e nevoie, Înălțimea Voastră. Vă fac una gratis.

– Nu, nu, zâmbi Henric. L-am trimis pe sir Rowley să aducă câteva. Și-i arătă micile obiecte, unele figuri, altele covorașe, pe care i le dăduse Rowley. Pe asta tu ai făcut-o?

– A, nu, pe asta sora Odilia înainte de a muri.

– Și asta?

– Asta-i a lui Magdalene.

– Asta?

– A surorii Veronica.

– Părinte stareț.

Era un ordin.

Fratele Gilbert se întorsese. Starețul Geoffrey i-a adus Walburgăi alte obiecte la care să se uite.

– Și acestea, copila mea? Cine le-a făcut?

Stăteau pe palma întinsă ca niște stele făcute din papură, împletite frumos și complicat în formă de quincunx.

Walburgăi îi plăcea jocul.

– Sunt tot ale surorii Veronica.

– Ești sigură?

– Cât se poate de sigură, Înălțimea Voastră. Îi place să facă din astea. Biata soră Agnes a spus că n-ar

trebui, că sunt prea păgânești, dar noi n-am văzut nimic rău în asta.

– Nimic rău, spuse regele încet. Părinte stareț.

Starețul Geofrey se întoarse cu fața spre judecători.

– Sfințiile Voastre, aceste amulete se aflau pe cadavrele copiilor de la Wandlebury, când i-am găsit. Călugărița tocmai le-a identificat ca fiind făcute de acuzată.

Judecătorii o priviră pe sora Veronica.

Adelia își ținu respirația. Nu e concludent; poate găsi o mie de explicații. E un lucru inteligent, dar nu e o dovadă.

Pentru stareța Joan era însă o dovadă; își privea protejata și suferea cumplit.

Era o dovadă și pentru Veronica. O clipă rămase nemișcată. Apoi țipă, își înălță capul și mâinile tremurânde.

– Apărați-mă, Sfințiile Voastre. Credeți că a fost mâncat de câini, dar e acolo sus. *Acolo sus.*

Toate privirile se îndreptară în sus spre grinzile în consolă, unde, dintre umbre, le rânjeau garguiele, apoi coborâră, spre Veronica.

– O să vă răneasc și pe voi. Mă lovește când nu-l ascult. M-a durut când a intrat în mine. *Doare.* Oh, scapă-mă de diavol.

Capitolul 16

Aerul din încăpere era fierbinte și greu. Ochii bărbaților erau pe jumătate închiși, gurile s-au căscat, iar trupurile le-au înțepenit. Veronica se învârtea printre stuful de pe podea, trăgând de veșmânt, arătând spre vagin, țipând că diavolul a pătruns-o acolo, *acolo*.

Ca și cum amuletele care cântăreau cât un fulg i-ar fi îngreunat atât de tare vina și atât de total, încât i se părea acum că a fost totul dat în vileag. Fusese spartă o ușă și de acolo ieșea ceva fetid.

– M-am rugat la Maica Domnului... scapă-mă, scapă-mă, Sfântă Marie... dar el m-a străpuns cu cornul lui aici, *aici*. Și m-a durut... Avea coarne... n-am putut... Dulce fiu al Mariei, m-a făcut să mă uit la el făcând niște lucruri... îngrozitoare, îngrozitoare... era sânge, foarte mult sânge. Eram însetată de sângele Domnului, dar am fost roaba diavolului... m-a bătut... m-a rănit, m-a mușcat de sâni, aici, aici, m-a despuiat

și și-a pus cornul în gura mea... m-am rugat să vină Domnul nostru Iisus... dar el e prințul Întunericului... îi auzeam vocea în urechi, îmi spunea să fac lucruri... mi-a fost frică... opriți-l, nu-l lăsați...

Rugăciuni, înjosire. Și a ținut-o tot așa.

„La fel ca și alianța ta cu fiara, se gândi Adelia. Ați ținut-o tot așa. Luni de zile. I-ai făcut rost de un copil după altul, i-ai acceptat tortura și n-ai încercat niciodată să te eliberezi. Asta nu-i sclavie."

Dacă-și dezvăluia sufletul, sora Veronica își dezvăluia în egală măsură și trupul tânăr; poalele îi erau mai sus de genunchi, iar prin găurile veșmântului i se vedeau sânii mici.

„Joacă teatru; dă vina pe diavol; ea l-a omorât pe Simon; și îi pare bine. E sex, asta e."

Se uită la judecători și-i văzu vrăjiți, mai mult decât vrăjiți; mâna episcopului de Norwich era între picioare, iar bătrânul arhidiacon gâfâia. Lui Hubert Walter îi curgea saliva din gură. Până și Rowley se lingea pe buze.

Într-o pauză de un moment, când Veronica s-a oprit să mai respire, un episcop a declarat, aproape cu respect:

– Posesiune demonică. Nici n-am mai văzut un caz atât de evident.

Demonii au făcut-o. Încă o încercare a prințului Întunericului de a submina Biserica; un incident regretabil, dar de înțeles în războiul dintre păcat și sfințenie. Numai diavolul e de vină. Disperată, Adelia

se uită la fața regelui, singurul om din încăpere care privea cu o admirație sarcastică.

– Ea l-a omorât pe Simon din Neapole, spuse Adelia.

– Știu.

– L-a ajutat să omoare copiii.

– Știu.

Veronica se târa acum pe jos, îndreptându-se spre judecători. Apucă papucii arhidiaconului și părul ei moale și negru acoperi picioarele bătrânului ca o cascadă.

– Scapă-mă, Sfinția Ta, nu-l lăsa să mă oblige iar. Sunt însetată de Dumnezeu, dă-mi-L înapoi pe Mântuitor. Alungă diavolul.

Fără judecată, ciufulită, inocența dispăruse și îi luase loc frumusețea sexuală, mai coaptă și mai învinețită decât cea pe care-o înlocuise, dar frumusețe totuși.

Arhidiaconul se aplecă spre ea.

– Așa, așa, copila mea.

Masa se cutremură când Henric sări de pe ea.

– Ții porci, părinte stareț?

Starețul Geoffrey își mută privirea de la ea.

– Porci?

– Porci. Și s-o ridice cineva pe femeia asta în picioare.

Fură date ordinele. Cei doi soldați o ridicară pe Veronica și o susținură.

– Ei, doamnă, îi spuse Henric, ne-ai putea ajuta.

Ochii Veronicăi trădară un moment de calcul în timp ce se îndreptau spre rege.

– Întoarce-mă la Mântuitorul meu, Înălțimea Ta. Lasă-mă să-mi spăl păcatele în sângele Domnului nostru.

– Mântuirea e în adevăr și trebuie să ne spui cum a omorât diavolul copiii. În ce fel? Trebuie să ne arăți.

– Domnul vrea asta? A fost sânge, foarte mult sânge.

– Vrea neapărat. Henric ridică mâna a avertizare spre judecători, care erau în picioare. Știe. S-a uitat. Ne va arăta.

Intră Hugh cu un purcel pe care i-l arătă regelui; acesta dădu din cap. Când vânătorul trecu pe lângă ea să-l ducă la bucătărie, Adelia, uluită, zări un rât mic și rotund, care fornăia. Mirosea a fermă.

Unul dintre soldați o conduse pe Veronica în aceeași direcție, urmat de celălalt care ducea ceremonios, pe palmele desfăcute, un cuțit în formă de frunză: cuțitul din cremene, *cuțitul.*

„Asta vrea el să facă? Doamne apără-ne, apără-ne pe toți, Doamne."

Judecătorii, toată lumea, Walburga care clipea, s-au îngrămădit la bucătărie. Stareța Joan ar fi vrut să rămână în spate, dar regele Henric a apucat-o de cot și a luat-o cu el.

– Ulf nu trebuie să vadă asta, îi spuse Adelia lui Rowley când trecu pe lângă ea.

– L-am trimis acasă cu Gyltha.

Apoi s-a dus și el, iar Adelia a rămas în refectoriul gol.

Plănuise oare? Nu voia doar să dovedească vina Veronicăi: Henric avea ce avea cu Biserica: ea îl condamnase pentru moartea lui Becket.

Și asta era îngrozitor. O capcană întinsă de un rege abil, nu doar pentru ființa care ar putea sau nu să cadă în ea, în funcție de cât de abilă era, ci să-i arate celui mai mare dușman al său propria slăbiciune. Și oricât ar fi de mârșavă ființa pentru care a fost întinsă, o capcană e o capcană.

Cu atâtea intrări și ieșiri, ușa spre peristil rămăsese deschisă. Se iveau zorile și călugării cântau monoton; de fapt, cântaseră tot timpul. Și în timp ce asculta acordurile care aduceau înapoi ordinea și frumusețea, simțea aerul nopții răcorindu-i de pe obraji lacrimile care nici nu știuse că sunt acolo.

Auzi din bucătărie vocea regelui.

– Pune-l pe masa de tăiat. Foarte bine, soră. Arată-ne ce-a făcut.

Îi punea Veronicăi cuțitul în mână...

„Nu-l folosi, nu e nevoie... spune-le doar..."

Vocea călugăriței se auzi clară prin *passe-plat*.

– Și-o să fiu mântuită?

– Adevărul e mântuire. Henric era implacabil. Arată-ne.

Liniște.

Se auzi din nou vocea Veronicăi.

– Nu-i plăcea că închid ochii. Se auzi primul guiţat al purcelului. Apoi...

„E nebună. Dacă a fost şiretenie înainte, a fost şiretenia nebuniei. Acum dispăruse şi asta. Doamne Sfinte, oare ce e în mintea ei?"

Râs? Nu, erau chicoteli, un sunet furios, tot mai intens, trăgându-şi viaţă din viaţa pe care o lua. Vocea omenească a Veronicăi a devenit una neomenească, ridicându-se deasupra ţipetelor de moarte ale purcelului, până când s-a transformat într-un urlet, ca răgetul scos de un animal mare, cu dinţii pătaţi de iarbă şi cu urechi lungi. Iar sunetul s-a propagat în normalitatea nopţii şi a frânt-o.

Iha-iha.

Soldaţii au adus-o înapoi în refectoriu şi au aruncat-o pe podea, unde sângele purcelului care-i umpluse rochia se scurse printre stuf. Judecătorii au ocolit-o cât mai departe, iar episcopul de Norwich îşi scutura absent veşmântul împroşcat de sânge. Feţele lui Mansur şi Rowley erau de neclintit. Rabinul Gotsce era alb, cu buze cu tot. Stareţa Joan se lăsă pe bancă şi îşi îngropă capul în mâini. Hugh se sprijinea de tocul uşii şi se uita în gol.

Adelia se repezi spre sora Walburga care se clătină şi căzu; se lupta să respire. Îngenunche şi puse mâna în jurul gurii călugăriţei.

– Încet, acum. Respiră încet. Inspiraţii mici, superficiale.

– Ei, domnilor? îl auzi ea pe Henric. Se pare că l-a ajutat pe diavol cât a putut.

În afară de respirația panicată a Walburgăi, în sală era liniște.

După un timp, unul dintre episcopi începu să vorbească.

– Va fi judecată de tribunalul ecleziastic, bineînțeles.

– Adică se va bucura de drepturile clerului, spuse regele.

– E încă a noastră, Înălțimea Voastră.

– Și ce-o să faceți cu ea? Biserica nu poate spânzura, nu poate vărsa sânge. Tribunalul vostru nu poate decât s-o excomunice și s-o trimită înapoi, în lumea laică. Și ce se întâmplă data viitoare când mai fluieră vreun ucigaș după ea?

– Plantagenet, fii atent. Era arhidiaconul. Încă n-ai terminat gâlceava cu Sfântul Thomas? Trebuie să mai moară o dată de mâinile cavalerilor tăi? Vrei să-i tăgăduiești cuvintele? „Clerul îl are doar pe Hristos ca rege și e supus Regelui din Cer; ar trebui să ne conducem după propriile noastre legi." Clopotul, cartea și lumânarea sunt cea mai mare constrângere dintre toate; această femeie păcătoasă își va pierde sufletul.

Iată vocea care a răsunat într-o catedrală cu sângele unui arhiepiscop pe trepte. A răsunat și într-un refectoriu din provincie în care sângele unui purcel se scurgea printre dale.

– Și-a pierdut deja sufletul. Să mai piardă Anglia și alți copii?

Iar aici era cealaltă voce, cea care a pus rațiunea laică împotriva lui Becket. Era încă plină de rațiune.

Apoi n-a mai fost. Henric l-a luat pe unul din soldați de umeri și a început să-l scuture. Apoi s-a dus și l-a scuturat pe rabin și după aia pe Hugh.

– Vedeți? *Vedeți? Asta* a fost cearta dintre Becket și mine. Puteți avea propriile tribunale, dar dați-mi-i pe cei vinovați ca să-i pedepsesc. Oamenii erau zvârliți prin încăpere ca șobolanii. Am pierdut. Nu vedeți c-am pierdut? Ucigașii și violatorii sunt liberi în țara mea pentru că am *pierdut*.

Hubert Walter i se agățase de un braț și îl ruga, în timp ce era tras de colo-colo.

– Domnul meu, domnul meu, aduceți-vă aminte, vă implor, aduceți-vă aminte.

Henric îl îndepărtă și se uită la el.

– Nu mai suport Hubert. Își trecu mâna peste gură să-și șteargă saliva. Mă auziți, domnilor? *Nu mai suport*.

Era mai calm acum și se întorsese spre judecătorii care tremurau.

– Judecați-o, condamnați-o, luați-i sufletul, dar nu mai suport ca răsuflarea acestei creaturi să-mi mânjească regatul. Trimiteți-o în Thuringia, în India, oriunde, dar *n-o să mai pierd copii*, pe mântuirea sufletului meu. Și dacă arătarea aia mai respiră aerul lui Plantagenet

încă două zile, o să spun întregii lumi că Biserica a eliberat-o. Iar dumneata, stareță...

Era rândul stareței Joan. Regele îi ridică de pe masă capul, trăgând-o de văl și scoțându-i marama, dând la iveală părul sârmos și cărunt.

– Dacă ți-ai fi controlat călugărițele și ai fi impus jumătate din disciplina pe care le-o impui ogarilor... Pleacă, înțelegi? *Pleacă*, sau îți dărâm mănăstirea piatră cu piatră, cu tine înăuntru. Și acum plecați de aici și luați-o cu voi și pe târâtoarea asta împuțită.

Plecarea a fost umilă. Starețul Geoffrey stătea în ușă; arăta bătrân și părea să nu se simtă bine. Ploaia se oprise, dar aerul umed și rece ridica din pământ o pâclă care făcea ca siluetele înfășurate în mantii cu glugi, ce încălecau sau se urcau în palanchine, să fie greu de deslușit. Era liniște. Se auzeau doar loviturile copitelor în pietrele drumului, fornăitul cailor, triluriile unui sturz-cântător și cântatul unui cocoș dintr-un coteț. Nu vorbea nimeni. Parcă erau somnambuli cu toții; suflete în pragul iadului.

Doar plecarea regelui s-a făcut cu zgomot, într-un iureș de câini și călăreți care se îndreptau spre porți și spre lumea de afară.

Adeliei i se păru că zărește două siluete cu văluri, escortate de soldați înarmați. Poate că omul acela cu pălărie, aplecat, îndreptându-se anevoios și singur spre castel, era rabinul. Doar Mansur era aici, lângă ea, Dumnezeu să-l binecuvânteze.

Se duse și o înconjură cu brațul pe Walburga, care fusese uitată. Apoi l-au așteptat pe Rowley Picot. Și au așteptat.

Fie nu mai venea, fie plecase deja. Aha...

– Cred că trebuie să mergem pe jos, spuse ea. Te simți destul de bine?

Era îngrijorată din cauza Walburgăi. Pulsul fetei devenise alarmant după ce văzuse în bucătărie ceea ce n-ar fi trebuit să vadă. Călugărița dădu din cap.

Porniră amândouă încet, prin pâclă; Mansur, pe lângă ele. De două ori se întoarse Adelia să se uite după Paznic; de două ori își aduse aminte. Când se întoarse a treia oară...

– Ah, nu, Doamne Sfinte, *nu*.

– Ce e? întrebă Mansur.

În spatele lor era Rakshasa, cu picioarele ascunse de pâclă.

Mansur scoase pumnalul, apoi îl băgă pe jumătate la loc.

– E celălalt. Stați aci.

Gâfâind încă din cauza șocului, Adelia îl văzu mergând să vorbească cu Gervase de Coton, a cărui siluetă semăna atât de mult cu cea a mortului, un Gervase care acum părea micșorat și ciudat de temător. El și arabul se îndepărtară și nu-i mai văzură. Se auzea doar murmurul vocilor.

Mansur se întoarse singur. Porniră mai departe împreună.

– Îi trimitem o oală de arbore-șarpe, spuse Mansur.

– De ce? Apoi, pentru că tot ceea ce fusese normal era acum la voia întâmplării, Adelia rânji. E... Mansur, are sifilis?

– Alți doctori nu l-au ajutat. Bietul om a încercat de câteva ori să mă consulte. Mi-a spus că a urmărit casa evreului să vadă când mă întorc.

– L-am văzut. M-a speriat de moarte. O să-i dau arbore-șarpe și pun și piper în el. Îl învăț eu să mai stea la pândă pe malul râului. Pe el cu sifilisul lui cu tot.

– Doar ești doctor, îi reproșă Mansur. E îngrijorat, speriat de ce-o să zică soția lui, Allah să se îndure de el.

– Atunci ar fi trebuit să-i fie credincios, răspunse Adelia. Nu-i nimic, dacă e gonoree trece cu timpul. Dar nu-i spune asta.

Când au ajuns la porțile spre oraș era mai lumină și se vedea Podul Mare. Îl traversa încet o turmă de oi. Câțiva studenți se întorceau clătinându-se acasă după o noapte de beție.

– Dar ea a fost cea mai bună dintre noi, cea mai sfântă, spuse deodată Walburga, gâfâind, nevenindu-i să creadă. Am admirat-o, era așa de bună.

– Avea o nebunie, spuse Adelia. Nu e nicio îndoială.

– Și de unde i-a venit?

– Nu știu.

Poate c-a avut-o dintotdeauna. Ascunsă. Osândită la castitate și obediență de la trei ani. O întâlnire întâmplătoare cu un bărbat care-a dominat-o – Rowley

îi povestise despre atracția pe care-o exercita Rakshasa asupra femeilor. „Numai Dumnezeu știe de ce; nu le tratează deloc bine." Oare actul sexual frenetic a scos la iveală dereglarea călugăriței? Poate, poate.

– Nu știu, spuse din nou Adelia. Inspiră superficial. Încet, acum.

Un călăreț s-a apropiat în galop mic tocmai când au ajuns la pod. Sir Rowley Picot se uită, în jos, la Adelia.

– O să primesc și o explicație, domniță?

– I-am explicat starețului Geoffrey. Sunt recunoscătoare și onorată de cererea ta... Nu, nu era bine. Rowley, cu tine m-aș fi măritat, cu nimeni, *nimeni*, altcineva. Dar...

– Nu te-am regulat bine azi-dimineață?

Vorbea în mod deliberat în engleză și Adelia simți cum tresare călugărița de lângă ea la auzul cuvântului neaoș.

– Ba da, îi răspunse.

– Te-am salvat. Te-am scăpat de monstrul ăla.

– E adevărat și asta.

A fost însă unirea dintre puterea ei și cea a lui Simon din Neapole care a dus la descoperirea de pe dealul Wandlebury, în ciuda greșelii uriașe pe care a făcut-o mergând singură acolo.

Și aceleași puteri unite au condus la salvarea lui Ulf; ei i-au eliberat pe evrei. Deși acest lucru nu a fost menționat decât de rege, investigația lor a fost o adevărată măiestrie de logică și rațiune și... da, sigur,

instinct, dar instinct bazat pe cunoaștere; calități rare în această epocă lesne crezătoare, prea rare pentru a fi înecate, așa cum s-a întâmplat cu Simon, prea prețioase pentru a fi îngropate, cum ar fi îngropate ale ei dacă s-ar mărita.

La toate acestea reflectase Adelia cu suferință, dar era de neclintit. Deși se îndrăgostise, nimic altceva nu se schimbase în restul lumii. Cadavrele țipau încă. Era datoria ei să le asculte.

– Nu sunt liberă să mă căsătoresc, îi spuse ea. Sunt doctor de morți.

– Atunci să te primească bucuroși.

Dădu pinteni calului și o luă pe pod, lăsând-o parcă pierdută și, în mod ciudat, jignită. Putea cel puțin să le conducă, pe ea și pe Walburga, acasă.

– Hei, strigă după el. Cred c-o să-i trimiți capul lui Rakshasa lui Hakim, în Orient.

– Bineînțeles că i-l trimit, se auzi răspunsul lui.

– Bun.

Multe lucruri s-au întâmplat în acea zi la Cambridge.

Judecătorii Tribunalului Regal au audiat și au dat verdictul în cazuri de furt, de retezarea marginilor monedelor (pentru a strânge aurul), scandaluri pe străzi, asfixierea unui copil, bigamie, dispute asupra pământului, bere prea slabă, pâini prea mici, testamente contestate, obiecte confiscate în favoarea statului, vagabondaj, cerșetorie, certuri între comandanți

de nave comerciale, bătăi între vecini, incendii premeditate, moştenitoare fugare, ucenici obraznici.

La amiază a fost o pauză. Tobele şi trompetele au chemat lumea în curtea castelului să asiste. Un crainic s-a urcat pe podium, în faţa judecătorilor, şi a citit de pe un sul de pergament, cu o voce care s-a auzit până în oraş.

„Se face cunoscut că în ochii lui Dumnezeu şi spre mulţumirea judecătorilor aici de faţă, cavalerul cu numele de Joscelin de Grantchester s-a dovedit ucigaşul mârşav al lui Peter din Trumpington, Harold din parohia Sfânta Maria, Mary, fiica lui Bonning, vânătorul de păsări sălbatice, şi Ulric din parohia Sfântul Ioan, şi că mai sus-numitul Joscelin de Grantchester a murit, când a fost prins şi i s-au dovedit crimele, fiind mâncat de câini.

Şi să se mai ştie că evreii din Cambridge au fost găsiţi nevinovaţi de aceste omoruri şi au scăpat de orice bănuială, fiind aşadar liberi să se întoarcă la casele lor şi la treburile lor fără întârziere. În numele lui Henric, regele Angliei, slujitorul lui Dumnezeu."

Nu s-a spus nimic despre călugăriţă. Biserica a rămas tăcută. Însă oraşul Cambridge s-a umplut de zvonuri şi, după-amiaza, Agnes, soţia vânzătorului de ţipari şi mama lui Harold, şi-a demontat stupul mic pe care şi-l aşezase la porţile castelului la moartea fiului său, a târât materialele în jos pe deal şi l-a refăcut la porţile mănăstirii Sfânta Radegund.

Toate acestea au putut fi văzute și auzite de toată lumea.

Alte lucruri s-au făcut în secret și în întuneric, deși nimeni n-a știut exact cine le-a făcut. Cu siguranță că bărbați cu rang înalt în Sfânta Biserică s-au întâlnit în spatele ușilor închise, unde unul din el a implorat: „Cine ne va scăpa pe noi de rușinea acestei femei?", la fel cum a țipat și Henric odată că vrea să fie scăpat de turbulentul Becket.

Ceea ce s-a întâmplat apoi în spatele acelor uși închise e mai puțin sigur, pentru că nu s-a dat nicio indicație, deși poate că au fost insinuări ușoare ca niște țânțari, atât de ușoare încât nici nu se poate spune că s-au făcut, dorințe exprimate într-un cod atât de bizantin încât n-a putut fi tradus decât de cei care-i dețineau cheia. Și totul, poate, pentru ca să nu se spună că bărbații – care de această dată nu mai erau clerici – care au coborât Dealul Castelului spre Sfânta Radegund, sub acoperirea nopții, au acționat la comanda cuiva pentru a face ceea ce au făcut.

Nici măcar că au făcut ceva.

Poate că Agnes a știut, dar n-a spus niciodată nimănui.

Aceste lucruri, transparente și obscure, au trecut fără ca Adelia să aibă cunoștință de ele. La porunca Gylthei, a dormit o zi și o noapte. Când s-a trezit, a găsit o coadă de bolnavi care se întindea pe ulița Iisus, așteptându-l pe Mansur. Ea s-a ocupat de cazurile grave, apoi s-a oprit ca să se consulte cu Gyltha.

– Aș merge până la mănăstire să văd ce face Walburga. Am neglijat-o.

– I-ai lecuit pe alții.

– Gyltha, nu vreau să merg acolo.

– Atunci nu te duce.

– Trebuie; dacă mai are un atac ca ăsta i se oprește inima.

– Porțile mănăstirii sunt închise și nu răspunde nimeni. Așa se zice. Și că, *că*... Gyltha nu putea să rostească numele. Ea a plecat. Așa se zice.

– A plecat? Deja?

„Nimeni nu amână când poruncește regele, se gândi. *Le Roy le veult*. Unde au trimis-o?"

Gyltha dădu din umeri.

– A plecat. Așa se zice.

Adelia simți cum ușurarea îi cuprinde coastele, aproape vindecându-le. Plantagenet a curățat aerul din regatul său ca să poată respira și ea.

Deși, făcând asta, l-a murdărit pe cel din altă țară. Oare acolo ce-o să-i facă?

Adelia a încercat să-și alunge din minte imaginea călugăriței zvârcolindu-se pe podeaua refectoriului, dar de această dată în mizerie și lanțuri – și nu a putut. Și nici de îngrijorare nu a putut scăpa; era medic, iar medicii adevărați nu judecă, ci pun diagnostice. A tratat rănile și bolile bărbaților și ale femeilor care au dezgustat-o ca om, dar nu profesional. Caracterul îl respingea; trupul suferind, în nevoie, nu.

Călugărița era nebună; pentru binele societății trebuia închisă tot restul vieții. Dar...

– Să se îndure Dumnezeu de ea și să fie tratată bine.

Gyltha o privi de parcă ar fi fost și ea nebună.

– E tratată cum merită, spuse ea încăpățânată. Așa se zice.

Printr-o minune, Ulf era la cărțile lui. Era mai tăcut și mai grav decât înainte. După spusele Gylthei, își exprimase dorința de a deveni avocat. Toate bune și frumoase; Adeliei îi era însă dor de vechiul Ulf.

– Porțile mănăstirii sunt încuiate, se pare, îi spuse. Dar aș vrea să intru s-o văd pe Walburga. E bolnavă.

– Ce? Pe sora Grasa? Dintr-odată, Ulf redeveni el însuși. Vino cu mine; nu mă pot ele ține afară.

Avea încredere în Gyltha și în Mansur să se ocupe de ceilalți pacienți. Adelia se duse după sipetul cu medicamente: condurii-doamnei era o plantă excelentă pentru isterie, panică și teamă. Și ulei de trandafir ca s-o liniștească.

Porni împreună cu Ulf.

Pe meterzele cetății, un perceptor care-și luase o pauză binemeritată de la sesiune recunoscu două siluete firave printre multe altele care traversau Podul Mare – ar fi recunoscut-o pe cea un pic mai mare, cu o bonetă urâtă pe cap, din câteva milioane.

Acum e momentul, acum când nu e ea acasă.

Sir Rowley Picot nu era prea sigur de ce simțea nevoia să-i ceară Gylthei, vânzătoare de țipari și menajeră, sfaturi pentru inima sa rănită. Poate pentru că Gyltha era cea mai apropiată prietenă pe care o avea în Cambridge dragostea vieții sale. Poate pentru că ea l-a îngrijit și l-a ajutat să revină la viață, pentru că era un monument de bun-simț sau poate din cauza indiscrețiilor din trecutul ei... asta simțea și la naiba cu toate.

Mesteca nefericit o prăjitură de-a Gylthei.

– Nu vrea să se mărite cu mine, Gyltha.

– Sigur că nu vrea. Ar fi mare pagubă. Ea e... Gyltha încercă să se gândească la o analogie cu o creatură fabuloasă, dar nu-i veni în minte decât „unicorn" și atunci se hotărî pentru „e deosebită".

– *Eu sunt* deosebit.

Gyltha întinse mâna și-l bătu ușurel pe Rowley pe cap.

– Ești un flăcău de treabă și-o s-ajungi departe, da' ea e... Nu găsi nici de această dată cu ce s-o compare. Bunul Dumnezeu, după ce-a făcut-o, a spart tiparu'. Toți avem nevoie de ea, noi toți, nu numa' dumneata.

– Și atunci n-o să fie niciodată a mea, nu?

– Poate că nu ca nevastă, da' mai sunt și alte feluri de-a scărmăna o pisică.

Gyltha decisese cu multă vreme în urmă că pisicii despre care vorbeau, oricât ar fi fost ea de deosebită, i-ar prinde bine o scărmăneală bună, sănătoasă și repetată. O femeie își poate păstra independența, așa

cum a făcut și ea, și să aibă totuși amintiri care s-o încălzească în nopțile de iarnă.

– Doamne Sfinte, femeie, vrei să zici...? Intențiile mele față de domnița Adelia sunt... au fost... *onorabile.*

Gyltha, care niciodată în viața ei nu a socotit că onoarea ar fi indispensabilă pentru un flăcău și o fată, primăvara, suspină.

– Păcat. Așa nu ajungi nicăieri, să știi.

El se aplecă mai în față.

– Foarte bine. Cum? întrebă. Iar aleanul care i se vedea pe figură ar fi topit o inimă mai încremenită decât a Gylthei.

– Doamne ferește, da' pentru un om așa deștept ești chiar prost. E doctoriță, nu?

– Da, Gyltha. Încerca să nu-și piardă răbdarea. Și, trebuie să-ți spun că de-aia nici nu mă acceptă.

– Și ce fac doctorii?

– Îngrijesc bolnavii.

– Asta fac și să știi că nu e alt doctor mai blând cu un bolnav, întotdeauna îi e milă de bietu' pacient și întotdeauna se poartă cu mare dragoste.

– Gyltha, îi spuse el entuziasmat. Dacă nu m-aș simți dintr-odată așa de rău te-aș cere pe tine în căsătorie.

După ce au traversat podul și au ieșit dintre sălciile de pe mal, au văzut gloata de la porțile mănăstirii.

– Oh, Doamne, spuse Adelia, s-a dus vestea.

Agnes și mica ei colibă erau acolo, nelipsite.

Se gândi că era de aşteptat; furia oraşului se transferase şi gloata se întorcea acum împotriva călugăriţelor, aşa cum se întorsese înainte împotriva evreilor.

Şi totuşi, nu era o gloată. Mulţimea era numeroasă, erau mai ales meşteşugari şi negustori din piaţă, şi mânia *exista*, dar era reţinută şi amestecată cu... ce? Emoţie? Nu-şi dădea seama.

De ce nu erau oamenii ăia mai furioşi, aşa cum fuseseră împotriva evreilor? Le era ruşine? S-a dovedit că ucigaşii nu erau un grup dispreţuit, ci doi dintre ai lor, unul respectat, alta o prietenă căreia îi făceau cu mâna aproape în fiecare zi. E adevărat, călugăriţa fusese trimisă departe ca să n-o ucidă, dar precis trebuie să dea vina pe stareţa Joan pentru delăsarea ei şi pentru că i-a îngăduit acelei femei nebune atâta libertate.

Ulf vorbea cu meşterul de acoperişuri, al cărui picior îl salvase Adelia, în dialectul folosit între ei de târgoveţii din Cambridge şi pe care Adelia nu-l înţelegea încă. Tânărul nu se uita în ochii ei; de obicei o saluta cu căldură. Nici Ulf nu se uită la ea când se întoarse.

– Să nu te duci înăuntru, îi spuse.

– Trebuie. Walburga e pacienta mea.

– Eu nu vin.

Copilului i se îngustase faţa, aşa cum se întâmpla când era supărat.

– Înţeleg.

N-ar fi trebuit să-l aducă; pentru el, mănăstirea era lăcașul vrăjitoarei.

Ușița din porțile solide din lemn ale mănăstirii s-a deschis și au ieșit doi lucrători în haine prăfuite; iată ocazia cea mai bună și Adelia intră cu un „Scuzați-mă", înainte de a o închide.

Ciudățenia era evidentă, și la fel și liniștea. Cineva, probabil că muncitorii, bătuseră scânduri în diagonală peste ușa bisericii, care fusese odată deschisă pentru pelerinii adunați să se roage în fața raclei Sfântului Peter cel Mic din Trumpington.

Ce curios, se gândi Adelia, că așa-zisul statut de sfânt se va pierde acum după ce s-a aflat că nu a fost sacrificat de evrei, ci de creștini.

Și la fel de curios era faptul că dezordinea ignorată de o stareță delăsătoare va da atât de repede impresia de ruină.

Pornind pe cărarea spre clădirea mănăstirii, Adelia încercă să nu se gândească la faptul că păsările se opriseră din cântat. Nici nu se opriseră, dar – și se înfioră – sunetul era altul. Sau așa i se părea.

Grajdurile erau goale. Ușile de la lăcașurile pustii ale cailor erau deschise. În clădirea cu chiliile călugărițelor era liniște. Adelia se cam codi să intre în peristil. În lumina nefiresc de cenușie a zilei, coloanele îi aminteau vag de noaptea în care văzuse în mijlocul lor o umbră încornorată și malefică, chemată parcă de dorința obscenă a unei călugărițe.

Pentru Dumnezeu, el a murit, iar ea a plecat. Nu mai e nimic aici. Era totuși. O siluetă acoperită cu văl se ruga pe aleea dinspre miazăzi, la fel de neclintită ca și pietrele pe care îngenunchease.

– Maică stareță?

Nu s-a mișcat.

Adelia s-a dus la ea și i-a atins brațul.

– Maică stareță.

O ajută să se ridice.

Femeia îmbătrânise peste noapte, fața ei mare și comună era foarte trasă și deformată, ca a unui gargui. Întoarse încet capul.

– Ce e?

– Am venit la... Adelia ridică vocea. Parcă ar fi vorbit cu surzii. Am adus niște leacuri pentru sora Walburga.

A trebuit să repete; s-a gândit că Joan nu știe cine e.

– Walburga?

– A fost bolnavă.

– Da? Stareța își întoarse privirea. A plecat. Toate au plecat.

Așadar, a intervenit Biserica.

– Îmi pare rău, spuse Adelia.

Și chiar îi era. Era îngrozitor să vezi o ființă omenească atât de decăzută. Și nu numai asta, era ceva îngrozitor și în mănăstirea muribundă, parcă se prăbușea; avea impresia că peristilul s-a lăsat într-o parte. Mirosea altfel, avea altă formă.

Și un sunet aproape imperceptibil, ca bâzâitul unei insecte prinse într-o ulcică, doar că mai înalt.

– Unde s-a dus Walburga?

– Ce?

– Sora Walburga. Unde e?

– Oh. O încercare de concentrare. Cred că la mătușa ei.

Nu mai era nimic altceva de făcut aici; putea pleca. Dar nu-i venea să plece.

– Pot să vă ajut cu ceva, maică stareță?

– Ce? Pleacă. Lasă-mă singură.

– Sunteți bolnavă; lăsați-mă să vă ajut. Mai e cineva aici? Pentru numele lui Dumnezeu, ce e acel *sunet?*

Cât era de slab îi irita urechile ca un țiuit.

– Nu auziți? Un fel de vibrație.

– E o stafie, spuse garguiul. E pedeapsa mea să-l ascult până când se oprește. Acum, du-te. Lasă-mă să ascult țipetele morților. Nici măcar tu nu poți ajuta o fantomă.

Adelia se dădu înapoi.

– O să trimit pe cineva, spuse ea și, pentru prima dată în viață, fugi de bolnavi.

Starețul Geoffrey. El o să poată face ceva, s-o ducă de acolo, deși stafiile care-o bântuiau pe Joan ar fi urmat-o oriunde s-ar fi dus.

Au urmărit-o și pe Adelia în timp ce fugea și, în graba de a ieși, era cât pe ce să cadă peste ușiță.

Se îndreptă și se trezi față în față cu mama lui Harold pe care n-o putu evita. Femeia se uita fix la ea de parcă ar fi împărtășit amândouă un secret cu o putere supremă.

– S-a dus Agnes, îi spuse Adelia cu voce slabă. Au trimis-o departe. Toate au plecat, nu mai e decât starețа...

Nu era suficient; îi murise un fiu. Ochii teribili ai lui Agnes îi spuneau că mai e; știa, știau amândouă.

Atunci și-a dat seama. S-au adunat toate senzațiile la un loc și și-a dat seama. Mirosul – atât de nelalocul lui încât nu a recunoscut damful acru de mortar proaspăt. Doamne, Doamne, Te rog. Înregistrase cu coada ochiului, nemulțumită, un dezechilibru, o asimetrie în chiliile călugărițelor care ar fi trebuit să fie zece pe zece, nu zece pe nouă – un perete gol unde ar fi trebuit să fie a zecea chilie de jos.

Tăcerea cu vibrația ei... ca bâzâitul unei insecte prinse într-o ulcică... *țipetele morților.*

Adelia se clătină orbită prin mulțime și vomă.

Cineva o trăgea de mânecă și-i spunea ceva.

– Regele...

Starețul. El poate opri asta. Trebuie să-l găsească pe starețul Geoffrey.

Cel care-o trăgea de mânecă devenise insistent.

– Regele vă cheamă la el, domniță.

„În numele lui Hristos, cum pot face așa ceva în numele lui Hristos?"

– Regele, domniță...

Un bărbat în livrea.

– La naiba cu regele, îi spuse, trebuie să-l găsesc pe stareț.

A fost prinsă de talie și aruncată pe un cal. Mergea la trap, iar solul regal alerga alături cu frâiele în mână.

– Mai bine nu i-ați trimite pe regi la naiba, domniță, spuse el binevoitor; cei mai mulți au fost acolo.

Au trecut podul, au urcat dealul, au intrat pe porțile castelului, au traversat curtea. A fost dată jos de pe cal.

În grădina familiei șerifului, în care era înmormântat Simon din Neapole, Henric II, care fusese la dracu' și se întorsese, stătea picior peste picior pe aceeași bancă acoperită cu iarbă unde stătuse și ea și-l ascultase pe Rowley Picot povestindu-i despre cruciadă. Repara o mănușă de vânătoare cu un ac și sfoară și îi dicta ceva lui Hubert Walter, care era îngenuncheat lângă el, cu o masă de scris portabilă atârnată pe după gât.

– Ah, domniță...

Adelia se trânti la picioarele sale. În fond, un rege poate face asta.

– Au zidit-o, Înălțimea Voastră. Vă implor, opriți asta.

– Pe cine au zidit? Ce să opresc?

– Pe călugăriță. Pe Veronica. Vă rog, vă rog, vă rog. *Au zidit-o de vie.*

Henric își privi cizmele, peste care plângea.

– Mi-au spus că au trimis-o în Norvegia. Mi s-a părut mie ciudat. Tu știai, Hubert?

– Nu, Înălțimea Voastră.

– Trebuie s-o scoateți; e obscen, e abominabil. Oh, Doamne, Doamne, nu pot să trăiesc apăsată de așa ceva. E nebună. Demonică e nebunia.

Mâinile Adeliei loveau pământul.

Hubert Walter își scoase micul pupitru de la gât și o ridică pe Adelia pe bancă, vorbindu-i blând, ca și cum ar fi vorbit cu un cal.

– Liniștiți-vă, domniță. Ușurel. Așa, așa, calmă.

Îi dădu o batistă pătată de cerneală. Adelia, încercând să se stăpânească, își șterse nasul pe ea.

– Înălțimea Voastră, Înălțimea Voastră. I-au zidit chilia, cu ea înăuntru. Am auzit-o țipând. Indiferent ce-a făcut, asta nu poate... nu e permis. E o crimă împotriva lui Dumnezeu.

– Trebuie să spun că pare cam crud, spuse Henric. Asta-i Biserica; eu aș fi spânzurat-o.

– Atunci, *opriți asta*, țipă Adelia la el. Dacă e fără apă... fără apă, corpul omenesc poate supraviețui trei-patru zile, *suferința*.

Henric se arătă interesat.

– N-am știut asta. Tu ai știut, Hubert? Luă batista din pumnul Adeliei și îi șterse cu ea fața, foarte sobru acum. Îți dai seama că nu pot să fac nimic, nu?

– Nu, nu-mi dau. Regele e rege.

– Iar Biserica e Biserică. N-ai ascultat azi-noapte? Atunci, ascultă-mă acum pe mine, domniță.

O bătu peste palmă, când ea își întoarse capul, apoi i-o luă într-a lui.

– *Ascultă-mă.* Și ridică ambele lor mâini arătând înspre oraș. Acolo jos e un zdrențăros căruia-i zice Roger din Acton. Acum câteva zile, ticălosul ăla a stârnit o gloată ca să atace acest castel, acest castel regal, castelul *meu*, și atunci prietenul tău și prietenul meu, Rowley Picot, a fost rănit. Și nu pot să fac nimic. De ce? Pentru că ticălosul are tonsură și poate spune pe de rost un paternoster, și asta îl face membru al clerului și are dreptul să profite de beneficiile clerului. Pot să-l pedepsesc, Hubert?

– I-ați dat un picior în fund, domnul meu.

– Da, i-am dat un picior în fund, dar și pentru asta Biserica mă trage la răspundere.

Mâna Adeliei sălta în sus și în jos, după cum argumenta regele.

– Și după ce ticăloșii ăia de cavaleri au interpretat mânia mea drept ordin și l-au omorât pe Becket, a trebuit să mă las biciuit de toți membrii catedralei din Canterbury. Cu umilință, mi-am dezgolit spatele sub bicele lor, a fost singura modalitate de a-l opri pe papă să pună Anglia sub interdict. Suspină și lăsă mâna Adeliei să cadă. Într-o bună zi, cu voia Domnului, această țară va scăpa de jugul papalității. Nu încă. Și nu prin mine.

Adelia nu-l mai asculta; poate că absorbea esența, dar nu cuvintele. S-a sculat și a pornit pe cărarea care

ducea la locul unde fusese înmormântat Simon din Neapole.

Hubert Walter, şocat de asemenea lezmaiestate, s-ar fi dus după ea, dar a fost reţinut.

– O s-aveţi mari necazuri cu femeia asta nepoliticoasă şi recalcitrantă, Înălţimea Voastră, spuse el.

– O să folosesc ce-i de folosit, Hubert. Fenomene ca ea nu-mi cad în poală în fiecare zi.

Luna îşi mai intra în sfârşit în drepturi, iar soarele dădea viaţă grădinii împrospătate de ploaie. Ventrilica lui lady Baldwin se prinsese; albinele se zoreau printre florile de ciuboţica-cucului. Un măcăleandru care se aşezase pe mormânt îşi luă zborul la apropierea ei, dar nu prea departe. Adelia se aplecă şi şterse găinaţul cu batista lui Hubert Walter.

„Suntem printre barbari, Simon."

Scândura de lemn fusese înlocuită cu o placă frumoasă din marmură pe care era scris numele şi textul: *Fie ca sufletul ei să se aşeze la loc în legătura vieţii veşnice.*

„Binevoitori barbari, îi răspunse Simon. Se opun propriei lor barbarii. Gândeşte-te la Gyltha, la stareţul Geoffrey, la Rowly, la regele lor ciudat..."

„Şi totuşi, îi răspunse Adelia, nu pot suporta."

Se întoarse şi, mai liniştită, o luă înapoi pe cărare. Henric se apucase din nou de repararea mănuşii şi o privi apropiindu-se.

– Ei?

– Vă mulțumesc pentru indulgența voastră, maiestate, spuse ea înclinându-se, dar nu mai pot să rămân aici. Trebuie să mă întorc la Salerno.

Regele rupse sfoara cu dinții lui mici și puternici.

– Nu.

– Poftim?

– Am spus că nu.

Henric și-a pus mănușa și a început să-și miște degetele ca să admire cusătura.

– Pe toți sfinții, sunt foarte talentat. Cred că mi se trage de la fiica tăbăcarului. Ți-am spus că am un tăbăcar printre strămoși, domniță? o întrebă el zâmbind. Am spus că nu, nu poți pleca. Am nevoie de talentele tale, domniță doctor. Sunt foarte mulți morți în regatul meu pe care aș vrea să-i ascult, așa să-mi ajute Dumnezeu, și vreau să știu ce au de spus.

Adelia îl pironi cu privirea.

– Nu mă puteți ține aci.

– Hubert?

– Mă tem că o să vedeți că poate, domniță, spuse Hubert Walter, scuzându-se. *Le Roy le veult.* Chiar acum, la cererea stăpânului meu, îi scriam o scrisoare regelui Siciliei, prin care îl întrebam dacă putem să te mai ținem cu împrumut.

– Nu sunt obiect, țipă Adelia; nu mă puteți împrumuta, sunt o ființă omenească.

– Iar eu sunt rege, îi spuse Henric. Poate că nu sunt eu în stare să controlez Biserica, dar, pe mântuirea

sufletului meu, țin sub control toate porturile din această țară. Dacă spun că stai, atunci stai.

Fața lui exprima un dezinteres amabil, chiar în această pretinsă furie, și Adelia își dădu seama că bunăvoința lui, francheța atât de încântătoare, nu erau decât unelte care-l ajutau să conducă un imperiu și că, pentru el, ea era doar o jucărioară care s-ar putea dovedi folositoare într-o bună zi.

– Și eu o să fiu zidită, îi spuse.

El își ridică sprâncenele.

– S-ar putea, dar sper că-ți vei găsi un spațiu mai mare și mai plăcut decât... în fine, să nu mai vorbim despre asta.

„Nici n-o să mai vorbească nimeni, se gândi ea. Insecta va bâzâi în sticla ei până nu se va mai auzi. Iar eu va trebui să trăiesc cu acest sunet toată viața."

– Să știi că dacă pot, o eliberez, îi spuse Henric.

– Da. Știu.

– În orice caz, domniță, îmi datorezi serviciile dumitale.

„Oare eu câtă vreme va trebui să bâzâi ca să-mi dai drumul, se întrebă ea. Iar faptul că această sticlă anume mi-a devenit dragă nu are nicio importanță."

Deși avea.

Acum își revenise și era în stare să gândească; și nu s-a grăbit. Regele aștepta răbdător – ceea ce arată, își zise, cât de importantă e ea pentru el. „Foarte bine, ia să profit de asta."

– Refuz să stau într-o țară atât de înapoiată în care evreii nu au dreptul decât la un cimitir, la Londra.

Regele a rămas surprins.

– Doamne Sfinte, nu mai sunt și altele?

– Trebuie să știți că nu.

– N-am știut. Noi, regii, trebuie să ne gândim la o mulțime de lucruri. Pocni din degete. Scrie, Hubert. Evreii trebuie să aibă cimitire. Apoi i se adresă Adeliei. Poftim. S-a făcut. *Le Roy le veult.*

– Mulțumesc. Apoi reveni la subiectul pe care-l discutaseră. Și așa, din pur interes, Henric, cu ce vă sunt datoare?

– Îmi datorezi un episcop, domniță. Speram ca sir Rowley să-mi preia lupta cu Biserica, dar m-a refuzat ca să fie liber să se căsătorească. Și înțeleg că dumneata ești obiectul afecțiunii lui maritale.

– Nicio problemă. Și eu l-am refuzat. Sunt medic, nu nevastă.

– Adevărat? Henric se însenină, apoi își luă o expresie de înmormântare. Ah, mă tem că acum n-o să fie al niciunuia dintre noi. Bietul om e pe moarte.

– *Ce?*

– Hubert?

– Așa am înțeles, domniță, spuse Hubert Walter. Rana care i-a fost făcută în timpul atacului s-a redeschis și un medic din oraș ne-a spus că...

Se trezi vorbind singur; din nou, lezmaiestate. Adelia plecase.

Regele se uită la poarta care se trântea.

– Din fericire pentru mine, e o femeie de cuvânt și n-o să se mărite cu el, spuse ridicându-se. Cred, Hubert, că îl putem încă instala pe sir Rowley Picot episcop de St Albans.

– Va fi mulțumit, Înălțimea Voastră.

– Cred că va fi... din clipă în clipă, norocosul.

După trei zile de la aceste evenimente, insecta s-a oprit din bâzâit. Agnes, mama lui Harold, și-a demontat pentru totdeauna coliba în formă de stup și s-a dus acasă la soțul ei.

Adelia nu a auzit liniștea. A auzit-o abia mai târziu. Atunci era în pat cu episcopul ales de St Albans.

Epilog

Iată-i pe judecătorii regelui plecând din Cambridge, pe drumul roman, spre următorul oraș în care vor împărți dreptatea. Trompetele sună; aprozii alungă copiii surescitați și câinii care latră, pentru a le face loc cailor împodobiți și palanchinelor; servitorii îmboldesc catârii încărcați cu lăzi cu pergamente scrise mărunt; slujbașii scriu pe tăbliţele lor; ogarii răspund la pocnetele de bici ale stăpânilor.

Au plecat. Drumul e gol și plin de grămezi de bălegar aburind. Orașul Cambridge, măturat și gătit, suspină ușurat. La castel, șeriful Baldwin se duce la culcare cu o cârpă udă pe cap, în timp ce, în curte, cadavrele de pe spânzurători se clatină în adierea de mai care învolburează peste ei florile pomilor, ca o binecuvântare.

Am fost prea ocupați cu propriile noastre evenimente ca să vedem Tribunalul regelui în acțiune, dar dacă am fi făcut-o, am fi văzut un lucru nou, un lucru

minunat, un moment în care legea engleză a făcut un salt în sus, sus de tot, a ieşit din întuneric şi superstiţie la lumină.

Pentru că, în timpul sesiunii, n-a fost nimeni aruncat într-un heleşteu să se vadă dacă e nevinovat sau vinovat de crima de care e acuzat (nevinovăţia se scufundă, vina pluteşte). Niciunei femei nu i s-a pus în mână fier topit ca să se dovedească dacă a furat sau nu, dacă a ucis sau nu. (Dacă rana se vindecă într-un anumit număr de zile, e achitată. Dacă nu, să fie pedepsită.)

Şi nicio dispută asupra pământului n-a fost rezolvată de Zeul Bătăliilor. (Se luptă reprezentanţi ai părţilor aflate în conflict până când unul dintre ei este ucis sau strigă „Învins" şi îşi aruncă sabia în semn de predare.)

Nu. Zeului Bătăliilor, al apei sau al fierului topit nu i s-a cerut părerea ca până acum. Henric Plantagenet nu crede în el.

În schimb, doisprezece bărbaţi cercetează probele şi îi comunică apoi judecătorului dacă respectivul caz e dovedit sau nu.

Aceşti bărbaţi formează juriul. E ceva nou.

Şi mai e ceva nou. În locul legilor străvechi şi încurcate prin care fiecare baron sau lord al unei feude îşi poate condamna răufăcătorii, să-i spânzure sau nu după voie, Henric al II-lea le-a dat englezilor un sistem ordonat şi omogen, care se aplică în tot regatul său – *Common Law*.

Dar unde e el, acest rege viclean care a dus civilizația cu un pas înainte?

Și-a lăsat judecătorii să-și vadă de treabă și s-a dus la vânătoare. Ogarii lui se aud lătrând peste dealuri.

Poate că știe și el, după cum știm și noi, că va rămâne în memoria populară doar pentru uciderea lui Thomas Becket.

Poate că evreii lui știu – pentru că noi știm – că, deși au fost absolviți pe plan local, poartă încă stigmatul uciderii rituale de copii și vor fi pedepsiți pentru acest lucru de-a lungul vremurilor. Pentru că așa merg lucrurile.

Doamne, binecuvântează-ne pe noi toți.

NOTA AUTOAREI

Este aproape imposibil să scrii o poveste clară plasată în secolul al XII-lea fără anacronisme; măcar câteva. Pentru a evita confuziile, am folosit nume și cuvinte moderne. De exemplu, până în secolul al XIV-lea, mult timp după înființarea universității, Cambridge se numea Grentebridge sau Grantebridge. De asemenea, titlul de doctor nu se dădea medicilor, ci doar profesorilor de logică.

Și totuși, operația descrisă în capitolul doi nu este un anacronism. Ideea de a folosi trestie pe post de cateter pentru a goli vezica obturată de prostată vă poate da fiori, dar un eminent profesor de urologie m-a asigurat că procedeul a fost utilizat în decursul timpului – există picturi murale din Egiptul antic care-l ilustrează.

Folosirea opiului ca anestezic nu e descrisă în tratatele medicale ale vremii, cel puțin din câte știu eu, probabil pentru că ar fi provocat un scandal din partea Bisericii, care vedea în suferință o formă de

mântuire. Însă opiul se găsea în Anglia, mai ales în regiunea mlăștinoasă, și e puțin probabil ca medici mai puțin pioși, dar mai cu milă, să nu-l fi folosit în același mod în care l-au utilizat, în cele din urmă, chirurgii de pe unele corăbii. (A se vedea *Rough Medicine* de Joan Druett, Routledge, 2000.)

Deși copiii care au dispărut sunt o ficțiune pe care am plasat-o la Cambridge, povestea Sfântului Peter cel Mic din Trumpington este inspirată mai mult sau mai puțin dintr-o misterioasă întâmplare reală țesută în jurul lui William din Norwich, un băiețel de opt ani, a cărui moarte, în 1144, a generat acuzații de ucidere rituală la adresa evreilor din Anglia.

Deși nu există niciun document referitor la ducerea în Țara Sfântă a sabiei primului născut al lui Henric II, sabia celui de-al doilea fiu al său, tot Henric, cunoscut sub numele de Regele cel Tânăr, a fost dusă acolo de William the Marshal, pentru a-l face cruciat post-mortem.

În timpul lui Henric II, evreilor din Anglia li s-a îngăduit pentru prima dată să aibă propriile cimitire locale – printr-o încuviințare datând din 1177.

E puțin probabil să existe mine în solul calcaros din dealul Wandlebury, dar cine știe? Minerii neolitici care au scos cremenea pentru cuțite și topoare au umplut golurile cu sfărâmături din piatră, lăsând depresiuni mari în sol în locurile unde au săpat. Deoarece Windlebury a devenit în secolul al XVIII-lea teren privat, pe care s-au construit grajduri de cai de

curse (în prezent aparține Societății de Conservare Cambridge), s-ar putea ca acestea să fi fost umplute și nivelate pentru cai.

Și tot de dragul poveștii, m-am simțit îndreptățită să transfer în comitatul Cambridge unul din cele aproximativ patru sute de puțuri descoperite la Mormintele Grime de lângă Thetford, în Norfolk. Chiar și aceste lucrări uluitoare – publicul poate coborî scara de zece metri care duce în unul dintre ele – au rămas învăluite în mister până spre sfârșitul secolului al XIX-lea. Până atunci s-a crezut că depresiunile din pământ sunt locuri de înmormântare, de aici și numele.

În sfârșit, episcopiile din Anglia secolului al XII-lea erau mai puține decât astăzi, dar enorme. O vreme, Cambridge, de exemplu, era sub controlul diocezei de Dorchester, care se află în îndepărtatul Dorset. Așadar, episcopia de St Albans e fictivă.